

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării
unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

Ghid de bune practici în dezvoltare profesionala pentru asigurare educatie incluziva de calitate în scoli defavorizate

Coordonatori:
prof.univ.dr. Maria Andronie
Ioan-Adrian Trifan

Autori:
Georgeta Maier-Bondrea
Carmen Egner
Grigore Albeanu

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
BOTOȘANI

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării
unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

Cuprins

Introducere.....	3
Istoric și aplicabilitate	3
Definiție.....	3
Caracteristici și cerințe de prezentare	4
Demersul.....	6
Bibliografie <i>Introducere</i>	7
Concluzii	269

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

Introducere

Buna practică (good practice) și cea mai bună practică (best practice) s-au contopit în transpunerea în limba română sub formele bună practică și bune practici, cea mai uzuală fiind cea de-a doua.

Vom încerca să identificăm, atât cât se poate, originea conceptului, să îl definim și să stabilim dacă în formularea și prezentarea bunelor practici există un standard sau cel puțin niște cerințe generale.

Istoric și aplicabilitate

În demersul de trasare a istoricului acestui concept, cea mai veche referință identificată (nu pretendem că este chiar cea mai veche, ci doar ce am reușit să stabilim ca trasabilitate în cercetarea bibliografică efectuată) este următoarea: Bogan, C.E. & English, M.J. (1994), *Bench marking for Best Practices: Winning Through Innovative Adaptation*, New York: McGraw-Hill. Ulterior, există foarte multe referințe, ca resurse tipărite (cărți, ghiduri, manuale, broșuri, articole etc.) sau online (articole, postări în bloguri, site-uri dedicate, forumuri etc.) pentru aplicarea sectorială sau de nișă a conceptului. Nu putem spune cu certitudine când a apărut conceptul, însă este cert că a apărut în secolul XX, impus, pare-se, de necesitatea de standardizare a anumitor practici din mediul de afaceri.

Ulterior, conceptul s-a extins către foarte multe sectoare de activitate – dacă nu chiar către toate, inclusiv sub-sectoare sau nișe: afaceri în general, management financiar (contabilitate, predictibilitate etc.), sănătate (medicină generală, medicină de specialitate, specialități inter și transdisciplinare etc.), administrație etc. și, nu în ultimul rând, educație (global, pe subiecte și materii de predare, pe axa educație – comunitate – familie – dezvoltare personală – carieră etc.).

Definiție

În încercarea de a defini conceptul, au fost consultate mai multe surse, din diferite limbi, din păcate, nereușind să identificăm o definiție unitară, majoritatea lucrărilor nedefinind conceptul. În acest context, ne-am oprit atenția asupra următoarelor definiții, furnizate de către niște dicționare de referință la nivel internațional, după cum urmează:

- Merriam Webster Dictionary: o procedură care, prin cercetare și practică, s-a dovedit că produce rezultate optime și care este stabilă sau propusă ca un standard adecvat pentru adoptare la scară largă¹.
- Cambridge Dictionary: o metodă de lucru sau un set de metode de lucru care sunt acceptate în mod oficial ca fiind cele mai bune spre utilizare într-o afacere sau într-un sector specific, de obicei descrise formal și detaliat².

¹ Sursa: <https://www.merriam-webster.com/dictionary/best%20practice>

² Sursa: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/best-practice>

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

- English Oxford Living Dictionaries: proceduri comerciale sau profesionale, acceptate sau recomandate ca fiind corecte și cele mai eficiente³.
- Collins English Dictionary: buna practică reprezintă modul de conducere a unei afaceri sau de prestare a unui serviciu, care este recunoscut ca fiind corect și cel mai eficient⁴.

Într-o încercare de definire, am optat pentru combinarea celor patru definiții de mai sus, respectiv:

- *o procedură/metodă de lucru sau un set de proceduri/metode de lucru, care, prin demersuri de cercetare și aplicare practică, au fost acceptate ca fiind cele mai corecte și cele mai eficiente și au fost recomandate ca standarde adecvate pentru aplicare (ca atare sau prin adaptare) la scară largă la nivel sectorial.*

Nu pretindem că este cea mai bună definiție sau că este exhaustivă, dar considerăm că redă conceptul într-o abordare generală, fără particularizări sectoriale (vezi referințele din definițiile citate la sectorul afacerilor sau comercial).

Caracteristici și cerințe de prezentare

Pentru ca o procedură/metodă de lucru sau un set de astfel de instrumente să devină bună practică, trebuie respectate o serie de cerințe. Indiferent de sectorul țintă sau de aria de aplicabilitate, o bună practică are o serie de caracteristici, care trebuie să fie ușor identificabile și, la momentul descrierii sau prezentării acesteia către public, buna practică trebuie să fie structurată a.î. să faciliteze o înțelegere rapidă și o aplicare sau o adaptare facilă, după caz.

Într-un document⁵ publicat de către Ministerul Educației, Culturii și Sportului din Spania, intitulat *Sobre el concepto de „Buena Práctica” (Despre conceptul de „bună practică”)*, se descriu atât cerințele referitoare la caracteristici, cât și la structură. Având în vedere faptul că documentul ni se pare extrem de relevant, fiind destinat sectorului educație⁶, se face precizarea că vom prezenta acest material integral, în traducere proprie.

„Despre conceptul de «bună practică»

Conceptul de «bună practică» a fost asimilat în mod progresiv și în sectorul educație, de-a lungul ultimelor decade, la nivel internațional. Noțiunea de «bună practică» nu este doar ceea ce se pretinde a fi în limbajul obișnuit; ci, transcende ceea ce poate fi o practică profesională considerată ca fiind bună de către autorii ei și are anumite caracteristici, care o transformă în ceva mult mai precis, cu mult mai aproape de un concept științific.

³ Sursa: https://en.oxforddictionaries.com/definition/best_practice

⁴ Sursa: <https://www.collinsdictionary.com/dictionary/english/best-practice>

⁵ Sursa: <http://www.mecd.gob.es/dctm/cee/encuentros/buenapractica.pdf?documentId=0901e72b815f9789>

⁶ NB: În locul termenului *învățământ*, vom folosi termenul *educație*, datorită gradului mai mare de acoperire al acestuia din punct de vedere semantic, dar și ca arie de aplicabilitate.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

În acord cu comunitatea științifică, UNESCO, în cadrul programului MOST⁷ (*Management of Social Transformations*), a precizat care sunt caracteristicile conceptului, elementele care îl caracterizează. În termeni generali, o bună practică trebuie să fie:

- **Inovatoare**, dezvoltă soluții noi sau creative;
- **Eficientă**, demonstrează un impact pozitiv și tangibil din perspectiva îmbunătățirii;
- **Sustenabilă**, cerințele sale sociale, economice și de mediu se pot menține în timp și pot produce efecte durabile;
- **Replicabilă**, servește drept model pentru a dezvolta politici, inițiative și intervenții în alte locuri.

În educație, o bună practică reprezintă o inițiativă, o politică sau un model de intervenție de succes care, în final, îmbunătățește procesele școlare și rezultatele educaționale ale elevilor. Caracterul inovator al unei bune practici este completat de eficiența sa. În acest context, inovarea educațională transcende simplul act de producere a noutății; trebuie să își demonstreze eficiența și replicabilitatea. Doar în aceste condiții o «bună practică» se transformă în și devine «bună practică», respectiv, în expresia unei cunoașteri profesionale sau cu nivel de expertiză ridicat, validată empiric, formulată astfel încât să fie transferabilă și, așadar, de utilitate potențială pentru comunitatea țintă.

Există motive diferite pentru care este oportun ca, mai ales în lumea educației, să se identifice, colecteze și disemineze bunele practici. Printre acestea sunt demne de menționat următoarele: permit învățarea de la alții; facilitează și promovează soluții inovatoare, de succes și sustenabile pentru probleme comune; permit realizarea unor punți între soluțiile empirice eficiente, cercetare și politici; oferă linii directoare excelente pentru dezvoltarea unor inițiative noi și pentru definirea politicilor.

Prezentarea unei «bune practici»

În scopul facilitării transferului de cunoștințe și comparației între bunele practici, prezentarea unei bune practici se va realiza conform unui cadru schematic, cu respectarea regulilor următoare:

1. Titlu

Trebuie să fie concis, dar semnificativ pentru conținutul bunei practici.

2. Rezumat

În câteva rânduri, trebuie să extragă esențialul experienței, astfel încât să permită cititorului o înțelegere primară rapidă a conținutului său.

3. Context

Trebuie descrise contextul, problema/punctul de plecare și obiectivele.

⁷ <http://www.unesco.org/new/en/social-and-human-sciences/themes/most-programme/>

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

4. Strategii și intervenții

Trebuie descris modul în care, pornind de la problemă, s-a avansat către obiective. În final, parcursul schimbării și elementele logice cheie.

5. Rezultate

Trebuie descrise efectele finale ale intervențiilor în termeni de îmbunătățiri obiective.

6. Concluzii

Se va rezuma esențialul din buna practică și lecțiile derivate din experiența respectivă, astfel încât să poată fi utile și altora.

În procesul de elaborare a documentului, pe cât posibil și ca ghid intelectual, se va ține cont de cele patru caracteristici ale unei bune practici: inovatoare, eficientă, sustenabilă și replicabilă.”

S-a optat pentru traducerea și prezentarea integrală a documentului, fiind cel mai concis și explicit material identificat în literatura de specialitate, în general și, mai ales, pentru sectorul educație, în mod specific.

Din perspectiva altor specialiști, această propunere ar putea să fie tratată ca incompletă sau superficială, dar, în opinia noastră este mai mult decât suficientă pentru o discuție generală asupra bunelor practici și pentru a stabili bazele unei implementări eficiente a oricărui demers / oricărei activități de identificare și de schimb de bune practici.

Despre bunele practici s-a tot scris, însă nu s-a reușit conturarea unei definiții standard, general valabilă. Și nici conturarea unui cadru de referință specific pentru stabilirea unei bune practici sau pentru descrierea acesteia. În cele de mai sus, s-a realizat doar o propunere, care să ne permită conturarea unui cadru de lucru perfectibil.

Demersul

În acest cadru conceptual, au intervenit și eforturile experților care au identificat și furnizat bune practici în cadrul proiectului „ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă”, cod proiect POCU/73/6/6/108182, cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020, implementat în perioada 24.05.2018 – 23.07.2020. Proiectul a fost implementat în parteneriat, cu următoarea structură:

- Beneficiar și Lider de parteneriat – Asociația “Societatea Națională Spiru Haret pentru Educație, Știință și Cultură” (SNSH)
- Partener 1 – Inspectoratul Școlar Județean Botoșani (ISJ BT)
- Partener 2 – Inspectoratul Școlar Județean Giurgiu (ISJ GR)

Proiectul ProForm nu a avut ca obiectiv doar să livreze, ci să identifice, cuantifice și să relice. În acest sens, prin seminariile pentru identificarea bunelor practici (subactivitatea A3.2 a proiectului), pe lângă prezentarea unor bune practici identificate de către echipa de experți alocată acestui demers, ne-am propus să identificăm bunele practici existente la

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
BOTOȘANI

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

nivelul școlilor țintă din cadrul proiectului, din ambele județe, respectiv Botoșani și Giurgiu. Astfel, prezentul ghid conține atât bunele practici identificate și prelucrate de către echipa de experți ca rezultate al eforturilor de cercetare și analiză, cât și bune practici sau potențiale bune practici identificate la nivelul unităților de învățământ care au constituit grupul țintă instituțional al proiectului. Ca mod de prezentare, în unele cazuri s-a respectat structura amintită anterior, iar în altele, care nu permiteau respectarea acestei structuri, s-a optat pentru alte moduri de prezentare, cu dorința ca ghidul să devină un instrument util și ușor de folosit.

Astfel, ghidul include bune practici orientate spre metode de predare, tehnici de predare, diverse concepte și elemente de management, modul de utilizare a tehnologiilor informației și comunicațiilor (TIC) în procesul didactic, exemple diverse de activități didactice, tehnici de dezvoltare personală și profesională, metode și tehnici de evaluare, pe scurt, elemente, concepte și cazuri practice care contribuie la dezvoltarea profesională a cadrelor didactice.

Se impune o precizare, respectiv, în anumite cazuri vor putea fi identificate anumite redundanțe la în *rezumatul* anumitor bune practici prezentate. Acestea sunt voite, transpunând modul de prezentare din cadrul proiectului și de realizare a efortului de cercetare, analiză și redactare a bunelor practici identificate ca elemente/idei/proiecte/inițiative/practici etc. derivate din cadrul teoretic și/sau practic aferent creării, consolidării și dezvoltării relației și parteneriatului școală-familie-comunitate, ca factor cheie al implementării educației incluzive.

Bibliografie *Introducere*

- Lucrare colectivă, (septembrie 2008), *Mobilizare comunitară – definiții, idei, experiențe*, tipar: divizia.ro;
- Programul PHARE TVET RO2006/018-147.04.01.02.01.03.01, Instruire și Consultanță pentru Dezvoltarea ÎPT (2009), *Ghid de bune practici în asigurarea calității educației și formării profesionale în învățământul profesional și tehnic*, sursa: <http://www.tvet.ro/Anexe/4.Anexe/4.8.4.%20Anexa%201.pdf>;
- Ministerio de Educacion, Cultura y Deporte. Consejo Escolar del Estado, *Sobre el concepto de „Buena Práctica”*, sursa: <http://www.mecd.gob.es/dctm/cee/encuentros/buenapractica.pdf?documentId=0901e72b815f9789>.

Surse online:

- <https://www.merriam-webster.com/dictionary/best%20practice>;
- <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/best-practice>;
- https://en.oxforddictionaries.com/definition/best_practice;
- <https://www.collinsdictionary.com/dictionary/english/best-practice>;
- https://en.wikipedia.org/wiki/Best_practice, secțiunea *References* a oferit o foarte bună sursă de documentare.

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
BOTOȘANI

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării
unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
BOTOȘANI

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

Importanța formării unei viziuni pentru dezvoltarea personală și profesională

Introducere

Deoarece traversăm o perioadă de schimbări majore ale modului nostru de viață, modul în care ne adaptăm este în directă legătură cu dezvoltarea noastră personală și profesională și implicit cu calitatea actului educațional.

Putem spune că prin trecerea la un sistem de educație exclusiv online suntem puși în fața unei transformări disruptive, înțelegând prin aceasta că nimic din ceea ce suntem obligați să facem nu mai seamănă cu ceea ce făceam înainte.

Tehnologiile noi, la rândul lor disruptive ne-au pregătit oarecum pentru astfel de momente.

De asemenea acest tip de cursuri de formare profesională cu activitate pe platformele online ne ajută foarte mult în această perioadă. În urma dialogului purtat în perioada evaluărilor am constat că pentru mulți participanți primul modul, *Tehnologii de prelucrare a Informațiilor, de Comunicație (TIC) și e-Learning în educație*, a fost cel mai solicitant, având un număr mare de aplicații și cerințe multiple.

1. Importanța viziunii în viața noastră și implicarea ei în procesul de învățare

Tot ceea ce se întâmplă ne obligă să ne modificăm din structuri chiar viziunea noastră în raport cu educația.

Facem referire la procesul de învățare la modul general, nu exclusiv la calitatea dumneavoastră de dascăli, ci și la acela de persoană care învață pe tot parcursul vieții. Acum învățăm să trăim altfel – comunicarea socială s-a mutat pe rețelele sociale oferite prin intermediul telefonului sau al laptopului.

Există exemple în domeniul psihologiei precum cel oferit de psihologul austriac Viktor Frankl, supraviețuitor al lagărelor de concentrare naziste. A avut puterea să fie în același timp și participant la experiența trăită, dar și observator. L-a preocupat de ce unii oameni reușeau să supraviețuiască, în timp ce alții mureau, în aceleași condiții.

Deși situația noastră acum este deosebită, noi trebuind să stăm acasă într-o izolare socială datorită unui altfel de inamic, cuvintele lui sunt valabile.

Redăm un fragment din cartea *Omul în căutarea sensului vieții* care se dovedește a fi foarte actual:

"O viață activă este menită să îi dea omului șansa de a crea valori muncind în mod creativ, în timp ce o viață pasivă, care să îi aducă bucurie, îi oferă șansa de a se simți împlinit contemplând frumosul, bucurându-se de artă sau de natură. Dar există un scop chiar și în genul acela de viață care, fiind lipsită atât de munca creatoare, cât și de bucuria contemplării, nu îi lasă omului decât o singură posibilitate pentru un înalt comportament moral, respectiv prin atitudinea pe care acesta o are față de propria-i existență, față de existența ce-i este restricționată de forțe externe.

⁸

A examinat factori precum : sănătatea,vitalitatea, structura familială, inteligența, arta supraviețuirii. Concluzia pe care a tras-o a fost aceea că singurul factor semnificativ care a dus

⁸ <https://antropologieteologicabiblioteca.files.wordpress.com/2015/07/omul-in-cautarea-sensului-vietii-de-viktor-frankl1.pdf>, p.48

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

la supraviețuire era puterea de a vedea în viitor. Fiecare dintre cei care a supraviețuit avea convingerea că avea de îndeplinit o misiune, că mai aveau ceva important de făcut.

Și în alte cazuri asemănătoare, chiar și în ceea ce privește mărturiile din lagărele comuniste, au fost relatate experiențe similare. Ceea ce a făcut suferința suportabilă a fost această convingere că au o misiune de îndeplinit.

*"Puterea viziunii este incredibilă. Cercetările arată că elevii care se concentrează pe imaginea viitorului au rezultate mai bune și se descurcă mai competent în momentele dificile din viață."*⁹

Viziunea este o manifestare benefică a imaginației creative. Este de asemenea motivația de bază a acțiunii omenești. Ne permite să vedem dincolo de realitatea prezentă, să creem, să inventăm ceea ce nu există încă, să devenim ceea ce nu suntem încă.

Vă propunem în această bună practică să studiem impactul viziunii personale asupra timpului și vieții noastre.

Opriti-vă câteva momente și analizați-vă dorințele legate de ce vreți să se întâmple în viața dumneavoastră. Sesizați diferența dintre dorință și viziune.

Căutați pe internet aspecte legate de viziune, fie ea doar a anumitor manageri în raport cu propria afacere.

Dorința poate fi marcată de îndoieli, *aș vrea*, dar... Viziunea este altceva, mă văd deja acolo unde voi fi, am un țel. Viziunea influențează alegerile pe care la facem în acest moment. Ea poate fi în legătură cu situația mea profesională, cu ceea ce vor face copiii și elevii noștri în viitor.

Dacă această viziune este limitată – nu depășește să zicem, momentul în care putem din nou să ne mișcăm liber, sau filmul din seara viitoare, tindem să luăm decizii sub semnul urgenței. Reacționăm mai degrabă conform impulsului de moment, răspundem la prioritățile altora. Deciziile noastre sunt luate în cele mai multe cazuri de pe o zi pe alta

Stabiliți-vă o țintă și lăsați creierul să găsească drumul spre ea. Există totuși o condiție – ținta să fie realistă. De exemplu nu vă puteți vedea în viitor un mare violonist dacă nu ați studiat niciodată vioara și nu aveți nici o pasiune pentru muzică. De asemenea nu puteți avea o viziune pentru copilul dumneavoastră care să nu fie ancorată în preocupările sale curente.

Procesul de învățare poate fi influențat de viziunea pe care o avem în raport dezvoltarea noastră personală. De asemenea îmi formez o viziune realistă referitor la predarea efectivă utilizând internetul, la ceea ce vor primi și cum vor reacționa elevii în timp. Este posibil ca aceste momente să transforme definitiv procesul de învățare clasic.

2. Cum să-mi construiesc o viziune

În legătura cu formarea cestei există mai multe situații posibile pe care trebuie să le evităm:

- *Viziune bazată pe iluzie* -vom lua decizii care nu se bazează pe capacitățile și deprinderile noastre, pe *nordul autentic*. Dacă viziunea noastră nu este realistă riscăm să fim dezamăgiți. Nu uitați – creierul nostru este dotat cu o calitate deosebită care se numește neuroplasticitate, el poate fi modelat prin acțiunile noastre susținute.
- *Viziune parțială* – dacă ne concentrăm doar asupra problemelor sociale și economice și nu ținem cont de nevoile mentale și spirituale vor apărea dezechilibre care ne pot

⁹ Covey R.S., Merrill A.R. & Merrill R.R., 2000, Managementul timpului sau cum ne stabilim prioritățile, Ed. ALLFA, București, p.116

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

afecta profund starea de bine. În această perioadă plină de incertitudini o viziune care are în vedere trăirea mea interioară este esențială.

- *Viziunea bazată pe oglinda socială* – vom avea tendința să luăm decizii bazate pe interesele altora. Ne interesează foarte mult imaginea noastră exterioară și ne vom concentra pe ceea ce spun alții despre noi.

*"Dacă viziunea despre noi înșine nu e decât o reflectare a oglinzii sociale, înseamnă că nu avem nici o legătură cu sinele nostru profund, cu unicitatea și capacitatea noastră de a lăsa ceva pe lume. Trăim după scenariile formulate de alții – de familie, de parteneri, de prieteni, de dușmani, de mass-media."*¹⁰

Scenariile formulate de alții pot fi pozitive sau negative, dar de cele mai multe ori nu au legătură cu ceea ce simțim noi de fapt. În ceea ce privește mass-media – o mare parte din ceea ce vedem sunt doar interpretările altora în raport cu realitate. De obicei întâlnim cinism, scepticism, violență, critici acerbe ale actorilor politici, fatalism, materialism. Suntem intoxicați cu *breaking news* în spatele cărora se ascund uneori interese meschine ale realizatorilor emisiunilor.

Este necesară o capacitate mare de selecție.

Prin *pasiunea viziunii* Covey face referire la *energia profundă, susținută, care vine din perceperea intuitivă, bazată pe principii, nevoi și însușiri, ce merge dincolo* de ceea ce înțelegem ca fiind timpul măsurat pe ceas, chiar dincolo de acel timp denumit *kairos*- timp de calitate. Concepem timpul mai degrabă ca un *eon* (din grecescul aion =eră, epocă, veșnicie). Facem apel la adâncul ființei noastre, la acel potențial care ne ajută la identificarea și obiectivarea scopului nostru în această lume.

*"Această percepție e alimentată de conștiința contribuției unice pe care o putem avea în lume – moștenirea pe care o putem lăsa. Ea limpezește scopul, oferă sens și ne dă puterea de a ne depăși pe noi înșine."*¹¹

Bibliografie

1. Covey R.S., Merrill A.R &Merrill R.R,2000, *Managementul timpului sau cum ne stabilim prioritățile*, Ed. ALLFA, București
2. Dr. Doidge Norman, 2019, *Creierul se transformă*, Ed. Paralela 45, Bucurști
3. <https://antropologieteologicabiblioteca.files.wordpress.com/2015/07/omul-in-cautarea-sensului-vietii-de-viktor-frankl1.pdf>

¹⁰ Covey R.S., Merrill A.R &Merrill R.R,2000, *Managementul timpului sau cum ne stabilim prioritățile*, Ed. ALLFA, București, p.117

¹¹ Idem

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

Bune practici în dezvoltarea profesională pentru educație incluzivă prin "autoinstruire".

1. Introducere

Autoinstruirea sau învățarea (instruirea) dirijată a devenit o necesitate în contextul noii revoluții informaționale și prin prisma creșterii sarcinilor didactice ca urmare a noilor tehnologii informatice. Croită individual, autoinstruirea poate produce rezultate în condiții de responsabilizare maximă și motivație puternică. În cele ce urmează vom inventaria principalele caracteristici ale autoinstruirii, iar apoi vom arăta care sunt avantajele acestora în contextul educației incluzive.

2. Caracteristici definitorii ale autoinstruirii

Competența de autoinstruire a individului (manager/cadru didactic/elev) este ansamblul capacităților lui de a-și programa condițiile proprii de instruire. El învață autodirijat, ceea ce îl motivează și în locul ales de el. Mai precis, el trebuie să știe [1]:

- să identifice ce-i place mai mult, ce necesități imediate are.
- să aleagă resursele cele mai bune (cărți, resurse educaționale deschise, resurse online gratuite etc.)
- să dedice timp pentru studiu și aprofundare prin aplicații practice.
- să studieze efectiv.

Autoinstruirea profesională continuă se realizează inclusiv prin mijloace electronice de învățare - utilizând forma de pregătire la distanță, folosind benzi audio/video, cursuri prin corespondență, cursuri asistate pe calculator, inclusiv pe Internet (prin MOOC - Massive Open Online Courses). Un rol important îl au tutoriale video (youtube).

Problematika autoinstruirii face obiect de cercetare în rândul multor specialiști și grupuri de specialiști din diferite domenii; abordările interdisciplinare sunt tot mai numeroase și inevitabile [2]. Au fost stabilite opt dimensiuni esențiale/condiții de bază pentru un act de autoformare eficient:

- autodidactul trebuie să-și procure perseverent, sistematic informația nouă din domeniul său;
- cei care învață trebuie să experimenteze individualizarea învățării; aceasta este o metodă care trebuie utilizată des;
- fiecărui student/elev/cursant trebuie să i se permită să-și construiască o filosofie personală referitoare la activitatea (teoretică și practică) proprie;
- trebuie formate-dezvoltate în primul rând competențele necesare evaluării nevoilor (de învățare), analizării acestora și transpunerii în practică;
- studenții/elevii/cursanții trebuie să se familiarizeze cu dimensiunile fizice, emoționale și sociale ale mediilor educative și efectele acestora asupra învățării;

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
BOTOȘANI

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

- este necesar să fie create ocazii/contexte în care elevii/studentii/cursanții să folosească metode și tehnici de învățare cât mai diverse și noi;
- trebuie valorizate dezvoltarea „gândirii critice”, scrierea și lectura, reflecția personală;
- formatorul trebuie să joace rolul unui consilier sau mentor pentru elevi/studenti/cursanți și să considere numeroasele și permanentele schimbări ale lumii contemporane.

Noile tehnologii permit învățarea în mediu online instituționalizată, deci recunoscută ca formă de pregătire profesională, prin sistemul învățământului la distanță, prin utilizarea platformelor E-learning și a suporturilor electronice, combinate cu orientarea și asistarea învățării prin procedurile de tutoriat.

Utilizarea platformelor online este benefică și elevilor situați în zone izolate sau care nu pot veni în clasa de elevi ca urmare a unor condiții meteo nefavorabile, calamități naturale sau condiții materiale precare, în condițiile în care comunitatea/școala pun la dispoziția acestor categorii de elevi terminale și acces la internet.

3. Resurse online

În cele ce urmează prezentăm o listă a celor mai importante resurse online pentru a fi utilizate la clasă sau recomandate pentru a fi studiate acasă.

- Resurse educaționale pentru învățământ primar, <https://www.didactic.ro/resurse-educationale/invatamant-primar>
- <https://www.duolingo.com/> - cursuri gratuite de limbi straine
- <https://makezine.com/> - retete pentru orele de tehnologie dar si pentru casa
- <https://www.wolframalpha.com/> - motor de cautare pentru matematica
- <https://www.instructables.com/> - retete pentru orele de tehnologie dar si pentru casa
- <https://www.cymath.com/> - rezolvitor de probleme matematice cu explicatii si tutoriale
- www.learnzillion.com - cursuri video de matematica K-12
- www.wikispaces.com - spatii wiki gratuite pentru profesori
- <http://www.teachertube.com> - videoclipuri din/pentru educatie
- <http://www.bloust.com> - site-uri gratuite pentru profesori
- <http://sites.google.com> - site-uri gratuite
- <http://maps.google.com> - harti
- <http://sketchup.google.com> - unelta google pentru modelare 3D
- www.admongo.gov - cursuri de publicitate /advertising
- <http://www.quixey.com> - motor de cautare a aplicatiilor
- <http://dynamo.dictionary.com> - joc pentru invatarea vocabularului limbii engleze
- <http://www.moglu.com> - elaborare carti electronice interactive pentru echipamente mobile
- <http://evernote.com> - sistem de notite
- <http://www.edu20.org> - platforma e-learning online
- <http://edublogs.org> - bloguri pentru profesori
- <http://www.freetech4teachers.com> - resurse gratuite pentru predare
- <http://mugtug.com/sketchpad> - aplicatie online de desen
- <http://graffitcreator.net> - creator online de graffiti
- <http://bomomo.com> - creator de imagini bazat pe generator aleator
- http://www.crayola.com/coloring_application/index.cfm - aplicatie online de desen (fara save)

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
BOTOȘANI

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

- <http://sketch.odopod.com> - aplicatie online pentru schite
- <http://www.drawitlive.com> - whiteboard colaborativ
- <http://drawisland.com> - aplicatie online pentru creat gif-uri animate
- <http://flockdraw.com> - whiteboard colaborativ
- <http://www.slideshare.net/zipcast> - aplicatie online de video conferinta/prezentari
- <http://solarsystem.nasa.gov/eyes> - sistemul solar (tur online)
- <http://papertoys.com> - tipare pentru modele 3D din hartie
- <http://www.classconnect.com> - platforma e-learning online altfel (inca in stadiu beta)
- http://www.youtube.com/watch?feature=player_embedded&v=xfP53AInbhk - videoclip de 14 minute despre posibile imbunatatiri in educatie
- <http://www.fastcodesign.com/1664735/what-schools-can-learn-from-google-ideo-and-pixar> - articole despre posibile imbunatatiri in educatie
- <http://www.childrensbooksforever.com> - lecturi pentru copii (mai multe limbi disponibile)
- <http://www.weebly.com> - site-uri gratuite
- <http://www.sciencetoy maker.org> - "retete" de "jucarii" pentru orele de tehnologie
- <http://www.ideastoinspire.co.uk/index> - idei de folosit in educatie
- <https://www.pegby.com/home/view> - avizier electronic
- <http://www.historybuff.com> - documente istorice
- <http://www.google.com/doubleclick/studio/swiffy> - converteste fisiere flash in html 5
- <http://planbookedu.com> - planificarea online a lectiilor
- http://www.visual-literacy.org/periodic_table/periodic_table.html - "tabelul periodic" al metodelor de vizualizare a informatiei
- <http://www.flipsnack.com> - aplicatie online de creat carti electronice cu pagini animate
- <http://www.booksshouldbefree.com> - carti audio gratuite
- <http://www.tiki-toki.com> - timeline-uri multimedia interactive
- <http://studyeegg.com> - restructurarea materialelor pentru o invatare mai usoara
- http://www.wicked.org.nz/r/wick_ed/interactives/science.php - lectii interactive de structura Pamantului
- <http://classblogs.us> - blog educational
- http://diipo.net/site/account/dhe_login.php?url=%2F - retea sociala pentru invatamant
- <http://www.edmodo.com/home> - retea sociala pentru invatamant
- <http://ict21st.com/english/themeissue/high/energyst> - carte electronica despre energie
- <http://www.khanacademy.org/#> - cursuri online
- <http://academicearth.org/> - cursuri online
- <http://www.sophia.org/> - retea sociala pentru invatamant
- <http://www.idroo.com/home> - whiteboard online (facilitati avansate)
- <http://www.sciencefix.com> - blog de demonstratii si experimente stiintifice
- <http://www.sumanasinc.com/webcontent/animation.html> - galerie de animatii pentru lectii
- <http://enterthegroup.com> - groupware
- <http://www.capzles.com> - timeline-uri multimedia interactive
- <http://www.studyblue.com> - aplicatie online de creat notite
- <http://www.googleartproject.com> - muzee de arta virtuale
- <http://www.google.com/events/sciencefair> - Concursul Google Science Fair
- http://issuu.com/ktenkely/docs/webtools?mode=a_p - The Super Book of Web Tools for Educators
- <http://www.20thingsilearned.com/en-GB> - 20 Things I Learned
- <http://cffmv.blogspot.com/2011/12/graphing-in-google.html> - cum sa faci grafice in google

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
BOTOȘANI

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

- <http://www.findthatfile.com> - motor de cautare pentru fisiere
- <http://whatedsaid.wordpress.com/2011/12/06/10-reasons-students-should-blog/> - 10 motive pentru care studentii ar trebui sa utilizeze bloguri
- <http://www.mathopenref.com/index.html> - resurse de matematica
- <http://education.skype.com> - Skype in the classroom - colaborare intre profesori, resurse
- <http://www.collaborizeclassroom.com> - platforma e-learning online
- <http://hotchalk.com> - platforma e-learning online
- <http://google.com/docs> - suita office si spatiu de depozitare online
- <http://zoho.com> - suita office si spatiu de depozitare online
- <http://studyjams.scholastic.com/studyjams/index.htm> - resurse pentru matematica si tehnologii
- <http://keepvid.com> - salveaza filme de pe Youtube, Google, Metcafe, Putfile si altele
- <http://prezi.com> - prezentari altfel decat in Powerpoint
- <http://www.mindmeister.com> - managementul cunostintelor si harti mentale
- <https://cacao.com> - diagrame si harti mentale
- <http://www.sumopaint.com/home/> - editare foto online
- <http://thumba.net> - editare foto online
- <http://www.aviary.com/tools/audio-editor> - editor audio online
- <http://jaycut.com> - editare video online
- <http://www.onetruemedia.com> - editare video online
- <http://flixtime.com> - editare video online
- <http://www.stupeflix.com> - editare video online
- <http://www.schoolsliason.org.uk/kids/preload.htm> - muzeul Birmingham - galeria de arta pentru copii
- <http://pre-raphs.bmagonline.org> - informatii despre pictori clasici
- <http://vyew.com/s> - whiteboard online (limitat la 10 utilizatori)
- <http://abcteach.com> - resurse (imagini si diverse)
- <http://www.teach-nology.com> - resurse
- <http://www.janbrett.com/index.html> - resurse (imagini si diverse)
- <http://www.comicmaster.org.uk> - aplicatie online de creat comic books
- <http://lifeis.bbcearth.com/#> - colectie de documentare BBC
- <http://translate.google.com> - traducere online (mai multe limbi disponibile, traducerile nu sunt 100% corecte)
- Resurse educaționale deschise. <https://west-university-timisoara.teachable.com/p/red>
- Resurse Educaționale experiențiale. <http://impact-clubs.org/ro/stiri/activitati-impact>
- Ghid RED, https://www.apti.ro/sites/default/files/Ghid-Resurse-educationale-deschise_0.pdf

4. Concluzii

Instruirea și autoinstruirea în contextul noilor tehnologii favorizează obținerea de competențe prin învățare autodirijată sub responsabilitatea cursantului.

Bibliografie

1. Ion Ivan, Autoinstruire, <http://www.ionivan.ro/BACHELOR-2012%20octombrie/Autoinstruire.htm>

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
BOTOȘANI

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

2. Dordea Mariana, Abordări psihologice și pedagogice contemporane cu privire la autoinstruirea studenților, http://www.actus.ro/reviste/2_2004/r8.pdf
3. Laura Șerbănescu, Formarea profesională a cadrelor didactice - repere pentru managementul carierei, editura Printtech 2011, București.
4. Jigău Mihaela (coordonator), Formarea profesională continuă în România, ISE, 2008.

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
BOTOȘANI

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

Bune practici în îmbunătățirea dezvoltării profesionale prin acțiuni desfășurate la nivelul unității școlare

1. Formarea profesională și dezvoltarea profesională

Pregătirea profesională urmată de o dezvoltare profesională continuă trebuie să constituie o prioritate atât pentru unitatea școlară, autoritățile locale, cât și pentru fiecare actor al sistemului educațional, din dorința comună de a face performanță. Dezvoltarea profesională continuă este concepută ca un proces diversificat prin [1-4]:

- cursuri de formare și recalificare;
- stagii profesionale;
- activități practice;
- formare, ateliere, seminarii;
- conferințe;
- instrucțiuni metodice;
- învățarea la distanță.

În funcție de tipul și durata formării la locul de muncă, vor fi acordate și credite profesionale. Educația continuă este planificată și se bazează pe standarde profesionale.

Formarea profesională continuă în sistemul educațional se concentrează pe:

- dezvoltarea capacităților individuale de planificare și desfășurare a activităților educaționale;
- acumularea cunoștințelor în scopul formării profesionale continue;
- îmbunătățirea în următoarele domenii: organizarea și desfășurarea activităților educaționale, monitorizarea procesului de performanță și dezvoltare a copiilor și elevilor preșcolari, promovarea comunicării educaționale;
- să dezvolte o echipă de lucru și abilități de comunicare eficiente, să creeze și să mențină un mediu de înțelegere și respect;
- dezvoltarea promptitudinii și abilităților pentru un proces continuu de autoevaluare, monitorizare și îmbunătățire a practicii profesionale;
- dezvoltarea capacităților de monitorizare și de aplicare a noilor tehnologii educaționale;
- dorința de a accepta părinții ca parteneri în atingerea obiectivelor educaționale propuse și în realizarea cooperării reciproce;
- lucrul cu comunitatea;
- schimb de experiență, formare profesională;
- acumularea de cunoștințe, dezvoltarea capacităților și abilități în administrarea grădinițelor, a școlilor primare, a gimnaziilor și a liceelor.

2. Dezvoltarea profesională continuă prin acțiuni la nivel de școală

Dezvoltarea profesională continuă prin acțiuni la nivel de școală poate fi realizată prin următoarele activități:

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
BOTOȘANI

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

1) sprijinirea educatorilor, a cadrelor didactice, a cadrelor didactice și a profesorilor auxiliari, din proprie inițiativă, dezvoltare profesională și activități educaționale, posibil prin auto-formare;

2) Planificarea măsurilor educaționale de către grădinițe, școli primare, gimnazii și licee conform programului anual:

- la nivelul structurilor profesionale;

- organizarea de seminarii / ateliere în conformitate cu programele existente;

- prin dezvoltarea propriilor programe de instruire monitorizate și certificate printr-un act public emis de o instituție de învățământ superior (facultate) sau printr-un certificat eliberat de un organism specializat.

Unitatea de învățământ poate planifica și monitoriza acțiuni care au ca finalitate dezvoltarea profesională continuă a cadrelor didactice precum:

- Participarea la ședința comisiei metodice
- Implementarea experienței avansate
- Implementarea experienței locale
- Elaborarea unei experiențe individuale și realizarea ei
- Participarea la / Organizarea de expoziții
- Participarea la / Organizarea de concursuri
- Participarea la lecturi pedagogice, conferințe, simpozioane (realizarea unei comunicări)
- Elaborarea recomandărilor metodice
- Publicarea unui articol în ziar
- Publicarea unui articol în revistă
- Publicarea unui articol într-o culegere științifico - metodică
- Elaborarea unui ghid metodic
- Elaborarea unui manual
- Elaborarea unui caiet de lucru pentru elevi
- Participarea în proiecte de cercetare/inovare

Este recomandat să se întocmească planul dezvoltării profesionale pentru un an a fiecărui profesor în baza criteriilor adoptate la nivel instituțional.

Bibliografie

1. http://www.cdbotosani.ro/assets/oferta/Oferta_formare_CCD-BT_2017-2018.pdf
2. http://www.cdbotosani.ro/assets/oferta_16_17_site_avizier.pdf
3. http://ccdgiurgiu.ro/data/uploads/oferta/oferta_programe_de_formare_2016-2017.pdf
4. http://ccdgiurgiu.ro/data/uploads/oferta/oferta_programe_de_formare_2017-2018.pdf

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
BOTOȘANI

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/108182)

Bune practici în îmbunătățirea dezvoltării profesionale prin reconversie profesională

1. Introducere

Reconversia profesională presupune un proces al cărui obiectiv este schimbarea parțială sau totală a domeniului de activitate. Un astfel de proces este necesar în situația în care activitatea desfășurată în prezent nu (mai) corespunde așteptărilor în plan profesional, deoarece au apărut noi oportunități de dezvoltare personală și profesională.

Reconversia profesională nu presupune de fiecare dată o schimbare radicală. De asemenea, indiferent de context, experiența acumulată anterior și programele de studii pot fi puse în valoare în noua perspectivă profesională.

Însă, de cele mai multe ori, sunt necesare cursuri sau programe de training care să facă posibilă profesarea în noul domeniu de activitate. Totuși, reconversia profesională înspre domeniul Tehnologiilor Informaționale și de Comunicație are șanse de reușită mai ales în contextul noilor direcții de dezvoltare a curriculumului de TIC și INFO la nivel gimnazial.

Programele de conversie profesională sunt destinate cadrelor didactice încadrate în sistemul de învățământ preuniversitar cu diplomă de licență sau echivalentă.

Vom prezenta, în continuare, centre de resurse și acțiuni privind reconversia profesională în domeniul TIC și INFO pentru profesorii din învățământul preuniversitar.

2. Resurse și bune practici privind reconversia profesională

Resursele educaționale, proiectele și inițiativele de formare a cadrelor didactice pentru Informatica în gimnaziu sunt multiple, după cum rezultă din lista de mai jos.

1. Informatica în școli: <http://informaticainscoli.ro/doku.php?id=start>
2. Digitaliada, <https://www.digitaliada.ro/resurse-digitale?disciplina=8&filtreaza=Filtreaz%C4%83#rezultate>
3. InfoGim, <https://infogim.ro/>
4. Ora de net, <https://oradenet.salvaticopiii.ro/resurse/sala-de-clasa>
5. Unitate de învățare. Proiect. Internet. http://informaticainscoli.ro/lib/exe/fetch.php?media=wiki:contrib:fagarasan-roxana-mihaela:portofoliu_fagarasan_roxana.pdf
6. Laborator Virtual de Informatică și TIC, <http://lab.infobits.ro/cd-tic-1.php>
7. Informatica-365, <https://start-up.ro/informatica-365/>
8. Conversie profesională Informatică și TIC, <https://mateinfo.unitbv.ro/programe-de-studii/conversii>
9. Oferte de programe de formare continuă, <https://www.ccd-suceava.ro/pdf/oferta%202018.pdf>
10. Reconversie Informatică, <http://inf.ucv.ro/page-reconversie-informatica>
11. Programe de conversie Matematică, Informatică și TIC, <http://www.isj.ph.edu.ro/files/news/3/2777.pdf>

INSPECTORATUL ȘCOLAR JUDEȚEAN BOTOȘANI

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării
unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

3. Concluzii

Reconversia profesională parțială sau totală, ca urmare a dezvoltării curriculumului gimnazial orientat spre Informatică și TIC, a devenit posibilă, oferta de programe gratuite sau cu costuri mici de reconversie oferite de CCD-uri și universități fiind bogată.

Depinde de interesul cadrului didactic, al politicii în domeniul resurselor umane la nivelul unității școlare, comunității locale/regionale să sprijine participarea cadrelor didactice la îmbunătățirea dezvoltării personale și profesionale prin parcurgerea unui program de conversie profesională.

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
BOTOȘANI

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării
unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă (POCU/73/6/6/108182)

ALFABETIZAREA MEDIA – o necesitate în secolul XXI

1. Considerente teoretice

2. Exemplu de bună practică : Liceul Tehnologic Agricol Beclean, jud. Bistrița-Năsăud

SĂPTĂMÂNA EUROPEANĂ A ALFABETIZĂRII MEDIA 2019 An școlar 2018-2019

Perioada: 18 – 22 martie 2019 Cum utilizăm media în proiectele școlare?

1. Considerente teoretice

Lectura și literația ocupă un spațiu generos în cercetările ultimului deceniu în domeniul pedagogiei, al didacticii și nu numai. Lectura nu se referă doar la catharsis, la actul cu implicații spirituale, prin care ființa rațională își dezvoltă orizontul de cunoștințe și experiențe. Lectura se asociază literației și pornește de la acțiunea primă, de a citi și înțelege concomitent sensurile mesajului transmis, de a decripta mesajul, de a-l decodifica rapid și corect. Cu mult mai serioase sunt implicațiile literației, dacă ne gândim că examenele naționale relevă, an de an, capacitățile slabe ale elevilor de a citi și înțelege mesajul textului. Competențele de literație ale elevilor se dimensionează în funcție de contextul larg al sistemului educațional, dar și de premisele sociale, economice, astfel încât se impune reconfigurarea paradigmei educaționale, de la rădăcini. Formatorii trebuie să conștientizeze necesitatea dezvoltării competențelor de literație pentru a putea combate în mod real analfabetismul funcțional.

În ceea ce privește literația media (principiul traduttore-traditore este evident, iar transferul semantic al sintagmei *media literacy* are de suferit în limba română: educația media, media literație), se constată aceeași nevoie acută de inițiere și dezvoltare a unor competențe fără de care omul secolului în care trăim nu se poate descurca cu multitudinea și varietatea de mesaje, cu fluxul informațional continuu care definește existența.

Libertatea de exprimare, de accesare corectă a informației, dreptul la proprietate intelectuală, democrația, tehnologia informațiilor, participarea activă la viața comunității – sunt imperative ale omului modern. Sistemul educațional românesc implică aprofundarea acestor problematici, însă viziunea tradițională ar trebui reorganizată și ancorată la dinamica accentuată a tehnologiei și a informației.

Modalitatea de a accesa informația, de a recepta în mod corect mesajul nu se rezumă la literația clasică, ci implică deschiderea spre toate canalele prin care fluxul informațional devine perpetuu. Este necesar ca inclusiv formatorii, adulții (părinți, tutori, profesori, experți, metodiști etc.) să își extindă aria de competențe prin raportarea la media, nu doar în formatul tradițional, ci și în cel modern, pentru a asigura premisele unei educații adecvate pentru generațiile tinere.

Conform recomandării Comisiei Europene nr. 6464/2009, „democrația depinde de participarea activă a cetățenilor la viața comunității din care fac parte, iar educația în domeniul mass-media le poate oferi acestora abilitățile de care au nevoie pentru a înțelege fluxul zilnic de informații diseminate prin intermediul noilor tehnologii de comunicare”.

Este evidentă nevoia omului contemporan de a învăța cum să se descurce în era informației, cum să selecteze, să înțeleagă și să valorifice informațiile care îi parvin, printr-un act voit, determinat de nevoile individului, ori fără voia acestuia.

Cetățeanul care consumă media în mod adecvat, rațional și asumat este tiparul vizat de nevoile emergente ale lumii în care trăim. Dacă tinerii vor avea abilități de analiză și dacă se

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
BOTOȘANI

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

vor raporta critic la toate mesajele furnizate de media, atunci vor avea capacități reale de a lua decizii și de a și le asuma, nu vor avea de suferit de pe urma propagandei ori a manipulării.

Un studiu apărut cu un deceniu în urmă a relevat fapte demne de atenția formatorilor, între care:

- persoanele cu un nivel educațional superior sunt mai puțin interesate de televiziune; ele preferă, în schimb, radioul, și, mai ales, presa scrisă;
- pentru tineri, internetul este mai credibil decât televiziunea;
- reclamele sunt considerate a fi principalul agresor de la televizor;
- accidentele, politica și infracțiunile sunt considerate a fi excesiv de prezente în programele TV, publicul este neprevenit asupra influenței mass-media, asupra propriilor atitudini și comportamente.

Este un semnal de alarmă cu privire la nevoia de formare a unui consumator critic de media.

Informații preluăm de peste tot, aproape în orice moment de activitate zilnică, voluntar sau involuntar. Texte, reclame, postere, afișe, ziare, televiziune, radio etc. reprezintă tot atâtea medii informaționale cu care venim în contact. Mai mult, trăim în era publicității, a consumerismului, iar omul înmagazinează informații de tot felul, fără a fi neapărat atent la canalul de transmitere, la vocea delegată cu inculcarea unor idei, la unghiul de abordare a temei respective, la manipulare, propagandă etc.

Tipurile de mesaje media diferă sensibil în funcție de canalul de comunicare, de apartenența politică a proprietarului de trust, de substratul și contextul lansării unei știri. Orice postare publică făcută de o persoană poate atrage după sine consecințe serioase, dacă nu respectă legea drepturilor de autor. De asemenea, orice distribuire, preluare a unor piese/mesaje/compilări etc. se supune aceluiași reglementări, în situația în care nu se respectă dreptul de autor. Câți dintre elevi verifică credibilitatea sursei și câți respectă/cunosc drepturile de autor?

În noiembrie 2014, Înalta Curte de Casație și Justiție din București a stabilit că Facebook este un spațiu public. Prin urmare, orice postare/remarcă poate conduce, în funcție de conținut, la un proces civil. În concordanță cu Codul Civil, articolul 72, Este interzisă orice atingere adusă onoarei și reputației unei persoane, fără consimțământul acesteia. De aceea, orice conținut postat în spațiul online, dacă aduce atingere demnității, reputației, imaginii sau vieții private a unei persoane se supune rigorilor legii.

În mod asemănător, distribuirea unor fotografii fără acordul persoanei respective, surprinse în acel conținut, poate conduce la procese și la daune serioase. Fotografiera unei persoane aflate în mediu privat, fără acordul acesteia, reprezintă un delict, indiferent dacă această acțiune este urmată sau nu de publicare.

Cele câteva aspecte amintite relevă nevoia implementării unor demersuri constante de educație media.

Pentru lumea digitală și profesorii trebuie să dobândească noi competențe, pentru a răspunde nevoilor particulare de învățare ale elevilor. Există câteva acțiuni transformatoare, menite să evidențieze necesitatea unei reconfigurări a educației, a unor practici noi educaționale (Erasmus+, Orizont 2020, Resurse Educaționale Deschise – OER).

Conectivitatea, cooperarea, inovarea – nu sunt simple deziderate, ci conturează sfera educațională, din nevoia de a reduce decalajul digital dintre viziunea tradițională asupra școlii și modul în care trăiesc elevii în afara orelor de curs.

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
BOTOȘANI

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă (POCU/73/6/108182)

În acest sens, un exemplu demn de atenție îl oferă Centrul pentru Jurnalism Independent (www.cji.ro) care face eforturi susținute de formare a cadrelor didactice în spiritul educației media, prin programe cu finanțare externă (Predau educație media- Laboratorul de educație și cultură media, 2017-2018, Educație pentru cetățenie Smart, 2018).

Profesorii pot insera (infuza) educația media în curriculumul urmărit la o serie de discipline mai ales din ariile limbă și comunicare, socio-umane, cu atât mai mult cu cât noile tehnologii prezintă avantaje semnificative: formabilii pot căuta singuri informații care să completeze suportul oferit de profesor, pot colabora deschis cu alți cursanți, pot crea și partaja conținuturi. Tinerii accesează independent tehnologia, pentru un număr de ore pe zi apreciabil.

Tehnologiile noi nu ar trebui văzute doar ca unelte în procesul educativ, ci ar trebui să constituie un permanent eșafodaj reflexiv, interogativ, deoarece ele creează și distribuie conținuturi, influențează acțiunile noastre, ale tuturor.

Așa cum alfabetizarea implică actul cititului și al scrisului în mod conștient, educația media și educația digitală se asociază gândirii critice și producției creative, deci constituie un obiectiv pentru toate acțiunile adulților care se află în ipostaza de formatori. Cu atât mai mult, școala ar trebui să insereze competențele media care vin să completeze, nu să îngreuneze procesul didactic. Multe dintre cadrele didactice dezvoltă aceste competențe în rândul formabililor, chiar dacă nu în mod consecvent, asumat, dat fiind faptul că utilizarea noilor tehnologii, trimiterea la evenimente, fapte reale, la diverse evenimente sociale, folosirea pentru ilustrare a unor imagini, texte, opinii – toate semnifică apelul, implicit, consumul de media.

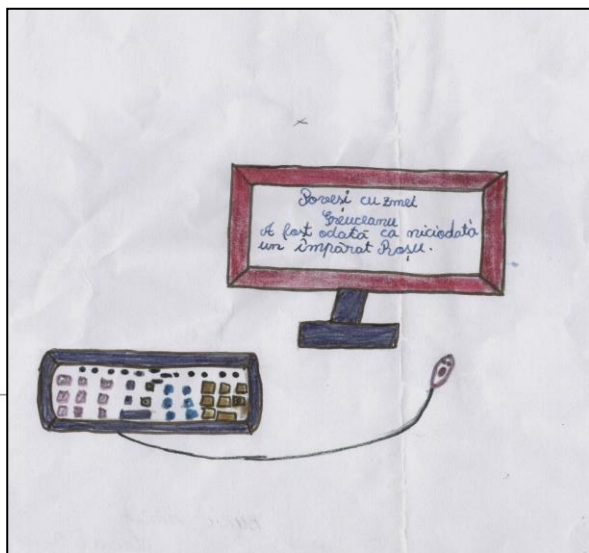
2. Exemplu de bună practică : Liceul Tehnologic Agricol Beclean jud. Bistrița-Năsăud

Cum utilizăm media în proiectele școlare? - SĂPTĂMÂNA EUROPEANĂ A ALFABETIZĂRII MEDIA 2019 An școlar 2018-2019 Perioada: 18 – 22 martie 2019

ACTIVITĂȚI EXTRAȘCOLARE PROPUSE PENTRU SĂPTĂMÂNA EUROPEANĂ A ALFABETIZĂRII MEDIA 2019

An școlar 2018-2019

Perioada: 18 – 22 martie 2019

Nr. înregistrare:

Motto:

„Ce oameni excepționali trec pe lângă noi, anonimi, și noi admirăm prostește atâția neghiobi, numai pentru că au vorbit de ei presa și opinia publică.”

Mircea Eliade

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
BOTOȘANI

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

Cum utilizăm media în proiectele școlare?

Liceul Tehnologic Agricol Beclean
jud. Bistrița-Năsăud

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

ARGUMENT:

Diversitatea mijloacelor de comunicare în masă din ziua de astăzi ne permite un acces la informație mai mare ca oricând în istorie. În plus, modul în care folosim aceste mijloace se schimbă: în loc să fie spectatori pasivi și receptori de informație, oamenii au devenit creatori de conținut și interacționează cu informația în diverse moduri. Noile tehnologii (animațiile digitale, jocurile tot mai intuitive, realitatea augmentată, inteligența artificială, proiectoarele holografice, etc) au creat limbaje noi de comunicare și un univers aparte.

Aceste oportunități vin însă și cu provocări, fapt ce oferă competențelor din domeniul mass-media o importanță mai mare ca oricând. În plus, mijloacele digitale de comunicare în masă ne determină să nu punem accentul doar pe abilitățile tehnice, ci și pe aspectele economice, legale, etice și sociale mai largi ale utilizării tehnologiilor digitale. Globalizarea este un aspect care nu poate fi neglijat în societatea de astăzi, care tinde să evolueze într-un unic sistem social. În acest sens, educația globală urmărește să definească procesele, beneficiile, dar și riscurile globalizării incluzându-se și comunicarea de tip mass-media.

Competențele media: Înseamnă să înțelegi cum funcționează media și să fii capabil să înțelegi rolul acesteia în viața de zi cu zi, să știi cum să cauți, cum să selectezi informațiile din mass-media, să știi cum sunt produse mesajele (text, imagine, video), să fii în măsură să concepi astfel de materiale media în diferite scopuri (de informare, de socializare, în scop civic sau de divertisment).

SCOPUL: utilizarea mediei în proiectele școlare.

OBIECTIVE:

Săptămâna Europeană a Alfabetizării Media încurajează elevii și cadrele didactice, dar și diverse grupuri de tineri să exploreze activități educaționale pentru diferite scopuri. Scopul inițiativei Comisiei Europene este de a promova alfabetizarea media și de a combate dezinformarea. Este o ocazie pentru a aborda probleme legate de diversitate și inegalitate la nivel local cât și la nivel global, cu o înțelegere a problemelor de bază ale mass-mediei și responsabilitățile aferente:

- înțelegerea conceptului de media;
- înțelegerea conceptului de comunicare online/offline;
- abilități de analiză, evaluare și de sintetizare;
- responsabilitatea pentru propriile noastre acțiuni.

Elevii au fost informați cu precădere despre efectele negative ale utilizării excesive a rețelelor sociale: anxietatea, interiorizarea, stilul de viață sedentar și nesănătos, izolarea, neglijarea nevoilor personale etc.

De asemenea, au fost prezentate și efectele pozitive ale rețelelor sociale: lărgirea cercului de cunoștințe, transmiterea rapidă a informațiilor, utilizarea în comun a unor resurse, colaborarea în cadrul unor grupuri de lucru etc.

Perioada: 18 – 22 martie 2019

Grupul țintă: Elevii clasei a IX-a B ai Liceului Tehnologic Agricol Beclean

Echipa de proiect: Director prof. Magdea Mircea-Florin
prof. Luca Anca

Consilier educativ prof. Sângeorzan Gabriela

Cadrele didactice de la Liceul Tehnologic Agricol Beclean

Monitorizarea și evaluarea activităților:

- se va realiza prin produsele acesteia;

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
BOTOȘANI

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării
unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

-realizarea unor seturi de fotografii de la activitățile desfășurate de către profesorii responsabili;

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
BOTOȘANI

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă (POCU/73/6/6/108182)

În perioada 18-22 martie 2019 se desfășoară Săptămâna Alfabetizării Media, iar la Liceul Tehnologic Agricol Beclean au loc următoarele activități extrașcolare:

Nr. crt.	Denumire activitate	Forme de organizare	Termen	Responsabil
	Săptămâna Europeană a Alfabetizării Media	Prezentarea proiectului Săptămâna Europeană a Alfabetizării Media; Anunțarea temelor și obiectivelor, precum și a activităților planificate; Scurt istoric al proiectului Săptămâna Europeană a Alfabetizării Media.	18 martie 2019	Consilier educativ- Sângeorzan Gabriela
1.	Cum utilizăm media în proiectele școlare?	Concepte generale Aprecierea locului mijloacelor media modern în educație. Evaluarea stilului de lucru școlar prin intermediul mijloacelor multimedia - chestionar	22 martie 2019	Prof. Luca Anca

Bibliografie:

1. google
2. Școala de valori-Ghidul profesorului. Educație media
3. www.scoaladevalori.ro

Director,
prof. Magdea Mircea Florin

Consilier educativ,
prof. Sângeorzan Gabriela

Responsabil proiect,
prof. Luca Anca

Mijloacele multimedia în activitatea elevului, chestionar

1. Vârsta dvs:.....
2. Sex: M / F
3. Clasa:.....
4. Profilul:.....
5. Aveți calculator desktop personal conectat la Internet? Da/Nu
6. Aveți un laptop personal conectat la Internet? Da /Nu
7. Aveți un telefon personal conectat la Internet? Da/Nu
8. Care afirmație vă descrie cel mai bine:
Utilizez calculatorul o dată pe săptămână
Utilizez calculatorul o dată pe zi
Utilizez calculatorul de mai multe ori pe zi
9. Cum v-ați descrie competența în utilizarea calculatorului?
Începător Intermediar Avansat
10. Cum v-ați descrie competența în utilizarea MS Office (Word, Excel, PowerPoint)?
Începător Intermediar Avansat
11. Aveți telefon mobil de tip smartphone? Da Nu
12. Aveți o tabletă personală? Dacă da, de ce tip?

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
BOTOȘANI

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă (POCU/73/6/6/108182)

Nu iPad Samsung Asus Lenovo Allview Google Pixel Sony Surface altceva:.....

13. Utilizați Internetul și World Wide Web pentru:

- a) e-mail: niciodată/nu am uneori lunar săptămânal zilnic
- b) navigare și căutare Web: niciodată/nu am uneori lunar săptămânal zilnic
- c) chat /messenger: niciodată/nu am uneori lunar săptămânal zilnic
- d) forum / bloguri: niciodată/nu am uneori lunar săptămânal zilnic
- e) presă / ziare online: niciodată/nu am uneori lunar săptămânal zilnic
- f) educație / training: niciodată/nu am uneori lunar săptămânal zilnic
- g) jocuri online: niciodată/nu am uneori lunar săptămânal zilnic
- h) filme online: niciodată/nu am uneori lunar săptămânal zilnic

Întocmit,

prof. Luca Anca

Interpretare chestionare media, clasa IX-a B, martie 2019, 10 fete și 10 băieți

1.

Vârsta	Fete	Băieți
14 ani	-	2
15 ani	9	2
16 ani	-	6
17 ani	1	-

2. 10 fete și 10 băieți

3. a IX -a B

4. Profilul: Resurse naturale și protecția mediului

5. Aveți calculator desktop personal conectat la Internet? Da/Nu

	Fete	Băieți
Da	9	9
Nu	1	1

6. Aveți un laptop personal conectat la Internet? Da /Nu

	Fete	Băieți
Da	7	7
Nu	3	3

7. Aveți un telefon personal conectat la Internet? Da/Nu

	Fete	Băieți
Da	10	9
Nu	-	1

8. Care afirmație vă descrie cel mai bine:

Utilizez calculatorul o dată pe săptămână

Utilizez calculatorul o dată pe zi

Utilizez calculatorul de mai multe ori pe zi

	Fete	Băieți
Utilizez calculatorul o dată pe săptămână	4	3
Utilizez calculatorul o dată pe zi	3	2

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă (POCU/73/6/6/108182)

Utilizez calculatorul de mai multe ori pe zi ☒	3	5
---	---	---

9. Cum v-ați descrie competența în utilizarea calculatorului?

Începător Intermediar Avansat

	Fete	Băieți
Începător ☒	2	1
Intermediar ☒	3	3
Avansat ☒	5	6

10. Cum v-ați descrie competența în utilizarea MS Office (Word, Excel, PowerPoint)?

Începător Intermediar Avansat

	Fete	Băieți
Începător ☒	5	3
Intermediar ☒	5	3
Avansat ☒	-	4

11. Aveți telefon mobil de tip smartphone? Da Nu

	Fete	Băieți
Da	9	8
Nu	1	2

12. Aveți o tabletă personală? Dacă da, de ce tip?

Nu iPad Samsung Asus Lenovo Allview Google Pixel
Sony Surface altceva:.....

	Fete	Băieți
Da	4 (1 Asus, 2 Allview, 1 Vonino)	5
Nu	6	5

13. Utilizați Internetul și World Wide Web pentru:

a) e-mail: niciodată/nu am uneori lunar săptămânal zilnic

	Fete	Băieți
niciodată/nu am ☒	3	4
uneori ☒	4	5
lunar ☒	2	-
săptămânal ☒	1	1
zilnic ☒	-	-

b) navigare și căutare Web: niciodată/nu am uneori lunar săptămânal zilnic

	Fete	Băieți
niciodată/nu am ☒	4	5
uneori ☒	1	1
lunar ☒	1	-
săptămânal ☒	4	4

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării
unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă (POCU/73/6/6/108182)

zilnic	-	-
--------	---	---

c) chat / messenger: niciodată/nu am uneori lunar săptămânal zilnic

	Fete	Băieți
niciodată/nu am	1	3
uneori	-	-
lunar	-	-
săptămânal	-	3
zilnic	9	4

d) forum / bloguri: niciodată/nu am uneori lunar săptămânal zilnic

	Fete	Băieți
niciodată/nu am	10	5
uneori	-	2
lunar	-	2
săptămânal	-	-
zilnic	-	1

e) presă / ziare online: niciodată/nu am uneori lunar săptămânal zilnic

	Fete	Băieți
niciodată/nu am	10	6
uneori	-	4
lunar	-	-
săptămânal	-	-
zilnic	-	-

f) educație / training:

niciodată/nu am uneori lunar săptămânal zilnic

	Fete	Băieți
niciodată/nu am	8	5
uneori	1	4
lunar	1	-
săptămânal	-	1
zilnic	-	-

g) jocuri online: niciodată/nu am uneori lunar săptămânal zilnic

	Fete	Băieți
niciodată/nu am	6	2
uneori	4	1
lunar	-	-
săptămânal	-	-
zilnic	-	7

h) filme online: niciodată/nu am uneori lunar săptămânal zilnic

	Fete	Băieți

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

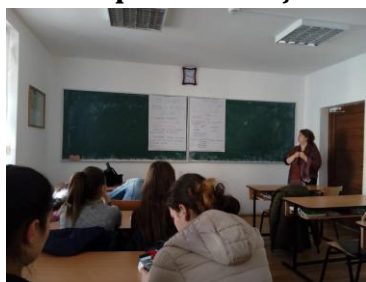
Denumirea proiectului: ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă (POCU/73/6/6/108182)

niciodată/nu am	1	4
uneori	2	3
lunăr	2	2
săptămânal	2	1
zilnic	3	-

Concluzii:

Fetele preferă filmele, băieții jocurile, dar pe primul loc, pentru ambele genuri, se află comunicarea/socializarea (prin intermediul rețelelor existente). Informarea cu scop educațional nu este o prioritate, când vine vorba de internet/aplicații IT.

Elevii dispun de tehnologie, petrec mult timp cu aceste dispozitive, însă, în afară de socializare, ei nu sunt preocupați de dezvoltarea abilităților IT necesare în dezvoltarea lor profesională/educațională.

Din timpul activității noastre:**Bibliografie**

1. Făt, Silvia & Adrian Labăr. Eficiența utilizării noilor tehnologii în educație. EduTIC 2009. Raport de cercetare evaluativă. Bucuresti: Centrul pentru Inovare în Educație, 2009. (Online: www.elearning.ro/resurse/EduTIC2009_Raport.pdf)
2. http://www.1educat.ro/resurse/software_educational/tehnologii_in_educatie.pdf
3. <http://www.scoaladevara.eu/program/module/utilizarea-noilor-tehnologii-in-educatie>
4. 6. Cerghit I. Sisteme de instruire alternative și complementare. Structuri, stiluri și strategii. București: Aramis, 2002.
5. Pintilie M. Metode moderne de învățare-evaluare. Cluj-Napoca: Euorodidact, 2002.
6. Olimpius Istrate, Efecte si rezultate ale utilizării TIC în educație, ISE

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

Folosirea cititorului de ecran (naratorului) în procesul de învățare a copiilor cu deficiențe de vedere

1. Introducere

TIC (Tehnologia Informației și a Comunicațiilor) poate fi folosită ca mijloc de a rezolva anumite cerințe prin care elevii explorează mediul informațional și dobândesc anumite abilități. Astfel, procesul de învățare devine din ce în ce mai personalizat, individualizat și centrat pe necesitățile elevului. TIC promovează accesul fizic la resurse, crește motivația, facilitează colaborarea, dar ce este cel mai important, TIC îmbunătățește calitatea vieții elevului. Explorarea tehnologiilor informatice specifice și deprinderea utilizării și promovării acestora în rândul elevilor cu cerințe speciale trebuie să facă parte din planul de dezvoltare profesională pentru orice cadru didactic.

În continuare, vom descrie Naratorul, o tehnologie promovată de Microsoft/Windows 10, prin pachetul "Windows Ease of Access".

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

2. Cititorul de ecran (Naratorul)

Cele mai importante tehnologii de acces utilizate de elevii cu deficiențe de vedere sunt: cititorul de ecran (Naratorul), lupa (aplicația de mărire) și asistentul vocal (Windows Speech Recognition).

Cititorul de ecran redă vocal întreaga informație de pe ecranul computerului, o zonă definită de utilizator, o linie compusă din mai multe cuvinte, un singur cuvânt, o singură literă sau echivalentul fonetic al unei litere sau semn de punctuație. Totodată, permite citirea continuă a unui document sau a meniurilor din cadrul aplicațiilor software, a ferestrelor de dialog, a mesajelor de sistem.

Principiul de bază pe care funcționează cititorul de ecran este următorul: textul afișat pe ecran, precum și textul tastat, cât și comenzile inițiate de către utilizator sunt prelucrate pentru a fi redade vocal unui sintetizator de voce care poate fi software sau hardware, iar, de aici, sunetul este transmis către boxe. Utilizatorul nu se folosește de mouse, ci numai de tastatură, prin intermediul căreia poate executa majoritatea sarcinilor care sunt efectuate în mod obișnuit cu mouse-ul.

În continuare descriem, cele mai importante aspecte privind utilizarea naratorului.

A. Trei moduri de a porni și a opri Naratorul

- Se apasă în același timp **tasta siglă Windows + Ctrl + Enter** pentru a porni Naratorul. Se apasă aceste taste din nou pentru a opri Naratorul. Pe multe tastaturi, tasta cu sigla Windows se află pe rândul de taste de jos, la stânga sau la dreapta tastei Alt.
- Se apasă **tasta siglă Windows + Ctrl + N** pentru a deschide setările Naratorului, apoi se utilizează comutatorul de sub **Utilizarea Naratorului** pentru a-l activa.
- Se apasă **Ctrl + Alt + Del** pentru a merge la ecranul de conectare, se selectează butonul **Simplificare acces** din colțul dreapta jos, apoi se activează comutatorul sub **Narator**.

B. Pornirea Naratorului automat înainte sau după conectarea la PC.

1. Se apasă **tasta siglă Windows + Ctrl + N** pentru a deschide setările Naratorului.
2. Pentru a porni automat Naratorul după conectare, se bifează caseta de selecție de lângă **Porniți Naratorul după conectare**.
3. Pentru a porni automat Naratorul înainte de conectare pentru toți utilizatorii, se bifează caseta de selecție de lângă **Porniți Naratorul înainte de conectare pentru toată lumea**. Acest lucru este recomandat dacă se dorește afișarea unui afișaj braille serial înainte de conectare.

C. Pentru a opri oricând Naratorul din lectură, se apasă tasta **Ctrl**.

D. Se poate modifica volumul sau viteza cu care vorbește Naratorul. Pentru a modifica volumul Naratorului, se apasă:

- **Narator + Ctrl + semnul Plus (+)** sau **Narator + Ctrl + Adunare** (pe minitastatura numerică) pentru a mări volumul
- **Narator + Ctrl + semnul Minus (-)** sau **Narator + Ctrl + Scădere** (pe minitastatura numerică) pentru a reduce volumul

Pentru a modifica viteza cu care vorbește Naratorul, se apasă **Narator + semnul Plus (+)** sau **Narator + semnul Minus (-)**.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

E. Citirea textului. Prima și cea mai simplă modalitate de a citi cu Naratorul este să se utilizeze tastele săgeți pentru a naviga prin text.

De asemenea, se poate utiliza modul de scanare pentru a citi un text. Pentru a activa modul de scanare, se apasă **Narator + bara de spațiu**. Apoi, se utilizează tastele săgeată în sus sau în jos pentru a parcurge paragrafele și tastele săgeată la stânga și la dreapta pentru a parcurge caracterele.

- Pentru a opri lectura, se apasă **Ctrl**.
- Pentru a citi titlul ferestrei, se apasă **Narator + T**.
- Pentru a citi o fereastră, se apasă **Narator + W**.
- Pentru a citi elementul curent, se apasă **Narator + Tab**.
- Pentru a citi de unde este cursorul, se apasă **Narator + R**.
- Pentru a începe să citiți un document de la început, se apasă **Narator + Ctrl + R** sau **Narator + săgeată în jos**.
- Pentru a citi un text de la început până unde se află cursorul, se apasă **Narator + Shift + J** sau **Narator + Alt + Home**.
- Pentru a citi linia curentă, se apasă **Narator + I** sau **Narator + săgeată în sus**.
- Pentru a citi linia următoare, se apasă **Narator + O**.
- Pentru a citi linia anterioară, **Narator + U**.
- Pentru a citi cuvântul curent, se apasă **Narator + K** sau **Narator + Ctrl + 5** (tastatură numerică). Dacă apăsați **Narator + K** de două ori, Naratorul va citi cuvântul pe litere.
- Pentru a citi cuvântul următor, se apasă **Narator + L** sau **Narator + Ctrl + Săgeată la dreapta**.
- Pentru a citi cuvântul anterior, se apasă **Narator + J** sau **Narator + Ctrl + Săgeată la stânga**.
- Pentru a citi caracterul curent, se apasă **Narator + virgulă (,)** sau **5** (tastatură numerică).
- Pentru a citi caracterul următor, se apasă **Narator + punct (.)**.
- Pentru a citi caracterul anterior, se apasă **Narator + M**.
- Pentru a citi pagina curentă, se apasă **Narator + Ctrl + I**.
- Pentru a citi pagina următoare, se apasă **Narator + Ctrl + O**.
- Pentru a citi pagina anterioară, se apasă **Narator + Ctrl + U**.
- Pentru a citi paragraful curent, se apasă **Narator + Ctrl + K**.
- Pentru a citi paragraful următor, se apasă **Narator + Ctrl + L**.
- Pentru a citi paragraful anterior, se apasă **Narator + Ctrl + J**.

F. Utilizarea Naratorului prin atingere

Pornirea și oprirea Naratorului - Pentru a porni Naratorul pe un dispozitiv Windows care nu are tastatură, se apasă împreună butonul Start și butonul Creștere volum pe dispozitiv. Se apasă aceste butoane din nou pentru a opri Naratorul.

Gesturi tactile - Se pot utiliza gesturi pentru a interacționa cu Naratorul și cu dispozitivul. Pentru a explora și a auzi elemente pe un ecran, se trage un deget pe ecran. Când se aude un element pe care dorim să-l utilizăm, atingem de două ori ecranul cu un deget pentru a-l activa. Pentru a parcurge elementele de pe ecran, glisăm rapid la stânga și la dreapta cu un deget.

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
BOTOȘANI

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

Dacă dorim să navigăm în funcție de caractere, cuvinte, linii sau linkuri, glisăm rapid în sus sau în jos pentru a modifica vizualizarea Naratorului. De exemplu, pentru a auzi un element citit pe litere, glisăm rapid în sus până când auzim Naratorul spunând „caractere”. Apoi glisăm rapid la stânga și la dreapta pentru a parcurge acel element literă cu literă.

Următoarele reprezintă gesturi importante care ajută în activitate:

- Pentru a modifica vizualizările Naratorului, glisăm rapid în sus și în jos cu un deget.
- Pentru a defila, glisăm rapid în sus, în jos, la stânga sau la dreapta cu două degete.
- Pentru a afișa meniuri contextuale, atingem de două ori cu două degete.
- Pentru a modifica verbozitatea, atingem o dată cu trei degete.
- Pentru a citi cursiv din poziția curentă, tragem cu degetul în jos cu trei degete.
- Pentru a comuta înainte sau înapoi, glisăm rapid la stânga sau la dreapta cu trei degete.
- Pentru a afișa lista de comenzi din Narator, atingem de trei ori cu patru degete.
- Pentru a deschide Acțiuni, tragem cu degetul din partea dreaptă a ecranului.
- Pentru a deschide Vizualizare activități ca să comutăm între aplicații și desktopuri multiple, tragem cu degetul din partea stângă a ecranului.

G. Comenzi de la tastatură braille

Dacă afișajul braille are o tastatură braille, o putem utiliza pentru a introduce text sau pentru a face următoarele comenzi. Comanda pentru a comuta tastatura este **spațiu + punctele 1-3**.

Puncte braille

Comandă Narator

1-2-3-4 sau 1-2-3-4-7	Merge la paragraful următor sau anterior
1-2-5 sau 1-2-5-7	Merge la titlul următor sau anterior
2-3-4-5 sau 2-3-4-5-7	Merge la tabelul următor sau anterior
1-3 sau 1-3-7	Merge la linkul următor sau anterior
2-4 sau 2-4-7	Merge la elementul următor sau anterior
1-4-5 sau 1-4-5-7	Merge la reperul următor sau anterior
1-2-4 sau 1-2-4-7	Merge la câmpul de formular următor sau anterior
1-2 sau 1-2-7	Merge la butonul următor sau anterior
1-4 sau 1-4-7	Merge la caseta combo următoare sau anterioară
1-5 sau 1-5-7	Merge la câmpul de editare următor sau anterior
1-2-3-5 sau 1-2-3-5-7	Merge la butonul radio următor sau anterior
1-3-4-6 sau 1-3-4-6-7	Merge la caseta de selectare următoare sau anterioară
1-6 sau 1-6-7	Merge la titlul următor sau anterior - nivel 1
1-2-6 sau 1-2-6-7	Merge la titlul următor sau anterior - nivel 2
1-4-6 sau 1-4-6-7	Merge la titlul următor sau anterior - nivel 3
1-4-5-6 sau 1-4-5-6-7	Merge la titlul următor sau anterior - nivel 4
1-5-6 sau 1-5-6-7	Merge la titlul următor sau anterior - nivel 5
1-2-4-6 sau 1-2-4-6-7	Merge la titlul următor sau anterior - nivel 6
1-2-4-5-6 sau 1-2-4-5-6-7	Merge la titlul următor sau anterior - nivel 7

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

Puncte braille

1-2-5-6 sau 1-2-5-6-7

2-4-6 sau 2-4-6-7

Spațiu + 1-2-3

Comandă Narator

Merge la titlul următor sau anterior - nivel 8

Merge la titlul următor sau anterior - nivel 9

Activare învățarea introducerii, se apasă de două ori pentru a o dezactiva

Utilizăm următoarele comenzi pentru intrările de la tastatură.

Puncte braille

Spațiu + 4-5

Spațiu + 1-2

Spațiu + 2-3-4-5

Spațiu + 2-4-5-6

Spațiu + 1-2-3-5

Spațiu + tasta de rutare 1 - 12

7

8

Spațiu + 2-6

Spațiu + 3

Spațiu + 6

Spațiu + 1

Spațiu + 4

Spațiu + 2-3

Spațiu + 5-6

Spațiu + 2

Spațiu + 5

Spațiu + 3-5

Spațiu + 2-5-6

Intrare de la tastatură

Tasta Tab

Shift + tasta Tab

Alt + tasta Tab

Tasta siglă Windows

Tasta siglă Windows + tasta Tab

Tastele F1 - F12

Tasta Backspace

Introduceți tasta

Tasta Escape

Tasta stângă a cursorului

Tasta din dreapta a cursorului

Tasta în sus a cursorului

Tasta în jos a cursorului

Tasta Page Up

Tasta Page Down

Tasta Home

Tasta End

Tasta Insert

Tasta Delete

Următoarele comenzi ne permit să introducem și să apăsăm continuu o tastă modificatoare, urmată de o altă literă sau tastă.

Puncte braille Intrare de la tastatură

Spațiu + 1-8 Apăsăm continuu tasta siglă Windows

Spațiu + 2-8 Apăsăm continuu tasta Alt

Spațiu + 3-8 Apăsăm continuu tasta Ctrl

Spațiu + 4-8 Apăsăm continuu tasta Shift

Spațiu + 5-8 Apăsăm continuu AltGr

Spațiu + 6-8 Apăsăm continuu tasta Caps Lock

Spațiu + 7-8 Eliberăm toate tastele modificatoare

Utilizarea cursorilor tactile pe afișajul braille

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
BOTOȘANI

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

Dacă ecranul braille are cursoare tactile, le putem utiliza pentru a face anumite acțiuni.

Lucrul cu elementele interactive

Atunci când conținutul afișat este un element interactiv, atingem orice cursor tactil aflat deasupra conținutului respectiv pentru realizarea acțiunii sale principale. Atingem cele două cursoare tactile alăturate aflate deasupra conținutului pentru a efectua acțiunea lor secundară, dacă este disponibilă una.

Atunci când conținutul afișat nu este text, atingem cele două cursoare tactile nealăturate aflate deasupra conținutului pentru a afișa un meniu contextual, dacă este disponibil unul.

Editarea textului

Utilizăm următoarele comenzi ale cursorului tactil atunci când edităm text:

- Pentru a muta punctul de inserare a textului la un caracter specific, atingem cursorul tactil aflat deasupra celei corespunzătoare. De asemenea, putem atinge cursorul tactil aflat deasupra unei celule reprezentând un caracter sau modificatorul său precedent (cum ar fi o majusculă sau un număr). Reprezentarea cu cursorul va fi pe celula aflată după modificator.
- Pentru a muta punctul de inserare a textului la ultimul caracter de pe afișaj, atingem cursorul tactil aflat deasupra unei celule necompletate de la sfârșitul afișajului.
- Pentru a efectua o acțiune secundară, atingem cele două cursoare tactile alăturate pe un caracter corespunzător.
- Pentru a afișa un meniu contextual, atingem cele două cursoare tactile nealăturate aflate deasupra caracterului cel mai aproape de centrul celor două cursoare tactile nealăturate.

3. Concluzii

Instruirea și autoinstruirea în contextul utilizării tehnologiilor informatice care facilitează accesul la resurse pentru elevii cu deficiențe de vedere reprezintă o cerință importantă pentru îmbunătățirea pregătirii profesionale a cadrelor didactice care lucrează în clase incluzive.

Bibliografie

1. <https://support.microsoft.com/ro-ro/help/22798>
2. <https://support.microsoft.com/ro-ro/help/4004263/windows-10-narrator-using-with-braille>

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

Bune practici în îmbunătățirea dezvoltării personale și profesionale folosind modelul Triple Helix

1. Introducere

Dezvoltarea personală și profesională a actorilor implicați în procesul educațional presupune multiple acțiuni care pot fi susținute urmărind modelul Triple Helix [3, 4], un model de inovare care presupune interacțiuni multiple individ - școală - comunitate, respectiv instituție, sistem economic, guvern.

Orice plan de acțiune privind educația și formarea profesională pleacă de la identificarea nevoilor proprii de dezvoltare personală și profesională, identificarea oportunităților oferite de școală precum și de susținerea comunității locale în atingerea obiectivelor.

2. Nevoi de dezvoltare personală și profesională

Identificarea nevoilor de dezvoltare personală și profesională trebuie să fie prima etapă a oricărui plan de management al carierei personale. Aceasta presupune autocunoașterea și autoevaluarea, dezvoltarea propriilor abilități, planificarea individuală a carierei, Dezvoltarea personală este setată pe obiectivele omenerii de a transforma lumea într-una mai bună. Dezvoltarea profesională se referă la individul care are o idee despre ceea ce vrea să obțină, dar are nevoie de un plan și de o soluție pentru a reuși. Deci, identificarea nevoilor este necesară în primul rând.

Carierea personală se construiește ținând cont de competențele europene ale noului mileniu [1]:

- autoformare: monitorizarea propriilor cerințe de înțelegere și învățare; localizarea resurselor corespunzătoare; transferul cunoștințelor dintr-un domeniu în altul.
- abilități de comunicare: înțelegerea, administrarea și crearea unei comunicări eficiente verbale, scrise, multimedia într-o varietate de forme și contexte.
- informații și abilități media: analizarea, accesarea, administrarea, integrarea, evaluarea și crearea de informații în diverse forme și medii.
- responsabilitate și capacitate de adaptare: exersarea responsabilității personale și a flexibilității în contexte legate de propria persoană, loc de muncă și comunitate; stabilirea și atingerea unor standarde și țeluri ridicate pentru sine și pentru ceilalți; tolerarea ambiguității.
- creativitate și curiozitate intelectuală: dezvoltarea, implementarea și comunicarea ideilor noi altor persoane; deschiderea și receptivitatea la nou și la diverse perspective.
- gândire critică și gândire sistemică: exersarea unei gândiri sănătoase în înțelegerea și realizarea unor alegeri complexe; înțelegerea conexiunilor dintre sistemele sociale, economice, politice și natură.
- abilități interpersonale și de colaborare: demonstrarea capacității de lucru în echipă și de conducere; adaptarea la diverse roluri și responsabilități; colaborarea productivă cu ceilalți; exprimarea empatiei; respectarea perspectivelor diverse.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/108182)

- identificarea, formularea, soluționarea problemelor: capacitatea de a depista, formula, analiza și soluționa probleme.
- responsabilitate socială: acționarea în mod responsabil ținând cont de interesele comunității; demonstrarea comportamentului etic în contexte legate de propria persoană, loc de muncă și comunitate.

Din perspectiva Triple Helix, nevoile de formare sunt de fapt nevoi de învățare ale membrilor unei organizații care pot fi satisfăcute prin activități de formare și de dezvoltare profesională: autoinstruire, mentorat la nivelul școlii, schimburi de experiență la nivelul școlii și structurilor școlare, cursuri de formare instituționalizate.

Un cadru didactic trebuie să-și precizeze:

- Competența profesională urmărită
- Modalitatea preferată de organizare
- Forma de învățământ preferată
- Preferințe asupra perioadei de formare
- Preferințe asupra locului de desfășurare
- Estimarea necesarului de credite.

3. Modalități de îmbunătățire a carierei didactice în context Triple Helix

- activitățile metodico-științifice și psihopedagogice, realizate la nivelul unității de învățământ sau pe grupe de unități, respectiv catedre, comisii metodice, și cercuri pedagogice;
- sesiunile metodico-științifice de comunicări, simpozioane, schimburi de experiență și parteneriate educaționale pe probleme de specialitate și psihopedagogice;
- stagiile periodice de informare științifică de specialitate și în domeniul științelor educației;
- cursurile organizate de societăți științifice și alte organizații profesionale ale personalului didactic;
- cursurile de perfecționare a pregătirii de specialitate, metodice și psihopedagogice;
- cursurile de formare în vederea dobândirii de noi competențe și calității/funcții, conform standardelor de pregătire specifice;
- cursurile de pregătire a examenelor pentru obținerea gradelor didactice;
- cursurile de pregătire și perfecționare pentru personalul de conducere, de îndrumare și de control, potrivit unor programe specifice;
- bursele de perfecționare și stagiile de studiu și documentare, realizate în țară și în străinătate;
- cursurile postuniversitare de specializare;
- studiile universitare de masterat pentru cadrele didactice care au absolvit cu diploma de licență de 4 ani;
- programe postuniversitare ;
- studiile universitare de doctorat;
- dobândirea de noi specializări didactice, diferite de specializarea/specializările curente/e.

Bibliografie

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
BOTOȘANI

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

1. Mentoratul.
http://mentoratrural.pmu.ro/sites/default/files/ResurseEducationale/63055_modul_7_dezv%20prof_final_A4.pdf
<http://www.agenda21.org.ro/download/COMPENDIU.pdf>
2. <http://isjbz.ro/site/index.php/inspectii-scolare/send/109-inspectii-scolare/1809-fisa-personala-formare-initiala-evolutie-in-cariera-si-dezvoltare-personala>
3. Dzisah J., Etkowitz H., Triple Helix Circulation: The Heart of Innovation and Development, <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.595.9511&rep=rep1&type=pdf>
4. http://www.scienceportal.org.by/upload/2015/June/Inconet%20EaP%20-%20Presentation/4%20Spinoglio_Triple%20Helix.pdf.

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
BOTOȘANI

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

Bune practici de consiliere prin utilizarea noilor tehnologii

1. Introducere

Educația s-a folosit de oportunitatea oferită de TIC pentru a-și regândi modalitatea de furnizare a conținuturilor educaționale într-o manieră care să îmbunătățească performanțele elevilor/cursanților fără costuri excesive pentru sistem.

Pentru consilier, TIC permite urmărirea parcursului și a progreselor fiecărui elev/cursant și îi oferă posibilitatea de a furniza informațiile pertinente la momentul potrivit. În măsura în care interacțiunea consiliatului cu diversele instrumente TIC poate fi anticipată, ele pot fi adaptate să ofere informații și servicii bine țintite.

Prin intermediul noilor tehnologii se urmărește și promovarea autonomiei consiliaților, care sunt încurajați să se folosească de instrumentele puse la dispoziție pentru a-și planifica și monitoriza parcursul educațional și de carieră.

Consiliații pot astfel să-și organizeze procesul de trecere între diferite etape într-un mod sistematic, cu perioade de tranziție reduse și cu un risc scăzut ca opțiunile să fie bazate în mare măsură pe circumstanțe trecătoare.

Instrumentele TIC favorizează construirea unor practici bazate pe probe și feedback, fapt ce este de natură să crească nivelul serviciilor educaționale prin introducerea unui „cerc al calității” (proiectare, implementare, evaluare și revizuirea activităților). Prin aceste instrumente, consilierul dobândește controlul întregului proces pe care îl gestionează și poate interveni asupra fiecărei părți a lui pentru a-l îmbunătăți și a-l face mai accesibil consiliaților.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

2. Resurse și bune practici privind consilierea folosind TIC [1]

A. Bazele de date sunt instrumente prin care se colectează și organizează informații despre anumite subiecte pentru a facilita accesul persoanelor interesate. În consiliere, bazele de date se pot referi atât la unele generate de instituții prin efort colectiv (ex. profile ocupaționale), cât și la cele create de consilieri individuali (ex. fișele beneficiarilor).

B. Instrumentele de procesare a informației (audio, video, imagini, text) fac parte din programele cele mai întrebuițate, atât de către utilizatori profesionali cât și de cei cu scop recreativ. Ele permit crearea de noi conținuturi sau rearanjarea unora deja existente.

C. Rețele de socializare online sunt aplicații care facilitează întâlnirea în spațiul virtual a unor persoane care de obicei împărtășesc interese comune.

D. Rețelele profesionale sunt o variantă particulară a rețelelor de socializare care se concentrează pe aspecte ce țin de un anumit domeniu de activitate.

E. Instrumentele de promovare și autopromovare au o valoare specială în cadrul activităților de consiliere de carieră întrucât prin intermediul lor consiliatul poate fi abilitat să-și gestioneze relația cu potențialii angajatori.

F. Instrumentele de comunicare, simple sau complexe, sincrone sau asincrone, gratuite sau plătite, sunt unele dintre cele mai apreciate facilități oferite de noile tehnologii.

G. Instrumentele de evaluare și autoevaluare.

3. Concluzii

Unul dintre elementele cheie în procesul de consiliere prin intermediul TIC este obținerea unui echilibru între sprijinul acordat de către consilier și autonomia consiliatului. Dacă în consilierea față-în-față consilierul are numeroase oportunități de a obține feedback privind eficiența intervenției pe care o propune, natura unei relații mediate de TIC îl pune pe consilier în postura de a face estimări și de a acționa în funcție de ele.

Serviciile de consiliere oferite la distanță trebuie să țină cont de acest fenomen și să adecveze intervenția la limitările impuse de mediu.

Bibliografie

1. Utilizarea TIC în activitatea de consiliere, http://www.ise.ro/wp-content/uploads/2011/08/Utilizarea-TIC-in-consiliere_2011.pdf.
2. Caramete C., Colesca S.E., Utilizarea tehnologiilor informatice in consilierea carierei, <http://www.management.ase.ro/reveconomia/2005-1/4.pdf>
3. Resurse TIC in consilierea elevilor, http://www.ccdcluj.ro/Fisiere/2017-2018/Preuniversitaria/creativitate/Suciu_Alina-Natalia.pdf

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

Aplicarea modelului ADDIE în dezvoltarea cursurilor la decizia școlii

ADDIE este un acronim referitor la cele cinci faze majore care cuprind procesul generic de proiectare a materialelor de instruire: analiza, proiectarea, dezvoltarea, implementarea și evaluarea.

Modelul ADDIE este cel mai utilizat model și a apărut la sfârșitul anilor '60. A fost în general cunoscut ca SAT, iar mai târziu ca ISD. Folosirea acronimului ADDIE este de dată mai recentă. Modelul ADDIE este compus din cinci faze.

Faza de analiză definește ce trebuie pregătit. Apoi este conceput un proiect pentru a răspunde acestei nevoi. Numai după finalizarea proiectului sunt elaborate materialele instructive. În timpul dezvoltării se efectuează încercări individuale și de grup ale materialelor. Rezultatele sunt iterate înapoi în proiectare și dezvoltare. Evaluarea este o caracteristică centrală a ISD și se realizează în fiecare

Etapa 1: Analiză - Determinați dacă formarea este soluția potrivită; dacă este cazul, definiți cerințele de formare.
Etapa 2: Proiectare - Definirea obiectivelor, proiectarea programului de instruire și selectarea metodelor de instruire și a mijloacelor de informare în masă.
Etapa 3: Dezvoltare - Dezvoltați toate materialele de instruire în conformitate cu proiectul. Desfășurați cursuri pilot de formare. Rafinați cursul, dacă este necesar.
Etapa 4: Implementare - Implementați instruirea, evaluați și perfecționați.
Etapa 5: Evaluare - Efectuată în timpul dezvoltării, în timpul implementării, imediat după formare și după șase luni sau mai mult de la cursul pilot.

Primul pas în procesul de analiză este de a decide dacă o problemă poate fi rezolvată prin instruire, prin efectuarea unei evaluări a nevoilor. O evaluare a nevoilor este procesul de identificare a problemelor și a cauzelor acestora, apoi găsirea soluțiilor la aceste probleme. Este important să distingem între nevoia reală și nevoia percepută, care poate fi rezolvată prin intervenție de instruire. În cele mai multe cazuri, diferența dintre ceea ce știe elevul și ceea ce trebuie să știe cursantul este diferența de cunoștințe, care determină necesitatea intervenției de instruire / formare pentru a "depăși" diferența. Pe baza diferenței de cunoștințe / competență pe care o identificați, dezvoltați apoi obiectivele de instruire care creează fundamentul modulului dvs. de învățare. Din obiectivele dvs. veți dezvolta conținutul și strategiile de instruire pentru a facilita transferul învățării pentru a "depăși" diferența de cunoștințe, precum și evaluarea elevilor pentru a măsura atingerea obiectivelor de învățare.

În faza de proiectare sunt dezvoltate obiectivele de învățare, activitățile de învățare a strategiilor de învățare, selecția materialelor multimedia etc. Prima activitate în faza de proiectare este de a dezvolta obiective pentru sarcinile care au fost identificate ca nevoi de instruire în faza de analiză. În timpul analizei de învățare, sarcinile sunt clasificate în tipuri de rezultate ale învățării. Atunci când dezvoltăm obiectivele instructive, este important ca acestea să fie în concordanță cu nevoile de instruire prezentate în conceptul general al

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
BOTOȘANI

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

sistemului. În această fază, sunt concepute strategii instructive și cognitive. Strategiile cognitive sunt activități mentale efectuate de cursant, iar sarcina profesorilor / formatorilor / instructorilor de proiectare este de a planifica instruirea astfel încât elevul să poată folosi una sau mai multe strategii cognitive pentru a procesa mental conținutul și a învăța materialul predat.

Faza de dezvoltare are ca rezultat produsele pentru predare/învățare care sunt gata de prezentat grupului țintă. Această fază implică crearea efectivă a tuturor rezultatelor, de exemplu, materiale tipărite, instrumente de suport electronic de învățare (PowerPoint) și alte materiale suport pentru învățare.

Responsabilitățile principale ale fazei de implementare sunt furnizarea susținută și eficientă a suportului pentru învățare către publicul țintă, întreținerea resurselor și înregistrărilor și gestionarea continuă a sistemului de învățare.

Evaluarea este integrată în fiecare activitate a procesului de instruire. Începe în etapa de planificare cu elaborarea unui plan de evaluare și continuă pentru ciclul de viață al sistemului de formare. Scopul evaluării este îmbunătățirea continuă a fazei de evaluare a calității sistemului de instruire constând în evaluarea formativă, evaluarea sumativă și evaluarea operațională.

A măsura randamentul instruirii înseamnă a transmite în cifre și / sau calitative judecățile de valoare la care ajunge cadrul didactic în urma analizei efectuate (potrivit unor criterii de evaluare) asupra răspunsului, (prezentării și/sau comportamentului) subiectului examinat. Ca urmare, s-au stabilit principii (norme generale) care să orienteze cadrul didactic în desfășurarea activității de verificare și evaluare : cunoașterea, verificarea și evaluarea continuă, planificată și sistematică a rezultatelor instruirii; urmărirea progresului care trebuie să aibă ca bază obiectivele instruirii (generale și / sau specifice); în cunoașterea și evaluarea nivelului grupului instruit se vor folosi diverse forme și tehnici docimologice constituite într-un sistem (examinarea scrisă / orală; frontală / individuală); evaluarea trebuie să fie obiectivă, principială. Acest principiu impune menținerea unui echilibru judicios între probele grele și cele ușoare, între exigența și indulgența.

Donald Kirkpatrick a dezvoltat un model de evaluare a programelor de instruire în anii 1950. Modelul a fost publicat inițial în 1959 în *Journal of American Society of Training Directors*, iar apoi prezentat în cartea sa, "Evaluating Training Programs" în 1975. Modelul celor 4 niveluri este cea mai recunoscută metodă de evaluare a eficienței programelor de training și învățare folosită de organizații, iar în prezent este considerată un standard.

Nivelul 1 Reactia cursantului	-	Acest nivel solicita opinii despre experiența de învățare în urma unui training sau curs. Întrebările aferente acestui nivel se referă la gradul de satisfacție a participanților legat de experiența participării la curs, dacă s-au simțit implicați și dacă au considerat relevante informațiile transmise.
Nivelul 2 Transferul de	-	Acest nivel măsoară gradul în care participanții și-au însușit cunoștințele, abilitățile și mentalitățile care au fost proiectate a fi transmise.

INSPECTORATUL ȘCOLAR JUDEȚEAN BOTOȘANI

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

cunoștințe	
Nivel 3 Transferul comportamental	- Acest nivel masoara gradul in care s-a schimbat comportamentul participanților la curs în ceea ce privește reacțiile la anumite aspecte din domeniul cursului.
Nivel 4 Rezultate. Impactul obținut	- La acest nivel se urmareste sa se determine rezultatele tangibile ale instruirii.

Rezultatele evaluării sunt utile în a constata dacă obiectivele au fost îndeplinite sau nu, dacă investițiile au fost făcute cu succes, iar prin intermediul feedback-ului primit în urma evaluării, programele de instruire pot fi îmbunătățite în permanență.

Bibliografie

1. ADDIE Timeline (2014). http://www.nwlink.com/~donclark/history_isd/addie.html
2. Kirkpatrick's Four Level Evaluation Model (2012). <http://www.nwlink.com/~donclark/hrd/isd/kirkpatrick.html>
3. Lee, William W., & Owens, Diana L. (2004). Multimedia Based Instructional Design (2nd ed). San Fran-cisco.
4. CRIPS. Evaluarea cursantilor si a programului de formare, [http://www.cvr-trainer.crips.ro/doc/Formarea%20adultilor Evaluarea%20formarii.pdf](http://www.cvr-trainer.crips.ro/doc/Formarea%20adultilor%20Evaluarea%20formarii.pdf).

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
BOTOȘANI

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

Lecții moderne bazate pe modelul SAMR

Modelul SAMR a fost creat de către Dr. Ruben Puentedura și oferă o metodă de a vedea modul în care tehnologia computerizată are impact în îmbunătățirea procesului de predare și învățare. Denumirea modelului provine de la S - **Substituire** (Tehnologia informatică este utilizată pentru a îndeplini aceeași sarcină ca și înainte de utilizarea calculatoarelor), A - **Adăugare** (Tehnologia informatică oferă un instrument eficient pentru îndeplinirea sarcinilor comune), M - **Modificare** (Acesta este primul pas peste linia dintre îmbunătățirea orelor clasice și transformarea modului de lucru în clasă), R - **Redefinire** (Tehnologia informatică permite noi sarcini care erau de neconceput până acum).

Primele două niveluri sunt denumite *Îmbunătățire*, tehnologia ajută la realizarea sarcinilor tradiționale. Cu toate acestea, uneori aceste niveluri pot să nu fie necesare atunci când analizăm toate posibilitățile oferite de tehnologie. Celelalte două niveluri sunt denumite *Transformare*. Aici se desfășoară metamorfoza reală a sălii de clasă, iar tehnologia permite sarcini creative, care sunt foarte diferite de cele găsite în sălile de clasă tradiționale.

Modelul SAMR oferă instructorilor o reexaminare continuă a practicii pentru a utiliza cât mai bine tehnologia. Se oferă patru modalități de integrare a tehnologiei cu învățarea. Tehnologia intră în lumea elevilor și instalează obiceiurile de învățare continuă de-a lungul vieții.

De exemplu, dacă sarcina de rezolvat este să găsim un loc într-un atlas, atunci, cele patru moduri de acțiune ne permit următoarele dezvoltări.

Substituire: Utilizăm Google Earth pentru a identifica locații. Ca rezultat, tehnologia ne ajută fără nici o schimbare funcțională.

Adăugare: Utilizăm instrumentele Google Earth pentru a măsura distanța dintre două locuri. Rezultat: Tehnologia acționează ca înlocuire directă a instrumentului, dar cu o îmbunătățire funcțională.

Modificare: Utilizați straturi Google Earth cum ar fi Panoramio sau 360 de orașe pentru a identifica locații. Rezultat: tehnologia permite o reconfigurare semnificativă a sarcinii.

Redefinire: Creăm un ghid folosind Google Earth și îl publicăm online. Rezultat: Tehnologia permite realizarea unor sarcini care anterior erau de neconceput.

Câteva exemple de practici SAMR utilizate în lecții bazate pe tehnologii informatice și comunicaționale sunt prezentate mai jos.

Substituire

1. Un procesor de text este folosit ca înlocuitor pentru hârtie și creion.
2. Testul este imprimat, rezolvat și depus spre corectare.
3. Partajarea unui document prin e-mail în locul unei copii tipărite.
4. Lectiile folosind dispozitive mobile sunt folosite pentru a înlocui alte forme de rezumare la sfârșitul cursului și înainte de o examinare finală completă.

Adăugare

1. Elevii susțin un test folosind un formular Google în loc să folosească creionul și hârtia.

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
BOTOȘANI

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

2. Utilizarea ortografiei digitale (spelling) pentru a corecta erorile de ortografie.
3. Distribuirea unui fișier prin Dropbox.
4. Utilizarea mesajelor text SMS pentru a ajuta elevii să memoreze informații despre o anumită tematică.

Modificare

1. Elevii sunt rugați să scrie un eseu - scenetă în jurul temei "Crăciunul 2018 ...". Se realizează o înregistrare audio a eseului împreună cu o coloană sonoră muzicală originală. Înregistrarea se prezintă la serbarea de Crăciun.
2. Utilizarea GoogleDocs pentru a scrie în colaborare o lucrare sau pentru a lăsa comentarii unul pentru celălalt.
3. Distribuirea unui fișier utilizând un sistem de management al învățării, cum ar fi Moodle sau Blackboard.
4. Elevii pot lucra în grupuri Facebook pentru a rezolva anumite sarcini.

Redefinire

1. Elevii unei clase sunt rugați să creeze un film documentar care răspunde unei întrebări esențiale legate de concepte importante. Grupurile de elevi aleg subiecte diverse și colaborează pentru a crea un produs final. Echipele vor utiliza surse online pentru informații.
2. Scrierea unei postări în blog pentru a partaja munca cu lumea și a adăuga materiale multimedia.
3. Utilizarea realității îmbogățite (augmentate) în învățare.

Modelul pedagogic SAMR a fost dezvoltat pentru a se potrivi cu taxonomia de învățare a lui Bloom. Acesta arată ce aplicații informatice au potențialul de a crea oportunități de gândire de ordin superior și de a atinge, de asemenea, nivelurile mai ridicate ale rezultatelor.

Scopul pentru instructor, atunci când proiectează o lecție este de a construi o scară simplă SAMR cuplată cu taxonomia revizuită a lui Bloom. Pe măsură ce sarcina trece de la nivelurile inferioare la cele superioare ale taxonomiei, ea se deplasează și de la nivelurile inferioare la cele superioare ale scării SAMR.

Exemple de lecții bazate pe SAMR pot fi identificate în [10], în timp ce o analiză a proiectelor educaționale folosind dispozitive mobile este realizată în [9]. Alte resurse online utile aprofundării subiectului sunt materiale [1] - [8].

Bibliografie

1. Introduction Video - <https://goo.gl/xnPNHh>
2. SAMR Model - <https://goo.gl/4SkgZ>
3. SAMR and Bloom's - <http://goo.gl/eN6Fy>
4. Kathy Schrock's SAMR - <http://goo.gl/9Uv7LO>
5. SAMR Lesson Plans - <http://goo.gl/K992hU>
6. Reaching Redefinition - <http://goo.gl/kblbNW>
7. SAMR for Administrators - <http://goo.gl/X6N1uY>
8. #SAMR - <https://goo.gl/mdJvAh>
9. Danae Romrell, Lisa C. Kidder, Emma Wood. The SAMR Model as a Framework for Evaluating mLearning, 2014.

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
BOTOȘANI

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

10. S. Chien, S. Choo, M. A. Schnabel, W. Nakapan, M. J. Kim, S. Roudavski (eds.), Living Systems and Micro-Utopias: Towards Continuous Designing, Proceedings of the 21st International Conference of the Association for Computer-Aided Architectural Design Research in Asia CAADRIA 2016, 809–818. 2016, The Association for Computer-Aided Architectural Design Research in Asia (CAADRIA), Hong Kong.

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
BOTOȘANI

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

Bune practici de lucru în clasele cu elevi Z

Generația actuală de elevi, numită și generația Z, preferă graficele/imaginea video/mesajul audio în locul textului, este multi-tasking, vrea rezultate imediate și recompense/recunoaștere pentru ceea ce fac. Elevii preferă dispozitivele cu ecran tactil, interactivitatea digitală și experimentul demonstrativ, în locul pixului și hârtiei.

De ce este așa? Ei s-au născut în epoca în care calculatorul nu mai este o curiozitate, nici jocurile nu sunt ceva care să-i țină în fața calculatorului prea mult timp. Ei sunt dinamici, curioși, ușor de prins în trasee digitale din cele mai "periculoase". Dacă experimentul demonstrativ a fost redefinit de "gamification", interactivitatea nu mai este bilaterală și sincronă, ci asincronă și multilaterală prin intermediul platformelor cloud de socializare, ei caută "graalul" noului mileniu. Ei consideră tehnologia ca fiind "arma" de bază în realizarea obiectivelor. Care obiective? Dacă un obiectiv nu este atins repede, ei îl vor redefini. Nu au timp de "povești", ci de rezultate. Pe ei îi interesează "produsul", nu detaliile despre ciclul de viață al produsului. De îndată ce produsul și-a făcut treaba, el poate fi "aruncat"; un alt produs va fi căutat ș.a.m.d.

Vom urmări câteva sfaturi propuse de specialiști în educație, psihologi și analiști sociali, care au făcut cercetări asupra noilor modele educaționale bazate pe tehnologie și care au elevul în centrul atenției.

Autorii Nagy & Székely (2012) și Nagy (2016), citați de Zsuzsa Emese Csobanka (2016), identifică principalele caracteristici ale generațiilor. Vom considera, aici, doar descrierea generației Z, în traducere adaptată.

- S-au născut în preajma noului mileniu.
- Ei nu cunosc lumea fără internet.
- Ei utilizează internetul și rețelele sociale.
- Sunt caracterizați de "Conectivitate globală", flexibilitate, inteligență, toleranță la culturi diferite.
- Site-urile de rețele sociale reprezintă principala platformă de comunicare.
- Sunt consumatori și furnizori de informații.
- Au aptitudini foarte bune pentru manevrarea dispozitivelor electronice moderne.
- Au mii de contacte online.
- Acționează în regim multitasking (blogging, ascultarea de muzică, scrierea de e-mailuri).
- Iau decizii foarte rapid.
- Nu pot sta locului.
- Ei învață, fac prieteni și se distrează diferit de generațiile anterioare.
- Nu au nicio sensibilitate juridică privind descărcarea și difuzarea fișierelor pe internet.
- Sunt incompetenți emoțional.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

Caracteristici similare sunt prezentate și în cartea Annamária Tari (2011), după cum urmează:

1. Copiii din zilele noastre nu au relații familiale puternice, așa cum era cazul pentru generația anterioară
2. Sunt inteligenți, dar inteligența lor emoțională este semnificativ subdezvoltată, "procesează informații dacă înțeleg, dar ei nu sunt capabili să o proceseze emoțional "
3. Datorită aplicațiilor care lucrează în regim multitasking (mai multe lucruri începute), pe termen lung li se diminuează capacitatea de a fi preciși, să se concentreze, respectiv să memoreze.
4. Personalitatea lor devine mai narcisistă: scopul principal este să-și lase "Amprenta digitala" pentru alții - folosindu-se doar de interesul global.
5. Care va fi efectul asupra psihicului copiilor al grosolăniei din jocurile virtuale cu puțină moralitate, lipsa empatiei și a valorii în emisiunile TV?
6. Opinia colegilor este supraestimată și devine cea mai importantă.
7. Gândirea vizuală este dominantă, deci imaginația și creativitatea sunt pe locul al doilea - Avatare, Lumea Second Life sunt printre rolurile tipice.
8. Mulți reprezentanți ai generației Z suferă de privare de somn deoarece nu doresc să rateze nimic (Facebook, etc.)
9. Au posibilitatea de a trăi o viață mai fericită, dar cu mai puțină valoare.
10. Mulțumită mass-media, modelele, celebritățile și "stelele" au un impact mai puternic asupra generației Z
11. Apar noi modalități de parteneriat și sexualitate.
12. Nu în ultimul rând, ei consideră că sarcinile educației sunt următoarele: motivația, metode eficiente de predare, roluri noi ale cadrelor didactice care susțin stiluri ale "învățării independente", punând lectura pe locul al doilea, importanța activității fizice, urmărirea cooperării directe.

Din punct de vedere al învățării, reținem că membrii generației Z sunt orientați spre tehnologia digitală (EduTech), învață experimental, vizual, în grup, distrându-se în același timp, lucrând multitasking, dar cu atenție distributivă redusă. Cele de mai sus nu diferă cu mult de cele identificate în studiul lui Sandu ș.a. (2014). Referitor la educație, urmărim, pentru început Rothman (2014).

Un studiu valoros din punct de vedere al interesului generației Z pentru a învăța. Concluziile autorului, multe similare celor de mai sus, sau sunt deducții imediate din studiile experimentale realizate de sociologi și psihopedagogi, sunt traduse și ușor adaptate în cele ce urmează.

Pentru membrii generației Z, livrarea de conținut cu grafică complexă trebuie să fie rapidă. Aceștia sunt elevi kinestezici, experimentali, care preferă să învețe prin a face mai degrabă decât să li se spună ce să facă sau prin citirea textului. Învățarea nu este un sport al spectatorilor. Ei prefer acces, prin selecție aleatoare, la grafică în primul rând și la activități conexe. Ei sunt în viteză și au nevoie de recompensă instantanee. Sunt interesați de multimedia (interactivă) cum ar fi World of Warcraft sau Second Life. Ei integrează absolvirea continuă de cursuri, cu feedback instant, obiective clare, cu recompense (primesc nu numai certificare, dar și ecusoane digitale), provocative și cu reiterare pozitivă a învățării. Totuși, comutarea sarcinilor (multitasking) le reduce atenția. Sarcinile de lucru pot fi greu de

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

realizat, se pot plictisi repede și sunt gata să treacă la următoarea sarcină. Din acest motiv, învățarea trebuie să fie livrată în "porții" mai mici. Generația Z va învăța mai eficient dacă este lăsată să rezolve problemele și să găsească soluții prin încercări și rezolvarea erorilor. Experiența lor în jocuri a fost axată pe rezolvarea problemelor înainte de a putea trece la nivelul următor. Ei vor continua să lucreze la un nivel de joc mult timp, deoarece își dau seama că de fiecare dată când nu reușesc, tocmai au folosit o strategie și știu că nu va funcționa. Au abilitatea de a-și exprima opiniile în discuțiile de grup mici și în sesiunile de întrebări și răspunsuri. Au acces la prea multe date. Aceasta face ca Generația Z să meargă mai degrabă pentru răspunsul rapid decât pentru abordarea profundă a problemelor. Membrii generației Z nu au timp pentru a determina fiabilitatea informațiilor lor. Resursele din bibliotecă sunt mai precise decât motoarele de căutare (Google), dar nu se potrivesc nevoii Generației Z care dorește viteză, confort sau ușurință în utilizare. Cheating (Trișarea) și hacking (explorare la limite) sunt procedee considerate strălucite în lumea lGenerației Z, dar nu și în lumea educației. Membrii generației Z sunt înclinați spre "plagiat", iar acum educația se confruntă cu un adevărat flagel. Ei preferă să lucreze în echipe / grupuri mici. Creativitatea și colaborarea sunt naturale pentru ei, fie că este o activitate spontană sau structurată. Flexibilitatea de a învăța funcționează cel mai bine pentru ei. Ei au nevoie de opțiuni de a alege, astfel încât învățarea poate fi personalizată. Acest lucru îi face mai mult studenți reflexivi și independenți decât alte generații.

Studiul lui Cilliers (2017) a evidențiat următoarele recomandări pentru cadrele didactice care lucrează cu membri ai generației Z.

1. Trebuie să fie pregătit să predea folosind software, hardware și media de tip social, digital și tehnologic. Procesul educațional trebuie să se bazeze pe modelul clasei creative.
2. Explorați mediul Internetul ca instrument de comunicare într-un proces de luare a deciziilor în grup. Trebuie să caute să nu lucreze în izolare, ci să consolideze interconectarea grupului.
3. Cercetarea rețelelor sociale și impactul lor asupra abordării tradiționale ca posibila metodă integrativă.
4. Explorați aplicațiile și software-ul utilitar pentru a gestiona notele studenților. De înlocuit PowerPoint cu discuții deschise, pline de viață, trebuie promovată dezbaterea și munca structurată în grup.
5. Îndepărtați-vă de învățătura tradițională. Folosiți abordări pentru învățarea bazată pe cursanți. Includeți metode vizuale și învățare creativă (în aer liber și în interior).
6. Unii lectori vor avea nevoie de dezvoltare profesională pentru a trece de la abordarea tradițională la un model transformator al învățării.

Referitor la ideea 6, recomandăm modelul SAMR (Substituire, Adăugire, Modificare, Redefinire) pentru a reprojeta materialele didactice și scenariile lecțiilor pentru o mai bună apropiere de stilul generației curente.

Bibliografie

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
BOTOȘANI

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

1. Cilliers E.J.(2017), The challenge of teaching generation Z, DOI-
<https://dx.doi.org/10.20319/pijss.2017.31.188198>
2. Csobanka Z. E. (2016). The Z Generation. *Acta Technologica Dubnicae*, 6(2), 63-76.
3. Nagy, Á. (2016). Youth policy: From leisure sociology to leisure pedagogy
4. Nagy, Á., & Székely, L. (2012). The basis and the structure of the tertiary socialisation field and the "Youth-Affairs" as an autonomous area. *Acta Technologica Dubnicae*, 2(2), 1-18.
5. Rothman, D. (2014). A Tsunami of Learners called Generation Z. *Maryland Public Safety Online Journal*, 1(1),
http://www.mdle.net/Journal/A_Tsunami_of_Learners_Called_Generation_Z.pdf
6. Sandu, D., Stoica C.A. & Umbreș R. (2014). Tineri în România: griji, aspirații, atitudini și stil de viață. București: CURS, http://www.fes.ro/media/2014_news/Raport-FES-Tineri_in_Romania.pdf
7. Tari, A. (2011). Z generation. Budapest: Tericum Könyvkiadó.
8. SAMR,
https://en.wikiversity.org/wiki/Instructional_design/SAMR_Model/What_is_the_SAMR_Model%3F.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
 Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării
 unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
 Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

Profesor în lumea VUCA. Inițiere și dezvoltare profesională

Este o lume în care Volatilitatea (eng. Volatility), Incertitudinea (eng. Uncertainty), Complexitate (eng. Complexity) și Ambiguitatea (eng. Ambiguity) sunt cei mai importanți factori care influențează orice plan de activitate. Provocarea cu care ne luptăm este neașteptată sau instabilă și va avea o durată necunoscută de timp. O schimbare este întotdeauna posibilă, dar nu este un dat și nu avem suficiente informații pentru a înțelege cauza și efectul. Situația are multe părți și variabile interconectate. Unele informații sunt previzibile, dar unele sunt covârșitor complexe. Unele relații cauzale sunt neclare. Nu există precedente în a rezolva cazul. Ne confruntăm cu foarte multe necunoscute. Acum trebuie să lucrăm altfel decât în situațiile predictibile, deci cu o mentalitate nouă. Avem nevoie de noi reguli.

Câteva reguli de comportament (formulate de Raymond J. McNulty) în lumea VUCA urmează:

1. Fii foarte clar privind locul în care vrei să ajungi, dar foarte flexibil referitor la cum ajungi acolo. Evită certitudinea, însă caută claritatea.
2. Într-o lume VUCA trebuie să te concentrezi asupra a ceea ce este posibil mai degrabă decât asupra a ceea ce este probabil să apară. Acest lucru nu place creierului.
3. Ai întotdeauna o viziune clară împotriva căreia poți face judecăți și cu agilitate poți răspunde unor situații care se schimbă rapid.
4. Construiește o cultură a schimbării. Școlile sunt întotdeauna gata să reflecteze și să pună la îndoială situația.
5. Fii curios și profită de șansa de a inova. Vremurile nesigure aduc ocazii pentru mișcări îndrăznețe.
6. Încurajează mai degrabă lucru în rețele decât să faci ierarhii. Colaborarea produce mai mult decât concurența.
7. Nu pierdeți din atenție relația elev-profesor. Lasă grupurilor libertatea de care au nevoie pentru a inova noi idei, sisteme și servicii.
8. Obişnuiește-te să te simți inconfortabil. Rezistă tentației de a apela la sistemele și ideile învechite.
9. Ierarhiile afectează adesea luarea deciziilor. Succesul depinde de conducerea distribuită.
10. Persoana transformatoare încorporează abilități de la lumi foarte diferite. În educație, trebuie să schimbăm traiectoria pentru fiecare cursant/elev din sistemul nostru.

În lucrarea sa, Akinoso (2015) a descris abordarea CRAIS pentru predarea matematicii în lumea VUCA. Eficacitatea CRAIS asupra strategiei instrucționale convenționale ar putea fi datorată faptului că CRAIS este centrat pe cursanți. CRAIS oferă cursanților posibilitatea de a participa activ la învățare.

Conform lui Tudor (2018), cele mai importante 10 abilități cerute în 2020 sunt:

1.	Rezolvarea	problemelor	complexe
2.		Gândirea	critică
3.			Creativitatea
4.	Managementul	resurselor	umane
5.	Coordonarea	cu	ceilalți
6.		Inteligența	emoțională

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
BOTOȘANI

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
 Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării
 unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
 Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

7. Judecata si luarea deciziilor
 8. Orientarea spre servicii
 9. Negocierea

10. Flexibilitate cognitivă

Dezvoltarea efectivă a aptitudinilor într-o lume din ce în ce mai volatilă, ambiguă și complexă (VUCA) implică cinci dimensiuni ale creării, acumulării și aplicării inteligente a cunoștințelor:

Cunoștințe relevante
 Cunoștințe fiabile (principiale)
 Cunoștințe curente
 Cunoștințe comune

Cunoștințe intenționate

Actorii sistemului educațional într-o lume VUCA a generației Z trebuie să dea dovadă de competențe pe măsură. Ulrich [4] a identificat transformările ce vor avea loc în legătură cu elementele învățării:

1. Învățarea pentru/prin individ va descrește, iar învățarea în echipă va beneficia de dezvoltare.
 2. Procesul de învățare standardizat va descrește, în timp ce orientarea pe cursant va crește.
 3. Va scădea cererea educațională pentru programe care nu asigură aplicarea imediată, va crește cererea educațională de tip învățământ la cerere - aplicare continuă.
 4. În ceea ce privește relevanța pentru job, va scădea formarea generală și va crește formarea orientată spre job sau spre un job înrudit.
 5. Responsabilitatea învățării revine cursantului, nu unei entități de certificare externă.
 6. Învățarea informală va lua loc învățării în clasă.
 7. Din punct de vedere al integrării se va trece de la formatul elearning monocanal, la formatul multicanal, orientat cloud folosind dispozitive mobile, bloguri și platforme de socializare.
- Prin structura programelor, modalitatea de desfășurare, dar și prin modul de abordare a tematicii, oferind posibilitatea cursanților să aleagă momentul de timp potrivit, resursele online potrivite, alte resurse din mediul Internet, ProForm este un proiect care promovează noile abordări tip VUCA în complementaritate cu ceea ce se potrivește cursanților generației Z.

Bibliografie

1. Akinoso S. O. (2015), Teaching Mathematics in a Volatile, Uncertain, Complex and Ambiguous (Vuca) World: The Use of Concrete –Representational –Abstract Instructional Strategy, JISTE 19(1), <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1177074.pdf>.
2. Raymond J. McNulty (2018), Education in a VUCA World, http://apply.modelschoolsconference.com/files/upload/2018-06-15-095513VUCA_WORLD.pdf.
3. Van Tuder, R. (2018), The 21st century skill challenge: skill development in an increasingly complex and volatile society, http://www.educationoftheheart.nl/files/Booklet_21st_century_skills_Final.pdf
4. Ulrich L., The VUCA World – Challenges and Opportunities for Learning & Development, <http://www.corporate-leaders.com/sitescene/custom/userfiles/file/RPS-Symposium/Ulrich%20Lenz%20Presentation.pdf>.

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
BOTOȘANI

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării
unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

5. ***, Educational Leadership for success in the VUCA world, The PlanetEdu,
<https://www.youtube.com/watch?v=etqCeB0wxdw>.

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
BOTOȘANI

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

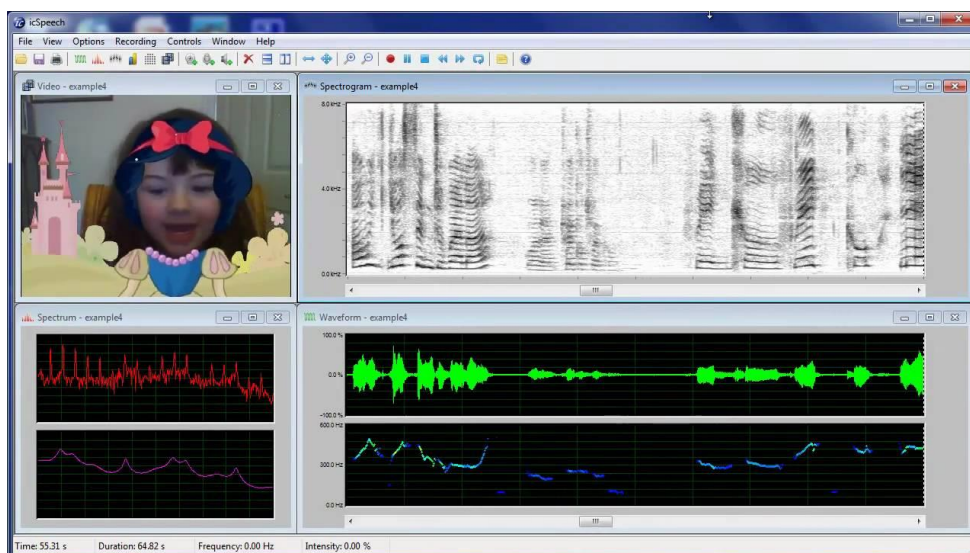
Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

Resurse digitale inovative pentru logopezii din școli

Noile tehnologii din societatea actuală reprezintă un semn al progresului și optimizării calității vieții, care joacă, de asemenea, un rol-cheie în educația și dezvoltarea limbajului oricărui vorbitor. Calculatorul este foarte util atât pentru elevi cât și pentru logopezi în contextul în care este utilizat pentru a îmbunătăți calitatea procesului educațional [3].

Calculatorul ar trebui să fie folosit pentru a dezvolta abilitățile lingvistice ale elevilor, permițându-le să se adapteze cerințelor unei societăți în continuă evoluție. Dezvoltarea limbajului este strâns legată de relațiile și experiențele timpurii ale copilului. Jocurile pe calculator oferă oportunități importante de a practica și de a experimenta limba maternă, dar și limbajul.

IcSpeech (<https://www.youtube.com/watch?v=w5GvZXINx3M>)

A fost remarcată o îmbunătățire a limbajului atunci când a fost folosit un roboțel de vorbire animat de calculator (numit Baldi), ca tutore de vorbire pentru percepția și producția de sunete pentru copii cu pierdere a auzului. Baldi putea vorbi lent și putea ilustra articularea [5].

Drigas și Petrova, în [1], realizează o descriere a platformelor existente (Telelogos, DoVD, APLO, ACALPA, TROCAS, CIRCA, W2ANE, OLP (OPTACIA/GRIFOS/TELEMACHOS), DYSPHONIA, TERAPERS, CBST și LOGOMON).

Intervenția logopedului bazată pe platformele digitale de asistare logopedică ar trebui să țină cont de caracteristicile etapelor psihologice ale dezvoltării limbajului, realizând două obiective importante: dobândirea corectă a limbajului și corectarea erorilor lingvistice. Platforma COMUNICA [4], proiect inițiat în Spania, Zaragoza, este o astfel de soluție. Sistemul este structurat în trei dimensiuni:

1. Prelingua - care dezvoltă abilitățile de bază ale copiilor cu tulburări de vorbire;
2. Vocaliza - presupune antrenamentul la nivelul articulator al limbii;

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

3. Cuéntame - un program centrat pe înțelegerea limbajului. Platforma este completă din punctul de vedere al diversității dificultăților lingvistice.

Autorii lucrării [4] afirmă eficiența sistemului COMUNICA : " Acestea au avut un mare succes printre copii și terapeuți de vorbire, evaluările făcute de grupul de terapeuți de vorbire arată că aceste aplicații informatice sunt un instrument util pentru instruirea copiilor cu tulburări de vorbire la mai multe niveluri ale limbajului".

În contextul teleterapiei și e-learning sunt disponibile mai multe resurse. Autorii lucrării [5], implicați și în dezvoltarea proiectului TIMLOGORO [6], realizează, printre altele, și o prezentare a aplicațiilor disponibile pentru dispozitive mobile (Speech Essentials Therapy App, Tobii Sono Flex, Articulation Station).

Un sistem multicomponenta este Dr. Speech [7]. O aplicație disponibilă pe sisteme desktop, mobile, dar și online. Este un sistem cuprinzător de evaluare a vorbirii / vocii și de instruire, un software ușor de utilizat, portabil și accesibil. Acest software este destinat utilizării cu profesioniști în domenii de voce și vorbire. Este contracost. O versiune demo pentru sisteme desktop mai vechi este disponibilă, de asemenea [8]. În versiunea curentă sunt 10 aplicații: Vocal Assessment, Real Speech, Speech Therapy, Pitch Master, AAC - Augmentative and Alternative Communication, My Words, Nasal View, Scope View, Phonetogram și Speech Training.

O altă soluție în terapia deficiențelor de vorbire o reprezintă icSpeech [9]. icSpeech Standard Edition este unul dintre cele mai cuprinzătoare, dar la prețuri accesibile, pachete de terapie vocală de pe piața de astăzi. Acest software ușor de utilizat conține o multitudine de caracteristici care pot fi utilizate în clinică, cabinetul logopedic sau în casă. Versiunea icSpeech Standard Demo este versiunea completă a software-ului, dar fără achiziționare de la producător, poate fi utilizat doar pentru o perioadă limitată de timp. icSpeech Standard Demo poate fi descărcat urmărind linkul [10]. Mai multe resurse pot fi accesate folosind [11].

Concluzii

Dezvoltarea ICT a adus noi soluții ce pot fi folosite de terapeuții logopezi, elevi, dar și de părinți în asistarea copilului cu deficiențe de vorbire. Recomandăm urmărirea proiectului românesc TIMLOGORO [6].

Bibliografie

1. Athanasios S. Drigas, Alexia Petrova, ICTs in Speech and Language Therapy, iJEP 4(1), 2014, pp. 49-54.
2. Annie J. Hill, Hugh M. Breslin, Refining an Asynchronous Telerehabilitation Platform for Speech-Language Pathology: Engaging End-Users in the Process, Frontiers in Human Neuroscience, 2016, <https://doi.org/10.3389/fnhum.2016.00640>.
3. Irina Horga (coordonator), Raport privind nevoile de formare ale cadrelor didactice din învățământul primar și gimnazial în domeniul abilitării curriculare, CRED, 2018, online: <https://www.ise.ro/wp-content/uploads/2018/06/Raport-final-analiza-nevoi.pdf> (ultimul acces 15.02.2019)
4. William Rodríguez, Oscar Saz, Eduardo Lleida, Carlos Vaquero and Antonio Escartín, COMUNICA - Tools for Speech and Language Therapy, 2008, online: <http://dihana.cps.unizar.es/~alborada/docu/2008wricardo2.pdf> (ultimul acces 16.02.2019)

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
BOTOȘANI

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

5. Făt Silvia, Georgeta Pânișoară, Cristina Sandu, Resurse digitale inovative în terapia logopedică, CNIV 2017, pp. 59-63, online:
http://c3.icvl.eu/papers2017/cniv/documente/pdf/sectiuneaA/sectiuneaA_lucrarea5.pdf
(ultimul acces 16.02.2019)
6. Făt Silvia; Pânișoară Georgeta; Sandu Cristina; Lazăr Iulia; Mălureanu Adriana, The Impact of Using Timlogoro Platform in Language Disorders Therapies. Research in Progress, eLSE 2018, Vol. 1, pp. 55-62, 2018
7. Dr. Speech, <http://www.drspeech.com/>
8. <https://dr-speech-basic.software.informer.com/>
9. icSpeech, Mkprosopsis, <http://www.mkprosopsis.com/Software/icSpeech.html>
10. icSpeech Standard Demo download:
https://dl.dropbox.com/u/20723517/icspeech_standard_setup_mk.exe (ultimul acces 6.02.2019).
11. Mai multe resurse: <http://abletech.ro/en/speech-therapy-software.html>

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
BOTOȘANI

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

Proiecte interdisciplinare din domeniul STEM

Una din căile de creștere a interesului elevului pentru propria-i dezvoltare profesională este aplicarea metodei de evaluare folosind proiecte interdisciplinare. O primă abordare este aceea de a lua în considerare educația STEM. STEM este un acronim care vine de la cuvintele englezești Science, Technology, Engineering și Mathematics, care se traduc prin Știință, Tehnologie, Inginerie și Matematică. Mai degrabă decât a preda aceste discipline separat și distinct, STEM le integrează într-o paradigmă de învățare coerentă bazată pe aplicații din lumea reală.

Conform [2], "abordarea interdisciplinară pornește de la ideea că nici o disciplină de învățământ nu este un domeniu închis, ci se pot stabili legături între discipline. De fapt interdisciplinaritatea crează o imagine integrată a lucrurilor, o imagine mai fină, decât atunci când acestea sunt analizate separat."

Comunitatea pedagogică a dezvoltat soluții metodologice moderne precum: abordarea multidisciplinară sau abordarea tematică, interdisciplinaritatea sau abordarea integrată, transdisciplinaritatea sau abordarea inter-curriculară. Abordarea interdisciplinară nu elimină organizarea curriculumului pe discipline, dar este o abordare complementară.

Rezolvarea problemelor poate fi considerată cea mai importantă forță motrice a integrării datorită finalității sale practice. Proiectele interdisciplinare asigură o integrare și mai puternică. Avantajele evaluării competențelor dobândite de elevi prin intermediul proiectelor interdisciplinare sunt majore [2]:

- este promovată dezvoltarea generală a personalității prin valorificarea achizițiilor din diferite discipline de studiu prin integrarea cunoștințelor, abilităților, aptitudinilor și atitudinilor / valorilor;
- este stimulată responsabilitatea elevilor, prin libertatea de a selecta teme și mijloace de realizare;
- permite evaluarea elevilor în timpul acțiunii / învățării;
- permite elevului să concentreze pe identificarea / formularea problemelor și apoi rezolvarea lor;
- permite contactul elevului cu situații de viață reală;
- elevii trebuie să dețină cunoștințe practice, sociale, economice și să fie implicați în educația morală;
- permite mutarea accentului de la "învățare" la "cunoaștere";
- este promovată învățarea prin contact direct cu lucrurile (școala activă);
- este încurajată autoevaluarea, gândirea, mai degrabă decât memorarea sau recunoașterea informațiilor;
- evaluarea este interactivă; elevii sunt implicați în înțelegerea evaluării.

Conform [3], interdisciplinaritatea între chimie și matematică, chimie și fizică, chimie și biologie, fizică și matematică, se realizează în special în planul conținuturilor, având matematica drept instrument de lucru, fiecare demers (observare, demonstrație, experimentare, formulare de legi, teoretizare) fiind realizat în spirit matematic.

Interdisciplinaritatea Chimie-Matematică vizează aplicarea cunoștințelor de matematică, de exemplu noțiuni ca: raportul, proporția, proprietățile proporției, șiruri de

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

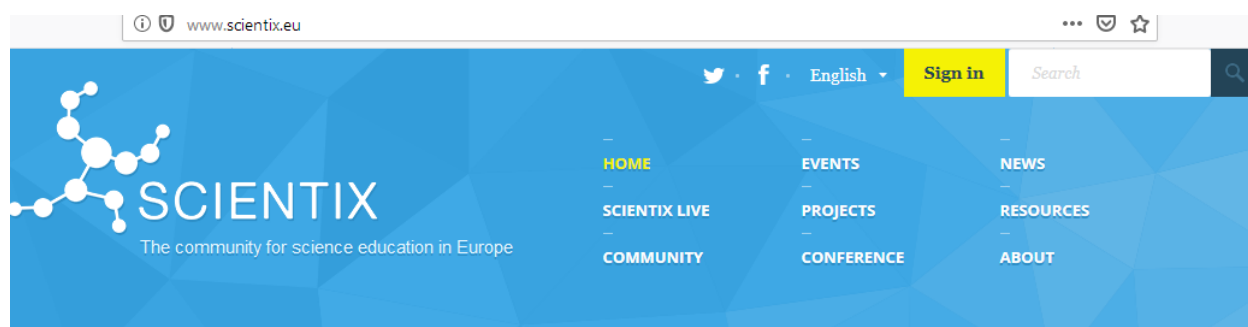
Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/108182)

rapoarte, regula de trei simplă, procente. Acestea sunt utile pentru utilizarea practică a noțiunilor de chimie (masa atomică, masa molară, masa moleculară), a legilor de bază ale chimiei (legea conservării masei substanțelor, legea proporțiilor definite) și a efectuării calculelor chimice (compoziția procentuală, concentrația soluțiilor, calcule pe baza formulelor și a ecuațiilor reacțiilor chimice). De asemenea, cunoștințele matematice sunt indispensabile elevilor pentru studiul legilor gazelor, densității relative, legii echivalențelor chimici și pentru rezolvarea problemelor cu amestecuri de soluții solide (aliaje), lichide sau gazoase [3].

Fizica împrumută metodele și limbajul astronomiei sau biologiei, chimiei, științelor tehnice. Biologia, astronomia, chimia, științele tehnice oferă fizicii, în principal, obiectul cercetărilor.

Exemple practice de probleme elementare cu specific interdisciplinar sunt prezentate în [3], în contextul proiectării curriculare pentru aria "Matematica și științele naturii". La nivel european, platforma care promovează învățarea prin proiecte STEM este SCIENTIX [4] (<http://www.scientix.eu/>).

Lucrarea [1] descrie câteva proiecte STEM, înregistrate pe platforma SCIENTIX, la care participă cadre didactice, specialiști în educație și companii specializate pentru implementarea unor soluții la probleme practice sau cu scop educațional. În plus, recomandăm referința [5] pentru a identifica proiectele STEM finanțate prin Fondul Științescu, Iași, începând cu anul 2015.

Pregătirea elevilor prin prisma interdisciplinarității aduce roade nu numai în dezvoltarea profesională a acestora pentru calificări viitoare, dar și posibilitatea participării la concursuri interdisciplinare precum Olimpiada "Științe pentru juniori" [6], Olimpiada "Științele Pământului" [7], proiectul "Aurel Vlaicu" [8] și multe altele, pe care vă invităm să le descoperiți.

Bibliografie

1. Irina Vasilescu, Proiecte interdisciplinare din domeniul STEM, CNIV 2017, pag. 174-179, online:
http://c3.icvl.eu/papers2017/cniv/documente/pdf/sectiuneaC/sectiuneaC_lucrarea23.pdf
(ultimul acces 9.03.2019)

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
BOTOȘANI

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

2. Vasilica-Lenuța MIHAIL, Curriculum la Decizia Școlii prin prisma interdisciplinarității, Convorbiri didactice, 12, 2016, online: https://ccdtulcea.ro/wp/wp-content/uploads/revista/12/09.Mihail-Vasilica-Lenuta_Curriculum-la-Decizia-Scolii-prin-prisma-interdisciplinaritatii.pdf (ultimul acces 9.03.2019)
3. ***, Utilizarea matematicii în fizică, chimie, biologie și în științele tehnice, EduȘcoala, online: <https://eduscoala.ro/noutati/utilizarea-matematicii-in-fizica-chimie-biologie-si-in-stiintele-tehnice>, 2018.
4. ***, <http://www.scientix.eu/home>
5. ***, <https://iasi.stiintescu.ro/proiecte-finantate/>
6. ***, <https://www.isjolt.ro/olimpiada-interdisciplinara-stiinte-pentru-juniori/>
7. ***, https://isj.vs.edu.ro/download/Stiintele_Pamantului_Subiect_Judetean_2019.pdf
8. ***, Proiectul "Aurel Vlaicu", <http://www.cngl.eu/proiectul-%E2%80%9Eaurel-vlaicu%E2%80%9D-131/>

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
BOTOȘANI

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

Investigație și interdisciplinaritate pentru dezvoltarea competențelor specifice STEM

Învățarea prin tehnici interactive a devenit o necesitate deoarece trebuie formată o gândire adaptivă [1]. În plus, trecerea de la dobândirea de cunoștințe la dezvoltarea abilităților, a valorilor și a atitudinilor necesită instruire concentrată asupra activităților dominate de participarea activă și voluntară a eleviilor în funcție de nevoile, interesele și profilurile lor de învățare.

Un exemplu de abordare nouă pentru realizarea lecțiilor din curriculumul național românesc o reprezintă investigația [2]. Conform sursei [2], este pentru prima dată când programa abordează fizica din perspectiva investigației și are drept țintă majoră alfabetizarea științifică a tinerilor, care le va permite acestora să își dezvolte capacitatea de a face raționamente și găsi soluții. Astfel de inițiative ar fi trebuit introduse odată cu lansarea programului "Școala altfel", un demers care trebuia înțeles într-un sens mai cuprinzător și anume: schimbarea mentalității cadrelor didactice și acceptarea colaborării cu alți "zei" ai disciplinelor. Acum, nu trebuie să existe o competiție între "zei", ci o colaborare a "zeilor". Niciun "zeu" nu poate fi atotputernic decât cu participarea celorlalți "zei", a elevilor, părinților, autorităților locale și guvernamentale.

"A învăța să înveți", se referă la asumarea unor roluri diferite de învățare în cadrul unui grup. Unele componente ale competenței matematice (cunoașterea procedurilor de calcul specifice matematicii; dezvoltarea capacităților de explorare / investigare și de rezolvare de probleme; dezvoltarea interesului și a motivației pentru studiul și aplicarea matematicii în contexte variate) sunt dezvoltate în cadrul disciplinelor științifice și tehnologice (matematică, fizică, chimie, biologie, tehnologie, informatică, tehnologia informațiilor), care propun explicit sau implicit dezvoltarea acestei competențe prin rezolvarea unor probleme, prin aplicarea unor principii matematice, metode sau algoritmi în viața cotidiană, prin folosirea unui limbaj matematic / științific în comunicare sau prin atitudini precum respectul pentru adevăr, perseverență sau verificarea argumentelor [3].

Pentru disciplina Fizică, "Investigarea științifică experimentală și teoretică" trebuie să ducă la [4]:

- *Explicarea științifică a fenomenelor* (F1) - elevul trebuie să formuleze explicații valide ale fenomenelor naturale, produselor tehnologice, tehnologiilor, punând în evidență implicațiile utilizării lor pentru societate;
- *Evaluarea și proiectarea investigației științifice* (F2) - elevul trebuie să folosească cunoașterea și înțelegerea de tip științific pentru: identificarea unor întrebări relevante pentru investigația științifică, pentru identificarea procedurilor experimentale adecvate investigației unui anumit fenomen și pentru propunerea unor modalități prin care se poate derula procesul investigativ;
- *Interpretarea științifică a datelor și dovezilor* (F3) - elevul trebuie să fie capabil să interpreteze corect din punct de vedere științific datele și dovezile și să evalueze validitatea și relevanța concluziilor.

Pentru disciplina Chimie, "Investigarea comportării unor substanțe sau sisteme chimice", trebuie să asigure îndeplinirea următoarelor obiective [5]:

- *Efectuarea de investigații* pentru evidențierea unor caracteristici, proprietăți, relații (C1);

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării
unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

- *Formularea de concluzii folosind informațiile din surse de documentare, grafice, scheme, date experimentale care să răspundă ipotezelor formulate (C2).*

În ceea ce privește problematica mediului înconjurător, elevii trebuie să poată dobândi următoarele abilități legate de metodologia cercetării științifice a realității: să opreze cu metode și tehnici de observare obiectivă (M1); să efectueze o analiză științifică a caracteristicilor mediului investigat (M2); să utilizeze tehnici experimentale adecvate în investigațiile științifice (M3); să utilizeze modalități de reprezentare adecvată a fenomenelor investigate (diagrame, hărți etc.) (M4); să producă lucrări științifice originale cu privire la aspectele reale de mediu investigate (M5).

Conform [3], activitățile de investigație, cercetare și experimentare, reale sau virtuale constau în: analiza și descrierea situațiilor oferite de imagini dinamice (TV, video, calculator); analiza scenariilor reale sau simulate, redate grafic (desene, diagrame, alte reprezentări grafice); analiza situațiilor din fotografii, imagini prin satelit, imagini cu raze X etc; analizarea unor situații sub formă de modele; evaluarea activității, autoevaluarea și inter-evaluarea; activități bazate pe explorarea informațiilor furnizate de IT și alte mijloace tehnologice; activități bazate pe explorarea realității - a orizontului local.

Profesorul are un rol deosebit prin imaginarea unor situații de învățare care să valorifice suporturile oferite spre identificarea unor constatări pertinente.

Vom considera două categorii de investigații: individuale (eventual asistate de un cadru didactic de specialitate a cerințelor dominante), respectiv, în echipă (mai mulți elevi, mai multe cadre didactice). Astfel vom identifica următoarele modele de participare în formarea competențelor STEM, în viziunea noilor provocări:

- Un profesor, Un Elev (1P1E)
- Un profesor, mai Mulți Elevi (1PME)
- Mai Mulți Profesori (cu diferite domenii de specializare), Un Elev (MP1E)
- Mai Mulți Profesori (cu diferite domenii de specializare), mai Mulți Elevi

Modelul	Caracterizare
1P1E	Rezolvarea problemelor, proiectele interdisciplinare de dimensiuni mici
1PME	Rezolvarea problemelor, proiectele interdisciplinare de dimensiuni medii
MP1E	Rezolvarea problemelor complexe, proiecte interdisciplinare de dimensiuni medii
MPME	Rezolvarea problemelor complexe, proiecte interdisciplinare de dimensiuni mari

În funcție de problemă/proiect, modelul participativ poate influența atingerea obiectivelor F1, F2 și F3, C1 și C2, respectiv M1-M5, într-o anumită măsură, dar în mod cert, elevul va deveni mult mai interesat de STEM.

Conform [3], activitățile de investigație au, din păcate, doar un caracter ocazional și complementar. În cele mai multe cazuri, acestea sunt activități care exemplifică o anumită realitate teoretică. În cadrul instruirii, ar fi mult mai interesant să se utilizeze fișele factuale ca principală sursă de învățare. În acest context, este evident că stilul de predare modern și contextualizat al unor profesori facilitează accesul elevilor direct la realitatea din jur.

Bibliografie

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
BOTOȘANI

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

1. Nectara Elena Mircioagă, Lecții interactive bazate pe investigație și interdisciplinaritate, CNIV 2017, pag. 303-306, online: http://c3.icvl.eu/papers2017/cniv/documente/pdf/sectiuneaD/sectiuneaD_lucrarea48.pdf (ultimul acces 16.03.2019)
2. Fizica, noua programă. Elevii din școlile românești vor învăța fizica prin metoda investigației, 2017. Online: <https://ceae.ro/noua-programa-elevii-din-scolile-romanesti-vor-invata-fizica-prin-metoda-investigatiei/> (ultimul acces 16.03.2019)
3. Didactica formării competențelor, UVVG, <https://www.uvvg.ro/cdep/wp-content/uploads/2012/06/Didactica-competente-final.pdf> (ultimul acces 16.03.2019)
4. Fizica, Programa 2017, ISE, online: https://www.ise.ro/wp-content/uploads/2017/01/Fizica_1.pdf (ultimul acces 16.03.2019)
5. Chimie, Programa 2017, online: <http://programe.ise.ro/Portals/1/Curriculum/2017-progr/26-Chimie.pdf> (ultimul acces 16.03.2019)

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
BOTOȘANI

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

Jocuri pentru dezvoltarea inteligenței spațiale

Introducere

Inteligența spațială (IS) este una dintre cele mai importante abilități cognitive specifice pentru dezvoltarea cunoștințelor într-o gamă largă de domenii precum științele fizice, ingineria, matematica, informatica, artele, designul, arhitectura, medicina sau biotehnologiile.

Inteligența spațială sau “gândirea în spațiu” este cea care permite localizarea și dezvoltarea, atât a propriei persoane, cât și a obiectelor din jur, mental, dar și fizic. Inteligența spațială nu este o simplă abilitate. IS cuprinde concepte, instrumente și procese: conceptele referitoare la spațiu și structuri construite și funcționale în acesta, instrumente de reprezentare și procese de gândire.

Conform Brainmetrix [1], IS este abilitatea de a înțelege imaginile și formele tridimensionale. Aceasta este o funcție primară a părții drepte a creierului și este utilizată atunci când rezolvăm puzzle-uri, găsim hărți și luăm parte la orice tip de proiect de construcție sau de inginerie. În timp ce inteligența spațială implică, de obicei, viziune, ea încorporează abilități abstracte și analitice care depășesc doar imaginile. Recunoscând imaginea, cunoașterea relației sale cu alte obiecte din jur și afișarea structurii organizatorice a unui gând sunt toate implicate în inteligența spațială.

Un bun exemplu de gândire în spațiu este atunci când cineva se deplasează și are o busolă și o hartă. Deși nu există o cale fizică stabilită, excursionistul va folosi instrumentele pentru a vizualiza o cale mentală folosind hărțile și busola pentru a obține cel mai bun traseu prin pădure [2].

Fig 1. Harta și busola (https://www.youtube.com/watch?v=4bAn_w3mhY8)

Un alt exemplu bun al unui joc care testează și îmbunătățește inteligența spațială este celebrul Cub Rubik [3]. Cubul 3x3x3 are nouă fețe pătrate pe fiecare parte pentru o suprafață totală de 54 de fețe. Fețele sunt acoperite în șase culori diferite și obiectul este de a obține fiecare parte a cubului o singură culoare. Există multe sfaturi și sugestii pentru rezolvarea puzzle-ului Cubului Rubik, dar toate implică inteligența spațială și modul în care creierul organizează obiecte în minte pentru a forma o soluție la o problemă înainte de a rezolva problema.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

Fig 2. Cubul Rubik

De asemenea, jocul celor 8 regine este unul dintre jocurile simple de strategie bazate pe una din regulile de șah, care demonstrează comportamentul reginei pe tablă, pentru a câștiga trebuie să plasezi cele 8 regine pe tablă (fără a fi două pe linie, coloană sau pe diagonale).

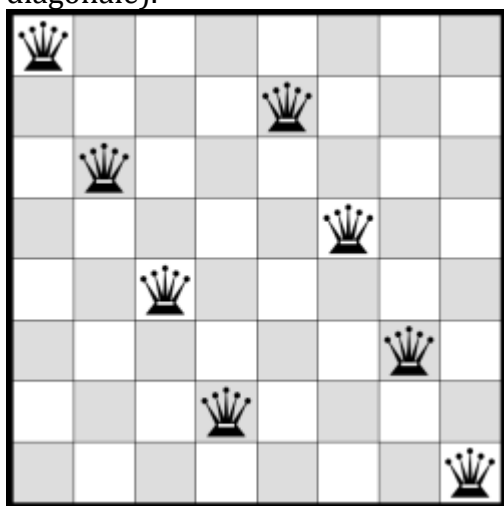

Fig 3. O soluție a problemei celor 8 regine

Jocuri pentru dezvoltarea inteligenței spațiale la vârsta preșcolară și școlară mică

Pentru a-i ajuta pe cei mici să învețe cum să se orienteze în spațiu, cum să citească o hartă și cum să își dezvolte atenția la detalii, este nevoie să le exersăm inteligența spațială [5]. Copiii care își dezvoltă bine acest tip de inteligență se orientează ușor în spațiu și au abilități

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

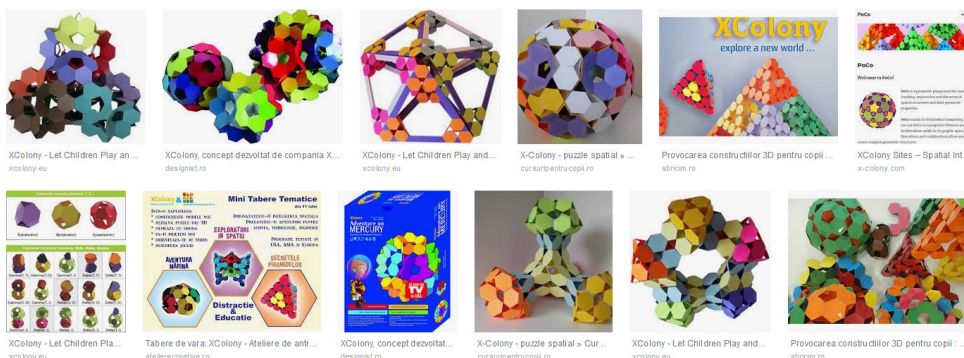
Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

bune de schematizare, desenează sau pictează frumos. Mai târziu, au înclinații spre arhitectură, construcții, ori desen sau proiectare tehnică.

Principalele jocuri și activități pentru dezvoltarea inteligenței spațiale sunt:

- Desenul, pictura. Aceste activități îl ajută să lucreze cu spațiul și perspectiva, mai târziu
- Vizionare de opere de artă (sculpturi, clădiri, alte obiecte)
- Unirea punctelor pentru a forma o imagine. Se pot elabora fișe cu astfel de activități
- Jocul Lego sau alte jocuri cu forme geometrice
- Puzzle-uri
- Labirinturi, în care copilul încearcă să ajungă dintr-un punct în altul. Acest tip de joc ajută foarte mult la dezvoltarea cognitivă a copilului, la dezvoltarea capacității de atenție și a concentrării.
- Jocuri de tipul găsește diferențele.
- Jocuri de imaginație și vizualizare. Construirea de noi jocuri.
- Inițiere în programare și robotică
- Participare la workshopuri Xcolony pentru dezvoltarea inteligenței spațiale.

Bibliografie

1. <http://www.brainmetrix.com/spatial-intelligence/>
2. Explorarea naturii cu harta și busola, <http://www.ardfromania.ro/manual.pdf>,
https://www.youtube.com/watch?v=4bAn_w3mhY8
3. Cubul Rubik, <http://www.rossnazirullah.com/students/images/Rubiks.pdf>
4. 8queens, <http://www.aii.ed.ac.uk/~gwickler/eightqueens.html>
5. Jocul de luni, <http://www.itsybitsy.ro/jocul-de-luni-jocuri-pentru-inteligenta-spatiala/>
6. Xcolony, <https://exploremag.ro/3d-mind-inscrieri-grupa-noua/>

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

Utilizarea jocurilor XColony pentru dezvoltarea abilităților specifice STEAM

1. Despre STEAM

STEAM este o abordare educațională care încorporează artele în modelul STEM mai familiar, care include știința, tehnologia, ingineria și matematica. Programele STEAM pot include oricare dintre artele vizuale sau ale spectacolului, cum ar fi dansul, designul, pictura, fotografia și scrisul [1].

Accentul a fost pus pe domeniile STEM și educația pentru acestea, la sfârșitul secolului al XX-lea, când a început lipsa lucrătorilor în domeniile tehnice. De atunci, agenții guvernamentale din multe țări din întreaga lume au investit foarte mult în educația STEM și promovarea acesteia. Accentul pus pe încurajarea competențelor STEM a condus în mod inevitabil la scăderea accentului pus pe alte discipline din domeniul artelor și științelor umaniste, astfel încât finanțarea pentru ele a scăzut, iar elevii au mai puține opțiuni legate de artă.

Reintegrarea artei și a designului în educație a fost demonstrată pentru a spori fericirea și bunăstarea elevilor. De la o afacere și perspectivă, beneficiile majore includ abilități mai bune de rezolvare a problemelor și creșteri de creativitate și inovație. Integrarea artelor în educația și domeniile STEM poate, de asemenea, să încurajeze mai multă participare a femeilor în zonele dominate de bărbați.

2. Despre XColony

XColony a livrat până în prezent o diversitate de jocuri de construcție și programe educaționale care au fost prezentate în întâlniri publice și private în SUA și UE.

O campanie de marketing creată de Invents, LLC, NY se desfășoară în prezent pentru a introduce jocuri XColony pe piața din America de Nord: "Jocul de hârtie XColony este un joc bazat pe module, care va oferi consumatorilor de toate vârstele un produs care stimulează imaginația, un joc distractiv care exercită creierul și servește ca o alternativă mai productivă la jocurile video și pe computer. Folosiți bucăți de hârtie pentru a construi module complexe și forme geometrice, fiecare fiind din ce în ce mai complexă pe măsură ce utilizatorul avansează în joc."

Bazându-se pe principii simple precum "începe cu elementele de bază", "învățați treptat" și "explorați și creați", jocurile oferă un mediu ierarhic deschis pentru construcții modulare, provocând creativitatea și spiritul inovativ al jucătorilor.

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
BOTOȘANI

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

Fig 1.Obiecte reale XColony [2]

3. Lecții învățate

Percepția spațială. Percepția în adâncime (percepția în profunzime) este capacitatea vizuală de a percepe lumea în trei dimensiuni (3D) și de a simți distanța la un obiect. Senzația de adâncime este termenul corespunzător pentru animale, deoarece deși se știe că animalele pot detecta distanța unui obiect (din cauza capacității lor de a se deplasa cu exactitate sau de a răspunde în mod consecvent, în funcție de această distanță), nu se știe dacă acestea „percep” acest lucru în același mod subiectiv ca oamenii.

Percepția în adâncime apare dintr-o varietate de indicii de adâncime. Acestea sunt în mod obișnuit clasificate în indici binoculari, care se bazează pe primirea de informații senzoriale în trei dimensiuni, atât din ochi cât și din indiciile monoculare care pot fi reprezentate în doar două dimensiuni și observate cu un singur ochi. Indicațiile binoculare includ stereoscopia, convergența ochilor, disparitatea și adâncimea de la viziunea binoculară prin exploatarea paralaxelor. Indicațiile monoculare includ distanța (obiectele îndepărtate prezintă unghiuri vizuale mai mici decât obiectele apropiate), granulația, mărimea și paralaxa mișcării.

Indiciile monoculare sunt [3]: paralaxa de mișcare, adâncimea de mișcare, efectul de adâncime cinetică, perspectiva, mărimea (dimensiunea, volumul) relativă, dimensiunea familiar, dimensiunea absolută, acomodarea, ocultația, perspectiva aeriană, perspective curbilinie, elevația, textura, iluminarea și umbrirea, blurarea imaginii.

Indiciile binoculare sunt [3]: stereoscopia, retinală, stereoscopia umbrei și convergența.

Simetria. Un rol important în formarea reprezentărilor spațiale îl joacă exercițiile de formare a reprezentărilor despre axa de simetrie. Literatura de specialitate recomandă includerea unor asemenea exerciții, începând cu clasa I [4]. La început, se propune elevilor să lucreze pe foi cu rețea de pătrățele.

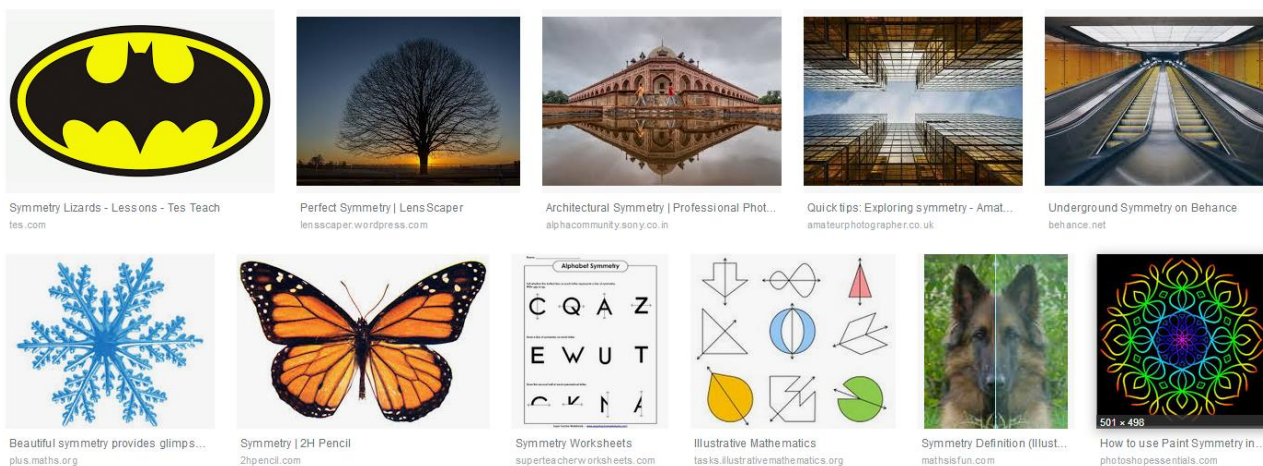

Fig 2. Simetria în varii forme

Apoi, prin explorare online pot identifica imagini de obiecte sau imagini artistice în care se poate evidenția simetria. Se pot utiliza module XColony pentru a simți simetria în general [5].

Alte transformări spațiale. Urmărind [5] se pot evidenția și alte transformări spațiale, inclus operații din domeniul geometriei solide constructive. Astfel se pregătește drumul pentru modelare spațială asistată de calculator și imprimare 3D.

Bibliografie

1. STEAM, <https://whatis.techtarget.com/definition/STEAM-science-technology-engineering-arts-and-mathematics>
2. <http://www.xcolony.eu/media-gallery/photos/>
3. Percepția spațială. <https://www.setthings.com/ro/vederea-tridimensională-percepția-in-adancime/>
4. Formarea reprezentărilor spațiale. [https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/80_87_Formarea %20reprezentarilor %20spatiale%20la%20elevii%20clasei%20I-II.%20Repere%20teoretice%2C%20constatari%20si%20solutii%20practice.pdf](https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/80_87_Formarea%20reprezentarilor%20spatiale%20la%20elevii%20clasei%20I-II.%20Repere%20teoretice%2C%20constatari%20si%20solutii%20practice.pdf)
5. <http://www.xcolony.eu/educational-programs/details-for-spatial-evaluation/>

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării
unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă (POCU/73/6/6/108182)

A.3.3. bune practici privind EDUCAȚIA PRIN joc A copilului

Jocul a fost considerat de majoritatea specialiștilor ca fiind o caracteristică a vârstei de creștere, a copilăriei.

În același timp, se recunoaște caracterul universal al jocului, adică faptul că jocurile însoțesc întreaga ontogeneză umană.

În lucrarea „Copilul și jocul” (2002, 19), Jean Chateau afirmă că : „un copil care nu vrea să se joace este un copil a cărui personalitate nu se afirmă, care se mulțumește să fie mic și slab, o ființă fără mândrie, o ființă fără viitor.” (Chateau, 1972, 19-34).

Jocul satisface în cel mai înalt grad trebuințele copilului: de acțiune, de mișcare, de exprimare. În joc totul este permis, totul devine posibil. Jocul este un mijloc de exersare a gândirii și a unor deprinderi, de cunoaștere și autocunoaștere, mijloc de învățare, cale de relaxare și distracție, este un mijloc de socializare dar și un mod de exersare și exprimare a originalității și creativității.

Conform lui Piaget, tipul de joc al copilului se modifică în strânsă legătură cu stadiul dezvoltării sale cognitive.

Tipuri de joc specifice vârstei timpurii 3-6/7 ani:

- joc paralel – își alege jucării, se joacă lângă ceilalți și nu e interesat de ceea ce fac aceștia (2,5 ani-3/3,5 ani)
- joc asociativ – se joacă împreună cu ceilalți, se implică, selectează partenerii, are tendința de a exclude pe alții. Subiectul este mai simplu, apar completări, evoluții, reguli noi cu sau fără negocieri (3,5 ani-5 ani).
- joc prin cooperare – copiii se organizează singuri, de obicei apar 1-2 lideri care domină jocul, își aleg subiectul, stabilesc reguli, împart roluri (5 ani-7 ani și după).

În funcție de individualitatea fiecărui copil și de influențele educative, etapele se parcurg diferit ca durată, uneori perioadele sunt mai lungi, alteori ritmul este mai alert. Astfel, un copil de 3 ani poate trece foarte repede la etapa de joc asociativ dacă are frați mai mari cu care a exersat jocuri, dacă a frecventat o instituție în care a trăit în colectiv, dacă adultul s-a implicat în jocul lui și i-a oferit un mediu care l-a stimulat.

Aceste etape atrag însă atenția asupra faptului că, dacă urmărim copilul cu particularitățile sale de vârstă și individuale în parcursul dezvoltării sale, vom ști mai bine cum și când să intervenim în jocul lui pentru a le stimula dezvoltarea. Nu putem impune jocuri cu reguli impuse la copii de 3-5 ani pentru că nu contribuie la dezvoltarea lor la fel de mult ca și jocurile simbolice, specifice acestei vârste. Întotdeauna trebuie să urmărim copilul!

Sentimentul de siguranță, încredere și acceptare pe care i le conferă contextul jocului, permit copilului să își exprime emoțiile, să-și asume riscuri, să încerce să experimenteze, să descopere lucruri noi, să treacă peste dezamăgiri, nereușite. În joc nu există corect și greșit, pentru că la vârsta preșcolară jocul simbolic permite să schimbăm/inventăm realități, reguli, personaje!

Comportamentele de joc ale copiilor sunt fundamentul creativității la vârsta adultă.

Jocul pune bazele sănătății mentale și a rezistenței, întărește încrederea în sine și dezvoltă capacitatea de a rezolva situații-problemă.

Jocurile libere sunt jocurile alese, propuse, inițiate de copil, fără intervenția adultului. El singur își alege locul, jucăriile și tipul de joc pe-l care dorește. Jocul liber oferă educatoarei șansa de a cunoaște cât mai bine copilul, fiind momentul în care copilul utilizează

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

cunoștințele, deprinderile, experiențele dobândite anterior, în contexte în care el se simte liber să se exprime. Limbajul și acțiunile copilului în jocul liber vorbesc despre modul în care el percepe lumea din jurul lui. De exemplu, dacă îl observăm cum se joacă cu o mașinuță, vom vedea ce lucruri știe despre mașini, ce scenarii inventează inspirate din viața reală, în care apar personaje, evenimente, acțiuni așa cum le-a perceput el, putem observa tipurile de raporturi pe care le stabilește între personaje, precum și limbajul utilizat. Sau dacă se joacă un joc simbolic, de tipul „De-a...”, vom vedea cum copilul transpune în joc experiențe proprii fie ca „spectator” al evenimentelor din jurul lui, fie ca personaj principal.

Astfel, până la 2 ani, jocurile manipulative (de explorare și manipulare a obiectelor) sunt cele dominante, de la 2 la 7 ani, jocul simbolic este cel corespunzător stadiului preoperațional al gândirii, iar de la 7 la 12 ani și mai departe, sunt jocurile cu reguli, corespunzătoare etapei operațiilor concrete.

Dacă jocurile practice și manipulative sunt specifice copiilor până la 3 ani, după această vârstă apar jocurile simbolice.

Jocul liber – este tipul de joc pe care copilul îl utilizează tot timpul pe parcursul zilei îmbrăcând diferite forme. Fie că manipulează obiecte încercând diverse mișcări și experimente, fie că realizează anumite acțiuni pentru a obține satisfacție (parchează mașini, construiește cazemate, rostogolește către o anumită destinație un obiect, leagă obiecte între ele pentru a obține un șir pe care apoi îl deplasează trăgându-l după el etc., toate acestea copilul le realizează jucându-se. Nu sunt sarcini impuse de nimeni, îi fac plăcere și astfel învață despre lucruri, despre efectele acțiunii sale asupra obiectelor și, totodată, despre el, ce poate și ce nu poate încă să facă.

Educatoarea/adultul trebuie să îi acorde timp copilului pentru acest tip fundamental de joc, specific învățării în copilăria timpurie. Este natural și de aceea are un impact puternic asupra dezvoltării copilului în toate domeniile de dezvoltare.

Jocul simbolic permite copilului totodată și să transpună în „realitatea” lui, dorințe, gânduri, frustrări, insatisfacții, bucurii din viața lui și sunt pline de semnificație, pentru că nu există cenzură în exprimarea sa în timpul jocului liber indiferent ce tip de joc e (simbolic, de manipulare, de construcții, etc.).

Jocul didactic este inițiat numai de către adult, scopul fiind acela de a urmări atingerea unor obiective educaționale. Elementele joc se împletesc cu învățare, reprezintă o formă utilizată în activitatea educativă din grădiniță.

O serie de obiective propuse în cadrul proiectelor tematice se rezolvă prin această formă de organizare și desfășurare a actului educativ.

Exemple de jocuri didactice :

- ✚ ☑ **Senzoriale** , de ghicire, de recunoaștere a unui obiect cu ajutorul simțurilor: “Ghici ce ai gustat!”, “Spune cum este?”, “Ce poți spune despre?”
- ✚ ☑ **Jocuri de analiză perceptivă vizuală**, de reconstituire de imagini din bucățele: “Loto flori, fructe, păsări, animale”, “Din jumătate – întreg”, “Jocul umbrelor”.
- ✚ ☑ **Jocuri logice** de comparare a obiectelor după criteriile date și de analiză, descriere, clasificare: “Mare, mic”, “Găsește locul potrivit!”
- ✚ ☑ **Jocuri gramaticale:** “Eu spun una, tu spui multe” (singular-plural), “Spune al cui este?” (folosirea corectă a genitivului), “Cui trimit scrisoare?” (folosirea corectă a dativului), “Unde a zburat rândunica? (poziții spațiale).
- ✚ ☑ **Jocuri de mișcare:** „Cuibul rândunicilor”, „Ursul doarme”, „Ștafeta uriașilor” etc.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării
unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

Atât jocurile libere, cât și cele didactice, în funcție de deprinderile, capacitățile pe care le dezvoltă prin forma intrinsecă a jocului (tipul de activitate de bază a jocului) pot fi:

Jocuri de manipulare - antrenează musculatura fină (premisă de bază în formarea deprinderilor de scris), capacitățile de coordonare a mișcărilor, controlul lor, precum și coordonarea oculo-motorie. Prin manipularea obiectelor din mediul ce îl înconjoară, copilul începe să controleze posibilitățile de cunoaștere, de a schimba și stăpâni realitatea. Un aspect foarte important este câștigarea independenței de acțiune și autocontrol. De exemplu, manipulând piesele jocurilor existente în centrele Joc de masă sau Științe (puzzle, Lego, mozaic, basme în bucățele, jocuri educative, jetoane) copiii își dezvoltă: coordonarea ochi – mână, musculatura fină, capacitatea de discriminare vizuală, deprinderi de îmbinare, triere, așezare în ordine, clasificare, numărare, punere în corespondență, percepțiile de culoare, mărime, formă; sociabilitatea; capacitatea de a rezolva probleme; sentimentul de bucurie la realizarea unor sarcini.

Dimensiunea cognitivă, imaginativă, de gândire a jocului este doar un aspect al influenței în învățarea copilului atât la vârstele timpurii, cât și pentru dezvoltarea ulterioară.

Jocul simbolic – copilul utilizează mediul pentru a pune în scenă realitatea așa cum o percepe el, interpretează roluri, personaje reale sau imaginare. Aici este posibil ca Făt-frumos să plece cu racheta la palatul zânelor, Scufița Roșie să meargă la bunica împreună cu prietenii ei piticii.

Copilul trebuie încurajat să găsească soluții noi pentru personajele sale, să gândească asupra unor conexiuni între evenimente să motiveze cu argumente proprii acțiunile sale.

Un aspect semnificativ al cunoașterii la vârstele timpurii este dezvoltarea jocului simbolic în timp ce își construiesc reprezentări sofisticate asupra lumii, dar pentru aceasta au nevoie de oportunități de joc.

Reprezentările simbolice reprezintă precursorul cititului atâta timp cât literele simbolizează sunetele. Relația dintre joc și învățarea literelor poate fi inițiată de copii în jocurile spontane, ori de adult, atunci când ajută copiii să scrie poveștile create în cadrul jocului.

“Doctorul” scrie rețete pentru pacienții săi în jocul “De-a doctorii”; “bucătarul” face mâncare, prăjituri citind rețetele culinare, “poștașul” citește adresele de pe scrisori...

Prin jocul simbolic (deseori imitativ) e pusă în mișcare fantezia copilului care dă lucrurilor și ființelor însușiri pe care nu le au în realitate. Cărui băiat nu i-a servit un băț, cu care se juca drept cal?! Covorul din cameră drept plajă sau pajiște?! Fiecare obiect în jocul copilului capătă o importanță, dar față de acesta el ia atitudine reală față de fiecare. Bățul care servește drept cal este mângâiat, i se dă mâncare, apă, este îngrijit, dar poate fi și bătut după împrejurări; se urcă pe munte – pe pat, de fapt; se joacă pe plajă. Fetița se joacă cu păpușa, o îngrijește când este bolnavă, o îmbracă, o culcă, îi dă să mănânce, dacă se comportă frumos o mângâie, dar o și ceartă dacă nu vorbește frumos. Fetița, în jocul său, imită grija mamei pentru copii. Jocul imitativ îl ajută pe copil în învățarea de a accepta și de a trăi după anumite reguli și norme, de a lucra prin cooperare cu alții, pentru schimbarea acestor reguli pentru binele grupului. În cadrul acestui tip de joc copiii imită mersul animalelor, glasul acestora, își dezvoltă instinctul de auto-apărare și instinctul de conservare. Prin asumarea unor roluri copiii pot desfășura jocuri care sunt încadrate în jocul cu subiect din viața cotidiană. Astfel de jocuri sunt: „ De-a familia”, „ De-a grădinița”, „De-a strada”. Aceste jocuri au subiecte alese din viața cotidiană.

Jocul simbolic poate fi inițiat de copil, în cadrul activităților alese și atunci este un joc liber, sau poate fi propus de adult și atunci devine o activitate care vizează utilizarea jocului

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

simbolic pentru atingerea anumitor obiective. Pregătirea lor vizează: alegerea și amenajarea locului de joc, alegerea jucăriilor și pregătirea copiilor.

În desfășurarea acestor jocuri sunt avute în vedere următoarele aspecte:

- crearea unor legături între conținutul jocurilor simbolice și conținutul activităților care se desfășoară (poate fi un joc care valorifică unele conținuturi, deprinderi care au fost achiziționate, exersate în cadrul unui proiect, a unei activități tematice);
- asigurarea unui climat favorabil consolidării/extinderii prin jocul simbolic a conținutului activității tematice sau a proiectului;
- încurajarea copiilor pentru asumarea unor roluri cât mai diverse;

Exemple de utilizare a jocului simbolic:

Joc simbolic cu caracter anticipativ: jocul „De-a cofetarii” (pentru pregătirea unei salate de fructe) se organizează înaintea desfășurării observației „Fructe de toamnă” în Centrul de Științe. Desfășurarea jocului oferă posibilitatea copiilor de a observa însușirile caracteristice ale unor fructe (formă, mărime, culoare), prin intuirea lor prin toți analizatorii, părțile componente de a respecta unele reguli de igienă.

Copiii își dezvoltă un limbaj specific prin asumarea de roluri diferite (cofetar, consumator, producător de alimente etc.)

Joc simbolic folosit drept cadru introductiv în desfășurarea unor activități, de exemplu, înainte de a desfășura activitatea de observare în centrul de Științe „ Flori de primăvară”, din cadrul temei „Din lumea celor care nu cuvântă”, se poate începe cu un joc simbolic intitulat „De-a grădinarul”, în care copiii pot să interpreteze diferite roluri: de flori, de vânzător de flori, de grădinar, de fluturi, de albinuțe, etc.

În urma desfășurării lecturii după imagini: „ Strada” la centrul Bibliotecă, se pot desfășura jocurile: „ De-a circulația”, „De-a strada” în centrul de Construcții ș.a.

În felul acesta copiii pun în practică cunoștințele însușite anterior. Ei vor respecta locul pe unde se circulă, ca pieton, reguli de circulație, semnalele luminoase, semnele de circulație etc.

Educatorea poate interveni în organizarea și desfășurarea acestor jocuri prin:

- interpretarea unui rol mai complex (în interpretarea acestui rol, acțiunile educatoarei reprezintă un model pe care copiii îl preiau cu toate aspectele lui, inclusiv dialogul) .
- îmbogățirea unui joc, prin demonstrarea unei noi acțiuni (...vine în vizită aducând flori și ciocolată,...respectă reguli civilizate de comportare) sau extinderea conținutului jocului, propunerea de situații problematice cărora copilul în timpul jocului trebuie să le găsească soluții).
- corectarea lui prin sugestii verbale, întrebări, explicații, indicații, aprecieri, dezaprobări.

Importantă este păstrarea plăcerii jocului!!!

Atât jocul simbolic cu subiecte din viața cotidiană cât și cu subiecte din basme și povești se desfășoară fie individual (interpretând rolul unui personaj) , fie colectiv (transpunând scene din povești).

Jocul de rol/dramatizarea presupune o pregătire prealabilă și anume, transpunerea subiectului, care trebuie bine cunoscut de către toți partenerii, înțeles și redat cu fidelitate.

Jocul dramatizare are ca sursă tematică lumea mijlocită a poveștii, basmului, filmului, teatrului, dar și realitatea cotidiană. În cadrul acestor jocuri copiii au intervenție personală. În ceea ce privește interpretarea rolurilor asumate și modalitățile de înscenare a conținutului din lipsa posibilității de discernământ și de asimilare diferențiată, copilul mic îmbină

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

elementele fantastice cu cele luate din viața cotidiană. De pildă, „prințul” vine călare pe cal (pe un băț) și are la brâu „sabie” (o bucată de scândură, legată cu o sfornică).

În jocurile colective cu subiecte din basme și povești, în cele inițiate de copiii de 6/7 ani, se stabilesc relații complexe și are loc un schimb viu și continuu de păreri, fiecare fiind în același timp și interpret și regizor.

În cadrul acestor jocuri, preocupările copiilor se îndreaptă spre ținuta vestimentară căreia simt nevoia să-i adauge detalii de natură să le sublinieze identitatea împrumutată și către procurarea unor obiecte care le permit să acționeze conform rolului asumat. Pe ultimul plan stă grija pentru „decor” (cadrul în care să se desfășoare jocul).

La baza îndrumării acestor jocuri stau:

- observarea copiilor în timpul jocului;
- posibilitățile psihofizice ale copiilor;
- încadrarea educatoarei în joc (prin asumarea unui rol);
- stimularea jocului din exterior;
- impulsivitatea și dezvoltarea jocurilor prin: repovestiri, conversația cu caracter pregătitor, analiza jocului, stimularea lui prin intermediul unor materiale noi;
- îndrumarea jocului din exterior (depășind trecerea de la jocul individual la înscenări scurte inspirate din poveștile cunoscute în grădiniță).

Dramatizarea presupune:

1. Alegerea selectivă a textului care urmează să fie dramatizat (acesta trebuie să cuprindă acțiuni accesibile și dinamice, dialog bogat, viu care mobilizează copiii și facilitează înscenarea conflictului, cuprinderea unui număr mare de personaje) . De asemenea trebuie să se țină seama de posibilitățile de memorare ale copiilor și capacitatea redusă de concentrare. Textul trebuie redus ca întindere (pentru copiii de 3-4 ani).

Exemple de povești agreate la grupa mică: „ Ridichea uriașă”, „Mănușa”, „Turtița” ș.a. La aceste dramatizări farmecul rezidă în reluarea repetată a unor acțiuni și dialoguri simple. Aceste texte se aleg în mod progresiv, cu un conținut mai complex. De pildă, „Coliba iepurașului”, „Punguța cu doi bani”, „Fata babei și fata moșneagului” etc.

2. Însușirea temeinică a textului poveștii (basmului), în vederea transpunerii lui în joc. Căile cele mai folosite în acest sens sunt: repovestirea, povestirea după un șir de tablouri, vizionarea diafilmului, experiența câștigată în jocul – dramatizare.

3. Cerințele materiale ale dramatizării (asigurarea tuturor condițiilor materiale menite să-i sprijine reușita) ;

- ✚ cadru suficient de larg care să permită mișcarea liberă a copilului;
- ✚ amenajarea cadrului, încât să evoce atmosfera cerută de basmul, povestea aleasă pentru înscenare. Acesta trebuie să fie simplu, discret, evocator (decorarea excesivă devine supărătoare – obținându-se efecte violente care copleșesc și perturbă copiii) .

Exemplul decorului pentru dramatizarea poveștii „ Capra cu trei iezi” :

- o măsuță cu un vas românesc, o farfurie de lut și 3 scăunele în jur;
- pe perete un ștergar întins;
- un scaun de dimensiuni obișnuite. Amenajarea cadrului, de către educatoare, se poate face fie în absența copiilor, pentru efectul surpriză, copiii angajându-se de la sine în joc, fie cu concursul copiilor trezindu-le interesul pentru dramatizare.

- ✚ alegerea celor mai potrivite costume și alte accesorii.

Ca modalități de conducere a dramatizării amintim:

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
BOTOȘANI

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/108182)

1. încadrarea educatoarei în jocul copiilor și sprijinirea lor prin demonstrarea rolurilor implicate în înscenare;
2. încadrarea în jocul copiilor prin asumarea unui rol definit;
3. îndrumarea exterioară.

În cadrul dramatizării: „ Unde a zburat rândunica” de T. Constantinescu, prin încadrarea educatoarei în dramatizare, prin asumarea unui rol definit, aceasta are prilejul să conducă prin însuși rolul ales înscenarea prin următoarele momente:

- Vizita făcută de vrăbiuță rândunicii (desprinsă din versurile autorului: „ Vecinică/ Rândunică, /Ieși afară/ Surioară/ Nu-i nici cald/ Și nu-I nici soare, /Dar e bine de plimbare”.
- Convorbirea dintre vrăbiuță și furnică: „ Cip – cirip, soră furnică/, N-ai văzut pe rândunică?...”
- Convorbirea dintre vrăbiuță și bursuc: „ Moș bursuc, n-ai văzut/ Vecinica rândunica/ Pe aici a trecut? ”
- Convorbirea dintre vrăbiuță și șopârlă;
- Convorbirea dintre vrăbiuță și broască: „ Hai broscuță Oac – oac –oac/ Ieși acum puțin din lac! / Cip – cirip / Cip – cirip”...
- Convorbirea dintre vrăbiuță și rândunică.

Jocul cu reguli – sunt jocurile cu reguli formulate fie de către copii sau de către adulți. În general sunt jocuri care arată prin ce modalități poți să câștigi (au la bază întrecerea precum și jocurile de echipă), jocuri inventate de copii, jocurile sportive, jocurile didactice.

La vârsta preșcolară jocurile cu reguli inventate de copii sunt cel mai des întâlnite, treptat, spre finalul preșcolarității, la 7 ani, apărând și jocurile cu reguli impuse, care devin foarte populare în școlaritatea mică, ele bazându-se pe competiție, pe măsura în care copilul demonstrează o mai mare performanță în aplicarea unor cunoștințe, capacități, abilități.

Copiii însă pot simplifica sau complica aceste reguli, în funcție de interesul manifestat, de experiența de viață, de context.

În jocurile lor simbolice, copiii inventează propriile lor reguli (de ex.: „Eu sunt postasul, dar tu nu ai voie sa deschizi ușa până nu sun eu la ușă...”)

În jocurile “Șoarecele și pisica”, “De-a v-ați ascunselea”, “Batistuța”, pe lângă bucuria participării, implicarea afectivă, dorința de a câștiga, are loc socializarea, incluziunea, fiind jocuri de grup. Copiii sunt puși în situația de a respecta regula, de a acționa doar atunci când sunt nominalizați, de a alege un partener, de a se întrece cu el de a se bucura de reușita sau de a accepta eșecul (să fi prins de pisică, să nu observi batistuța și să fi pedepsit cu statul într-un picior, și să fi văzut la jocul, “De-a v-ați ascunselea”).

Jocul de construcții reprezintă activitatea prin care copilul exersează multe deprinderi și capacități care contribuie îndeosebi la dezvoltarea sa cognitivă și a musculaturii fine. Prin construcție copilul sortează, grupează, asociază, realizează corespondențe, stabilește raporturi între obiecte (de mărime, de lungime, de greutate, de volum, relații spațiale, raporturi cauzale etc.), organizează sau pune în valoare spațiul (prin intermediul diferitelor materiale și forme), îngădirea spațiului, separarea, acoperirea lui.

Copilul construiește cu cele mai diferite materiale din natură: piatră, nuiele, zăpadă, lemn (deșeuri), lut, bucăți de cărămidă, cuburi de lemn.

Numim joc de construcție, arhitectura creată de copil, adică munca lui cu materiale de construcție.

În dezvoltarea unei construcții de către copii deosebit următoarele stadii:

- procesul de examinare și combinare a formelor;
- creația tematică (la început de ordin pur asociativ, îi dăm numele);

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

- construcția conștientă a formei;
- construcțiile întâi sunt pe verticală, apoi de extind pe orizontală.

În cadrul jocurilor de construcție, copiii lucrând: stabilesc relații cauzale între obiecte (care sunt mai mari și mai grele cad mai ușor dacă nu au stabilitate etc.), respectă reguli, dau frâu imaginației, apreciază cantitativ materialele utilizate (mai mari, mai lungi, mai grele), se joacă cu alternanțe de forme, de culoare. Exemple de jocuri de construcție: „Blocul în care locuiesc”, „Grădinița mea”, „Orășelul copiilor”, „Strada”, „Gara” etc.

Jocurile de construcții sunt foarte importante pentru dezvoltarea cognitivă a copilului în perioada copilăriei timpurii. De aceea trebuie să beneficieze de materiale corespunzătoare pentru a-și exersa operațiile cognitive implicate în jocurile de construcție.

Jocurile dinamice/de mișcare au la bază acțiuni motrice mai simple sau mai complexe dirijate de anumite reguli, prin care se consolidează deprinderile motrice de bază (mers, alergarea, aruncarea, prinderea, săritura, cățărarea, echilibrul), se dezvoltă calitățile motrice (viteza, forța, rezistența) și stări emoționale pozitive.

În selectarea și practicarea jocurilor dinamice se au în vedere particularitățile de vârstă: tipul exercițiilor incluse în jocuri, durata lor, exigența față de executare, numărul regulilor va fi în dependență directă cu vârsta copiilor.

Pentru a evita excesul, suprasolicitarea, oboseala, extenuarea fizică, pe lângă o bună dozare a timpului de joc dinamic, este necesară și alternarea acestuia cu jocuri liniștitoare.

O atenție deosebită să acordăm copiilor timizi, fricoși, apatici sau instabili, respectându-le ritmul propriu și particularitățile individuale.

Jocurile dinamice se pot organiza și în aer liber, în funcție de anotimp, și în sală, cu sau fără obiecte, aparate.

Ele mobilizează întreaga grupă de copii, educă atitudini, comportamente, dezvoltă stări emoționale, sentimentul de apartenență la grupă, spirit de cooperare, sentimentul de altruism, prietenie.

Atractivitatea și eficiența jocului depind de ingeniozitatea educatoarei de a îmbina sarcina educativă cu dorințele copiilor, cu simboluri și reguli atrăgătoare.

Jocul ca tip de activitate de învățare integrată

Prin joc copilul este stimulat din toate punctele de vedere ale dezvoltării sale! De aceea, jocul este cea mai eficientă formă de învățare integrată datorită naturaleții cu care copilul învață!

Prin joc copilul:

- desfășoară o activitate specifică în sensul identității personale, urmează cerințele și determinările de bază ale copilului;
- realizează mișcări de motricitate grosieră și fină, de coordonare oculo-motorie;
- comunică, își îmbogățesc și exersează vocabularul, își dezvoltă limbajul;
- rezolvă probleme de viață din mediul lor fizic și social;
- experimentează posibilități de adaptare, rezolvă probleme, creează soluții;
- exprimă sentimentele lor în simboluri, își dezvoltă astfel gândirea abstractă;
- comunică cu sine, cu ceilalți, își exprimă sentimente, reacționează afectiv, recepționează și învață să recunoască sentimentele celorlalți;
- folosesc obiectele din jurul lor în scopuri în care au fost create, dar și în alte scopuri (își dezvoltă creativitatea), își dezvoltă atenția, motivația, interesul.

Pentru ca jocul să contribuie cât mai semnificativ la dezvoltarea copilului sunt necesare câteva condiții:

- jocul să permită copiilor ocazia unor descoperiri, experimente sub supravegherea adultului;

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
BOTOȘANI

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

- materialele puse la dispoziția lor să solicite copilul și să-l antreneze în noi experiențe, să-i faciliteze formarea deprinderilor, să-l extindă cunoașterea;
- interesul copilului, preocupările lui imediate să fie satisfăcute prin situațiile de joc create;
- să se încurajeze interacțiunea, să se stimuleze dezvoltarea socio-emoțională;
- să se creeze un spațiu adecvat abordării jocului ca activitate complexă și completă;
- jocul copilului reprezintă feed-back-ul influenței educative a adultului asupra sa.

! *Jocul influențează pozitiv dezvoltarea ulterioară a copilului, prin joc se declanșează mecanismul propice cultivării unor calități morale: perseverență, curaj, inițiativă, precum și educarea voinței, a stăpânirii de sine, autocontrolul.*

Astfel, în jocul "De-a magazinul de jucării" copilul care interpretează rolul de vânzător

- trebuie să aranjeze marfa în rafturi, să stabilească prețurile, să aștepte frumos clienții. Nu-i ușor să-ți înfrângi dorințele imediate, dar rolul cere acest lucru și astfel îți educi voința
- își dezvoltă acuitatea vizuală, simțul ordinii (copilul așează jucăriile într-o ordine stabilită după criterii proprii, știe unde se află o jucărie și merge direct la ea când e cerută de un cumpărător).
- se dezvoltă sub aspect cognitiv, jocul îmbogățește cunoștințele, declanșează capacitățile mentale (cunoaște și denumește jucăriile pe care le așează în rafturi, utilizează corect formulele de adresare, face aprecieri la adresa acestora, le compară sub aspect cantitativ, calitativ, stabilește prețul, numără „bani”).
- în plan social copilul învață prin joc să trăiască și să acționeze împreună cu ceilalți (rolul interpretat are corespondență socială, realitatea nu este reproducă identic, ci transfigurată respectându-se însă relațiile interumane: vânzătorul are acest statut atâta vreme cât există și un cumpărător cu care relaționează).

Jocul este o experiență naturală, universală ce face parte din viața de zi cu zi. Pretutendeni în lume copiii se joacă individual sau în grupuri mici, explorând mediul înconjurător, cunoscându-și tovarășii, descoperindu-se pe sine, învățând, dezvoltându-se. Jocul servește pentru susținerea culturii autentice, încorporează povești populare, aniversări, tradiții, obiceiuri, teme universale, fiind o experiență de învățare cu multiple valențe.

! **Sugestii pentru cadrele didactice... și părinți privind jocul copilului:**

- ✚ Participați la jocul copilului dacă vă acceptă („Ce zici dacă eu aș dori să cumpăr de la magazinul tău, două pâini și un pachet de biscuiți?”);
- ✚ Jucați-vă efectiv cu copilul, stimulați-l să manipuleze obiecte și situații, diversificându-i modurile și modalitățile de joc („Acum e rândul meu să așez cubul roșu. Care piesă urmează?”)
- ✚ Folosiți materiale potrivite pentru nivelul de dezvoltare a copilului și stimularea sa (la 3-4 ani oferim copiilor cuburi mai mari, viu colorate, ușoare, puzzle-uri mari; la 5-6 ani se pot juca cu lego, piese mai mici care necesită precizie în mișcare, multă atenție, răbdare, perseverență și experiență);
- ✚ Materialele alese să fie colorate, sigure și durabile (jocurile și jucăriile să fie din materiale rezistente, ușor de mânuit, estetice, să nu prezinte pericol de accidente, să atragă prin formă, culoare, mărime, să corespundă preocupărilor de vârstă și scopului urmărit. Nu vom folosi obiecte din sticlă, sârmă, nasturi, pioane la 3-4 ani și nici cuburi grele sau alte jucării care presupun efort fizic ce depășește posibilitățile acestora);

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

- ✚ Planificați activitățile în așa fel încât copilul să-și antreneze cât mai multe abilități (În momentul în care copilul a căpătat o deprindere e necesar să complicăm jocul, solicitând copilul să rezolve sarcini cu un grad mai mare de dificultate. „Dacă ai adus toate păpușile pe canapea, hai să le așezăm în ordine, de la cea mai mică la cea mai mare”.);
- ✚ Atrageți copiii să se joace dacă este nevoie („Știi că nu mă simt prea bine, am răcit, vrei să-mi faci tu un ceai?” sau „Eu sunt copilul, vrei să fii tu mama și să ne jucăm de-a familia?”);
- ✚ Apreciați mereu pozitiv eforturile copilului în joc („Ce frumos ai construit, ești grozav!”, „Bravo, ți-a reușit prăjitura pentru păpușă!”, „Ce mult îmi place cum ai aranjat mașinuțele!”);
- ✚ Extindeți acțiunile copiilor și propuneți și altele („Acum că ați terminat de gătit, haideți să așezăm masa pentru toate păpușile și să facem niște invitații să participe și alți invitați. Unii dintre noi aranjează masa și alții vom scrie invitațiile. De câte farfurii avem nevoie?” Etc.);
- ✚ Lăsați copiii destul timp să se gândească, să-și dezvolte jocul și să găsească soluții la problemele ivite, nu le răspundeți dumneavoastră (Când vin cu solicitarea: „Nu știu cum să fac aici, ajută-mă!” nu vă grăbiți să oferiți soluția, spuneți-le ”Oare cum ar fi mai bine? Tu la ce te gândești? Încearcă....și vom vedea dacă e bine...” și lăsați-le un timp să găsească variante, soluții, să experimenteze, să învețe din greșeli, să persevereze);
- ✚ Îmbogățiți cunoștințele copilului cu materiale noi pe care el le poate folosi jucându-se, introduceți idei noi, pentru a extinde cunoștințele și experiențele copilului (în jocul ”De-a brutarii” dați copiilor făină, drojdie, sare și apă și ajutați-i să frământa aluatul din care ei vor modela cele mai minunate produse. Puneți la dispoziția lor semințe de mac sau susan și sugerați-le să modeleze ”specialități” folosind aceste ingrediente).
- ✚ Creați copilului posibilități multiple de a se juca cu alții; stimulați copilul să stabilească relații de joc cu alți copii, dezvoltați jocul în comun al copiilor (Când ieșiți în parc încurajați copilul să relaționeze cu alți copii: ”Uite ce minge frumoasă are băiețelul acela, întreabă-l cum se numește și roagă-l să se joace cu tine!”, ”Ia și fetița cu tine ca să plimbați împreună păpușa cu căruciorul, să fiți două mămici!”);
- ✚ Folosiți-vă întreaga dumneavoastră creativitate și experiență pentru a descoperi împreună cu copilul noi obiecte și materiale ce îi pot stimula și lărgi experiența prin joc (În timpul plimbărilor adunați materiale din natură: crenguțe, frunze, ghinde, pietricele, paștrăți ambalaje, haine vechi, vase, aparate – toate sunt o sursă inepuizabilă pentru subiecte noi de joc, dezvoltă imaginația, creativitatea, gândirea, satisfac curiozitatea, îmbogățesc experiența de viață a copiilor”);
- ✚ Folosiți toate ocaziile pentru a dirija atenția copilului spre obiectele și evenimentele naturale/reale care pot stimula și satisface curiozitatea sa (Urmăriți transformările din natură, venirea și plecarea păsărilor, zborul fluturașului, viața găzelor, răspundeți la întrebările copiilor, creșterea plantelor);
- ✚ Îmbogățiți cunoștințele copiilor cu teme variate despre evenimentele, lucrurile, fenomenele din lumea înconjurătoare, lărgiți tematica și arealul de subiecte (Vorbiți copilului despre nașterea lui, despre botez, despre evenimentele religioase pe care le sărbătoriți, despre tot ce se întâmplă și el este părtaș, satisfaceți-l orice curiozitate cu explicații adecvate nivelului său de înțelegere);

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

- ✚ Valorificați experiența personală a copilului și integrați-o cu noile cunoștințe și deprinderi prin situațiile de învățare pe care le creați. Prin joc acest lucru este cel mai lesne de realizat.
- ✚ Fiți în permanentă căutare de noi modalități prin care să facem jocul copiilor pe măsura posibilităților acestora (Porniți cu jocuri simple, accesibile, care trezesc interes, satisfac nevoia de cunoaștere și acțiune, îmbogățiți-l prin noi materiale și reguli, introduceți personaje, situații noi de învățare și experimentare, urmăriți cu atenție cum se joacă, cât se joacă și cu cine se joacă):
- ✚ Acordați timp suficient și spațiu ambiantal într-un mediu curat și securizant unde jocul să fie o experiență benefică și sigură (Copilul trebuie să se joace într-un spațiu curat, bine aerisit, luminos unde există mobilier adecvat, jocuri și jucării ce nu-i pun în pericol viața sau sănătatea, sub directă supraveghere a adultului. Copilul se joacă atâta timp cât își satisface nevoia de cunoaștere, de mișcare, cât timp mediul îl stimulează iar adultul îi oferă suport.)
- ✚ Asigurați participarea tuturor copiilor în joc, îndeosebi a celor care sunt timizi sau nu au încredere că pot să contribuie și ei la derularea jocului prin asumarea unui rol sau nu sunt solicitați de alți copii. („Eu am aflat că și Daniel are acasă un cățeluș și chiar el are grijă de el. Cred că vă poate ajuta el la prepararea mâncării pentru Pongo”).

Bibliografie:

1. Chateau, Jean. – Copilul și jocul, Editura Didactică și Pedagogică, București;
2. Crenguța- Lăcrămioara Oprea, Pedagogie- Alternative metodologice interactive, București, Editura Universității din București, 2003;
3. Piaget, J. Psihologia inteligenței, Ed. Științifică, București, 1965;
4. Sima, Ioan; Petruțiu, Roxana; Sima, Mihai. Psihopedagogie, vol. I. Editura Didactică și Pedagogică, București, 1998.;
5. Verza, Emil; Verza, Florin Emil. Psihologia vârstelor. Editura Pro Humanitate, București, 2000;
6. WALLON, Philippe, CAMBIER Anne, ENGELHART, Dominique, „Psihologia desenului la copil”, Editura Trei, 2008.

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
BOTOȘANI

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

A.3.3. bune practici privind EDUCAȚIA PRIN joc A copilului

Jocul a fost considerat de majoritatea specialiștilor ca fiind o caracteristică a vârstei de creștere, a copilăriei.

În același timp, se recunoaște caracterul universal al jocului, adică faptul că jocurile însoțesc întreaga ontogeneză umană.

În lucrarea „Copilul și jocul” (2002, 19), Jean Chateau afirmă că : „*un copil care nu vrea să se joace este un copil a cărui personalitate nu se afirmă, care se mulțumește să fie mic și slab, o ființă fără mândrie, o ființă fără viitor.*” (Chateau, 1972, 19-34).

Jocul satisface în cel mai înalt grad trebuințele copilului: de acțiune, de mișcare, de exprimare. În joc totul este permis, totul devine posibil. Jocul este un mijloc de exersare a gândirii și a unor deprinderi, de cunoaștere și autocunoaștere, mijloc de învățare, cale de relaxare și distracție, este un mijloc de socializare dar și un mod de exersare și exprimare a originalității și creativității.

Conform lui Piaget, tipul de joc al copilului se modifică în strânsă legătură cu stadiul dezvoltării sale cognitive.

Tipuri de joc specifice vârstei timpurii 3-6/7 ani:

- joc paralel – își alege jucării, se joacă lângă ceilalți și nu e interesat de ceea ce fac aceștia (2,5 ani-3/3,5 ani)
- joc asociativ – se joacă împreună cu ceilalți, se implică, selectează partenerii, are tendința de a exclude pe alții. Subiectul este mai simplu, apar completări, evoluții, reguli noi cu sau fără negocieri (3,5 ani-5 ani).
- joc prin cooperare – copiii se organizează singuri, de obicei apar 1-2 lideri care domină jocul, își aleg subiectul, stabilesc reguli, împart roluri (5 ani-7 ani și după).

În funcție de individualitatea fiecărui copil și de influențele educative, etapele se parcurg diferit ca durată, uneori perioadele sunt mai lungi, alteori ritmul este mai alert. Astfel, un copil de 3 ani poate trece foarte repede la etapa de joc asociativ dacă are frați mai mari cu care a exersat jocuri, dacă a frecventat o instituție în care a trăit în colectiv, dacă adultul s-a implicat în jocul lui și i-a oferit un mediu care l-a stimulat.

Aceste etape atrag însă atenția asupra faptului că, dacă urmărim copilul cu particularitățile sale de vârstă și individuale în parcursul dezvoltării sale, vom ști mai bine cum și când să intervenim în jocul lui pentru a le stimula dezvoltarea. Nu putem impune jocuri cu reguli impuse la copii de 3-5 ani pentru că nu contribuie la dezvoltarea lor la fel de mult ca și jocurile simbolice, specifice acestei vârste. Întotdeauna trebuie să urmărim copilul!

Sentimentul de siguranță, încredere și acceptare pe care i le conferă contextul jocului, permit copilului să își exprime emoțiile, să-și asume riscuri, să încerce să experimenteze, să descopere lucruri noi, să treacă peste dezamăgiri, nereușite. În joc nu există corect și greșit, pentru că la vârsta preșcolară jocul simbolic permite să schimbăm/inventăm realități, reguli, personaje!

Comportamentele de joc ale copiilor sunt fundamentul creativității la vârsta adultă.

Jocul pune bazele sănătății mentale și a rezistenței, întărește încrederea în sine și dezvoltă capacitatea de a rezolva situații-problemă.

Jocurile libere sunt jocurile alese, propuse, inițiate de copil, fără intervenția adultului. El singur își alege locul, jucăriile și tipul de joc pe-l care dorește. Jocul liber oferă educatoarei șansa de a cunoaște cât mai bine copilul, fiind momentul în care copilul utilizează

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

cunoștințele, deprinderile, experiențele dobândite anterior, în contexte în care el se simte liber să se exprime. Limbajul și acțiunile copilului în jocul liber vorbesc despre modul în care el percepe lumea din jurul lui. De exemplu, dacă îl observăm cum se joacă cu o mașinuță, vom vedea ce lucruri știe despre mașini, ce scenarii inventează inspirate din viața reală, în care apar personaje, evenimente, acțiuni așa cum le-a perceput el, putem observa tipurile de raporturi pe care le stabilește între personaje, precum și limbajul utilizat. Sau dacă se joacă un joc simbolic, de tipul „De-a...”, vom vedea cum copilul transpune în joc experiențe proprii fie ca „spectator” al evenimentelor din jurul lui, fie ca personaj principal.

Astfel, până la 2 ani, jocurile manipulative (de explorare și manipulare a obiectelor) sunt cele dominante, de la 2 la 7 ani, jocul simbolic este cel corespunzător stadiului preoperațional al gândirii, iar de la 7 la 12 ani și mai departe, sunt jocurile cu reguli, corespunzătoare etapei operațiilor concrete.

Dacă jocurile practice și manipulative sunt specifice copiilor până la 3 ani, după această vârstă apar jocurile simbolice.

Jocul liber – este tipul de joc pe care copilul îl utilizează tot timpul pe parcursul zilei îmbrăcând diferite forme. Fie că manipulează obiecte încercând diverse mișcări și experimente, fie că realizează anumite acțiuni pentru a obține satisfacție (parchează mașini, construiește cazemate, rostogolește către o anumită destinație un obiect, leagă obiecte între ele pentru a obține un șir pe care apoi îl deplasează trăgându-l după el etc., toate acestea copilul le realizează jucându-se. Nu sunt sarcini impuse de nimeni, îi fac plăcere și astfel învață despre lucruri, despre efectele acțiunii sale asupra obiectelor și, totodată, despre el, ce poate și ce nu poate încă să facă.

Educatoarea/adultul trebuie să îi acorde timp copilului pentru acest tip fundamental de joc, specific învățării în copilăria timpurie. Este natural și de aceea are un impact puternic asupra dezvoltării copilului în toate domeniile de dezvoltare.

Jocul simbolic permite copilului totodată și să transpună în „realitatea” lui, dorințe, gânduri, frustrări, insatisfacții, bucurii din viața lui și sunt pline de semnificație, pentru că nu există cenzură în exprimarea sa în timpul jocului liber indiferent ce tip de joc e (simbolic, de manipulare, de construcții, etc.).

Jocul didactic este inițiat numai de către adult, scopul fiind acela de a urmări atingerea unor obiective educaționale. Elementele joc se împletesc cu învățare, reprezintă o formă utilizată în activitatea educativă din grădiniță.

O serie de obiective propuse în cadrul proiectelor tematice se rezolvă prin această formă de organizare și desfășurare a actului educativ.

Exemple de jocuri didactice :

- ✚ ☑ **Senzoriale** , de ghicire, de recunoaștere a unui obiect cu ajutorul simțurilor: “Ghici ce ai gustat!”, “Spune cum este?”, “Ce poți spune despre?”
- ✚ ☑ **Jocuri de analiză perceptivă vizuală**, de reconstituire de imagini din bucățele: “Loto flori, fructe, păsări, animale”, “Din jumătate – întreg”, “Jocul umbrelor”.
- ✚ ☑ **Jocuri logice** de comparare a obiectelor după criteriile date și de analiză, descriere, clasificare: “Mare, mic”, “Găsește locul potrivit!”
- ✚ ☑ **Jocuri gramaticale:** “Eu spun una, tu spui multe” (singular-plural), “Spune al cui este?” (folosirea corectă a genitivului), “Cui trimit scrisoare?” (folosirea corectă a dativului), “Unde a zburat rândunica? (poziții spațiale).
- ✚ ☑ **Jocuri de mișcare:** „Cuibul rândunicilor”, „Ursul doarme”, „Ștafeta uriașilor” etc.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării
unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă (POCU/73/6/6/108182)

Atât jocurile libere, cât și cele didactice, în funcție de deprinderile, capacitățile pe care le dezvoltă prin forma intrinsecă a jocului (tipul de activitate de bază a jocului) pot fi:

Jocuri de manipulare - antrenează musculatura fină (premisă de bază în formarea deprinderilor de scris), capacitățile de coordonare a mișcărilor, controlul lor, precum și coordonarea oculo-motorie. Prin manipularea obiectelor din mediul ce îl înconjoară, copilul începe să controleze posibilitățile de cunoaștere, de a schimba și stăpâni realitatea. Un aspect foarte important este câștigarea independenței de acțiune și autocontrol. De exemplu, manipulând piesele jocurilor existente în centrele Joc de masă sau Științe (puzzle, Lego, mozaic, basme în bucățele, jocuri educative, jetoane) copiii își dezvoltă: coordonarea ochi – mână, musculatura fină, capacitatea de discriminare vizuală, deprinderi de îmbinare, triere, așezare în ordine, clasificare, numărare, punere în corespondență, percepțiile de culoare, mărime, formă; sociabilitatea; capacitatea de a rezolva probleme; sentimentul de bucurie la realizarea unor sarcini.

Dimensiunea cognitivă, imaginativă, de gândire a jocului este doar un aspect al influenței în învățarea copilului atât la vârstele timpurii, cât și pentru dezvoltarea ulterioară.

Jocul simbolic – copilul utilizează mediul pentru a pune în scenă realitatea așa cum o percepe el, interpretează roluri, personaje reale sau imaginare. Aici este posibil ca Făt-frumos să plece cu racheta la palatul zânelor, Scufița Roșie să meargă la bunica împreună cu prietenii ei piticii.

Copilul trebuie încurajat să găsească soluții noi pentru personajele sale, să gândească asupra unor conexiuni între evenimente să motiveze cu argumente proprii acțiunile sale.

Un aspect semnificativ al cunoașterii la vârstele timpurii este dezvoltarea jocului simbolic în timp ce își construiesc reprezentări sofisticate asupra lumii, dar pentru aceasta au nevoie de oportunități de joc.

Reprezentările simbolice reprezintă precursorul cititului atâta timp cât literele simbolizează sunetele. Relația dintre joc și învățarea literelor poate fi inițiată de copii în jocurile spontane, ori de adult, atunci când ajută copiii să scrie poveștile create în cadrul jocului.

“Doctorul” scrie rețete pentru pacienții săi în jocul “De-a doctorii”; “bucătarul” face mâncare, prăjituri citind rețetele culinare, “poștașul” citește adresele de pe scrisori...)

Prin jocul simbolic (deseori imitativ) e pusă în mișcare fantezia copilului care dă lucrurilor și ființelor însușiri pe care nu le au în realitate. Cărui băiat nu i-a servit un băț, cu care se juca drept cal?! Covorul din cameră drept plajă sau pajiște?! Fiecare obiect în jocul copilului capătă o importanță, dar față de acesta el ia atitudine reală față de fiecare. Bățul care servește drept cal este mângâiat, i se dă mâncare, apă, este îngrijit, dar poate fi și bătut după împrejurări; se urcă pe munte – pe pat, de fapt; se joacă pe plajă. Fetița se joacă cu păpușa, o îngrijește când este bolnavă, o îmbracă, o culcă, îi dă să mănânce, dacă se comportă frumos o mângâie, dar o și ceartă dacă nu vorbește frumos. Fetița, în jocul său, imită grija mamei pentru copii. Jocul imitativ îl ajută pe copil în învățarea de a accepta și de a trăi după anumite reguli și norme, de a lucra prin cooperare cu alții, pentru schimbarea acestor reguli pentru binele grupului. În cadrul acestui tip de joc copiii imită mersul animalelor, glasul acestora, își dezvoltă instinctul de auto-apărare și instinctul de conservare. Prin asumarea unor roluri copiii pot desfășura jocuri care sunt încadrate în jocul cu subiect din viața cotidiană. Astfel de jocuri sunt: „ De-a familia”, „ De-a grădinița”, „De-a strada”. Aceste jocuri au subiecte alese din viața cotidiană.

Jocul simbolic poate fi inițiat de copil, în cadrul activităților alese și atunci este un joc liber, sau poate fi propus de adult și atunci devine o activitate care vizează utilizarea jocului

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

simbolic pentru atingerea anumitor obiective. Pregătirea lor vizează: alegerea și amenajarea locului de joc, alegerea jucăriilor și pregătirea copiilor.

În desfășurarea acestor jocuri sunt avute în vedere următoarele aspecte:

- crearea unor legături între conținutul jocurilor simbolice și conținutul activităților care se desfășoară (poate fi un joc care valorifică unele conținuturi, deprinderi care au fost achiziționate, exersate în cadrul unui proiect, a unei activități tematice);
- asigurarea unui climat favorabil consolidării/extinderii prin jocul simbolic a conținutului activității tematice sau a proiectului;
- încurajarea copiilor pentru asumarea unor roluri cât mai diverse;

Exemple de utilizare a jocului simbolic:

Joc simbolic cu caracter anticipativ: jocul „De-a cofetarii” (pentru pregătirea unei salate de fructe) se organizează înaintea desfășurării observației „Fructe de toamnă” în Centrul de Științe. Desfășurarea jocului oferă posibilitatea copiilor de a observa însușirile caracteristice ale unor fructe (formă, mărime, culoare), prin intuirea lor prin toți analizatorii, părțile componente de a respecta unele reguli de igienă.

Copiii își dezvoltă un limbaj specific prin asumarea de roluri diferite (cofetar, consumator, producător de alimente etc.)

Joc simbolic folosit drept cadru introductiv în desfășurarea unor activități, de exemplu, înainte de a desfășura activitatea de observare în centrul de Științe „ Flori de primăvară”, din cadrul temei „Din lumea celor care nu cuvântă”, se poate începe cu un joc simbolic intitulat „De-a grădinarul”, în care copiii pot să interpreteze diferite roluri: de flori, de vânzător de flori, de grădinar, de fluturi, de albinuțe, etc.

În urma desfășurării lecturii după imagini: „ Strada” la centrul Bibliotecă, se pot desfășura jocurile: „ De-a circulația”, „De-a strada” în centrul de Construcții ș.a.

În felul acesta copiii pun în practică cunoștințele însușite anterior. Ei vor respecta locul pe unde se circulă, ca pieton, reguli de circulație, semnalele luminoase, semnele de circulație etc.

Educatorea poate interveni în organizarea și desfășurarea acestor jocuri prin:

- interpretarea unui rol mai complex (în interpretarea acestui rol, acțiunile educatoarei reprezintă un model pe care copiii îl preiau cu toate aspectele lui, inclusiv dialogul) .
- îmbogățirea unui joc, prin demonstrarea unei noi acțiuni (...vine în vizită aducând flori și ciocolată,...respectă reguli civilizate de comportare) sau extinderea conținutului jocului, propunerea de situații problematice cărora copilul în timpul jocului trebuie să le găsească soluții).
- corectarea lui prin sugestii verbale, întrebări, explicații, indicații, aprecieri, dezaprobări.

Importantă este păstrarea plăcerii jocului!!!

Atât jocul simbolic cu subiecte din viața cotidiană cât și cu subiecte din basme și povești se desfășoară fie individual (interpretând rolul unui personaj) , fie colectiv (transpunând scene din povești).

Jocul de rol/dramatizarea presupune o pregătire prealabilă și anume, transpunerea subiectului, care trebuie bine cunoscut de către toți partenerii, înțeles și redat cu fidelitate.

Jocul dramatizare are ca sursă tematică lumea mijlocită a poveștii, basmului, filmului, teatrului, dar și realitatea cotidiană. În cadrul acestor jocuri copiii au intervenție personală. În ceea ce privește interpretarea rolurilor asumate și modalitățile de înscenare a conținutului din lipsa posibilității de discernământ și de asimilare diferențiată, copilul mic îmbină

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

elementele fantastice cu cele luate din viața cotidiană. De pildă, „prințul” vine călare pe cal (pe un băț) și are la brâu „sabie” (o bucată de scândură, legată cu o sfornică).

În jocurile colective cu subiecte din basme și povești, în cele inițiate de copiii de 6/7 ani, se stabilesc relații complexe și are loc un schimb viu și continuu de păreri, fiecare fiind în același timp și interpret și regizor.

În cadrul acestor jocuri, preocupările copiilor se îndreaptă spre ținuta vestimentară căreia simt nevoia să-i adauge detalii de natură să le sublinieze identitatea împrumutată și către procurarea unor obiecte care le permit să acționeze conform rolului asumat. Pe ultimul plan stă grija pentru „decor” (cadrul în care să se desfășoare jocul).

La baza îndrumării acestor jocuri stau:

- observarea copiilor în timpul jocului;
- posibilitățile psihofizice ale copiilor;
- încadrarea educatoarei în joc (prin asumarea unui rol);
- stimularea jocului din exterior;
- impulsivitatea și dezvoltarea jocurilor prin: repovestiri, conversația cu caracter pregătitor, analiza jocului, stimularea lui prin intermediul unor materiale noi;
- îndrumarea jocului din exterior (depășind trecerea de la jocul individual la înscenări scurte inspirate din poveștile cunoscute în grădiniță).

Dramatizarea presupune:

1. Alegerea selectivă a textului care urmează să fie dramatizat (acesta trebuie să cuprindă acțiuni accesibile și dinamice, dialog bogat, viu care mobilizează copiii și facilitează înscenarea conflictului, cuprinderea unui număr mare de personaje) . De asemenea trebuie să se țină seama de posibilitățile de memorare ale copiilor și capacitatea redusă de concentrare. Textul trebuie redus ca întindere (pentru copiii de 3-4 ani).

Exemple de povești agreate la grupa mică: „ Ridichea uriașă”, „Mănușa”, „Turtița” ș.a. La aceste dramatizări farmecul rezidă în reluarea repetată a unor acțiuni și dialoguri simple. Aceste texte se aleg în mod progresiv, cu un conținut mai complex. De pildă, „Coliba iepurașului”, „Punguța cu doi bani”, „Fata babei și fata moșneagului” etc.

2. Însușirea temeinică a textului poveștii (basmului), în vederea transpunerii lui în joc. Căile cele mai folosite în acest sens sunt: repovestirea, povestirea după un șir de tablouri, vizionarea diafilmului, experiența câștigată în jocul – dramatizare.

3. Cerințele materiale ale dramatizării (asigurarea tuturor condițiilor materiale menite să-i sprijine reușita) ;

- ✚ cadru suficient de larg care să permită mișcarea liberă a copilului;
- ✚ amenajarea cadrului, încât să evoce atmosfera cerută de basmul, povestea aleasă pentru înscenare. Acesta trebuie să fie simplu, discret, evocator (decorarea excesivă devine supărătoare – obținându-se efecte violente care copleșesc și perturbă copiii) .

Exemplul decorului pentru dramatizarea poveștii „ Capra cu trei iezi” :

- o măsuță cu un vas românesc, o farfurie de lut și 3 scăunele în jur;
- pe perete un ștergar întins;
- un scaun de dimensiuni obișnuite. Amenajarea cadrului, de către educatoare, se poate face fie în absența copiilor, pentru efectul surpriză, copiii angajându-se de la sine în joc, fie cu concursul copiilor trezindu-le interesul pentru dramatizare.

- ✚ alegerea celor mai potrivite costume și alte accesorii.

Ca modalități de conducere a dramatizării amintim:

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
BOTOȘANI

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/108182)

1. încadrarea educatoarei în jocul copiilor și sprijinirea lor prin demonstrarea rolurilor implicate în înscenare;
2. încadrarea în jocul copiilor prin asumarea unui rol definit;
3. îndrumarea exterioară.

În cadrul dramatizării: „ Unde a zburat rândunica” de T. Constantinescu, prin încadrarea educatoarei în dramatizare, prin asumarea unui rol definit, aceasta are prilejul să conducă prin însuși rolul ales înscenarea prin următoarele momente:

- Vizita făcută de vrăbiuță rândunicii (desprinsă din versurile autorului: „ Vecinică/ Rândunică, /Ieși afară/ Surioară/ Nu-i nici cald/ Și nu-I nici soare, /Dar e bine de plimbare”.
- Convorbirea dintre vrăbiuță și furnică: „ Cip – cirip, soră furnică/, N-ai văzut pe rândunică?...”
- Convorbirea dintre vrăbiuță și bursuc: „ Moș bursuc, n-ai văzut/ Vecinica rândunica/ Pe aici a trecut? ”
- Convorbirea dintre vrăbiuță și șopârlă;
- Convorbirea dintre vrăbiuță și broască: „ Hai broscuță Oac – oac –oac/ Ieși acum puțin din lac! / Cip – cirip / Cip – cirip”...
- Convorbirea dintre vrăbiuță și rândunică.

Jocul cu reguli – sunt jocurile cu reguli formulate fie de către copii sau de către adulți. În general sunt jocuri care arată prin ce modalități poți să câștigi (au la bază întrecerea precum și jocurile de echipă), jocuri inventate de copii, jocurile sportive, jocurile didactice.

La vârsta preșcolară jocurile cu reguli inventate de copii sunt cel mai des întâlnite, treptat, spre finalul preșcolarității, la 7 ani, apărând și jocurile cu reguli impuse, care devin foarte populare în școlaritatea mică, ele bazându-se pe competiție, pe măsura în care copilul demonstrează o mai mare performanță în aplicarea unor cunoștințe, capacități, abilități.

Copiii însă pot simplifica sau complica aceste reguli, în funcție de interesul manifestat, de experiența de viață, de context.

În jocurile lor simbolice, copiii inventează propriile lor reguli (de ex.: „Eu sunt postasul, dar tu nu ai voie sa deschizi ușa până nu sun eu la ușă...”)

În jocurile “Șoarecele și pisica”, “De-a v-ați ascunselea”, “Batistuța”, pe lângă bucuria participării, implicarea afectivă, dorința de a câștiga, are loc socializarea, incluziunea, fiind jocuri de grup. Copiii sunt puși în situația de a respecta regula, de a acționa doar atunci când sunt nominalizați, de a alege un partener, de a se întrece cu el de a se bucura de reușita sau de a accepta eșecul (să fi prins de pisică, să nu observi batistuța și să fi pedepsit cu statul într-un picior, și să fi văzut la jocul, “De-a v-ați ascunselea”).

Jocul de construcții reprezintă activitatea prin care copilul exersează multe deprinderi și capacități care contribuie îndeosebi la dezvoltarea sa cognitivă și a musculaturii fine. Prin construcție copilul sortează, grupează, asociază, realizează corespondențe, stabilește raporturi între obiecte (de mărime, de lungime, de greutate, de volum, relații spațiale, raporturi cauzale etc.), organizează sau pune în valoare spațiul (prin intermediul diferitelor materiale și forme), îngădirea spațiului, separarea, acoperirea lui.

Copilul construiește cu cele mai diferite materiale din natură: piatră, nuiiele, zăpadă, lemn (deșeu), lut, bucăți de cărămidă, cuburi de lemn.

Numim joc de construcție, arhitectura creată de copil, adică munca lui cu materiale de construcție.

În dezvoltarea unei construcții de către copii deosebit următoarele stadii:

- procesul de examinare și combinare a formelor;
- creația tematică (la început de ordin pur asociativ, îi dăm numele);

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

- construcția conștientă a formei;
- construcțiile întâi sunt pe verticală, apoi de extind pe orizontală.

În cadrul jocurilor de construcție, copiii lucrând: stabilesc relații cauzale între obiecte (care sunt mai mari și mai grele cad mai ușor dacă nu au stabilitate etc.), respectă reguli, dau frâu imaginației, apreciază cantitativ materialele utilizate (mai mari, mai lungi, mai grele), se joacă cu alternanțe de forme, de culoare. Exemple de jocuri de construcție: „Blocul în care locuiesc”, „Grădinița mea”, „Orășelul copiilor”, „Strada”, „Gara” etc.

Jocurile de construcții sunt foarte importante pentru dezvoltarea cognitivă a copilului în perioada copilăriei timpurii. De aceea trebuie să beneficieze de materiale corespunzătoare pentru a-și exersa operațiile cognitive implicate în jocurile de construcție.

Jocurile dinamice/de mișcare au la bază acțiuni motrice mai simple sau mai complexe dirijate de anumite reguli, prin care se consolidează deprinderile motrice de bază (mers, alergarea, aruncarea, prinderea, săritura, cățărarea, echilibrul), se dezvoltă calitățile motrice (viteza, forța, rezistența) și stări emoționale pozitive.

În selectarea și practicarea jocurilor dinamice se au în vedere particularitățile de vârstă: tipul exercițiilor incluse în jocuri, durata lor, exigența față de executare, numărul regulilor va fi în dependență directă cu vârsta copiilor.

Pentru a evita excesul, suprasolicitarea, oboseala, extenuarea fizică, pe lângă o bună dozare a timpului de joc dinamic, este necesară și alternarea acestuia cu jocuri liniștitoare.

O atenție deosebită să acordăm copiilor timizi, fricoși, apatici sau instabili, respectându-le ritmul propriu și particularitățile individuale.

Jocurile dinamice se pot organiza și în aer liber, în funcție de anotimp, și în sală, cu sau fără obiecte, aparate.

Ele mobilizează întreaga grupă de copii, educă atitudini, comportamente, dezvoltă stări emoționale, sentimentul de apartenență la grupă, spirit de cooperare, sentimentul de altruism, prietenie.

Atractivitatea și eficiența jocului depind de ingeniozitatea educatoarei de a îmbina sarcina educativă cu dorințele copiilor, cu simboluri și reguli atrăgătoare.

Jocul ca tip de activitate de învățare integrată

Prin joc copilul este stimulat din toate punctele de vedere ale dezvoltării sale! De aceea, jocul este cea mai eficientă formă de învățare integrată datorită naturaleții cu care copilul învață!

Prin joc copilul:

- desfășoară o activitate specifică în sensul identității personale, urmează cerințele și determinările de bază ale copilului;
- realizează mișcări de motricitate grosieră și fină, de coordonare oculo-motorie;
- comunică, își îmbogățesc și exersează vocabularul, își dezvoltă limbajul;
- rezolvă probleme de viață din mediul lor fizic și social;
- experimentează posibilități de adaptare, rezolvă probleme, creează soluții;
- exprimă sentimentele lor în simboluri, își dezvoltă astfel gândirea abstractă;
- comunică cu sine, cu ceilalți, își exprimă sentimente, reacționează afectiv, recepționează și învață să recunoască sentimentele celorlalți;
- folosesc obiectele din jurul lor în scopuri în care au fost create, dar și în alte scopuri (își dezvoltă creativitatea), își dezvoltă atenția, motivația, interesul.

Pentru ca jocul să contribuie cât mai semnificativ la dezvoltarea copilului sunt necesare câteva condiții:

- jocul să permită copiilor ocazia unor descoperiri, experimente sub supravegherea adultului;

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
BOTOȘANI

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

- materialele puse la dispoziția lor să solicite copilul și să-l antreneze în noi experiențe, să-i faciliteze formarea deprinderilor, să-l extindă cunoașterea;
- interesul copilului, preocupările lui imediate să fie satisfăcute prin situațiile de joc create;
- să se încurajeze interacțiunea, să se stimuleze dezvoltarea socio-emoțională;
- să se creeze un spațiu adecvat abordării jocului ca activitate complexă și completă;
- jocul copilului reprezintă feed-back-ul influenței educative a adultului asupra sa.

! *Jocul influențează pozitiv dezvoltarea ulterioară a copilului, prin joc se declanșează mecanismul propice cultivării unor calități morale: perseverență, curaj, inițiativă, precum și educarea voinței, a stăpânirii de sine, autocontrolul.*

Astfel, în jocul "De-a magazinul de jucării" copilul care interpretează rolul de vânzător

- trebuie să aranjeze marfa în rafturi, să stabilească prețurile, să aștepte frumos clienții. Nu-i ușor să-ți înfrânghi dorințele imediate, dar rolul cere acest lucru și astfel îți educi voința
- își dezvoltă acuitatea vizuală, simțul ordinii (copilul așează jucăriile într-o ordine stabilită după criterii proprii, știe unde se află o jucărie și merge direct la ea când e cerută de un cumpărător).
- se dezvoltă sub aspect cognitiv, jocul îmbogățește cunoștințele, declanșează capacitățile mentale (cunoaște și denumește jucăriile pe care le așează în rafturi, utilizează corect formulele de adresare, face aprecieri la adresa acestora, le compară sub aspect cantitativ, calitativ, stabilește prețul, numără „bani”).
- în plan social copilul învață prin joc să trăiască și să acționeze împreună cu ceilalți (rolul interpretat are corespondență socială, realitatea nu este reprodușă identic, ci transfigurată respectându-se însă relațiile interumane: vânzătorul are acest statut atâta vreme cât există și un cumpărător cu care relaționează).

Jocul este o experiență naturală, universală ce face parte din viața de zi cu zi. Pretutendeni în lume copiii se joacă individual sau în grupuri mici, explorând mediul înconjurător, cunoscându-și tovarășii, descoperindu-se pe sine, învățând, dezvoltându-se. Jocul servește pentru susținerea culturii autentice, încorporează povești populare, aniversări, tradiții, obiceiuri, teme universale, fiind o experiență de învățare cu multiple valențe.

! **Sugestii pentru cadrele didactice... și părinți privind jocul copilului:**

- ✚ Participați la jocul copilului dacă vă acceptă („Ce zici dacă eu aș dori să cumpăr de la magazinul tău, două pâini și un pachet de biscuiți?”);
- ✚ Jucați-vă efectiv cu copilul, stimulați-l să manipuleze obiecte și situații, diversificându-i modurile și modalitățile de joc („Acum e rândul meu să așez cubul roșu. Care piesă urmează?”)
- ✚ Folosiți materiale potrivite pentru nivelul de dezvoltare a copilului și stimularea sa (la 3-4 ani oferim copiilor cuburi mai mari, viu colorate, ușoare, puzzle-uri mari; la 5-6 ani se pot juca cu lego, piese mai mici care necesită precizie în mișcare, multă atenție, răbdare, perseverență și experiență);
- ✚ Materialele alese să fie colorate, sigure și durabile (jocurile și jucăriile să fie din materiale rezistente, ușor de mână, estetice, să nu prezinte pericol de accidente, să atragă prin formă, culoare, mărime, să corespundă preocupărilor de vârstă și scopului urmărit. Nu vom folosi obiecte din sticlă, sârmă, nasturi, pioane la 3-4 ani și nici cuburi grele sau alte jucării care presupun efort fizic ce depășește posibilitățile acestora);

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

- ✚ Planificați activitățile în așa fel încât copilul să-și antreneze cât mai multe abilități (În momentul în care copilul a căpătat o deprindere e necesar să complicăm jocul, solicitând copilul să rezolve sarcini cu un grad mai mare de dificultate. „Dacă ai adus toate păpușile pe canapea, hai să le așezăm în ordine, de la cea mai mică la cea mai mare”.);
- ✚ Atrageți copiii să se joace dacă este nevoie („Știi că nu mă simt prea bine, am răcit, vrei să-mi faci tu un ceai?” sau „Eu sunt copilul, vrei să fii tu mama și să ne jucăm de-a familia?”);
- ✚ Apreciați mereu pozitiv eforturile copilului în joc („Ce frumos ai construit, ești grozav!”, „Bravo, ți-a reușit prăjitura pentru păpușă!”, „Ce mult îmi place cum ai aranjat mașinuțele!”);
- ✚ Extindeți acțiunile copiilor și propuneți și altele („Acum că ați terminat de gătit, haideți să așezăm masa pentru toate păpușile și să facem niște invitații să participe și alți invitați. Unii dintre noi aranjează masa și alții vom scrie invitațiile. De câte farfurii avem nevoie?” Etc.);
- ✚ Lăsați copiii destul timp să se gândească, să-și dezvolte jocul și să găsească soluții la problemele ivite, nu le răspundeți dumneavoastră (Când vin cu solicitarea: „Nu știu cum să fac aici, ajută-mă!” nu vă grăbiți să oferiți soluția, spuneți-le ”Oare cum ar fi mai bine? Tu la ce te gândești? Încearcă....și vom vedea dacă e bine...” și lăsați-le un timp să găsească variante, soluții, să experimenteze, să învețe din greșeli, să persevereze);
- ✚ Îmbogățiți cunoștințele copilului cu materiale noi pe care el le poate folosi jucându-se, introduceți idei noi, pentru a extinde cunoștințele și experiențele copilului (în jocul ”De-a brutarii” dați copiilor făină, drojdie, sare și apă și ajutați-i să frământa aluatul din care ei vor modela cele mai minunate produse. Puneți la dispoziția lor semințe de mac sau susan și sugerați-le să modeleze ”specialități” folosind aceste ingrediente).
- ✚ Creați copilului posibilități multiple de a se juca cu alții; stimulați copilul să stabilească relații de joc cu alți copii, dezvoltați jocul în comun al copiilor (Când ieșiți în parc încurajați copilul să relaționeze cu alți copii: ”Uite ce minge frumoasă are băiețelul acela, întreabă-l cum se numește și roagă-l să se joace cu tine!”, ”Ia și fetița cu tine ca să plimbați împreună păpușa cu căruciorul, să fiți două mămici!”);
- ✚ Folosiți-vă întreaga dumneavoastră creativitate și experiență pentru a descoperi împreună cu copilul noi obiecte și materiale ce îi pot stimula și lărgi experiența prin joc (În timpul plimbărilor adunați materiale din natură: crenguțe, frunze, ghinde, pietricele, paștrăți ambalaje, haine vechi, vase, aparate – toate sunt o sursă inepuizabilă pentru subiecte noi de joc, dezvoltă imaginația, creativitatea, gândirea, satisfac curiozitatea, îmbogățesc experiența de viață a copiilor”);
- ✚ Folosiți toate ocaziile pentru a dirija atenția copilului spre obiectele și evenimentele naturale/reale care pot stimula și satisface curiozitatea sa (Urmăriți transformările din natură, venirea și plecarea păsărilor, zborul fluturașului, viața găzelor, răspundeți la întrebările copiilor, creșterea plantelor);
- ✚ Îmbogățiți cunoștințele copiilor cu teme variate despre evenimentele, lucrurile, fenomenele din lumea înconjurătoare, lărgiți tematica și arealul de subiecte (Vorbiți copilului despre nașterea lui, despre botez, despre evenimentele religioase pe care le sărbătoriți, despre tot ce se întâmplă și el este părtaș, satisfaceți-l orice curiozitate cu explicații adecvate nivelului său de înțelegere);

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

- ✚ Valorificați experiența personală a copilului și integrați-o cu noile cunoștințe și deprinderi prin situațiile de învățare pe care le creați. Prin joc acest lucru este cel mai lesne de realizat.
- ✚ Fiți în permanentă căutare de noi modalități prin care să facem jocul copiilor pe măsura posibilităților acestora (Porniți cu jocuri simple, accesibile, care trezesc interes, satisfac nevoia de cunoaștere și acțiune, îmbogățiți-l prin noi materiale și reguli, introduceți personaje, situații noi de învățare și experimentare, urmăriți cu atenție cum se joacă, cât se joacă și cu cine se joacă):
- ✚ Acordați timp suficient și spațiu ambiantal într-un mediu curat și securizant unde jocul să fie o experiență benefică și sigură (Copilul trebuie să se joace într-un spațiu curat, bine aerisit, luminos unde există mobilier adecvat, jocuri și jucării ce nu-i pun în pericol viața sau sănătatea, sub directă supraveghere a adultului. Copilul se joacă atâta timp cât își satisface nevoia de cunoaștere, de mișcare, cât timp mediul îl stimulează iar adultul îi oferă suport.)
- ✚ Asigurați participarea tuturor copiilor în joc, îndeosebi a celor care sunt timizi sau nu au încredere că pot să contribuie și ei la derularea jocului prin asumarea unui rol sau nu sunt solicitați de alți copii. („Eu am aflat că și Daniel are acasă un cățeluș și chiar el are grijă de el. Cred că vă poate ajuta el la prepararea mâncării pentru Pongo”).

Bibliografie:

1. Chateau, Jean. – Copilul și jocul, Editura Didactică și Pedagogică, București;
2. Crenguța- Lăcrămioara Oprea, Pedagogie- Alternative metodologice interactive, București, Editura Universității din București, 2003;
3. Piaget, J. Psihologia inteligenței, Ed. Științifică, București, 1965;
4. Sima, Ioan; Petruțiu, Roxana; Sima, Mihai. Psihopedagogie, vol. I. Editura Didactică și Pedagogică, București, 1998.;
5. Verza, Emil; Verza, Florin Emil. Psihologia vârstelor. Editura Pro Humanitate, București, 2000;
6. WALLON, Philippe, CAMBIER Anne, ENGELHART, Dominique, „Psihologia desenului la copil”, Editura Trei, 2008.

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
BOTOȘANI

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

Rolul inteligenței logico-matematice în predarea - învățarea STEM

1. *Specificul inteligenței logico-matematice*

Inteligența logico-matematică, una dintre cele nouă inteligente ale lui Howard Gardner, implică abilitatea de a analiza problemele și problemele logic, de a excela la operațiile matematice și de a efectua investigații științifice. Aceasta poate include abilitatea de a folosi raționamente formale și informale cum ar fi raționamentul deductiv și de a detecta modele. Oamenii de știință, matematicienii, programatorii de calculatoare și inventatorii se numără printre cei pe care Gardner le vede ca având inteligență logică și matematică ridicată [1].

Mai precis, inteligența logico-matematică se referă la capacitatea omului de a raționa deductiv sau inductiv și la lucrul cu modele abstracte și relații. Elevii care excelează în acest sens au o inteligență cu abilități pronunțate de rezolvare a problemelor prin raționament, fiind capabili să pună întrebări într-o manieră logică [2, 3]. Această inteligență este predominantă la oamenii de știință, bancheri, matematicieni, programatori de calculator, avocați și contabili [2].

A fi inteligent logico-matematic înseamnă a avea capacitatea de a utiliza cifrele în mod eficient (de exemplu, ca matematician, contabil sau statistician) și de a raționa bine (de exemplu, ca om de știință, programator sau logician). Această inteligență include atractivitate pentru modelele și relațiile logice, pentru afirmațiile și propunerile de tip „dacă-atunci” sau „cauză-efect”, pentru funcții și alte abstracții conexe. Tipurile de procese folosite în cadrul inteligenței logico-matematice includ clasificarea, interferența, generalizarea, calculul și testarea ipotezelor.

De asemenea, inteligenții logico-matematici au capacitatea de a recunoaște modelele, de a lucra cu simboluri abstracte (de exemplu, numere sau forme geometrice) și de a identifica relații sau de a vedea legături între fragmente separate și distincte (pot face inferențe).

Oamenii cu inteligență logico-matematică avansată înțeleg principiile fundamentale ale sistemelor și pot produce modele care prin simulare pot fi utile în proiectarea unor sisteme strict necesare vieții socio-economice.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

2. Caracteristicile ale elevilor care au predominantă inteligența logico-matematică

Cercetătorii au stabilit că principalele caracteristici ale indivizilor cu inteligență logico-matematică predominantă sunt [3, 4]:

- gândirea este dominată de raționament în rezolvarea problemelor;
- indivizii iubesc experimentele științifice, calculele, rezolvarea problemelor și să lucreze sau să se joace cu numere, ei găsesc ceva fascinant în lumea șirurilor de numere sau formelor geometrice;
- predomină nevoia de materiale de experimentat, materiale științifice, excursiile tematice la planetarii și muzee științifice;
- au capacitatea de a învăța cel mai bine utilizând modele și relații, clasificarea cu așezarea lucrurilor în categorii, ierarhii sau alte modele logice, lucrând cu abstractul;
- au capacitate de interogare asupra modului în care lumea funcționează;
- ei consideră jocurile logice, problemele de matematică și jocurile pe calculator interesante (sau dacă nu lucrează la calculator, se bucură de alte jocuri de matematică sau de știință)ș
- ei se bucură să joace șah, go, dame sau alte jocuri de strategie, de logică sau de tip puzzle;
- își manifestă interesul pentru subiecte legate de știință prin participarea la competiții;
- gândirea lor pornește de la cauză și efect. Eivor să înțeleagă relațiile dintre acțiuni, obiecte sau idei.
- ei pot calcula, cuantifica, lua în considerare proporțiile și efectuează operații complexe matematice sau de deducție logică;
- ei posedă abilități de gândire inductive și deductive și rezolvă critic și creativ problemele;
- au abilități în organizare, rezolvarea problemelor și raționamentul logic; curiozitate și investigație.

3. Un posibil test pentru a identifica elevii cu o inteligență logico-matematică dominantă

Li se cere elevilor să bifeze la enunțurile de mai jos dacă sunt sau nu de acord: DA NU [4]

- Pot să fac mintal calcule cu diferite numere.
- Matematica și/sau științele sunt printre subiectele mele preferate la școală.
- Îmi place să joc jocurile care necesită gândire logică.
- Îmi place să fac mici experimente de tipul „ce-ar fi dacă...” (de exemplu, „Ce se întâmplă dacă voi dubla cantitatea de apă pe care o dau unei plante în fiecare săptămână?”).
- Minte mea caută modele, reguli sau secvențe logice în învățare.
- Sunt interesat de noile evoluții în domeniul științei.
- Rețin foarte ușor date de naștere sau numere de telefon.
- Fac calcule matematice mintal.
- Îmi place să gestionez banii sau să mă ocup de bugetul casei.
- Îmi place să scriu programe în limbaje de programare.
- Cred că aproape totul are o explicație rațională.

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
BOTOȘANI

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

- Câteodată cred în concepte clare, abstracte, fără cuvinte, fără imagini.
- Îmi place să găsesc explicații logice în lucrurile pe care oamenii le spun și le fac.
- Mă simt mai confortabil când ceva a fost măsurat, clasificat, analizat sau cuantificat.
- Folosesc desene, diagrame, diverse scheme la învățare.

Evident că bifarea a cât mai multor răspunsuri de „Da”, conduc la concluzia că elevul are o inteligență logico-matematică dominantă.

Bibliografie

1. M. Kelly, <https://www.thoughtco.com/logical-mathematical-intelligence-profile-8094>
2. A. Pehlivan, M. Durgut, The Effect of Logical-Mathematical Intelligence on Financial Accounting Achievement According to Multiple Intelligence Theory, *Journal of Education & Social Policy*, Vol. 4, No. 3, September 2017.
3. A. Logsdon, <https://www.verywellfamily.com/mathematical-logical-learners-2162782>
4. A.N. Avramescu, <https://edict.ro/aspecte-privind-inteligenta-logico-matematica-din-teoria-inteligențelor-multiple/>

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
BOTOȘANI

Dezvoltarea personală și profesională a elevilor pentru dobândirea de abilități logico-matematice

1. Utilizarea Taxonomiei lui Bloom în proiectarea didactică [1, 2]

Taxonomia lui Bloom este un set de trei modele ierarhice utilizate pentru clasificarea obiectivelor educaționale în niveluri de complexitate și specificitate. Cele trei liste acoperă obiectivele de învățare în domenii cognitive, afective și senzoriale. Lista de domenii cognitive, din figura 1, a fost punctul central al educației tradiționale și este frecvent folosită pentru a structura obiectivele, evaluările și activitățile de învățare a curriculumului.

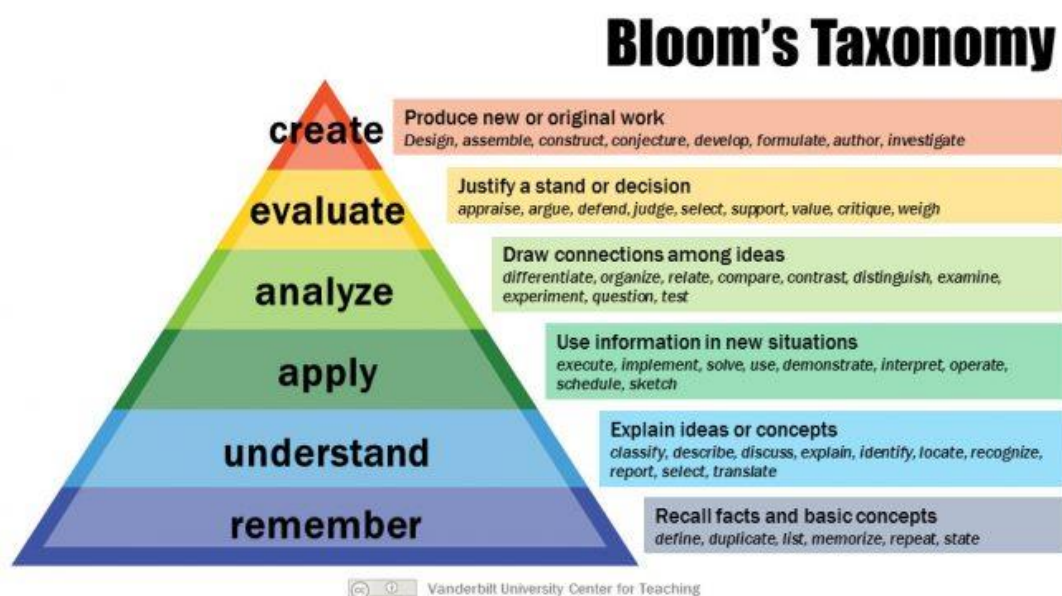

Fig 1. Taxonomia lui Bloom [1]

Astfel, în proiectarea didactică se recomandă, în contextul dezvoltării abilităților logico-matematice, utilizarea următoarelor verbe [2, 4]:

Cunoaștere: colectați, etichetați, specificați, înregistrați, enumerați, numărați;

Înțelegere: descrieți, denumiți, identificați, localizați, revizuiți, grupați;

Aplicabilitate: testați, rezolvați, calculați, demonstrați, expuneți, experimentați;

Analiza: analizați, interpretați, cercetați, descoperiți, organizați, examinați, întrebați, măsurați;

Sinteza: inventați, formulați, configurați, sistematizați, clasificați;

Evaluare: evaluați, revizuiți, selectați, măsurați, evaluați, estimați.

2. Activități și strategii didactice care favorizează dezvoltarea abilităților logico-matematice [2, 3]:

- activitățile matematice interdisciplinare;
- matematică în natură;
- creare de modele artistice bazate pe fapte matematice;
- cântărirea, măsurarea și organizarea datelor;

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

- crearea de jocuri care încorporează concepte de matematică / alte concepte;
- crearea problemelor cu povești bazate pe probleme legate de viața reală;
- excursii la muzee / expoziții științifice / târguri științifice;
- analizarea unui sistem;
- calcule matematice;
- clasificarea și categorisire;
- crearea de imagini mentale din mai multe perspective;
- crearea de programe / jocuri pe calculator;
- experimente științifice / metode științifice;
- explorarea modelelor și a relațiilor dintre lucruri;
- crearea de diferite calendare;
- crearea de modele artistice bazate pe fapte matematice;
- incluziunea datelor;
- înregistrarea experimentelor științifice cu camera video;
- lucrul cu modelele abstracte;
- modele de studiu / jocuri;
- modele de clădiri, zmee, animale, mașini, jucării;
- oportunități de a găsi și de a manipula informații găsite în cărți și pe internet;
- organizarea unei sarcini;
- proiecte de cercetare;
- recunoașterea și rezolvarea problemelor;
- scrierea despre impactul avut în viața noastră a unui faimos matematician sau om de știință;
- secvențierea și prezicerea evenimentelor sau a proiectelor de cercetare;
- crearea de conținut multimedia cu afișarea rezultatelor, animație;
- realizarea de filme cu experimente, demonstrații, colectarea de date;
- colectarea datelor online;
- elevii proiectează o modalitate de a transmite anumite cunoștințe unei persoane cu deficiențe.

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
BOTOȘANI

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

3. Resurse logico-matematice [2, 4]:

- joc Lego și seturi de construcții;
- joc Monopoly;
- joc Tangram;
- puzzle-uri;
- jocuri de strategie;
- joc matematic cu cuburi numerice;
- calculatoare de buzunar;
- aplicații specifice pe telefon/computer/tabletă;
- cărți științifice;
- instrumente de geometrie: echer, raportor, riglă, compas;
- organizatori grafici;
- zaruri;
- colecții pentru sortare / clasificare;
- echipament științific;
- schițe de precizie, hărți mintale, diagrame Venn, diagrame de flux;
- instrumente organizaționale (baze de date, calendare);
- instrumente de calcul (foi de calcul);
- instrumente de calcul online;
- calculatoare și software de grafică;
- animație – demonstrația unui experiment;
- software pentru rezolvarea problemelor;

4. Metode specifice dezvoltării abilităților logico-matematice [2, 4]:

- înregistrarea experimentelor științifice cu camera video;
- proiectare asistată de calculator – pentru rezolvarea problemelor.
- realizarea de experimente științifice;
- explorarea modelelor și a relațiilor dintre lucruri;
- efectuare de calcule matematice;
- rezolvarea de probleme;
- lucrul cu modelele abstracte;
- cântărirea, măsurarea și organizarea datelor;
- oportunități de a găsi și de a manipula informații găsite în cărți și pe internet;

5. Recomandări pentru locul de desfășurare [2]:

- cabinet de matematică dotat cu resursele specifice;
- laborator de informatică cu soft educațional specific: Geogebra, Wiris, GCompris, jocuri educaționale științifice pe computer etc.
- laborator științific pentru experiențe practice și materiale de înregistrare;
- laboratorul de măsurare unde elevii pot măsura obiectele și pot înregistra datele lor.

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
BOTOȘANI

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării
unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

Bibliografie

1. P. Amstrong, <https://cft.vanderbilt.edu/guides-sub-pages/blooms-taxonomy/>
2. A.N. Avramescu, <https://edict.ro/aspecte-privind-inteligenta-logico-matematica-din-teoria-inteligențelor-multiple/>
3. D P Arum et al 2018. Students' logical-mathematical intelligence profile. J. Phys.: Conf. Ser.1008 012071, <https://iopscience.iop.org/article/10.1088/1742-6596/1008/1/012071/pdf>
4. R. Taylor, <https://www.rogertaylor.com/clientuploads/documents/Handouts/AHA-ASCDPart2.pdf>

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
BOTOȘANI

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

Rolul autoevaluării în creșterea capacității de organizare a învățării

1. Stiluri de învățare

Stilul de învățare reprezintă un demers coerent prin care elevul sau studentul își exprimă preferința pentru un anumit mod de a se angaja în procesul cunoașterii. Fiecare stil de învățare se poate defini printr-o structură de factori constitutivi în care elementele esențiale sunt: modul de organizare a cunoașterii, prelucrarea informației și modalitatea de exprimare [1].

Stilul analitic constă în examinarea parțială a materialului de studiu sau a datelor unei situații de învățare. Nu se elaborează concluzii până când elevul nu își formulează enunțuri parțiale deoarece multitudinea argumentelor sporește capacitatea de analiză. Elevii care preferă stilul analitic au o dorință foarte mare de succes, de aceea își argumentează foarte bine concluziile.

Stilul sintetic este caracteristic elevilor care au o preferință pentru esențial printr-un comportament de eliminare a argumentelor și o capacitate mare de organizare globală a materialului de studiu. Din punct de vedere comportamental, elevii care adoptă acest stil prezintă un comportament contrastiv îndreptat spre superficialitate.

Din punct de vedere al rezolutivității, literatura de specialitate a identificat cinci stiluri de învățare: stilul rezolutiv impulsiv, stilul rezolutiv cu risc, stilul rezolutiv echilibrat, stilul rezolutiv prudent, respectiv stilul rezolutiv pasiv.

După analizatorul implicat sunt 3 stiluri de învățare de bază: 1.vizual (Își amintesc ceea ce scriu și citesc; Le plac prezentările și proiectele vizuale; Își pot aminti foarte bine diagrame, titluri de capitole și hărți; Înțeleg cel mai bine informațiile atunci când le văd); 2.auditiv (Își amintesc ceea ce aud și ceea ce se spune; Le plac discuțiile din clasă și cele în grupuri mici; Își pot aminti foarte bine instrucțiunile, sarcinile verbale/orale; Înțeleg cel mai bine informațiile când le aud); 3. tactil-kinestezic (Își amintesc ceea ce fac și experiențele personale la care au participat cu mâinile și întreg corpul (mișcări și atingeri); Le place folosirea instrumentelor sau preferă lecțiile în care sunt implicați activi/participarea la activități practice; Își pot aminti foarte bine lucrurile pe care le-au făcut o dată, le-au exersat și le-au aplicat în practică (memorie motrică); Au o bună coordonare motorie).

După eficiență, învățarea poate fi [1]: 1.receptiv-reproductivă; 2.inteligibilă ; 3.creativă

După modul de organizare a materialului de învățat, distingem [1]: 1. învățare programată, 2. învățare euristică, 3. Învățare algoritmică, 4. învățare prin modelare ; 5. învățare prin rezolvare de probleme, 6. învățare prin descoperire inductivă, deductivă analogică și pe secvențe operaționale.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

După operațiile și mecanismele gândirii implicate în învățare, deosebim [1]: 1. învățare prin observare, 2. învățare prin imitare, 3. învățare prin condiționare reflexă, 4. învățare prin condiționare operantă, 5. învățare prin discriminare (clasificare), 6. învățare asociere verbală, 7. învățare prin identificare.

Cunoașterea și respectarea stilului de învățare al elevilor de către profesor presupune surprinderea elementelor care necesită dezvoltare sau a disfuncțiilor care trebuie compensate. Stilul de învățare este strâns legat și de caracteristicile situației de învățare, ceea ce înseamnă ca un anumit tip de predare și de evaluare solicită stiluri anume de învățare.

Învățarea școlară este marcată de diferențe individuale, de stiluri diferite în care elevii învață. Există o mare varietate de astfel de stiluri. Elevi diferiți învață în moduri diferite. Fiecare are modul lui preferat de a învăța; fiecare parcurge o situație de învățare în maniera sa personală; fiecare reacționează în felul lui în fața unei sarcini de învățare; fiecare se angajează în chip personal în soluționarea problemei; fiecare are sensibilitatea lui la anumite lucruri și ritmul propriu de învățare; fiecare își elaborează un stil de a gândi, de a memora etc.

2. Capacitatea de organizare a învățării

În funcție de natura activității care urmează să se desfășoare cu elevii, de resursele materiale și de timp pe care profesorul le are la dispoziție, dar și de caracteristicile colectivului de elevi, de particularitățile elevilor dintr-o clasă, activitatea didactică se poate realiza în mai multe moduri: frontal, pe grupe de elevi sau prin munca independentă individuală a elevilor. În general, în desfășurarea activităților cu elevii predomină una dintre aceste modalități, îmbinarea acestora dovedindu-se eficientă în majoritatea situațiilor [2]. Organizarea activității pe grupe omogene se va aplica atunci când se dorește tratarea diferențiată a elevilor. Astfel, fiecare grup de elevi va primi sarcini de învățare în raport cu nivelul de dezvoltare cognitivă, de formare al deprinderilor, cu capacitatea și ritmul de învățare. Modul de îndrumare, metodele utilizate, vor diferi de la o grupă la alta.

3. Un posibil test pentru autoevaluarea capacității de organizare a învățării

Li se cere elevilor să bifeze la enunțurile de mai jos dacă sunt sau nu de acord: DA NU [3]

- Te abate ceva de la lucru/studiu?
- Studiezi sistematic și în același loc?
- Ai în fiecare zi un plan pentru studiu/învățare?
- Masa de lucru are ceva care te distrage de la studiu? De exemplu: jucării, echipamente audio-video, jocuri electronice etc.

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
BOTOȘANI

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

- În timpul studiului treci peste grafice, tabele, hărți?
- Îți place să faci scheme, grafice în timp ce înveți?
- Când întâlnești ceva nou, cauți informații suplimentare (de exemplu: dicționare, enciclopedii, resurse Internet)?
- Preferi să studiezi rezumate sau comentarii înainte să citești materialul de bază (poezia, nuvela, romanul, lecția de istorie etc.)?
- Ai un caiet de rezumate?
- Identifici ideile principale din materialul studiat?
- Obișnuiești să memorezi totul?
- Obișnuiești să folosești repere care să te ajute să-ți reamintești ideile?

Evident că bifarea a cât mai multor răspunsuri de „Da”, conduce la concluzia că elevul are un stil de învățare propriu orientat spre o învățare eficientă.

Se recomandă efectuarea de experimente pentru a identifica stilul de învățare al elevilor sau unor grupuri de elevi. Astfel, ciclul predare, învățare, autoevaluare, evaluare conduce la performanțe ridicate ale procesului didactic.

Bibliografie

1. ***, TEORIA ȘI METODOLOGIA INSTRUIRII; TEORIA ȘI METODOLOGIA EVALUĂRII, DPPD, Universitatea Spiru Haret.
2. Cucoș C., Pedagogie, Editura Polirom, Iași, 2006
3. Pavel Muresan, Învățarea eficientă și rapidă, CERES, 1990

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
BOTOȘANI

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

Dezvoltarea personală și profesională a elevilor prin stimularea gândirii

Gândirea este un proces psihic superior care ocupă o poziție centrală în sistemul psihic uman și îndeplinește un rol decisiv în cunoaștere. Operațiile gândirii sunt: analiza, sinteza, generalizarea, particularizarea, abstractizarea, concretizarea, clasificarea, compararea, analogia etc.

În context STEM (Știință, Tehnologii, Inginerie, Matematică), în [3], sunt analizate următoarele moduri de gândire (pornind de la metode specifice rezolvării unor clase de probleme. Rezolvarea de probleme este un proces al gândirii foarte important. Atât de important încât deseori gândirea este definită ca proces psihic constând din rezolvare de probleme.):

- gândirea combinatorie elementară [3, 4]
- gândirea binară [3, 5]
- gândirea selectivă [3, 6]
- gândirea prin metafore [3, 7]
- gândirea prin modele [3, 8]
- gândirea triadică [3, 9]
- gândirea topologică [3, 10]
- gândirea energetic-entropică
- gândirea ipotetică și combinatorie [3, 4]
- gândirea infinității [11]
- gândirea computațională [12] etc.

Totuși, subiectul este mult mai larg. Numai în context mathematic se pot identifica numeroase moduri de abordare: gândire probabilistă, gândire fuzzy, gândire aritmetică, gândire algebrică (simboluri) etc. Sintagme precum gândirea militară, gândirea strategică, gândirea algoritmică, gândirea problematologică, gândire productivă, gândire critică etc., ne duc atenția către o temă complexă.

Natural, un cadru didactic își va pune problema, în funcție de nivelul la care este parte a procesului didactic, ce exemple ilustrative să selecteze pentru a forma deprinderi de gândire de un anumit tip.

Prezentăm, în continuare, câteva exemple ilustrative: căutarea unui număr prin tehnica înjumătățirii, generarea combinațiilor posibile prin tehnica backtracking, căutarea unei soluții prin tehnica Monte Carlo, căutarea celui mai scurt drum într-o rețea (de transport, comunicație digitală etc.), umplerea unui rucsac astfel încât să optimizezi un cost etc. Pornind de la aceste idei se pot imagina jocuri, probleme care pun elevul în poziția de a explora un univers variat și provocator.

Bibliografie

1. H. Hazlit, Thinking as a science, [https://mises-media.s3.amazonaws.com/Thinking%20as%20a%20Science 3.pdf](https://mises-media.s3.amazonaws.com/Thinking%20as%20a%20Science%203.pdf)

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
BOTOȘANI

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

2. Heidegger Martin, What is called thinking, https://ebookppsunp.files.wordpress.com/2016/06/martin_heidegger_j-glenn_gray_translator_frebookfi-org.pdf
3. Solomon Marcus, Moduri de gândire, Editura Științifică și Enciclopedică, 1987
4. Batanero Carmen, Godino Juan D., Navarro-Pelayo Virginia, Combinatorial Reasoning and its assessment, In From Gal, I. & Garfield, J. B. (editors). The Assessment Challenge in Statistics Education. IOS Press, 1997 (on behalf of the ISI). Pages 239-252.
5. Elbow P., The uses of binary thinking, <https://pdfs.semanticscholar.org/3824/93ab7e5e0936023fe280cb448d0e4cc5224d.pdf>
6. Schwartztein J. Selective attention and learning, https://www.eeassoc.org/doc/paper/20140611_121013_SCHWARTZSTEIN.PDF
7. Pugh S.L., Hicks J.W., Davis M., Venstra T., Bridging, A teacher's guide to metaphorical thinking, 1992, <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED341985.pdf>
8. Wang S., Wang H., Teaching and Learning Higher-Order Thinking, International Journal of Arts and Sciences, 2014 (<http://universitypublications.net/ijas/0702/pdf/H4V240.pdf>)
9. ***, <http://triadicthinking.com/>
10. Nesbit J., Topological Thinking: Digital Systems in Landscape Urbanism, 2016 (https://gispoint.de/fileadmin/user_upload/paper_gis_open/DLA_2016/537612004.pdf)
11. Devlin K., Introduction to mathematical thinking, 2012, [https://exact-sciences.tau.ac.il/sites/exactsci.tau.ac.il/files/media_server/Exact Science/math/course-Devlin.pdf](https://exact-sciences.tau.ac.il/sites/exactsci.tau.ac.il/files/media_server/Exact%20Science/math/course-Devlin.pdf)
12. ***, Developing Computational Thinking in Compulsory Education, JRC, 2016, http://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/bitstream/JRC104188/jrc104188_computhinkreport.pdf
13. Pătroc Dan, Metode și tehnici de dezvoltare a gândirii critice pentru învățământul primar și preșcolar, UBB, 2016, <http://www.editura.ubbcluj.ro/bd/ebooks/pdf/1888.pdf>

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

Rolul istoriei științei în dezvoltarea personalității elevilor

Istoria științei este studiul dezvoltării științei și a cunoștințelor științifice, incluzând atât științele naturale, cât și cele sociale [1]. Odată cu revoluția științifică, paradigmele stabilite pe vremea antichității clasice au fost înlocuite cu cele ale oamenilor de știință precum Nicolaus Copernicus, Galileo Galilei și Isaac Newton [2].

Istoria științei, ca și cea a tehnicii, este o ramură a istoriei care studiază maniera în care înțelegerea umană asupra lumii naturale (știința) și abilitatea de a o transforma s-au schimbat de-a lungul vremurilor. Acest domeniu istoric studiază totodată și impactul cultural, social, economic și politic al descoperirii și inovației științifice. Deși istorii ale diferitelor științe au fost scrise la început de oameni de știință retrași din activitate, începând cu William Whewell, ca o cale de a comunica publicului larg virtuțile științei, apariția acesteia ca disciplină de sine stătătoare a avut loc mai târziu, oarecum în paralel cu istoria tehnicii. William Whewell (1794-1866) a fost unul dintre cei mai importanți și influenți savanți britanici din secolul al XIX-lea (CRIFST Brașov).

Deși matematician, Whewell a scris mult în numeroase domenii ca: mecanică, mineralogie, geologie, astronomie, economie politică, teologie, reformă în învățământ, drept internațional, arhitectură, dar cele mai cunoscute lucrări astăzi sunt cele de filosofia științei, istoria științei și filosofia morală. În timpul vieții sale, influența lui a fost recunoscută de principalii oameni de știință ai timpului, cum ar fi John Herschel, Charles Darwin, Charles Lyell și Michael Faraday. Whewell a inventat termeni de „anod”, „catod” și „ion” pentru Faraday. La cererea unui poet, Coleridge, Whewell a inventat în 1833 în limba engleză cuvântul „scientist” (cercetător științific). Whewell este cel mai cunoscut azi pentru lucrările sale întinse privind istoria și filosofia științei. Filosofia sa a științei a fost atacată de către John Stuart Mill în System of Logic, provocând o interesantă și fructuoasă dezbateră, prin natura raționamentului inductiv în domeniul științei, filosofiei morale, politicii și economiei. Acestea sunt numai câteva povești care pot atrage elevul către știința și tehnica, parte a STEM. Figurile următoare prezintă un număr destul de mic de personalități ale științei, dar fiecare dintre acestea are o poveste interesantă.

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
BOTOȘANI

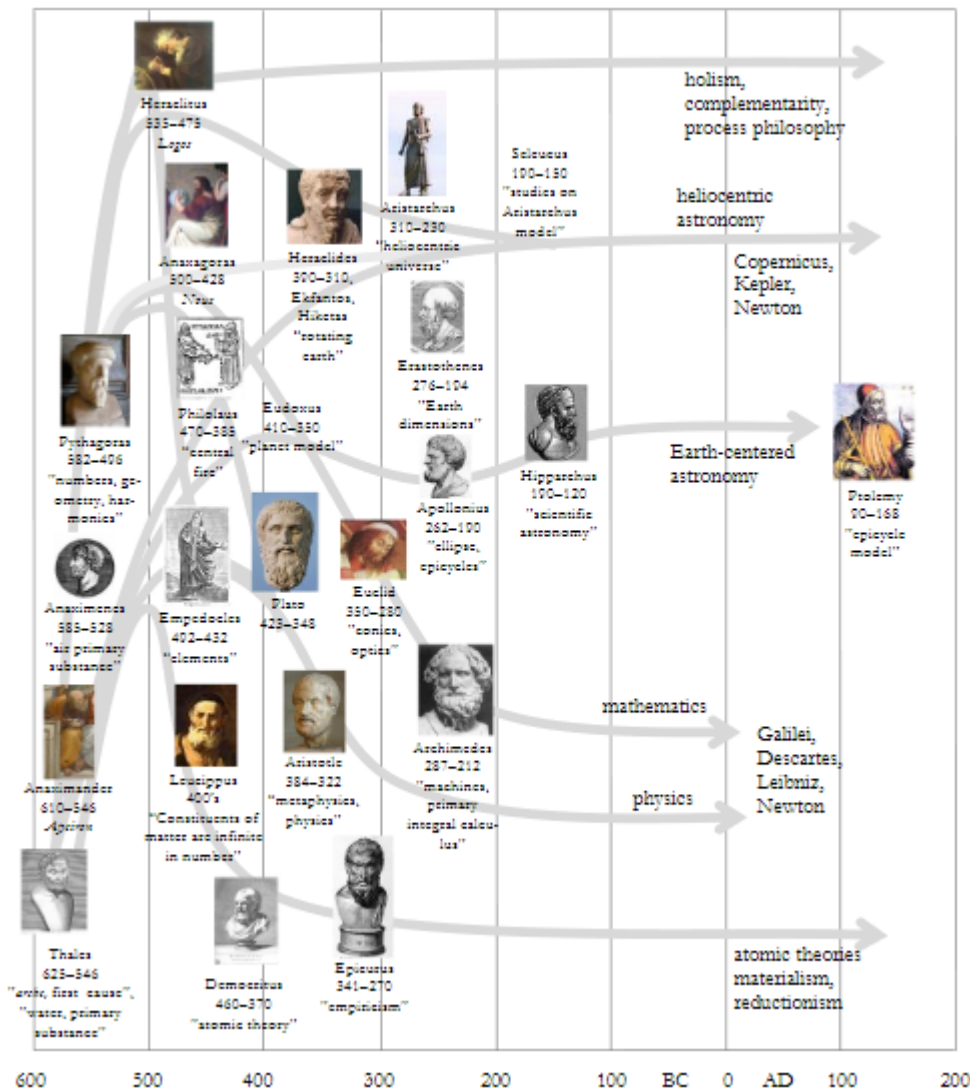

Fig 1. Personalitati ale stiintei: Antichitate [3]

Evident, aceste personalitati au interactionat si intre ele, ceea ce a creat o dinamica crescuta a cercetarilor in anumite domenii.

Conform[4], prin eforturi sustinute, reprezentanții de seamă ai școlilor științifice românești au reușit să se impună prin obținerea unor rezultate dintre care unele au beneficiat de o deosebită recunoaștere internațională, iar altele, cum sunt cele ale lui Ștefan Procopiu (descoperirea magnetonului (1912) care a fost redescoperit, în mod independent, în 1915 de N. Bohr căruia i s-a acordat prioritatea descoperirii), Nicolae Paulescu (creatorul pancreinei și-a făcut cunoscută descoperirea într-un articol publicat în august 1921, în revista belgiană „Archives de Psychologie”. Opt luni mai târziu, în februarie 1922, o descoperire similară anunțată cercetătorii canadieni F.G.Banting și Ch.H.Best, care au numit produsul realizat „insulină”, cei doi primind în 1923 premiul „Nobel” pentru fiziologie și medicină) sau Ștefan Odobleja (1902-1978), își așteaptă și în secolul XXI recunoașterea priorității lor internaționale.

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
 Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
 Denumirea proiectului: *ProForm - Profesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

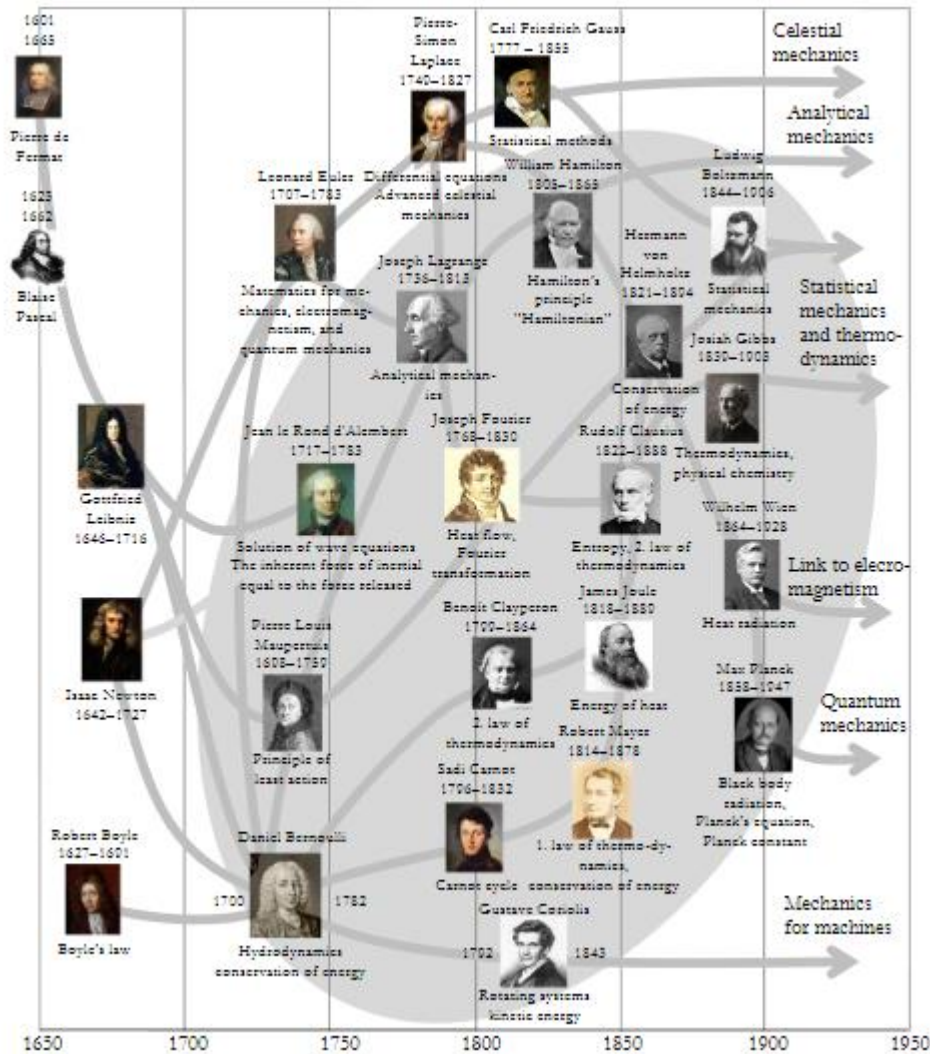

Fig. 3. Personalități ale științei în epoca post-newtoniană

Personalitățile științifice reprezintă modele pentru tineri în ceea ce privește perseverența în deslușirea tainelor universului. Prin urmare, introducerea în cadrul lecțiilor a unor elemente legate de viața celor care au elaborat concepte, au formulat teoreme și teorii va contribui la întărirea mesajului pro-STEM în rândul elevilor.

Bibliografie

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării
unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

1. ***, History of Science, https://en.wikipedia.org/wiki/History_of_science
2. Arthur Rorsch, The Progress of Science—Past, Present and Future, 2014, Humanities 2014, 3, 442–516; doi:10.3390/h3040442
3. Suntola T., The short history of Science, https://physicsfoundations.org/data/documents/The_short_history_e-book.pdf
4. Stefan Iancu, Dezvoltarea științei și tehnicii în perioada Interbelică, Noema, 8, 2003, http://noema.crifst.ro/ARHIVA/2003_08.pdf

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

Științele naturii în stimularea gândirii bazate pe experimente

Alături de celelalte discipline de învățământ, chimia și fizica se înscriu printre disciplinele fundamentale care contribuie major la pregătirea generală a elevilor [1]. Substanțele chimice se află pretutindeni: în stele și planete, în spațiile intergalactice, în galaxii și meta galaxii, în toate organismele vii și în hrana noastră zilnică. Fenomenele explicate prin prisma fizicii le întâlnim la tot pasul: de la balansoar la roabă, de la plutirea unei mingi la cea a vapoarelor, de la ploaie la zăpadă.

Metoda învățării prin cercetare / investigare creează o serie de situații neconfortabile pentru profesori:

- Când se aplică metoda învățării prin cercetare / investigare, apar probleme de gestionare a sălii de clasă, dificultăți în respectarea cerințelor curriculum-ului, de asemenea probleme în procurarea materialelor și echipamentelor, eventuale pericolele care ar putea influența realizarea unor experimente cu elevii și incertitudini cuprindere la eficiența metodei.
- Există o confuzie legitimă în ce privește sensul investigației în sala de clasă. Există îngrijorarea cu privire la înțelegerea disciplinei de studiu, cu privire la pregătirea în mod corespunzător a copiilor pentru următorul nivel de educație.

Un ghid util profesorilor în aplicarea metodelor bazate pe experiment, cercetare, investigare esate [2]. Materialul atenționează actorii implicați în procesul instructiv bazat pe experimente asupra pașilor de urmat.

Primul pas în investigație este descrierea metodelor și tehnicilor folosite de către oamenii de știință. Următorul pas presupune ca investigația să fie privită ca un set de abilități, competențe cognitive pe care elevii pot să le dezvolte. Ultimul pas ar fi un sistem de strategii de predare care pot facilita învățarea prin cercetare, dezvoltarea abilităților de investigație și înțelegerea conceptelor și a principiilor științifice.

1. Experimentul științific presupune că: există o problemă de cercetat. Ipotezele descriu soluțiile așteptate ale problemei. Aceste soluții așteptate sunt în legătură cu un model mental privind desfășurarea fenomenului în sine. Pe baza ipotezelor se formează predicții referitoare la cazuri concrete/ context în care se va efectua/realiza experimental științific.

Conform literaturii de specialitate, experimentul științific urmărește în esență respingerea unor ipoteze formulate anterior, prin observații anterioare, simulări pe calculator, modelări anterioare în anumite condiții experimentale alese obiectiv. Dacă în niciunul din experimentele științifice efectuate în aceste noi condiții experimentale, ipoteza nu se respinge, atunci ipoteza este admisă provizoriu.

2. Observația experimentală este o metodă utilizată pentru colectare de date.

3. Experimentul didactic urmărește schema demersului experimental științific, dar el se oprește în momentul în care predicția este acceptată ca fiind corectă, deoarece ipoteza, aparatura și modul de lucru conduc direct la concluzia corectă așteptată, scopul experimentului didactic fiind însușirea de noi cunoștințe în urma experimentului.

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

Învățarea bazată pe cercetare/investigare oferă o mulțime de beneficii, atât pentru elevi, cât și pentru profesori. Un număr din ce în ce mai mare de cercetări susțin utilizarea învățării prin investigare în școli cu scopul de a implica elevii, a reduce absenteismul, a stimula dezvoltarea capacităților de învățare prin cooperare și a crește performanțele școlare. Pentru elevi, avantajele învățării bazate pe cercetare /investigare înseamnă:

- Creșterea prezenței la ore, creșterea gradului de încredere în sineși îmbunătățirea atitudinii față de învățare
- Beneficii de natură școlară la fel de mari sau mai mari decât cele generate de alte modele, elevii implicați în proiecte asumându-și o responsabilitate mai mare pentru propriul proces de învățare decât în cazul activităților bazate pe modele tradiționale.
- Posibilități de dezvoltare a unor abilități complexe, precum capacități cognitive de nivel superior, rezolvarea problemelor, colaborarea și comunicarea
- Acces la o gamă mai largă de oportunități de învățare în sala de clasă, oferind o strategie de implicare a elevilor din medii culturale diverse.
- Pentru mulți elevi, acest stil de învățare este unul foarte atractiv deoarece derivă din autenticitatea experiențelor. Elevii își asumă rolul și comportamentul celor care lucrează într-un anumit domeniu.

Bibliografie

1. Ignătescu V., Experimentul și strategiile centrate pe elev în predarea științelor
2. ***, <http://scoalagimnazialaluncapascani.ro/wp-content/uploads/2015/01/Consolidarea-motiva%C8%9Biei-elevilor-prin-metoda-%C3%AEnv%C4%83%C8%9B%C4%83rii-bazate-pe-cercetare-%E2%80%93-investigare.pdf>

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
BOTOȘANI

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

Mecanisme generative pro STEM – sisteme Lindenmayer

Mecanismele generative joacă un rol important în modelarea unor fenomene și obiecte din lumea STEM. În motivarea creșterii elevilor pentru domeniile STEM se pot prezenta exemple specifice biologiei (sistemele Lindenmayer), proiectării inginerești și modelării 3D (geometria solidă constructivă), artă și grafică computerizată (gramatici formale, structuri de date arborescente) etc.

În cele ce urmează ne vom ocupa de modelarea fenomenelor de creștere biologică cu ajutorul sistemelor Lindenmayer, numite și L-sisteme.

L-sistemele au fost propuse de către biologul Aristid Lindenmayer în 1968 ca modele fundamentale pentru o teorie axiomatică a dezvoltării biologice [1]. Ele s-au dovedit utile și în grafica digitală ca o nouă metodă de trasare a fractalilor și sunt utilizate, în special, la desenarea peisajelor naturale prin modelarea corectă a creșterii plantelor. Noțiunea fundamentală a L-sistemelor este cea de substituție, de rescriere (en. Rewriting), iar ideea de bază constă în construirea obiectelor complexe prin înlocuiri succesive ale părților formate din obiecte simple utilizând recursiv un set de reguli de generare (numite producții).

Astfel, L-sistemele se încadrează în mod natural în teoria limbajelor formale: pe baza unui alfabet, compus din simboluri finale, simboluri intermediare și un simbol de start și a unui set de producții (reguli de derivare), un L-sistem generează în mod iterativ un anumit șir de cuvinte plecând de la un cuvânt inițial. Deosebirea esențială față de gramaticile de tip Chomsky constă în metoda de aplicare a regulilor de generare: în loc să fie aplicate secvențial, pe rând, în cazul L-sistemelor ele sunt aplicate în paralel, înlocuind simultan toate literele cuvântului dat. Această diferență reflectă motivația biologică a L-sistemelor.

Producțiile au scopul de a modela diviziunile celulare ale organismelor multicelulare, unde pot să apară un număr mare de diviziuni în același timp. Formal, un L-sistem este un triplet format dintr-un alfabet, un set de producții și o axiomă (simbol/string/șir de start).

De exemplu sistemul cu axioma S și simbolurile a, b , cu regulile $S \rightarrow aSb$, $S \rightarrow ab$, generează secvențe de forma $S, aSb, aaSbb, aaaSbbb, ab, aabb, aaabbb, s.am.d.$ Deci, prima regulă aplicată de n ori conduce la o secvență cu n simboluri 'a' urmate de simbolul S și apoi de n simboluri 'b'. Dacă, imediat se aplică a doua regulă se va obține un șir cu $n+1$ 'a'-uri și $n+1$ 'b'-uri.

În cele ce urmează prezentăm câteva imagini generate folosind mecanisme generative de tip Lindenmayer.

UNIUNEA EUROPEANĂ

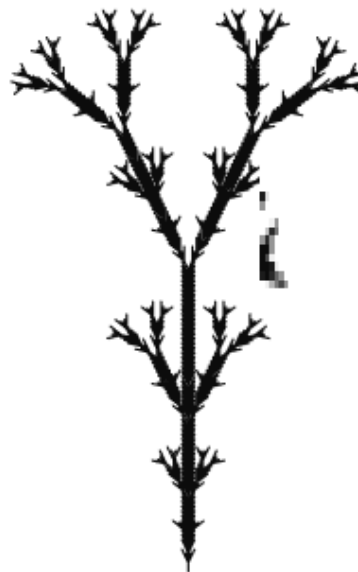

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

Modele generate folosind L-sisteme [1, pag 25]

Plantă generată folosind un sistem Lindenmayer [1, pag. 27]

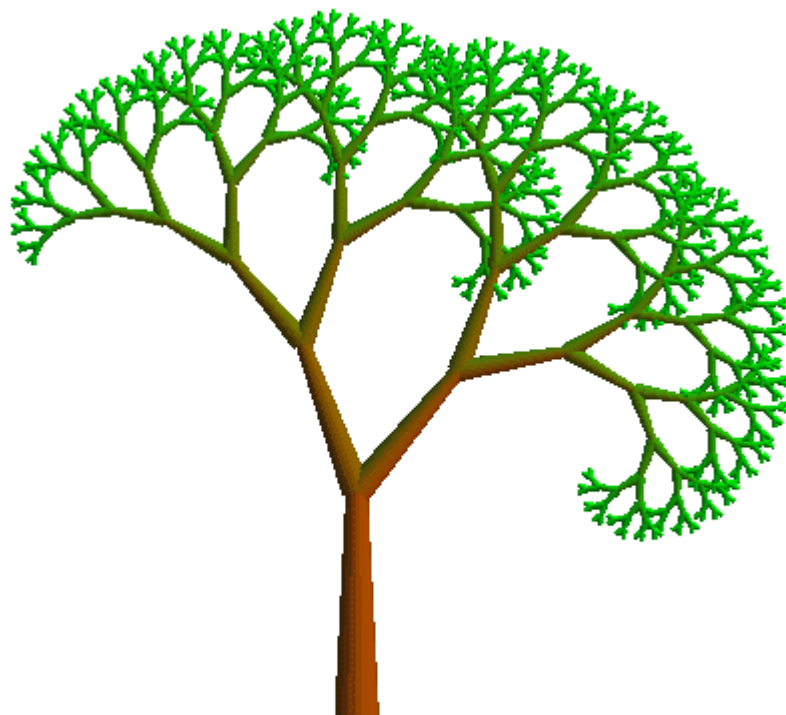

UNIUNEA EUROPEANĂ

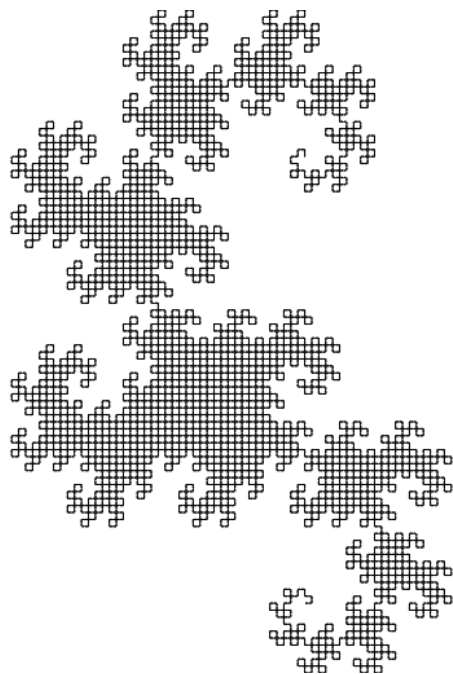

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

Arbore generat folosind L-sistem [3]

Model generat folosind o aplicatie software [4]

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării
unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

Bibliografie

1. Prusinkiewicz P., Hanan J., Lindenmayer systems, Fractals, and Plants, Springer-Verlag, 2016.
2. Colhon M., Baze de cunoștințe - Morfogeneza în biologie, <http://id.inf.ucv.ro/~ghindeanu/courses/bc/Curs4.pdf>
3. ***, <https://karczmarczuk.users.greyc.fr/TEACH/TAL/Linden.html>
4. ***, Software pentru sisteme Lindenmayer: <http://www.kevs3d.co.uk/dev/lsystems/>

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
BOTOȘANI

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

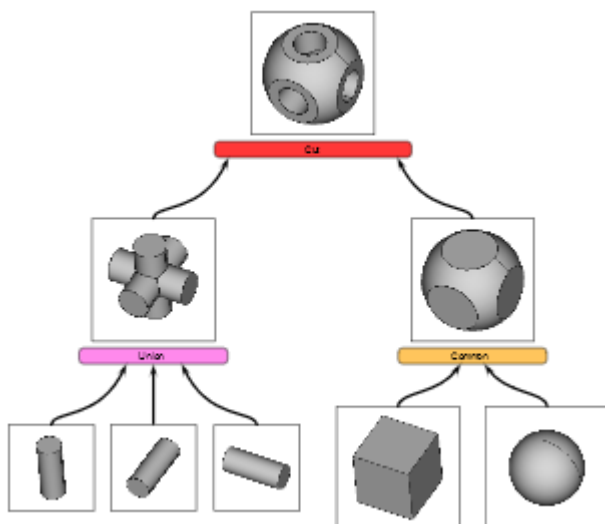
Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

Mecanisme generative pro STEM – Geometrie solidă constructivă

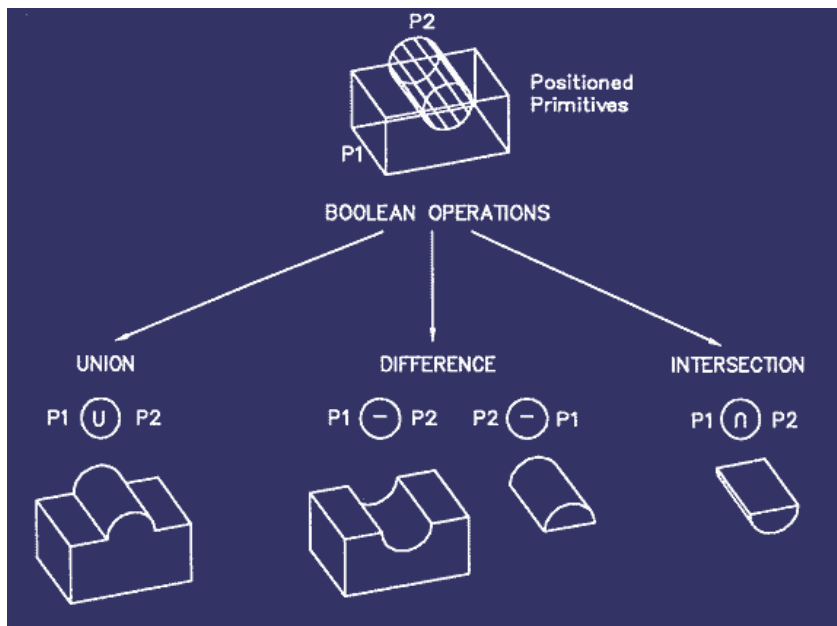
Apariția și dezvoltarea controlului numeric în anii 50, a marcat începutul procesului de automatizare a mașinilor- unelte. Astăzi modelarea geometrică a fost introdusă ca disciplină de studio la decizia școlii în contextual utilizării imprimantelor 3D [1]. Un mecanism util în modelarea geometrică este reprezentat de reprezentarea CSG – Constructive Solid Geometry.

Astfel, orice piesă complexă se obține din piese de bază prin operații de intersecție, diferență sau reuniune. Acest aspect poate fi modelat cu ajutorul mecanismelor generative de tip Chomsky pentru gramatici independente de context utilizate în descrierea expresiilor cu operatori binari de reuniune, intersecție și diferență. Evident, orice expresie generată corect admite și o reprezentare grafică cu ajutorul arborilor binari.

În cele ce urmează ilustrăm câteva exemple de modele CSG.

Operații utilizate în modelarea CSG [2]

Operații CSG în proiectarea mecanică [3]

Pentru uz școlar se poate utiliza software gratuit precum Open CSG [4]. Pentru aplicații tehnologice se poate folosi Open SCAD [5]. Galeria de imagini [6], indică o multitudine de posibilități care stimulează creativitatea digitală.

Iată câteva idei de proiecte CSG :

- 1) Model printat 3D [6],
- 2) Modelare CSG folosind Java Script [7]

Bibliografie

1. 3D printing în școală, <https://ecd.ro/noutati-articol/3d-printing-in-scoala-noi-absolventi-567.html>
2. ***, https://www.freecadweb.org/wiki/Constructive_solid_geometry
3. ***, <https://www.me.utexas.edu/~rbarr/solids/unaryOp.html>
4. Open CSG, <http://opencsg.org/>
5. Open SCAD, <https://www.openscad.org/about.html>
6. ***, 3D printed model - , <https://www.youtube.com/watch?v=-FyC3dn3HIY>
7. ***, <https://evanw.github.io/csg.js/>

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

Inteligență computațională – calcul nuanțat

Expresia „intelență computațională” se utilizează pentru a cuprinde anumite mecanisme computaționale din domeniul inteligenței artificiale: calcul nuanțat (sisteme fuzzy), calcul evolutiv (algoritmi genetici, programare genetică), calcul neuronal (folosind rețele neuronale artificiale) etc.

În cele ce urmează descriem un model care extinde raționamentul binar aplicat mulțimilor și logicii clasice. Se obțin expresiile care se referă la mulțimi fuzzy, respectiv logică fuzzy.

Funcția de apartenență utilizată în teoria clasică a mulțimilor se extinde de la codomeniul $\{0, 1\}$ la intervalul $[0, 1]$ care conține grade de apartenență. Mulțimea valorilor de adevăr $\{0 - \text{fals}, 1 - \text{adevărat}\}$ se extinde la intervalul $[0, 1]$ care conține grade de validitate a unei afirmații. Aceste extinderi au fost propuse de L. Zadeh [1]. Metode computaționale nuanțate pentru a rezolva diverse probleme concrete se află în [2].

Prezentăm, mai departe, câteva elemente de calcul nuanțat ce pot fi folosite la cercurile de elevi sau centrele de excelență.

O mulțime fuzzy A poate fi definită ca o mulțime de perechi $(x, f_A(x))$, în care x în U , iar $f_A(x)$ este funcția de apartenență, $f_A : U \rightarrow [0, 1]$. De exemplu [3], Mulțimea fuzzy a numerelor naturale "nu prea mari" poate fi definită ca mulțimea A a perechilor $\{(1,1), (2,1), (3,1), (4,0.9), (5,0.8), (6,0.7), (7,0.6), (8,0.5), (9,0.3), (10,0.1), (11,0), (12,0), \dots\}$. Mulțimea universală în acest caz este mulțimea numerelor naturale, iar funcția de apartenență este definită, evident, subiectiv

Utilizând funcția de apartenență, operațiile de determinare a complementării unei mulțimi fuzzy A , a reuniunii și a intersecției a două mulțimi fuzzy A și B sunt definite astfel:

Complementarea unei mulțimi fuzzy A se numește mulțimea fuzzy \bar{A} cu funcția de apartenență $f_{\bar{A}}(x) = 1 - f_A(x)$;

Reuniunea a două mulțimi fuzzy A și B numim mulțimea fuzzy $A \cup B$ cu funcția de apartenență $f_{A \cup B}(x) = \max[f_A(x), f_B(x)]$;

Intersecția a două mulțimi fuzzy A și B numim mulțimea fuzzy $A \cap B$ cu funcția de apartenență $f_{A \cap B}(x) = \min[f_A(x), f_B(x)]$;

Există și alte definiții ale ultimelor două operații.

Funcțiile de apartenență pot fi de tip triunghiular, trapezoidal, gaussian etc. Acestea, în general sunt stabilite de experți care cunosc domeniul pentru care se trece la raționamentul nuanțat în vederea unui proces decizional în condiții de imprecizie [5].

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

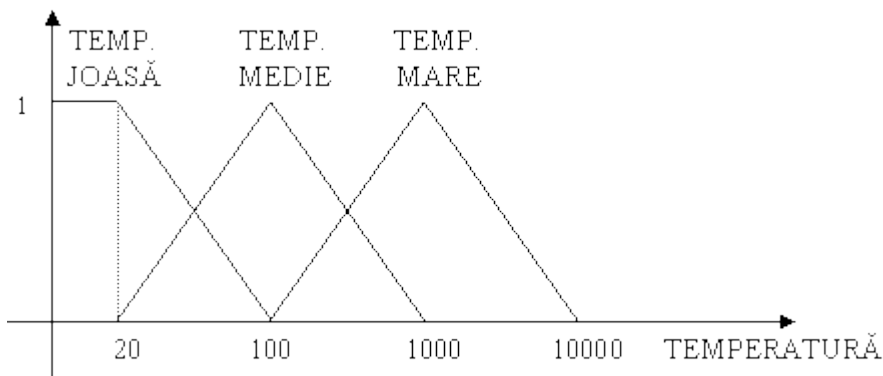

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

Zadeh a motivat următoarele caracteristici obligatorii ale logicii fuzzy [3]:

- în logica fuzzy raționamentele exacte sunt considerate caz particular al raționamentelor aproximative;
- în logica fuzzy totul depinde de gradul de apartenență;
- orice sistem logic poate fi fuzzyficat;
- în logica fuzzy cunoștințele sunt interpretate ca un set de restricții flexibile (vagi) peste o mulțime de variabile;
- procesul de elaborare a unei concluzii logice este considerat un proces de extindere a restricțiilor flexibile.

Calcularea valorii de adevăr a unei reguli fuzzy se produce conform unor mecanisme, legate de domeniul de cercetare, mecanisme specifice domeniului, cunoștințele unor experți, intuiție sau anumiți factori obiectivi și chiar subiectivi. Calculul nuanțat este utilizat în extinderea sistemelor expert pentru a permite raționamentul asupra unor cunoștințe formulate imprecis specificate prin variabile lingvistice sau numere fuzzy.

Un exemplu de utilizare a variabilelor lingvistice, în tehnică, este prezentat în tabelul [4]:

Mărimea	Domeniul de variație	Valoarea
curent	mic (L)	0...300 mA
	mediu (M)	200...700 mA
	mare (H)	600...800 mA
viteza	mic (L)	0...0,15 m/s
	mediu (M)	0,1...0,3 m/s
	mare (H)	0,25...0,5 m/s
forța de amortizare	mic (L)	0...1300 N
	mediu (M)	1000...2500 N
	mare (H)	2000...3000 N

Bibliografie

1. Zadeh, L. A. (1965). "Fuzzy sets". Information and Control. 8 (3): 338-353. doi:10.1016/S0019-9958(65)90241-X.

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
BOTOȘANI

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

2. Vaduva I., Albeanu G., Introducere în modelarea fuzzy, Editura Universității București, 2004.
3. <http://www.calc.fcim.utm.md/biblioteca/arhiva/Anul%20I/Semestru%20II/Matemat ici%20Speciale/Matematica%20Discreta.pdf>
4. ***, <http://www.qdidactic.com/stiinta-tehnica/tehnica-mecanica/studiul-unor-posibilitati-de-control-prin-tehnici-fu453.php>
5. ***, <http://www.scribub.com/tehnica-mecanica/Roboti-Industriali-Sisteme-de-45327.php>

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
BOTOȘANI

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

Inteligență computațională – calcul evolutiv

Expresia “computational intelligence” a fost utilizată, pentru prima dată, de către John McCarthy în 1956. Un sistem este considerat „inteligent” numai dacă satisface cerințele de învățare și de luare a deciziilor. Este cunoscut faptul că cea mai cunoscută manifestare a inteligenței este inteligența umană. Caracteristica „inteligenței” este de obicei atribuită oamenilor, astfel încât CI este un mod de a performa ca ființele umane și de a folosi raționamente asemănătoare omului, adică folosește cunoștințe inexacte și confuze. Astfel, obiectivul CI este de a recrea inteligența asemănătoare omului într-o mașină creată de oameni [1].

Printre paradigmele inteligenței computaționale se află și calculul evolutiv, denumit astfel deoarece simulează mecanismele evolutive ale sistemelor biologice, în special cele inspirate din domeniul genetic.

Calculul evolutiv include algoritmi genetici, programare genetică, sistemele imunitare artificiale și își propune să obțină soluția unei probleme de-a lungul unui număr de generații de indivizi care se obțin în urma unor operații de combinare, modificare (mutații, hipermutații) și selecție, pornind de la o mulțime inițială de candidați. Observăm că aceste mecanisme includ încrucișarea și mutația, cunoscute în genetică.

Algoritmi genetici au fost propuși de John Holland în 1973 după multi ani de studiere a ideii de simulare a evoluției. Acești algoritmi modelează moștenirea genetică și lupta Darwiniană pentru supraviețuire [2]. Mai precis, calculul evolutiv are la bază următoarele idei [2]:

- evoluția este simulată printr-o succesiune de generații ale unei populații de soluții candidat;
- soluție candidat poartă numele de cromozom și este reprezentată ca un șir de gene;
- gena este informația atomică dintr-un cromozom;
- poziția pe care o ocupă o genă se numește locus;
- toate valorile posibile pentru o genă formează setul de alele ale genei;
- populația evoluează prin aplicarea operatorilor genetici: mutația și încrucișarea;
- cromozomul asupra căruia se aplică un operator genetic se numește părinte iar cromozomul rezultat se numește descendent;
- selecția este procedura prin care sunt aleși cromozomii ce vor supraviețui în generația următoare; indivizilor mai bine adaptați li se vor da șanse mai mari;
- gradul de adaptare la mediu este măsurat de funcția fitness;
- soluția returnată de un algoritm genetic este cel mai bun individ din ultima generație

Folosind reprezentarea binară a cromozomilor, operațiile de bază sunt exemplificate prin:

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

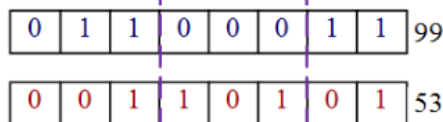
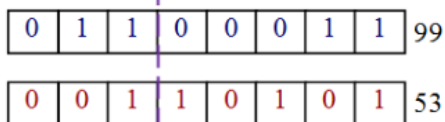
Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

Incrucisare

Cu un singur punct

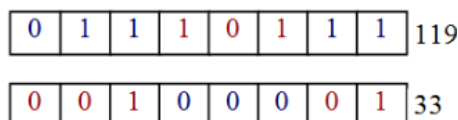
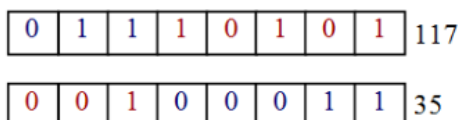
Cu doua puncte

părinți

copii

(urmași)

Mutație

înainte

0	0	1	0	0	0	1	1
---	---	---	---	---	---	---	---

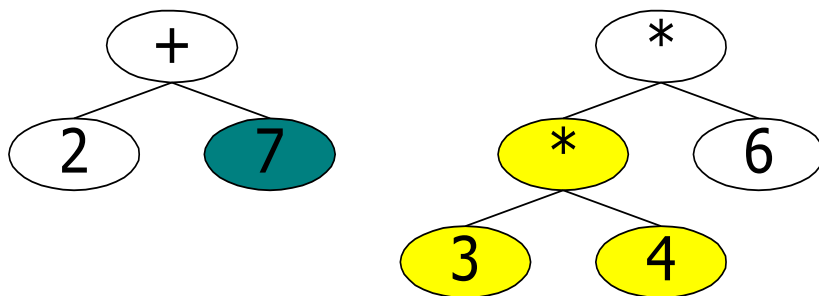
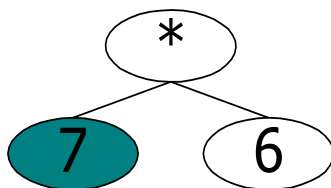
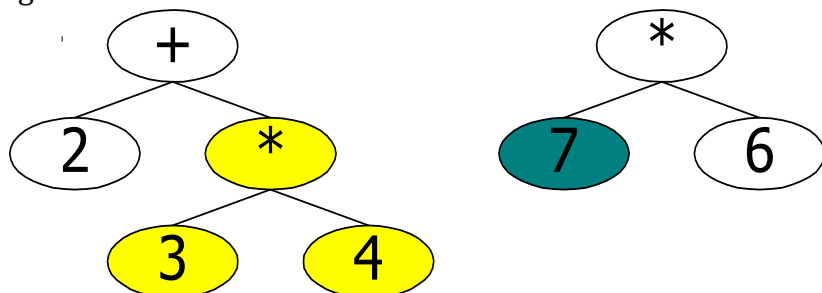
 35

după

0	0	1	1	0	0	1	1
---	---	---	---	---	---	---	---

 51

Recombinarea genetică poate fi utilizată și în studiul expresiilor aritmetice, precum în imaginea:

Conform [2], selecția are ca scop alegerea pentru supraviețuire a celor mai adaptați indivizi din populație, cu speranța că descendenții lor vor avea o formă mai bună. În combinație cu variațiile operatorilor de trecere și mutație, selecția trebuie să mențină un echilibru între explorare și exploatare. Presiunea înaltă de selecție duce la crearea unei diversități scăzute în populație creată de la indivizi bine adaptați, dar suboptimiști, ceea ce duce la o limitare a

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

schimbărilor și implicit a progresului. Pe de altă parte, o presiune scăzută de selecție încetinește evoluția [2].

Bibliografie

1. ***, <http://eujournal.org/index.php/esj/article/view/11040>
2. ***, <https://profs.info.uaic.ro/~pmihaela/GA/laborator3.html>
3. ***, http://www.bel.utcluj.ro/dce/didactic/tice/15_AlgoritmiGenetici.pdf

Învățarea folosind dispozitive mobile

1. Introducere

Învățarea folosind dispozitive mobile, denumită și mlearning, este o formă de învățare la distanță, parte a elearning (fig 1). M-learning este termenul folosit pentru acea metodă didactică, care se bazează pe cele mai noi tehnologii în comunicații și sisteme de procesare a informației, care facilitează desfășurarea procesului de învățare, timpul și spațiul nemaifiind o problemă în realizarea legăturii dintre actorii procesului educațional (ref [4]). M-learning se concentrează pe mobilitatea elevului, interacțiunea cu tehnologiile mobile și pe procesul de învățare.

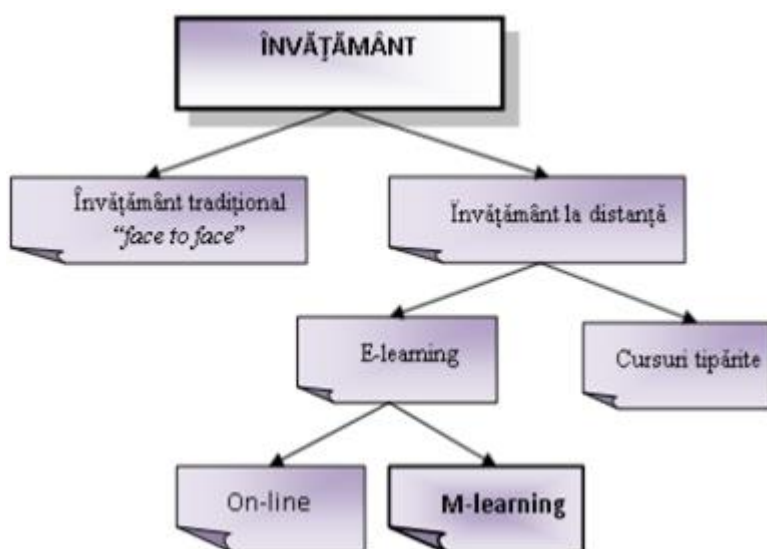

Figura 1. Forme de învățământ (ref [4])

M-learning nu înlocuiește învățarea, ci oferă o modalitate de extindere a suportului de învățare în afara clasei, la conversații și interacțiuni din viața de zi cu zi. Totuși, aplicațiile educaționale mobile au capacități limitate de a primi feedback în timp real de la elev, cu scopul de a adapta lecția dinamic, în mod corespunzător nevoilor sale și modalităților de înțelegere. Mai mult, nu există un șablon universal pentru oferirea de conținut educațional digital, pentru că acesta trebuie să fie realizat având în vedere un anumit grup țintă.

Componentele de bază ale procesului educațional bazat pe m learning sunt (ref [3]):

- Conținutul procesului de m-learning (mobile learning content - MLC) definit de text, grafică și conținut multimedia (audio, video și animație). M-learning presupune mult mai mult decât conținut pdf, doc-rtf, txt: informația poate fi trimisă pe cale vizuală sau/și auditivă prin clipuri video (avi, mpeg), prezentări (slide-show-ri), fișiere audio (mp3, wav, mid), aplicații diverse, ce pot fi descărcate din rețea într-un timp relativ scurt și apoi folosite atunci când dorește utilizatorul (ref. [4]).
- Software-ul multimedia educațional (multimedia educational software - MES) reprezintă componenta software a procesului și asigură nivelul de conexiune între dispozitivul mobil și

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

conținut. Conținutul mobil trebuie să atragă atenția cursantului pentru că utilizatorul este rareori supravegheat de către tutor.

- Dispozitivul mobil pentru învățare (mobile learning device - MLD) reprezintă componenta hardware a sistemului și este definită de toate dispozitivele electronice mobile specifice mlearning: mp3 playere, notebook, smartphone, tabletă, pda etc.

Principiul de bază în mlearning este „am nevoie ACUM, învăț ACUM”. mlearning este ales atunci când utilizatorul dorește : “oricine-oricând-oriunde-orice” (ref. [1]). Astfel, învățarea cu ajutorul dispozitivelor mobile implică posibilitatea de a accesa informația necesară oricând și de oriunde. mlearning se bazează în principal pe motivația și nevoia de învățare a elevilor-cursanților. mLearning implică mai multă autonomie din partea cursanților, inclusiv în alegerea conținutului. Aceasta face ca metoda să aibă succes doar în pregătirea de performanță sau în pregătirea unor examene prin intensificarea pentru scurt timp a pregătirii. Evident, metoda este utilă adulților în varii contexte.

2. Platforme mlearning

În ultimii ani au fost prezentate mai multe platforme mlearning. Cobel (2017), în ref. [2], descrie avantajele utilizării platformei Kahoot!. Kahoot! este o platformă gratuită de învățare bazată pe joc și tehnologie educațională. În ref [5], Peter Pop (2016) prezintă o foarte bogată colecție de teste utile la matematică, dar și numeroase alte resurse pentru cei interesați de predare și învățare la matematică, în special, pentru clasele I-VIII (a se vedea și ref [6]). Alte platforme, precum Ed puzzle, Google forms și Edmodo (<https://new.edmodo.com/?go2url=%2Fhome>) sunt anunțate ca fiind foarte utile de autorii ref [7] și ref [8]. Platforma lectii.virtuale (ref [9]), poate fi accesată în context mlearning.

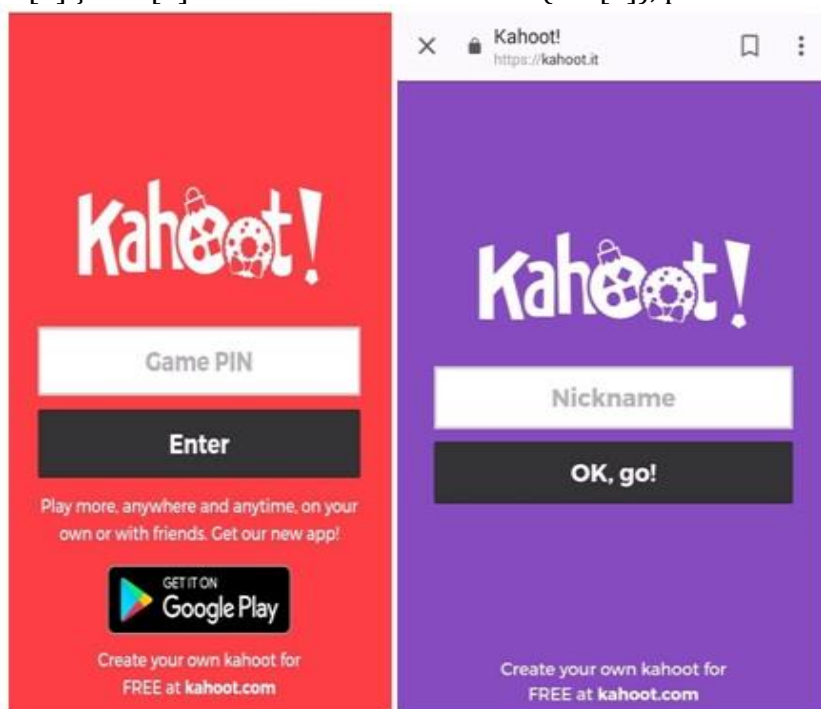

Figura 2. Kahoot! (ref [2])

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

PETER POP 2019

Pentru a obține parola de deschidere a testului, trimite-ți un mesaj prin email (gmail) folosind butonul de mai jos. Mesajul trebuie să conțină codul testului dorit urmat de / și cuvântul PAROLA. (Exemplu: CMTEN2/P1/PAROLA)

PAROLA TESTULUI

ONLINE MATH SERVICE

COD: CMM51

TEST 1 – EVALUARE ÎNȚĂLĂ - CLASA A 5-A - 2020 – ©PETER POP

Instrucțiuni:

- Număr de întrebări: 15
- Are o limită de timp de: 00:50:00
- Trebuie să fie finalizat într-o singură ședință. Nu puteți salva și să terminați mai târziu.
- Întrebări afișate pe pagină: 1
- Vă va permite să vă întoarceți și să vă modificați răspunsurile.
- Nu vă va permite să terminați testul cu întrebări la care nu ați răspuns.

[Continuați >](#)

Figura 3. Peter Pop (ref [6])

https://edpuzzle.com

edpuzzle

Schools & Districts Blog Open class Log in Sign up

Learn anywhere, anytime

Compatible with most devices so your students can continue learning wherever they are.

Tip: Install our [YouTube extension](#) to edit videos even more easily!

GET IT ON Google Play Download on the App Store

Available in the Chrome Web Store

Figura 4. Edpuzzle

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
BOTOȘANI

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

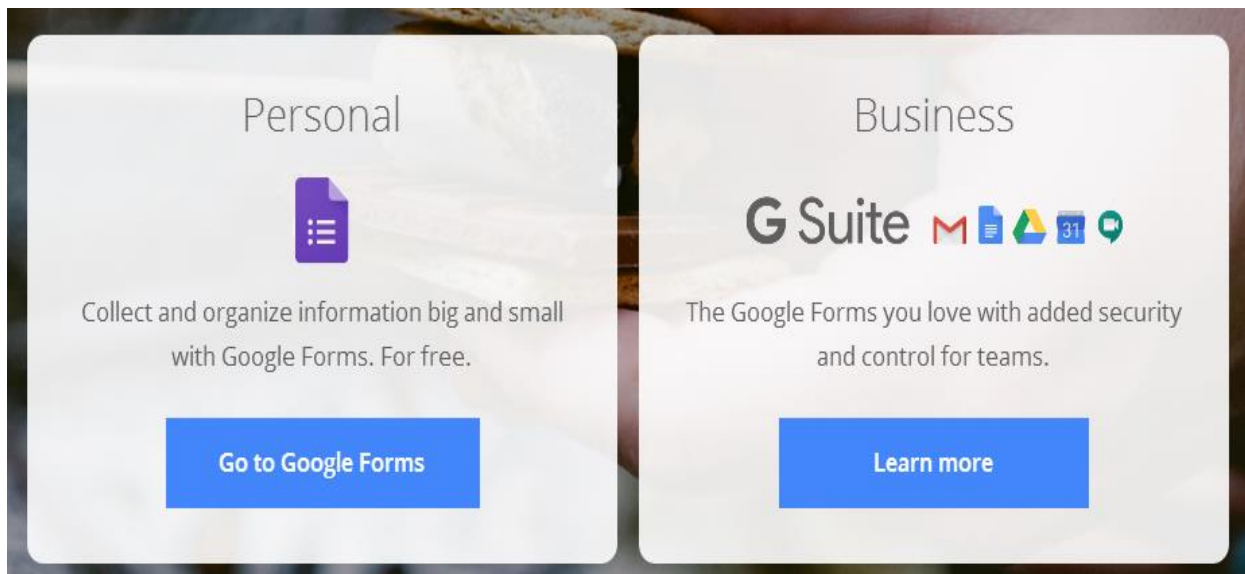

Figura 5. Google forms

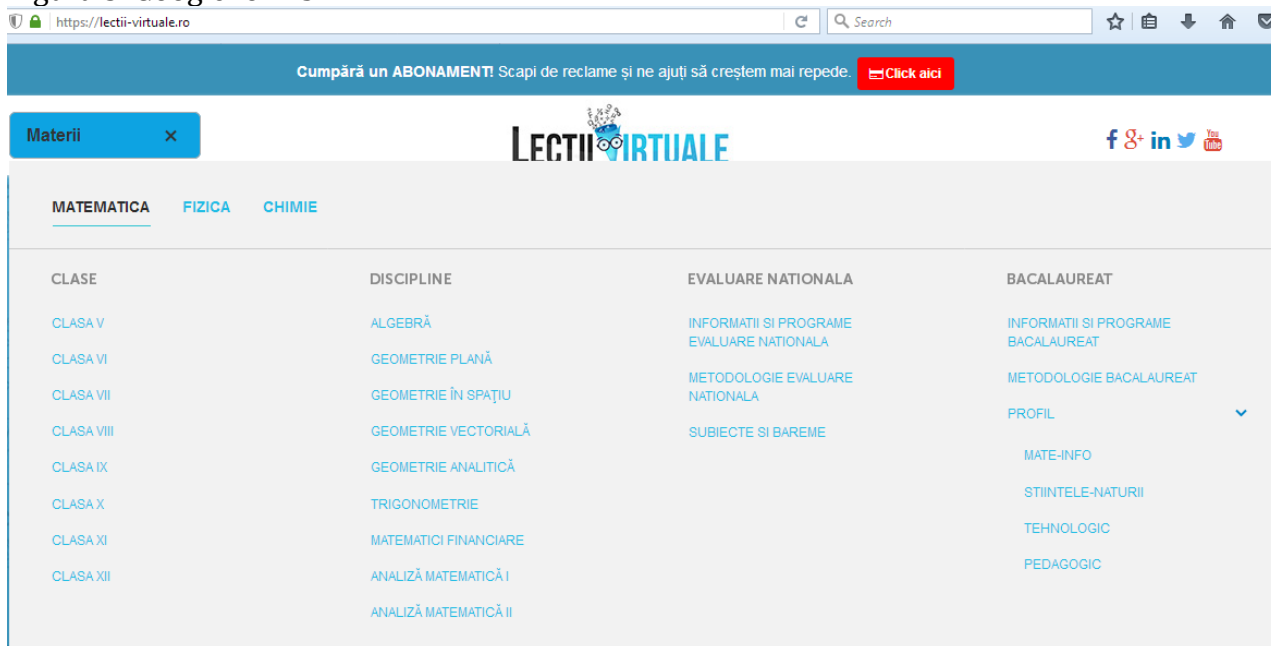

Figura 6. Lectii Virtuale (ref [9])

3. Concluzii

Învățarea folosind dispozitive mobile este utilă acelor cursanți care conștientizează importanța învățării. Poate fi utilizată cu elevii, pentru anumite activități sub supravegherea tutorelui, dar este de mare utilitate adulților, deci și profesorilor, în proiectele de dezvoltare personală și profesională. Recomandăm, ca punct de pornire, materialele ref2, ref5, ref6 și ref9.

Bibliografie

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
BOTOȘANI

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

- [1] Chicioeanu Teodora Gabriela, Ce aduce nou m learning in e learning, Proceedings of ELSE 2007 , https://adlunap.ro/else_publications/papers/2007/lucrare_18.pdf.
- [2] COBEL GABRIELA MARUSIA, Folosirea dispozitivelor mobile în educație. Platforma educațională Kahoot, 2017, <http://c3.cniv.ro/?q=2017/news/folosirea-dispozitivelor-mobile-%C3%AEn-educa%C8%9Bie>
- [3] Paul Pocatilu, Cătălin Boja, Caracteristici și metrici de calitate ale procesului de mlearning, Amfiteatrul Economic, V11, n26, pp. 346:354, 2009.
- [4] Maria Gheorghe Moisii, Eugenia Târziu, Calitatea aplicațiilor în mlearning, Revista Română de Informatică și Automatică, vol. 25, nr. 1, 2015 .
- [5] Teste kahoot!, <https://testeonline2016.weebly.com/teste-kahoot.html>.
- [6] Peter Pop, <https://peterpop2019.weebly.com/>, 2019.
- [7] Angela Doina Roșca, SEMINAR INTERACTIV: INTERNETUL și aplicațiile educaționale on-line ca resursă gratuită pentru obținerea rezultatelor așteptate ale învățării și satisfacerea nevoilor individuale ale elevilor, [http://www.ctptc-airinei.ro/%C3%8Env%C4%83%C8%9Barea%20cu%20ajutorul%20dispozitivelor%20mobile%20\(Mlearning\)%20-%20metod%C4%83%20alternativ%C4%83%20care%20motiveaz%C4%83%20elevul.pdf](http://www.ctptc-airinei.ro/%C3%8Env%C4%83%C8%9Barea%20cu%20ajutorul%20dispozitivelor%20mobile%20(Mlearning)%20-%20metod%C4%83%20alternativ%C4%83%20care%20motiveaz%C4%83%20elevul.pdf), 2019.
- [8] Mitache Claudia, Toma Simona, Utilizarea platformelor educaționale. Platforma EDMODO –spațiu de lucru colaborativ, instrument modern destinat învățării, evaluării, autoevaluării, http://www.ctptc-airinei.ro/Agenda_R6_Airinei%2025%20oct.pdf.
- [9]. Lecții virtuale, <https://lectii-virtuale.ro/>

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

Învățare folosind platforme Cloud

1. Introducere

Cloud computing se referă la un serviciu de închiriere-utilizare a unor resurse virtuale hardware și software [1]. Utilizatorul plătește pentru resursa folosită în funcție de durata utilizării acesteia. Platformele cloud au apărut ca alternative la centrele tradiționale de calcul [9]. Materialul de mai jos aduce în atenția cititorilor câteva aspect importante ale modului de abordare Cloud și descrie unele dintre cele mai populare platforme educaționale bazate pe cloud. Acesta poate fi util cursanților ProForm ca material adițional aferent modulului 1 al tuturor programelor de formare ProForm.

În prezent, de la furnizorii de servicii cloud, utilizatorii de cloud computing se așteaptă la următoarele tipuri de servicii [4, 5, 10]:

- Orice-ca-serviciu (XAAS): termenul colectiv se referă la livrarea oricărui serviciu oriunde.
- Infrastructure-as-a-Service (IaaS): IaaS se află la nivelul fundamental al cloud computing-ului și oferă infrastructură de calcul prin intermediul sistemelor de operare, rețelelor și mașinilor virtuale, de exemplu, Google Compute Engine, Amazon EC2 și Rackspace.
- Platform-as-a-Service (PaaS): În cloud computing, PaaS este un model consacrat pentru rularea aplicațiilor fără niciun serviciu de mentinere a hardware-ului, precum și a infrastructurii software la nivelul utilizatorului, de exemplu, Google App Engine, Windows Azure și Force.com.
- Software-as-a-Service (SaaS): Aceste facilități software sunt furnizate utilizatorilor la cerere. Utilizatorii nu trebuie să-și facă griji cu privire la instalarea, configurarea și rularea aplicației, deoarece furnizorul de servicii va avea grijă de ea, de exemplu, Google Apps, WhatsApp și Microsoft Office 365.
- Storage-as-a-Service (SaaS): În cloud computing, majoritatea furnizorilor de servicii cloud includ stocare, astfel încât aplicațiile pot stoca date structurate și nestructurate în cloud-ul lor, de exemplu, Mozy, Google Drive și Dropbox.
- Network-as-a-Service (NaaS): În cloud computing, aceasta oferă serviciile de rețea utilizatorilor sau organizațiilor pe baza plății directe sau a unui abonament lunar.

Învățarea electronică (eLearning) este un sistem de învățare bazat pe internet. Datorită apariției și beneficiilor oferite de cloud computing, utilizarea serviciilor Cloud în educație, în special pentru modul de învățare electronică, a câștigat atenția multor dezvoltatori și furnizori de software. După cum știm, multe organizații nu au resurse și infrastructură care sunt necesare pentru a rula sau instala soluții de învățare electronică. Unele versiuni ale aplicațiilor de bază ale BlackBoard [11] și MOODLE [12] sunt orientate spre cloud pentru e-Learning. Diferite organizații educaționale utilizează pe scară largă e-learning-ul la mai multe niveluri pentru educație continuă, cursuri academice, formare a companiei, programe tip ProForm etc, ca urmare a unor multiple avantaje [10]:

- Cost scăzut.
- Actualizări instantanee de software.
- Crește productivitatea și performanța celor implicați.

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
BOTOȘANI

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

- Permite colaborarea perfectă în manieră distribuită.
- Compatibilitatea îmbunătățită a formatului documentului.
- Nu este necesară asistența IT internă.
- Platformele de învățare electronică bazate pe cloud sunt de încredere și sigure.
- Oferă beneficii pentru cursanți-studenți (se pot conecta asincron, de acasă, de la birou, sau ori de unde au acces la Internet) și pentru instructori.

Practic, învățarea electronică în cloud poate fi gândită ca un software de educație ca serviciu. Serviciul poate fi furnizat foarte rapid, deoarece cerințele hardware ale utilizatorului sunt foarte scăzute. Condiția estențială este viteza de comunicație. Conform [6, 8], acele organizații care ar dori să utilizeze un sistem de calcul cloud trebuie să aibă internet de mare viteză. Se recomandă să se acorde mai multă atenție distribuției geografice a furnizorilor de servicii atunci când se utilizează un sistem de cloud.

În plus, conform [8], “o preocupare foarte mare este legată de securitatea datelor, deoarece atât software-ul, cât și datele sunt localizate pe servere la distanță care pot să se prăbușească sau să dispară fără alte avertismente”.

2. Platforme cloud de autorat

2.1. Easy generator [13] este un software complet de învățare bazat pe cloud, care are un instrument simplu pentru a crea cursuri necesare sau la cerere, fără a avea experiență în domeniul codificării. Pe generator ușor, definiți obiectivele și încurajați instructorii să măsoare succesul învățării printr-un cadru instructiv puternic. Nu oferă funcții de management studenților, dar aceștia își pot vedea performanța și rezultatul prin numele și e-mailul lor înainte de încheierea cursului.

2.2. Lectora online [14] permite crearea și redarea de conținut, precum și controlul acțiunilor cursanților pe baza dispozitivului și a orientării acestuia. Practic, Lectora Online 3.4 permite dezvoltatorilor de e-learning să creeze cursuri în cloud, care pot fi accesate pe orice dispozitiv, într-o manieră perfectă.

2.3. eCoach [15] este un instrument de autorizare cu mai multe dispozitive care autorizează pe oricine să creeze noi cursuri online. Crearea cursurilor online se realizează ușor și rapid folosind media, precum și resurse de pe web.

2.4. iSpring Cloud este destinat mediului de afaceri și pentru marketing, unde se pot încărca prezentări PowerPoint și se pot partaja online cu potențiali clienți sau partenerii companiei. Vizualizarea nu necesită o autentificare și, prin urmare, este bună pentru o numeroasă audiență.

2.5. Oracle Taleo Learn [7]. Cu Oracle Taleo Learn Cloud Service, putem gestiona și urmări progresul învățării. Indiferent de modalitatea de livrare pe care o aleg, administratorii pot utiliza Oracle Taleo Learn Cloud Service pentru a obține o informație imediată asupra utilizatorilor pentru care sunt înregistrați cursurile și pentru a urmări progresul pentru a asigura finalizarea cursului. Oracle Taleo Learn Cloud Service ușurează găsirea și accesarea instruirii prin furnizarea unei singure platforme pentru formare online, clasă, virtuală și la locul de muncă, precum și pentru certificări și învățare mixtă și socială. Oracle Taleo Learn Cloud Service încorporează toate avantajele asociate unui model de livrare SaaS - inclusiv

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
BOTOȘANI

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

implementare rapidă, inovație rapidă, asistență pentru clienți îmbunătățită și costuri reduse. În același timp, opțiunile flexibile de configurare SaaS oferă clienților un control complet asupra proiectării site-ului, a paginilor portalului, a experienței utilizatorului, a zonelor de acces și a fluxurilor de lucru - toate acestea, fără a avea impact asupra actualizărilor viitoare.

Arhitectura platformelor cloud pentru educație urmează modelul standard de aplicație în cloud [2], diferența fiind dată de specificul și standardele de interoperabilitate acceptate de comunitatea specialiștilor în instruire asistată de calculator. Conform [3], învățarea electronică bazată pe cloud poate reduce costul echipei de dezvoltare, costul echipei de asistență tehnică, efortul de testare, identificarea cerințelor, povara gestionării zilnice a copiilor de rezervă și costul total al cheltuielilor proiectului.

3. Concluzii

Migrarea în zona cloud a aplicațiilor din domeniul educațional oferă avantajul costului redus, dar dezavantajul pierderii unor date importante în cazul în care platform cloud a fost blocată sau petentrată. Există o varietate de platform cloud pentru educație online, dar pentru a avea acces la facilități avansate, de cele mai multe ori, trebuie plătite costuri suplimentare.

Bibliografie

1. A. Fernandez, D. Peralta, F. Herrera, J.M. Benitez, An Overview of E-Learning in Cloud Computing, In L. Uden et al. (Eds.): Workshop on LTEC 2012, AISC 173, pp. 35–46, Springer, 2012.
2. Anwar Hossain Masud, Xiaodi Huang, An E-learning System Architecture based on Cloud Computing, World Academy of Science, Engineering and Technology, v62, 2012, pp. 74-78.
3. Fekry Fouad Ahmed, Comparative Analysis for Cloud Based e-learning, Procedia Computer Science, 65(2015), pp. 368 – 376.
4. Ghazal Riahi, E-learning systems based on Cloud Computing: A Review, Procedia Computer Science, 62(2015), pp. 352-359.
5. Gunjan C. Bhure, Sneha M. Bansod, E-learning Using Cloud Computing, IJICT, v4, n1, 2014, pp. 41-46.
6. Homa Hamidi, Saeed Rouhani, The Effects of Cloud Computing Technology on E-Learning: Empirical Study, Robotics and Automation Engineering Journal, v2, n5, 2018.
7. ORACLE TALEO LEARN CLOUD SERVICE, <http://www.oracle.com/us/media1/taleo-learn-cloud-service-1676612.pdf>.
8. PAUL POCATILU, FELICIAN ALECU, MARIUS VETRICI, Using Cloud Computing for E-learning Systems, In RECENT ADVANCES on DATA NETWORKS, COMMUNICATIONS, COMPUTERS, WSEAS, 2009, <http://www.wseas.us/e-library/conferences/2009/baltimore/DNCOCO/DNCOCO-06.pdf>
9. Prabha Sharma, E-Learning Using Cloud Computing and IT, ACSIT, v1, n1, 2014, pp. 6-10.
10. Shams Tabrez Siddiqui, Shadab Alam, Zaki Ahmad Khan, Ashok Gupta, Cloud-Based E-Learning: Using Cloud Computing Platform for an Effective E-Learning, S. Tiwari et al. (eds.), Smart Innovations in Communication and Computational Sciences, Advances in

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
BOTOȘANI

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

Intelligent Systems and Computing 851, https://doi.org/10.1007/978-981-13-2414-7_31, 2019.

11. Blackboard Cloud,
[https://help.blackboard.com/Learn/Administrator/Hosting/System Management/Cloud Management/Cloud FAQ](https://help.blackboard.com/Learn/Administrator/Hosting/System%20Management/Cloud%20Management/Cloud%20FAQ)
12. Moodle cloud, <https://moodlecloud.com/>
13. Easy Generator, <https://www.easygenerator.com/>
14. Lectora Online, <https://www.lectoraonline.com/>
15. eCoach, <https://ecoach.com/special-offer/>
16. iSpring Cloud, <https://www.ispringsolutions.com/articles/ispring-cloud-vs-ispring-learn-lms>

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

Proiectul “Cu ECDL mai aproape de standardele învățământului european”. SCHIMBARE SI CALITATE PRIN IMPLEMENTAREA TIC IN ACTUL EDUCATIONAL

La nivelul Liceului Pedagogic « Nicolae Iorga » Botosani, in luna decembrie 2007, s-au finalizat activitatile din cadrul **Grantului de Dezvoltarea Scolara – “Cu ECDL mai aproape de standardele invatamantului european”**;

50 cadre didactice, profesori si invatatori au dobandit abilitati si cunostinte in domeniul TIC, certificate prin obtinerea **Permisului ECDL – varianta COMPLET (7 module) sau START (4 module)**

- **Luni, 10 martie, la Liceul Pedagogic Nicolae Iorga din Botosani a avut loc festivitatea de înmânare a Permiselor ECDL obtinute de profesorii si învățatorii care au beneficiat de Grantul de Dezvoltare Scolara – “Cu ECDL mai aproape de standardele învățământului european”.**

În perioada iulie – decembrie 2007 s-a derulat la nivelul Liceului Pedagogic „ Nicolae Iorga” din Botosani proiectul "Cu ECDL mai aproape de standardele învățământului european", care a obtinut finantare în cadrul Programului de Granturi pentru Dezvoltare Scolara. Acesta face parte dintre proiectele care sprijina îmbunatatirea calitatii educatiei prin formarea profesionala si oferirea de oportunitati de dezvoltare în cariera a cadrelor didactice.

Programul a vizat 50 de cadre didactice din scoala de toate specialitatile, inclusiv învățatori si cadre didactice auxiliare, care sunt antrenate în activitati cheie privind cresterea calitatii actului educational si deschiderea scolii catre comunitate si catre Europa.

Astfel, 50 cadre didactice au dobândit cunostinte de utilizare a calculatorului si în urma examenilor, 16 profesori si învățatori au promovat examenele pentru Permisul ECDL Complet respectiv 18 cadre didactice au obtinut Permisul ECDL Start.

Acestia au primit certificarile ECDL în cadru festiv, în prezenta domnului Dan Rentea, reprezentant al ECDL ROMANIA, alaturi de alti functionari ai Administratiei Publice din Botosani, dar si elevi ai liceului care au promovat între timp examenele ECDL.

Coordonatoarea proiectului, doamna profesoara Carmen Rodica Egner a declarat: “Accesarea si aplicarea acestui proiect la nivelul unitatii noastre a constituit o adevarata provocare pentru întreg colectivul cu atât mai mult cu cât liceul este centru de testare ECDL acreditat. Am câștigat experienta în derularea unui asemenea proiect finantat din fonduri europene si am reusit sa realizam o adevarata emulatie în colectivul didactic din punct de vedere al implementarii TIC în procesul educational.”

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
BOTOȘANI

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

Cele 7 module în cadrul cărora s-au pregătit cadrele didactice sunt :

1. Concepte de bază ale tehnologiei informației ;
2. Utilizarea computerului și organizarea fișierelor ;
3. Procesare text ;
4. Calcul tabelar ;
5. Baze de date ;
6. Prezentări ;
7. Informație și comunicare.

Accesarea și aplicarea acestui proiect la nivelul Liceului Pedagogic Nicolae Iorga Botoșani a constituit o adevărată provocare pentru întreg colectivul cu atât mai mult cu cât liceul este Centru de Testare ECDL acreditat.

Am câștigat experiența în derularea unui asemenea proiect finanțat din fonduri europene și am reușit să realizăm o adevărată emulație în colectivul didactic din punct de vedere al implementării TIC în procesul educațional.

Astfel, la peste 60% dintre profesori și învățători au abilități certificate în domeniul informatic și în consecință acest lucru a condus la o creștere a calitatii actului educațional și la o dezvoltare profesională și personală deosebită a fiecărui cadru didactic.

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
BOTOȘANI

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

Avem o profesie pe cât de frumoasă pe atât de dificilă. As îndrăzni să afirm că spre deosebire de actori care sunt ghidați de un regizor, cadrul didactic este și actor și scenarist și regizor.

Profesorul trebuie să-și pregătească prestația pe care o va avea în fața elevilor și să le capteze atenția în condiții în care obiectul său nu este să-i impresioneze ori să-i distreze, ci să le formeze atitudini și deprinderi pentru toată viața.

Fără îndoială, **TIC** favorizează activitățile interactive, munca în echipă, independența și încrederea în sine ale elevilor, creează acea empatie absolut necesară pentru transmiterea cunoștințelor și pentru reciprocitatea împărtășirii experiențelor și informațiilor.

Introducerea în școală a Internetului și noilor tehnologii duce la schimbări importante în procesul de învățământ.

Cadrul didactic, care nu este unicul detinator al științei, devine tovarășul de drum al elevului în căutarea informațiilor iar pentru a reuși trebuie să aplice un management adecvat demersului didactic.

Actorii principali ai acestui proces de schimbare sunt elevii și cadrele didactice, fiind vizate pe de o parte eficiența activităților de învățare iar pe de altă parte dezvoltarea competențelor de comunicare și studiu individual.

Este de la sine înțeles că atingerea acestor obiective depinde de foarte mulți factori între care se pot aminti personalitatea și gradul de pregătire al profesorului în utilizarea calculatorului, interesul, cunoștințele și abilitățile elevilor în domeniul informatic, tipul programelor folosite, metodele de evaluare aplicate, fișele de lucru utilizate, dotarea existentă la nivelul școlii, numărul elevilor care au acces direct la calculatoare, atmosfera din clasă, cultura informațională la nivelul școlii...etc...

Ca în orice proces de schimbare riscurile ca țintele vizate să nu fie atinse există și se poate ajunge relativ ușor la compromiterea demersului didactic dacă se implementează **TIC** defectuos în lecție.

Astfel, utilizarea la întâmplare, fără un scop precis și la un moment nepotrivit a calculatorului poate duce la monotonie, dezinteres și ineficiență prin neparticiparea elevilor iar nerealizarea obiectivelor propuse de profesor poate produce repulsie față de acest mijloc de învățământ și aruncarea în derizoriu a lecției.

Pentru a nu se ajunge aici, este necesară o pregătire minuțioasă a lecției asistate de calculator în condițiile în care profesorul detine cunoștințele și abilitățile necesare în domeniul **TIC**. Astfel, trebuie urmați câțiva pași :

- Identificarea situațiilor de învățare pentru care utilizarea **TIC** constituie un ajutor important și eficient în achiziția cunoștințelor, favorizează participarea activă a elevilor și duce la individualizarea învățării ;
- Abilitatea cadrului didactic de a ști să folosească **TIC** ca mijloc ce facilitează activitățile colective în sensul realizării schimbului reciproc de informații între profesori și elevi ;
- Cunoașterea rolului pe care l-ar putea juca **TIC** în dezvoltarea autonomiei elevilor și în deprinderile acestora pentru autoînvățare ; multe activități legate de exprimarea scrisă sau orală pot fi de asemenea facilitate sau aprofundate ;
- Cunoașterea utilizărilor care pot ajuta elevii în dificultate sau pe cei cu diverse dizabilități.

TIC realizează o multiplicare a căilor de comunicare și de schimb de informații, facilitând activitățile derulate în clasă. Este esențial ca profesorul să cunoască posibilitățile pe care le oferă implementarea **TIC** în lecții și astfel să fie pregătit pentru următoarele acțiuni :

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
BOTOȘANI

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

- a) Adoptarea unor experiențe pedagogice și implementarea inovațiilor și softurilor educaționale cu scopul de a promova învățarea prin cooperare ;
- b) Dezvoltarea strategiilor de muncă în echipă interscoli la nivel local, național, european și internațional în aceeași măsură între profesori cât și între elevi și între clase ;
- c) Producerea informațiilor și suporturilor pedagogice și participarea în rețele la dezbateri pe teme legate de actul educațional ;
- d) Prestarea învățământului la distanță în toate dimensiunile sale : schimburi de mesaje prin poșta electronică, accesul la site-uri dedicate formării la distanță, învățarea la distanță în echipă, utilizarea platformelor de e-learning, videoconferințe, etc.

Cadrul didactic, membru al echipei pedagogice, contribuie la animarea vieții școlare și participă la activitățile derulate în unitatea de învățământ.

Totodata, este nevoit să se formeze și în alte domenii decât în care s-a pregătit în mod strict, pentru a putea aplica noile tehnologii în procesul educativ.

El va hotărî dacă dispune de informații suficiente pentru a ști în măsură să țină pasul cu utilizarea sistemelor informatice și să devină el însuși utilizator pentru a putea gestiona baze de date (note, cataloage, registre matricole), timpul și spațiul, schimbul de date cu colegii prin poșta electronică, accesul la informație pe internet, dialogul cu administrația, dezbateri și reuniuni la distanță, accesul la texte oficiale, etc.

Prin abilitatea proiectării unei lecții asistate de calculator, cadrul didactic trebuie să găsească un echilibru între modelarea anumitor fenomene, experimente și situații de învățare cu ajutorul softurilor specializate și activitățile prin care formarea abilităților și deprinderilor practice de calcul și de investigație directă a realității se realizează nemijlocit prin metode eficiente de activare în cadrul dialogului permanent cu elevul.

Nici pe departe nu se pune problema înlocuirii cadrului didactic cu calculatorul deoarece softul educațional nu poate răspunde tuturor situațiilor de învățare ce se pot ivi pe durata unei ore ci, dimpotrivă, profesorul este asemenea unui magician cu o baghetă fermecată (calculatorul) care, folosită la momentul potrivit produce minunea așteptată : atingerea obiectivelor de educație și instruire a elevilor.

Se înțelege din cele prezentate mai sus că, pentru a stăpâni demersul didactic astfel încât tinte educaționale propuse să-și găsească finalizarea, profesorii au nevoie de o pregătire adecvată în domeniul informatic simultan cu existența unei comunicări permanente la nivelul întregului colectiv didactic.

Implementarea **TIC** în lecții nu trebuie limitată doar la nivelul anumitor discipline ci se impune formarea echipelor de profesori de diverse specialități care comunică, fac schimb de informații și experiențe, găsesc împreună metode potrivite ce pot fi aplicate unui anumit colectiv de elevi, colaborează activ și se ajută în elaborarea strategiilor informatice.

Ca o concluzie, utilizarea **TIC** în lecții favorizează munca axată pe proiect și formarea echipelor inter și transdisciplinare.

Se modifică relația cu fiecare elev și cu clasele, iar dacă demersul didactic este pregătit cu atenție se poate produce saltul calitativ pe care-l așteptăm cu toții : elevi, cadre didactice, părinți, societate.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

Îmbunătățirea cunoașterii și învățării prin dezvoltarea comunităților de practică

Termenul „comunitate de practici” este relativ recent, chiar dacă fenomenul la care face referire este vechi. Conceptul s-a dovedit a oferi o perspectivă utilă asupra cunoașterii și învățării. Un număr tot mai mare de persoane și organizații din diverse sectoare se concentrează acum pe comunitățile de practici ca o cheie pentru îmbunătățirea performanței lor [1, 2].

Această scurtă introducere generală examinează ce sunt comunitățile de practici și de ce cercetătorii și practicienii în atât de multe contexte diferite le consideră utile ca abordare a cunoașterii și învățării [1].

Comunitățile de practici sunt grupuri de oameni care împărtășesc o preocupare sau o pasiune pentru ceva ce fac și învață cum să o facă mai bine, deoarece interacționează regulat [1].

Nu tot ce se numește comunitate este o comunitate de practici [2]. Pe baza referinței [5], în figura 1 prezentăm deosebirea dintre grup de lucru (echipă) și comunitatea de practici. Grupurile de lucru și comunitățile de practici sunt complementare.

Grup de lucru (<i>work team</i>)	Comunitate de practică (<i>community of practice</i>)
Membrii aparțin involuntar grupului (asignați de un superior)	Membrii sunt voluntari (nu se implică din obligație)
Axat pe realizarea unui produs/serviciu (<i>delivery</i>)	În evoluție permanentă <i>learning, making & improving</i>
Aparține unei structuri ierarhice din cadrul unei organizații	Definită de relațiile dintre membri, nu e legată strict de o organizație
Echipe, management, militari	Mulțimi <i>ad-hoc</i> , cercuri, prieteni

Figura 1 Grup de lucru – Comunitate de practică [5]

O comunitate de practici are trei caracteristici cruciale: domeniul, comunitatea și practicile.

Domeniul: O comunitate de practici nu este doar un club de prieteni sau o rețea de conexiuni între oameni. Are o identitate definită de un domeniu de interes comun. Prin urmare, apartenența implică un angajament față de domeniu și, prin urmare, o competență împărtășită care îi distinge pe membri de alți oameni. Domeniul nu este neapărat recunoscut drept „expertiză” în afara comunității [1, 3].

Comunitatea: În urmărirea interesului lor pentru domeniul lor, membrii se angajează în activități și discuții comune, se ajută reciproc și împărtășesc informații. Construiesc relații care le permit să învețe unul de la celălalt; le pasă de starea lor unul cu celălalt. Un site web de socializare în sine nu este o comunitate de practică. A avea aceeași slujbă sau același titlu nu înseamnă o comunitate de practică decât dacă membrii interacționează și învață împreună.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

Elevii unei școli pot avea multe în comun, dar dacă nu interacționează și învață împreună, nu formează o comunitate de practici. Membrii unei comunități de practici nu lucrează neapărat împreună zilnic. Impresioniștii, de exemplu, obișnuiau să se întâlnească în cafenele și studiouri pentru a discuta stilul de pictură pe care îl inventau împreună. Aceste interacțiuni au fost esențiale pentru a le face o comunitate de practici, chiar dacă deseori au pictat singuri [1, 3].

Practicile: O comunitate de practici nu este doar o comunitate de interes - oameni cărora le plac anumite tipuri de filme, de exemplu. Membrii unei comunități de practici sunt practicieni. Ei dezvoltă un repertoriu comun de resurse: experiențe, povești, instrumente, modalități de abordare a problemelor recurente - pe scurt o practică comună. Acest lucru necesită timp și interacțiune susținută [1, 3].

Exemple de comunități de practici:

- O comunitate de practică în domeniul open source îi cuprinde –inițial– pe dezvoltatorii principali și pe programatorii adiționali (contributors).
- Comunitatea cadrelor didactice care predau o anumită disciplină într-o anumită regiune sau la nivel național. Un exemplu de CoP (Community of Practice) este Uniunea Profesorilor De Informatică (UPIR) [6]. Un alt exemplu din informatică este grupul celor care susțin Cercul “Programare cu Răbdare” [7].
- Platformele de socializare permit realizarea de grupuri ale practicienilor unui domeniu care să se comporte ca o comunitate de practici. Exemple de astfel de platforme sunt:
 - o Facebook ne permite să creăm grupuri care sunt doar prin invitație sau deschise publicului larg. Acesta poate fi un instrument util pentru noi pentru a împărtăși și a stoca informațiile de contact ale membrilor grupului și pentru a posta informații relevante, dar nu ne permite un dialog și schimb aprofundat ca și alte platforme web sau de e-mail.
 - o LinkedIn este un site de rețea socială legat de afaceri, cu o platformă similară cu Facebook. Putem crea un spațiu pentru grupul nostru pe LinkedIn pentru a păstra legătura cu grupul nostru și a partaja informații.
 - o Grupurile Google: Acest instrument ne permite să stocăm contacte de e-mail pentru grupul nostru, să avem discuții bazate pe e-mail și să trimitem mesaje către întregul grup (similar cu un serviciu de liste). Documentele pot fi, de asemenea, partajate prin e-mail prin intermediul grupului.

Putem evalua performanța comunității noastre prin evaluarea, de exemplu:

1. Contabilizarea anumitor rezultate livrabile
2. Respectarea unor practici promițătoare
3. Membrii grupului care raportează că discuțiile sunt valoroase pentru activitatea lor
4. Numărul de membri noi care s-au alăturat grupului
5. Numărul membrilor care au participat la o discuție în ultimele două luni.

Concluzii

Progresul în cadrul unui domeniu, într-o anumită regiune, se poate asigura de un mod de organizare numit comunitate de practică. Materialul de mai sus reprezintă o provocare

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
BOTOȘANI

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

adresată cursanților proFORM pentru a forma comunități de practică la nivelul proiectului, programului de formare urmat sau la nivel de modul.

Bibliografie

1. Etienne Wenger, Communities of practice – a brief introduction, <https://wenger-trayner.com/wp-content/uploads/2015/04/07-Brief-introduction-to-communities-of-practice.pdf>
2. Cox, Andrew M.(2005), What are communities of practice? A comparative review of four seminal works. Journal of Information Science, 31 (6). pp. 527-540, <http://dx.doi.org/10.1177/0165551505057016>
3. Sedef Uzuner Smith, Suzanne Hayes, Peter Shea, A Critical Review of the Use of Wenger's Community of Practice (CoP) Theoretical Framework in Online and Blended Learning Research, 2000-2014, Online Learning 21(1), 209-237. doi: 10.24059/olj.v21i1.963.
4. Theory-Based, Model-Based Community Practice
<http://resources.css.edu/library/docs/cp2.pdf>.
5. Sabin Corneliu Burada,
<https://profs.info.uaic.ro/~busaco/teach/courses/icom/presentations/iCome12Comunitati.pdf>.
6. UPIR, <http://www.upir.ro/index.php/ro/>
7. Programare cu rabdare, <https://programarecurabdare.ro/>

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
BOTOȘANI

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

Metode utilizate în sinteza textului

Larga disponibilitate a documentelor a impus extinderea cercetărilor în domeniul rezumării textelor pentru automatizarea procesului. Un rezumat este definit ca un text produs dintr-unul sau mai multe texte, care transmite informații importante în textul (textele) inițial și care nu are mai mult de jumătate din lungimea materialului inițial și, de obicei, semnificativ mai scurt decât acesta [1].

Este important de considerat și domeniul la care se referă textul. Metode de rezumare a textelor medicale sunt descrise în [3]. Principalii factori care influențează rezultatul rezumării sunt [3]: document unic versus multi-document, numărul de limbi în care documentele de intrasunt scrise, text versus rezumate multimedia, rezumate informative versus rezumate indicative, rezumări generice versus rezumări utilizator (relevant pentru o interogare a unui utilizator), scop general versus specific domeniului, calitatea rezultatului, extractiv (reducție) versus abstractiv .

În continuare, pornind de la [4], prezentăm câteva idei privind metodele de sinteză a textului prin rezumare.

Rezumatul extractiv se obține folosind o metodă de a găsi algoritmic cele mai informative propoziții dintr-un corp mare de text, care sunt utilizate pentru a forma un rezumat. O metodă extractivă simplă are la bază ordonarea propozițiilor pe baza frecvența cuvintelor [2]: frecvența cuvântului este ponderea sa (numărul de apariții divizat cu lungimea propoziției). Cu aceste ponderi determinăm un scor al propoziției. Ordonăm propozițiile în funcție de scor și le selectăm pe cele cu scorul mai mare de un prag (de exemplu scorul mediu). Metoda poate fi îmbunătățită dacă considerăm sinonimele. Totuși, rezultatul nu este potrivit pentru sarcinile de rezumare folosite în mod obișnuit în școală și nici nu îndeplinește cerințele unor teme școlare.

Rezumatul abstractiv se obține folosind o metodă de a genera algoritmic fraze concise care sunt în mod semantic coerent cu corpul mare de text. Aceasta este mult mai în linie cu modul în care oamenii rezumă textul, dar este, de asemenea, mult mai dificil de automatizat.

Rezumatul informativ transmite cu acuratețe informațiile conținute într-un text sau în alt tip de resursă. Un rezumat informativ trebuie să fie cât mai obiectiv, adică să evite cu strictețe includerea în rezumat a unor opinii personale ale celui care face rezumatul. Acest tip de rezumat este recomandat pentru lucrări științifice, non-ficțiune, sau atunci când este necesar să se prezinte rapoarte obiective asupra unor conținuturi factuale [4]. Principalele tipuri de rezumate informative sunt: schița, abstractul și sinopticul. Schița arată ordinea și relația dintre părțile materialului scris. Abstractul prezintă ideea principală a unui text lung, sau a unui articol. Abstractul este destinat să ajute cititorii să decidă dacă doresc sau nu să citească întregul text. Sinopticul este o descriere concisă, cronologică a unui eveniment istoric, eveniment de știri, sau a altor fenomene din perspectiva derulării lor în timp [4].

Rezumatele descriptive se referă la textul (materialul) original, mai degrabă decât la conținutul acestuia. Un rezumat descriptiv prezintă într-un mod obiectiv, structura textului sursă și temele principale.

În ceea ce privește rezumarea automată, o soluție ar fi utilizarea unor modele de rezumare cu care se antrenează o rețea neuronală multistrat [5], o tematică pentru cluburile de excelență .

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

Concluzii

Sinteza textului este necesară nu numai elevilor, dar și cadrelor didactice, cercetătorilor și oamenilor care trebuie să parcurgă cantități uriașe de documente într-un timp scurt. Materialul realizează o introducere în rezumarea textului cu intenția de a lansa o provocare cadrelor didactice cuprinse în programul ProForm care predau matematică, informatică, respectiv TIC.

Bibliografie

1. Mehdi Allahyari, Seyedamin Pouriyeh, Mehdi Assefi, Saeid Safaei, Elizabeth D. Trippe, Juan B. Gutierrez & Krys Kochut. 2017. Text Summarization Techniques: A Brief Survey. In Proceedings of arXiv, USA, July 2017 (<https://arxiv.org/pdf/1707.02268.pdf>)
2. ***, <https://towardsdatascience.com/comparing-text-summarization-techniques-d1e2e465584e>
3. Rezumarea textelor medicale, <http://cgi.di.uoa.gr/~takis/aim.pdf>
4. Sinteza textului, <http://rom.explainwell.org/index.php/table-of-contents-synthesize-text/>
5. Gaetano Rosiello, Neural Abstractive Text Summarization, <http://ceur-ws.org/Vol-1769/paper12.pdf>

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

Progres profesional prin aplicarea metodei analogiilor în rezolvarea problemelor

Aplicarea metodei analogiei este o metodă de creativitate prin digresiune. Se poate spune că folosește gândirea laterală. Se caută o problemă care seamănă celei pe care o avem de rezolvat. “Ca și” – specific gândirii analogice este anterior lui „deci”, specific gândirii deductive. Se recurge la similitudine pentru a identifica noi idei, construcții ajutătoare, substituții, roluri noi, comportamente noi etc. Anumiți indivizi au asemănat școala cu o întreprindere și au încercat să aprecieze calitatea produselor. Indicatorii introduși nu clasifică în mod clar rebutul, de produsul bun, dar agențiile din domeniul educației consideră că dețin secretul clasificării instituțiilor. Avem un exemplu de analogie cu rezultat negativ, pe termen lung. Ar trebui să deducem de aici că nu întotdeauna metoda analogiilor este de succes. Da, este adevărat. De exemplu, în justiție. Dacă într-un caz similar s-a dat un verdict, atunci eroarea nu trebuie corectată, ci repetată. Este o axiomă a justiției.

Și totuși, prin analogie putem rezolva multe situații, cu condiția situării într-o logică. Mai ales dacă vorbim de adevăr absolut (1), respectiv de fals-absolut (0). Evident, ați dedus că există și logică multivalentă, respectiv logică fuzzy, dar despre aceste aspecte, într-un material viitor.

Conform [1], analogia se bazează pe similaritatea a două situații care nu se referă neapărat la aceleași elemente, “dar trebuie să existe o similaritate structurală între elementele domeniului sursă și țintă”.

Metoda analogiilor are patru faze principale [2]:

- A) Căutarea de analogii [3]. Pot exista mai multe. Explorăm spațiul reprezentărilor mentale specifice temei care nu ne lasă să dormim. Facem o listă.
- B) Evaluăm analogiile. Le asociem un indice de succes referitor la atingerea scopului urmărit. Pe unele le eliminăm. Deja gândim în termeni fuzzy. Pe o scară de la 0 la 100 asociem un punctaj. Apoi facem o ordonare, evident, în ordine descrescătoare. Cât reținem? Chiar să eliminăm anumite alternative? Este dificil de dat indicații. Fiecare idee ar trebui reanalizată cu următoarea ocazie.
- C) După ce am păstrat un set de alternative începem explorarea. Oabordare bazată pe caracteristici esențiale, puncte comune, ce este bun, ce pune opreliști. Fie și numai ordonarea multiatribut a alternativelor poate conduce la un progres profesional.
- D) Aplicabilitatea alternativei/alternativelor câștigătoare. Fiecare din alternativele cu potențial vor fi analizate în detaliu.

Dar, ce putem face cu “teleportarea” rezultată prin asemănarea geometrică sau izomorfismul unor structuri abstracte [4]? Construirea de figuri asemenea (sau congruente) în cadrul geometriei plane, a unor substituții algebrice în vederea recunoașterii unor identități sau inegalități clasice, sau identificarea unor bijecții cu teleportarea structurii comportamentale sunt practice uzuale. Evident, cei cu multă imaginație pot clona situații cunoscute pentru a obține noi provocări. De exemplu, în informatică, printr-o hipermutație (doar două schimbări minore: 0 se transformă în 1, iar + în *), pornind de la un soft care determină suma primelor n numere naturale nenule, cel clonat va determina produsul aceluiași numere.

Suma numerelor	Produsul numerelor
----------------	--------------------

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
BOTOȘANI

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/108182)

<pre>int main(void){ int k, n=7, rez; rez = 0; for (k=1; k<=n; k++) rez +=k; }</pre>	<pre>int main(void){ int k, n=7, rez; rez = 1; for (k=1; k<=n; k++) rez *=k; }</pre>
--	--

Prin acest material propunem un studiu mai atent al avantajelor și dezavantajelor utilizării metodei analogiei. Nu trebuie forțat. De exemplu, școala formează caractere (nu produce produse), profesorul fiind un model, nu doar un inginer sau supraveghetor al procesului de producție.

Bibliografie

1. Reka Janos, Transferul analogic. Mecanisme cognitive și modificabilitate, Teză de doctorat, Cluj-Napoca, 2014.
2. Mucchielli A., Dicționar al metodelor calitative în științele umane și sociale, Polirom, 2002.
3. ***, Tipuri de analogii, <https://ik-ptz.ru/ro/diktanty-po-russkomu-yazyku--3-klasse/pryamaya-analogiya-primery-vypolnyayushchie-to-cto-poslovicy-otrazhayushchie.html>

Voica C., Utilizarea analogiei în rezolvarea problemelor., Univ. Ovidius, http://math.univ-ovidius.ro/doc/evenimente/20061028/Cristian_Voica.ppt

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

Progres profesional prin aplicarea metodei analogiilor în rezolvarea problemelor

Aplicarea metodei analogiei este o metodă de creativitate prin digresiune. Se poate spune că folosește gândirea laterală. Se caută o problemă care seamănă celei pe care o avem de rezolvat. “Ca și” – specific gândirii analogice este anterior lui „deci”, specific gândirii deductive. Se recurge la similitudine pentru a identifica noi idei, construcții ajutătoare, substituții, roluri noi, comportamente noi etc. Anumiți indivizi au asemănat școala cu o întreprindere și au încercat să aprecieze calitatea produselor. Indicatorii introduși nu clasifică în mod clar rebutul, de produsul bun, dar agențiile din domeniul educației consideră că dețin secretul clasificării instituțiilor. Avem un exemplu de analogie cu rezultat negativ, pe termen lung. Ar trebui să deducem de aici că nu întotdeauna metoda analogiilor este de succes. Da, este adevărat. De exemplu, în justiție. Dacă într-un caz similar s-a dat un verdict, atunci eroarea nu trebuie corectată, ci repetată. Este o axiomă a justiției.

Și totuși, prin analogie putem rezolva multe situații, cu condiția situării într-o logică. Mai ales dacă vorbim de adevăr absolut (1), respectiv de fals-absolut (0). Evident, ați dedus că există și logică multivalentă, respectiv logică fuzzy, dar despre aceste aspecte, într-un material viitor.

Conform [1], analogia se bazează pe similaritatea a două situații care nu se referă neapărat la aceleași elemente, “dar trebuie să existe o similaritate structurală între elementele domeniului sursă și țintă”.

Metoda analogiilor are patru faze principale [2]:

- E) Căutarea de analogii [3]. Pot exista mai multe. Explorăm spațiul reprezentărilor mentale specifice temei care nu ne lasă să dormim. Facem o listă.
- F) Evaluăm analogiile. Le asociem un indice de succes referitor la atingerea scopului urmărit. Pe unele le eliminăm. Deja gândim în termeni fuzzy. Pe o scară de la 0 la 100 asociem un punctaj. Apoi facem o ordonare, evident, în ordine descrescătoare. Cât reținem? Chiar să eliminăm anumite alternative? Este dificil de dat indicații. Fiecare idee ar trebui reanalizată cu următoarea ocazie.
- G) După ce am păstrat un set de alternative începem explorarea. Oabordare bazată pe caracteristici esențiale, puncte comune, ce este bun, ce pune opreliști. Fie și numai ordonarea multiatribut a alternativelor poate conduce la un progres profesional.
- H) Aplicabilitatea alternativei/alternativelor câștigătoare. Fiecare din alternativele cu potențial vor fi analizate în detaliu.

Dar, ce putem face cu “teleportarea” rezultată prin asemănarea geometrică sau izomorfismul unor structuri abstracte [4]? Construirea de figuri asemenea (sau congruente) în cadrul geometriei plane, a unor substituții algebrice în vederea recunoașterii unor identități sau inegalități clasice, sau identificarea unor bijecții cu teleportarea structurii comportamentale sunt practice uzuale. Evident, cei cu multă imaginație pot clona situații cunoscute pentru a obține noi provocări. De exemplu, în informatică, printr-o hipermutație (doar două schimbări minore: 0 se transformă în 1, iar + în *), pornind de la un soft care determină suma primelor n numere naturale nenule, cel clonat va determina produsul aceluiași numere.

Suma numerelor	Produsul numerelor
----------------	--------------------

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
BOTOȘANI

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/108182)

<pre>int main(void){ int k, n=7, rez; rez = 0; for (k=1; k<=n; k++) rez +=k; }</pre>	<pre>int main(void){ int k, n=7, rez; rez = 1; for (k=1; k<=n; k++) rez *=k; }</pre>
--	--

Prin acest material propunem un studiu mai atent al avantajelor și dezavantajelor utilizării metodei analogiei. Nu trebuie forțat. De exemplu, școala formează caractere (nu produce produse), profesorul fiind un model, nu doar un inginer sau supraveghetor al procesului de producție.

Bibliografie

4. Reka Janos, Transferul analogic. Mecanisme cognitive și modificabilitate, Teză de doctorat, Cluj-Napoca, 2014.
5. Mucchielli A., Dicționar al metodelor calitative în științele umane și sociale, Polirom, 2002.
6. ***, Tipuri de analogii, <https://ik-ptz.ru/ro/diktanty-po-ruskomu-yazyku--3-klasse/pryamaya-analogiya-primery-vypolnyayushchie-to-cto-poslovicy-otrazhayushchie.html>

Voica C., Utilizarea analogiei în rezolvarea problemelor., Univ. Ovidius, http://math.univ-ovidius.ro/doc/evenimente/20061028/Cristian_Voica.ppt

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

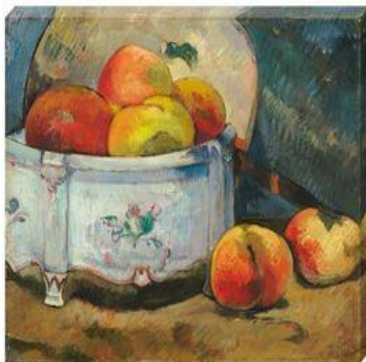
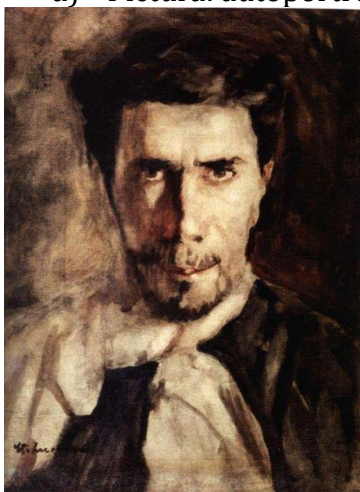
Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

Analiza de conținut a imaginii

Imaginea, materială sau nu, este ceva care ține loc de altceva cu care se aseamănă, ea este o reprezentare, un semn analogic. Evident, transpunerea în format numeric, este o imagine digitală, așa cum o știm astăzi, de exemplu în format JPEG.

Imaginea este o reprezentare a ceva vizual, dar poate fi și o reprezentare a ceva mental. Evident, analiza imaginii diferă atât ca urmare a tipului de reprezentare, dar și a modului de fabricare. Imaginea ca rezultat al picturii, al fotografierii, dar mai ales imaginea ca reprezentare a unui model matematic, este supusă unei analize specifice. Imaginea poate conține simboluri sau puncte de interes. Mai jos sunt prezentate mai multe tipuri de imagini:

a) Pictura: autoportret, natură moartă, simboluri etc.

Aici, analiza de conținut va identifica personajul, fructele sau simbolurile ascunse. În procesul de evaluare, imaginile pot fi utilizate pentru a identifica, corect, pictorul, respectiv curentul artistic.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

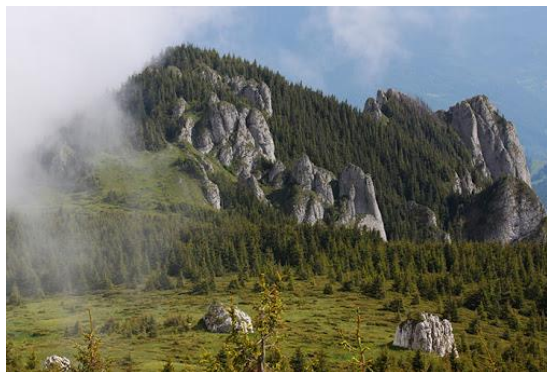
Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

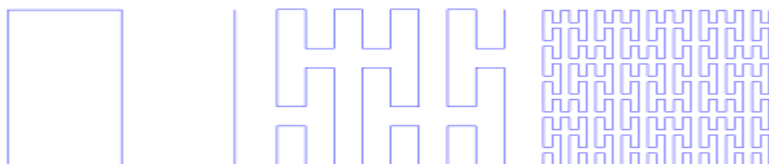
- b) Fotografia, este o copie a ceva real, inclusiv a unei picturi ceva care s-a obținut prin “înregistrarea luminii sau a altor radiații electromagnetice, fie prin intermediul unui senzor de imagine, fie prin intermediul unui material sensibil la lumină, cum ar fi filmul fotografic” (wiki).

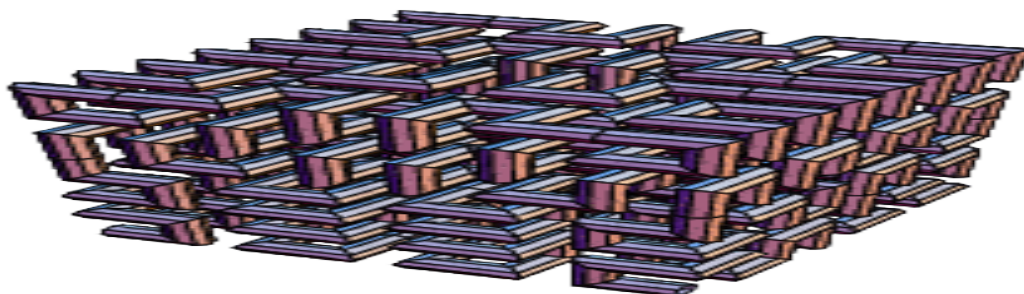
Fotografia poate fi utilizată în procesul de evaluare în vederea recunoșterii unor obiecte, locații [3, 4], activități etc.

- c) Imaginea fractală este realizată pe baza unui model matematic, ceea ce rezultă este o hartă de pixeli (puncte colorate) sau o mulțime de segmente interconectate [1]. O clasă aparte o ocupă curbele lui Peano care umplu o suprafață. În general, aria unei curbe este zero, dar aria unei curbe Peano este aria suprafeței pe care o umple. Cum cercul nu umple o suprafață, el fiind doar conturul discului, nu are arie (sau are aria zero).

Analiza de conținut a imaginilor rezultate din modele matematice este mult mai dificilă. Mai jos avem o colecție de imagini interesante care pot face deliciul creierului.

(Primele iteratii ale algoritmului de generare a curbei Peano, wiki)

(Curba lui Hilbert: <https://mathworld.wolfram.com/HilbertCurve.html>)

UNIUNEA EUROPEANĂ

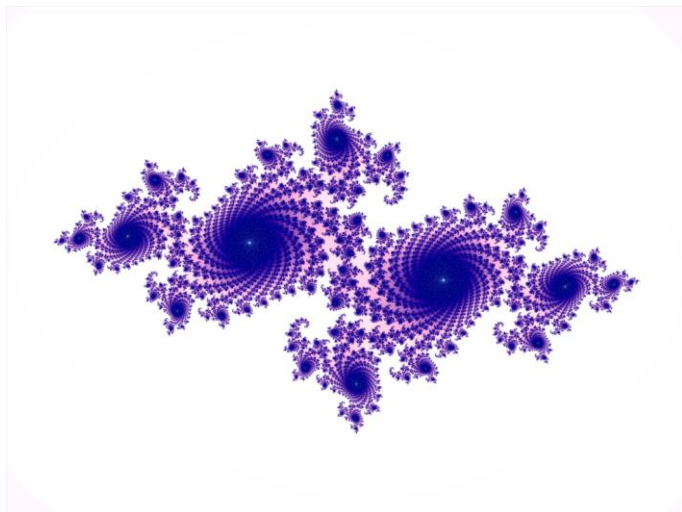

GUVERNUL ROMÂNIEI

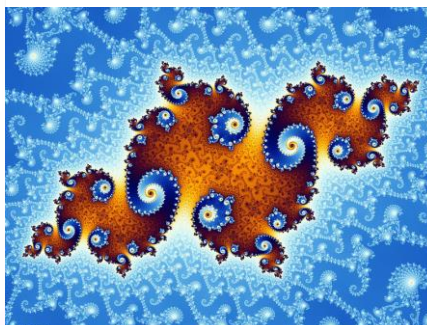

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

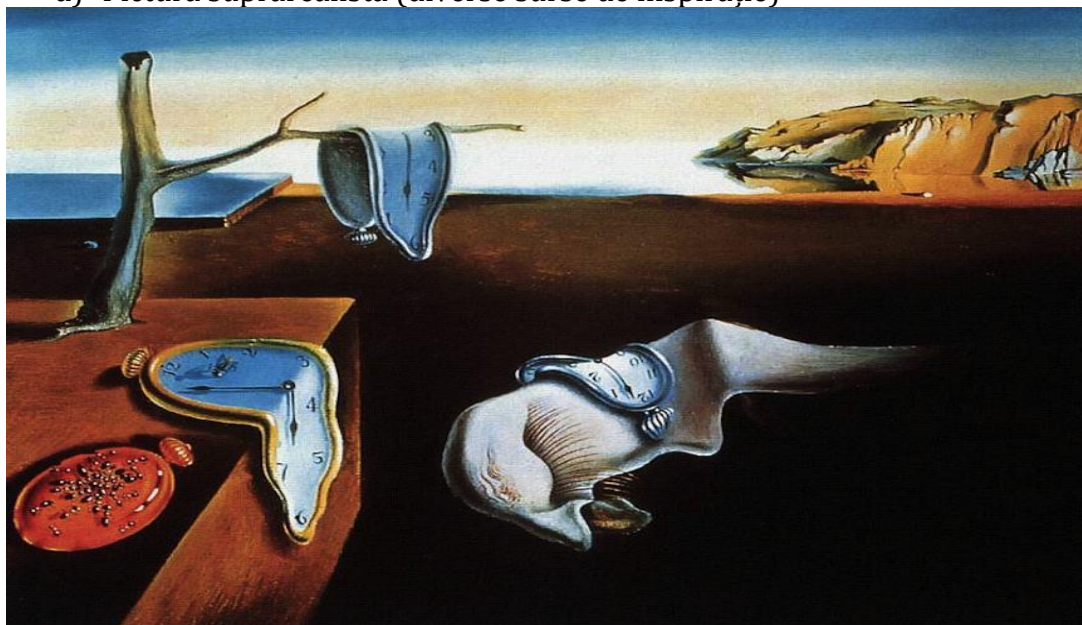

Mulțime Julia (wiki)

Mulțime Mandelbrot (wiki)

d) Pictură suprarealistă (diverse surse de inspirație)

(Salvador Dali, Persistența memoriei [2])

Acestea sunt câteva tipuri de imagini pentru care analiza de conținut se realizează folosind metode diferite. Aplicabilitatea analizei de conținut se demonstrează doar prin obiectivul urmărit și rezultatele obținute. Imaginile au rolul lor în predare, învățare și evaluare. Astfel că testele bazate pe imagini sunt utile nu numai preșcolarilor, dar și adulților [8].

Redăm, mai jos câteva extrase din [8], păreri ale experților intervievați în cadrul proiectului:

- „Învățarea vizuală este utilizată în procesul de predare, dar, de cele mai multe ori ca o metodă alternativă de educație.”
- „Elevii răspund foarte bine la metodele de învățare vizuală, în primul rând pentru ca este o metodă de învățare diferită, implică mai puțin efort, nu trebuie ca aceștia să asculte foarte mult, să înțeleagă, să memoreze și eventual să folosească informația în așa fel

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

încât să fie înțeleasă. În învățarea vizuală mesajul, informația este pur și simplu acolo, ..., trebuie doar să o vadă și să o înțeleagă.”

- „Termenul de „învățare vizuala” nu exista, deci nici conceptual, nici program de învățare, nici metodologia. Cu toate acestea, in programele de formare ale adultilor, si mai exact cand se vorbeste de dezvoltarea abilitatilor de comunicare un foarte mare accent se pune pe non-verbal (limbajul trupului) care, potrivit cercetarilor lui Mehrabian are o pondere de 55% intre cele 3 forme de comunicare.”
- „Învățarea vizuala conduce catre o mai buna si mai rapida intelegere a proceselor, a functionalitatii acestora, a unei mai bune anticipari a problemelor care ar putea sa apara si cu aceasta abordare, abilitatile practice se formeaza si se dezvoltă mai usor.”
- „Individul colecteaza informatiile despre obiecte prin simturi (vedere, miros, auz, simtul tactil si gustul), le combina si obtine o imagine perceptiva. Aceasta imagine este apoi suprapusa peste reprezentarea deja existenta pana formeaza paternul potrivit. Acesta imagine este proiectata ca facand parte dintr-o categorie si recunoscuta ulterior.”
- „Învățarea vizuală transmite o mare cantitate de informații concrete, facilitează formarea reprezentărilor mintale și este accesibilă înțelegerii. Dacă se accentuează prea mult învățarea vizuală, se stimulează dezvoltarea unei gândiri concrete, in dauna gândirii abstracte, formale, -conceptuale.”

Bibliografie

1. <https://demonstrations.wolfram.com/topic.html?topic=Fractals&limit=20>
2. <https://www.widewalls.ch/surrealist-paintings/salvador-dali-2/>
3. <http://www.camera1.ro/sfaturi-pentru-fotografie-de-peisaj/>
4. <https://www.google.com/search?q=autoportret+luchian>
5. <https://www.google.com/search?q=natura+moarta>
6. <https://www.google.com/search?q=pictura+abstracta>
7. <https://www.google.com/search?q=Functional+Graphs>
8. Învățarea vizuala, https://www.die-bonn.de/visual/romana/materialien/National%20report_Romana_ro.pdf

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
BOTOȘANI

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

Învățarea școlară – practici eficiente adaptate stilurilor de învățare

Termenul "învățare" este folosit de secole pentru a denumi activități prin care oamenii se străduiesc să asimileze informații și să-și formeze anumite genuri de competențe [1]. Modurile de învățare sunt, de cele mai multe ori, specifice domeniului în care se dorește învățare.

S-a observat că există în principiu trei mari profiluri de învățare [2]:

1. **Învățare vizuală** - se învață folosind preponderent simțul văzului, se învață mai ușor materialele tipărite sau grafice, ori pur și simplu prin privirea obiectelor

Elevii cu acest stil de învățare:

- *preferă să vadă lucrurile sau să vadă ceea ce învață;*
- *învață pe baza ilustrațiilor, hărților, imaginilor;*
- *consideră că este important să vadă textul scris;*
- *trebuie să dețină controlul asupra mediului în care învață;*
- *organizează independent mediul de învățare;*
- *recitirea sau transcrierea materialului sunt cele mai frecvente metode de fixare de către acești studenți.*

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

2. **Învățare auditivă** - se învață cel mai bine prin ascultare și conversație

Elevii cu acest mod de a studia:

- *învață vorbind și ascultând;*
- *sunt eficienți în conversațiile de grup;*
- *își exprimă entuziasmul oral;*
- *suportă greu tăcerea în timp ce învață;*
- *învață din explicația persoanei care prezintă noile informații;*
- *își exprimă acțiunile întreprinse pentru a depăși dificultățile lor de învățare.*

3. **Învățare kinestezică și tactilă** - se învață cel mai bine prin atingerea obiectelor, prin perceperea senzorială a materiei, sau prin folosirea mâinilor și degetelor, prin acționarea maselor musculare (și este proprie celor care au nevoie să se miște pentru a putea învăța)

Elevii care adopta acest stil de învățare:

- *au nevoie să atingă și să se implice fizic în activitatea de învățare;*
- *învață din situațiile în care pot experimenta;*
- *își arată entuziasmul sărind;*
- *nu acordă prea multă importanță luării de notițe;*
- *luarea de notițe înseamnă mai mult un act fizic și nu un suport vizual pentru învățare; De multe ori nu privesc notițele.*

Pentru identificarea stilului de învățare se poate aplica metoda chestionarului [1], precum și metoda observației. În învățarea unui material se trece obligatoriu prin următoarele faze sau etape de asimilare [1]:

1. Etapa de acomodare sau familiarizare cu conținutul de învățare.
2. Etapa asimilării rapide și în cantități mari a cunoștințelor.
3. Etapa de relativă stagnare sau chiar regres a ritmului de învățare.
4. Etapa învățării intensive în preajma verificării sau a examenelor.

În vederea învățării eficiente se pot utiliza tehnici variate: tehnica memorării logice, tehnica de luare a notițelor și de elaborare a fișelor, tehnica elaborării planului unei lucrări, tehnica citirii rapide, tehnica discursului, tehnica recapitulării pentru teze și examene, tehnica ascultării active, tehnica de elaborare a planului de idei.

Metodele de învățare sunt de natură sintetică, de natură analitică sau secvențială, de tip progresiv cu repetări recurente, de natură individuală, respectiv pentru stimularea creativității.

Din cele de mai sus deducem că performanța învățării depinde de locul învățării, despre climatul clasei de elevi [3]. Din studiile realizate și publicate de specialiștii în educație rezultă că aspectele climatului care au cel mai puternic impact asupra performanțelor elevilor sunt [3]: așteptările superioare formulate de către profesori, mediul de învățare sănătos, moralul ridicat al profesorilor și al elevilor deopotrivă, tratarea echitabilă și pozitivă a elevilor, angajarea activă a acestora în procesul de predare-învățare, relațiile pozitive stabilite la nivelul clasei.

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

Cel mai bun climat ar trebui să se bazeze pe deschidere, pe participare democratică, pe orientare spre ființa umană, pe stimularea a cooperării și competiției, iar în situații speciale trebuie să ia în considerare particularitățile individului.

Bibliografie

1. Prof. Nicoleta Prepeleț, Factori ai învățării eficiente, Proiect ERASMUS * KA1, http://scis.ro/images/Articole/2018/erasmus_ka1/Produce%20finale/Factori_ai_invatarii_eficiente.pdf, 2016.
2. iTeach, <https://iteach.ro/pagina/1113/>
3. Ramona Iulia Herman, Program pedagogic de optimizare a stilurilor manageriale ale profesorilor și stimularea a climatului clasei de elevi, Presa universitară Clujeană, 2015.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

Utilizarea platformei YOUTUBE în educație

YouTube este o platformă de socializare lansată în 2005, care permite miliarde de persoane să descopere, să vizioneze și să distribuie videoclipuri originale create de utilizatori [1, 2]. Această platformă este un forum care poate conecta, informa și inspira persoane din întreaga lume.

Puterea pe care YouTube o are ca instrument educațional depinde de modul în care este integrat în învățarea în clasă. Videoclipul poate inspira și angaja elevul atunci când este încorporat în activități de învățare centrate pe elev, determinând o motivație crescută, un nivel de comunicare sporit și note mari la evaluare.

Paradigma „Trei I” - Imagine, Interactivitate și Integrare oferă instrumente practice pentru a ajuta educatorii cu proiectarea pedagogică și dezvoltarea resurselor de streaming video pentru învățarea online.

Pentru succesul unei clase bazate pe YouTube, cadrele didactice trebuie să fie aibă nu numai cunoștințe pedagogice, dar trebuie să posede cunoștințe din domeniul predate, dar și cunoștințe tehnologice, iar școala trebuie să beneficieze de infrastructura informatică necesară. Introducerea tehnologiei în clasă este complexă, întrucât se schimbă mereu, ceea ce determină schimbarea cunoștințelor și abilității profesorului de a folosi acest mediu și va afecta pedagogia și, de asemenea, transmiterea de conținut. Cunoașterea tehnologică include să știi cum să folosești tehnologia într-un cadru educațional și să te poți adapta la noile forme de tehnologie. Cunoștințele pedagogice sunt înțelese drept cunoștințele „cu scop general” specifice învățării. Abilitățile pe care profesorii le dezvoltă de-a lungul timpului le permit acestora să gestioneze și să organizeze predarea pentru a atinge obiectivele de învățare și rezultatele specificate. Cunoașterea conținutului vizează conținutul specific sau subiectul predat. Pentru a reuni aceste trei componente, totul se concentrează pe modul în care tehnologia poate fi utilizată pentru a răspunde nevoilor pedagogice în timp ce se predă eficient conținutul.

Dispozitivele mobile sunt în centrul mLearning: telefoane inteligente, tablete și chiar mici laptop-uri (notebooks). Toate aceste dispozitive pot fi utilizate pentru a vizualiza videoclipuri YouTube în scopuri educaționale sau personale.

Dispozitivele utilizate sunt individualizate, ceea ce înseamnă că elevii să-și aleagă tipul de dispozitiv, dar și stiluri de culori și fonturi. Mai mult, dispozitivele sunt conectate. Această conexiune trebuie să fie de mare viteză și să permită elevilor accesul ușor la internet, videoclipuri, mesagerie instantanee și multe altele.

Atunci când folosesc YouTube, cadrele didactice trebuie să fie conștiente de conținutul pe care educabilii îl accesează pe dispozitivele lor din interiorul clasei. Întrucât elevii folosesc propriile dispozitive, trebuie luate măsuri pentru a se asigura că utilizează în mod corespunzător aplicațiile. Atunci când se conectează online, educatorii, învățătorii și profesorii trebuie să se asigure că toată comunicarea este monitorizată și orientată către conținutul discutat în clasă.

O clasă “blended” este una în care se îmbină predare față în față cu predarea de la distanță. De exemplu, predarea cândva în cadrul clasei este acum realizată de acasă înainte de ora de curs. Apoi, sala de clasă devine un mediu de lucru prin probleme, de avansare și învățarea colaborativă prin proiecte individuale sau în echipă. Elevii preferă vizionarea video în loc de citirea materialelor tipărite când vine vorba de pregătirea de acasă pentru lecție.

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
BOTOȘANI

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

Câteva bune practice (recomandări):

1. Instructorii ar trebui să aleagă un videoclip bazat pe valoarea sa instructivă, nu doar datorită conținutului său plin de umor.
2. Este recomandat ca educatorii, învățătorii și profesorii să aibă un plan de rezervă, inclusiv descărcarea sau convertirea videoclipului pentru a fi redat fără acces la internet.
3. Învățarea video nu trebuie să fie pasivă, ci trebuie să aibă un scop. Videoclipurile trebuie redade pe segmente scurte, permițând elevilor să pună întrebări sau să se gândească critic la conținutul pe care l-au vizualizat. De asemenea, elevii ar trebui să fie încurajați să ia notițe în timp ce vizionează videoclipuri. Videoclipurile sunt ideale pentru dezvoltarea abilităților de luare a notițelor, care se poate realiza luând notițe la prima vizualizare și apoi înlocuirea și verificarea acestora.
4. Utilizarea funcției „pauză” în videoclip este o modalitate excelentă de a permite elevilor să prezice ce s-ar putea întâmpla sau să reamintească informațiile din videoclip.
5. Redarea videoclipului cu sunetul dezactivat permite elevilor să se concentreze asupra imaginilor video și instructorului să povestească.
6. Este esențial ca elevilor să li se acorde responsabilitate atunci când vizionează un videoclip. Instructorul trebuie să introducă videoclipul cu o întrebare sau instrucțiuni, cum ar fi să le spună elevilor să caute vocabular necunoscut. Videoclipul ar trebui să aibă, de asemenea, o activitate care să o însoțească pentru a face conținutul mai clar și mai semnificativ. Acest lucru îi ține pe elevi activi și se pot atinge obiectivele de învățare. Instructorii ar trebui să urmărească, de asemenea, ca după terminarea videoclipului să pună întrebări.
7. YouTube are potențialul de a fi utilizat pentru mai multe domenii care nu sunt tradiționale, cum ar fi matematica, pentru a spori învățarea elevilor într-un mod nou.
8. Profesorii ar trebui să fie precauți atunci când selectează materiale online, pentru a se asigura că sunt credibile, corecte și susțin în mod semnificativ conținutul didactic dorit.
9. Profesorii și studenții ar trebui să fie la curent cu următoarele: Cont YouTube, Abonamente, Canal și Playlist.
10. Fiecare cadru didactic trebuie să poată răspunde la fiecare din următoarele întrebări:

A. Ce caracteristici oferite în prezent de YouTube, cum ar fi listele de redare și abonamentele, pot fi utilizate în clasele la care predă?

b. Utilizarea YouTube diferă de la o clasă tradițională de cea blended, respectiv cea de tip online complet?

c. Cadrul didactic își poate produce propriul conținut video pentru a fi folosit în clasă?

d. Care este nivelul de implicare al elevilor în parcurgerea conținutului educațional când este utilizat YouTube?

e. Ce strategii poate cadrul didactic să pună în aplicare pentru a se asigura că YouTube este utilizat în mod eficient și adecvat?

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
BOTOȘANI

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării
unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

Bibliografie

1. ***, https://en.wikipedia.org/wiki/History_of_YouTube
2. ***, <https://www.techsmith.com/blog/youtube-for-learning-videos/>
3. ***, <https://tophat.com/blog/youtube-in-the-classroom/>
4. ***, <https://youtube.googleblog.com/2018/10/youtube-learning-investing-in.html>
5. ***, <https://www.filmora.io/community-blog/8-free-online-courses-for-beginner-youtube-creators--504.html>

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
BOTOȘANI

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

Platforma ZOOM și educația online

1. Introducere

Zoom (<https://zoom.us>) este un software de conferință video online care oferă numeroase funcții pentru a susține întâlniri online, precum:

- Partajare ecran (video și audio)
- Tablă albă (virtuală)
- Conversație online (Chat)
- Înregistrarea întâlnirilor
- Sondaj/Chestionare în direct
- Managementul participanților la întâlnire.

Principalele butoane [5]

Înainte de a începe întâlnirea, descărcați clientul browserului web „*Zoom client for meetings*”. La adresa URL: <https://zoom.us/download>, faceți clic pe **Zoom client for meetings – download**. Salvați fișierul Zoominstaller.exe în computer sau laptop și apoi faceți dublu clic pe el pentru a începe instalarea clientului Zoom. Se pot urmări tutorialele [1], [2] de cei care sunt începători.

La data și ora programată a lecției, elevul face clic pe adresa URL a întâlnirii Zoom care i-a fost trimisă prin e-mail. Când se intră pentru prima oară la cursul de Zoom online se va face clic pe **Join with Computer Audio**.

2. Sfaturi și trucuri pentru lecțiile virtuale cu Zoom

- Pre-setați întâlnirea pentru a pune pe mut microfoanele elevilor la intrare. Acest lucru ajută la evitarea zgomotului de fundal și permite elevilor să se concentreze asupra lecției.
- Pentru prima întâlnire, alocați timp pentru prezentarea participanților în Zoom și asigurați-vă că aceștia sunt capabili de conectarea lor audio și video. Priviți la camera video pentru a crea contact vizual cu elevii. Acest lucru ajută la o conexiune mai puternică cu clasa în timp ce predați video. Verificați chatul sau video-ul elevilor (dacă este cu camera foto) pentru a vă putea conecta cu elevii și pentru a primi feedback. Trebuie vorbit ca și cum ai fi față în față cu clasa, asigurându-te totodată că te afli la distanța corespunzătoare de microfon pentru cea mai bună experiență audio.
- Stabiliți o agendă-plan de lucru pentru fiecare întâlnire, prin afișarea pe ecran a unui document sau diapozitiv la începutul lecției. Acest lucru oferă elevilor o idee clară despre cum va progresa ora, despre ce va fi acoperit și la ce activități vor participa. Când faceți o prezentare, partajați imagini, fișiere sau videoclipuri, oferiți-le timp elevilor pentru a deschide sau a lua în considerare ceea ce ați transmis (partajat).
- Discutați regulile de comportament online și așteptările elevilor-cadrului didactic.
- Utilizați tabla albă sau adnotați un document partajat și lăsați și elevii să se implice.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

- Rezervați timp pentru întrebări, comentarii și reacții din partea clasei. Poate câteva minute pentru ca elevii să reacționeze și să scrie întrebările în chat sau să le pună în direct.

Ecranul Zoom în timpul lecției [5]

3. Mai multe detalii pe partea tehnică

1. Despre sondaje în timpul întâlnirilor, <https://support.zoom.us/hc/en-us/articles/213756303-Polling-for-Meetings>
2. Camere zoom (pentru lucru separate cu echipe multiple): <https://support.zoom.us/hc/en-us/articles/206476093-Getting-Started-with-Breakout-Rooms>
3. Feedback non-verbal: <https://support.zoom.us/hc/en-us/articles/115001286183-Nonverbal-Feedback-During-Meetings>
4. Fundal virtual: <https://support.zoom.us/hc/en-us/articles/210707503-Virtual-Background>
5. Partajarea ecranului: <https://support.zoom.us/hc/en-us/articles/201362153-How-Do-I-Share-My-Screen->
6. Tabla virtuală: <https://support.zoom.us/hc/en-us/articles/205677665-Sharing-a-whiteboard>
7. Adnotarea: <https://support.zoom.us/hc/en-us/articles/115005706806-Using-annotation-tools-on-a-shared-screen-or-whiteboard>
8. Transcrierea înregistrarea întâlnirilor: <https://support.zoom.us/hc/en-us/articles/115004794983-Automatically-Transcribe-Cloud-Recordings->
9. Chat: <https://support.zoom.us/hc/en-us/articles/203650445-In-Meeting-Chat>
10. Generarea rapoartelor și seturi de întrebări (sondaj): <https://support.zoom.us/hc/en-us/articles/216378603-Generating-Meeting-Reports-for-Registration-and-Polling>
11. Înregistrarea: <https://support.zoom.us/hc/en-us/articles/206277393-Finding-and-Viewing-Recordings>

4. Bibliografie

1. ***, <https://www.youtube.com/watch?v=AfY23fj5tnA>
2. Profesorul digital, <https://www.youtube.com/watch?v=ArrVeAUjHd0>

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
BOTOȘANI

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării
unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

3. ***, <https://www.youtube.com/watch?v=9guqRELB4dg>
4. ***, http://www.wiu.edu/CITR/resources/tip_sheets/zoom/using_zoom.pdf
5. [https://www.oise.utoronto.ca/ec/Teach Study Work Remotely/Delivering Your Courses Online/Teaching Online.html](https://www.oise.utoronto.ca/ec/Teach_Study_Work_Remotely/Delivering_Your_Courses_Online/Teaching_Online.html)

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
BOTOȘANI

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

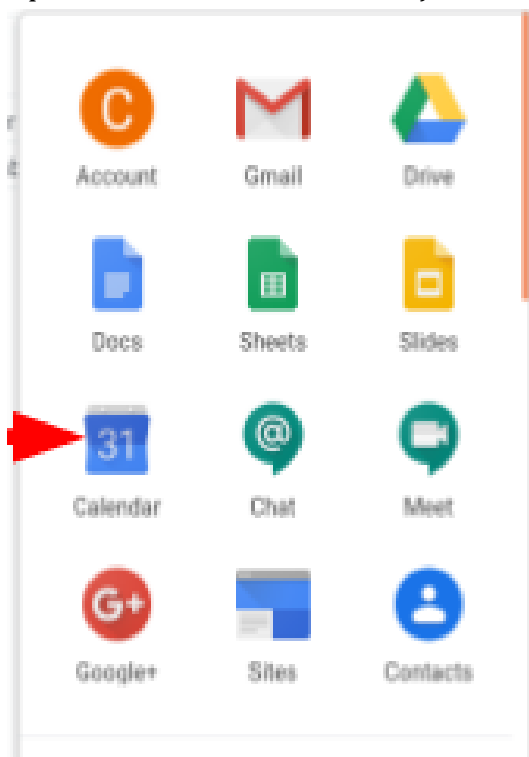
Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

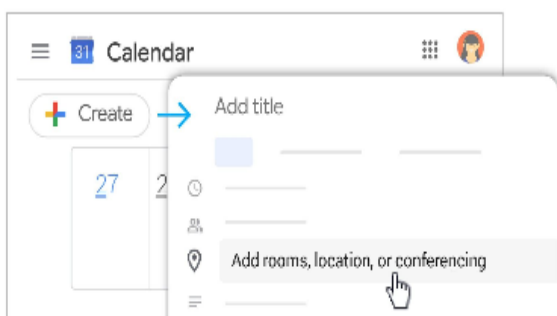
Utilizarea Google Hangouts în predarea online

Google Hangouts are numeroase beneficii pentru profesori și elevi: permite folosirea chat-ului pentru întrebări rapide, efectuarea și inițierea de apeluri video de grup, un program de lucru virtual care permite conectarea simultană a 25 de utilizatori.

Cu Google Hangouts profesorii și elevii se pot conecta oricând, de oriunde și de pe orice dispozitiv. În plus, profesorii pot comunica cu alți educatori sau comunități educaționale pentru a face schimb de idei și de cunoștințe și pentru a împărtăși experiențe.

Google Hangouts este platforma de mesagerie și conferință Google, care include Meet, serviciul său de chat video. Și este în G Suite, ceea ce înseamnă că dacă Gmail este activ, este foarte ușor să accesați Google Hangouts prin intermediul Google Calendar și prin e-mail [5]. Pentru a începe un apel, puteți crea un eveniment în Google Calendar și selectați Adăugare conferință, care va genera o sală de întâlnire Hangouts pentru întâlnire. Când adăugați invitați în cadrul evenimentului, aceștia vor primi o invitație cu linkul de întâlnire, la care pot face clic pentru a se alătura. Puteți, de asemenea, să mergeți direct la Întâlnire pentru a porni un apel sau să vă alăturați utilizând ID-ul întâlnirii din invitația Google Calendar. Înainte de a vă alătura, vi se va solicita să activați atât audio, cât și video separat - o caracteristică care vă va salva de a fi văzut de colegii dvs. înainte de a fi gata. Și dacă nu aveți un cont Gmail, puteți să vă alăturați sau să începeți o întâlnire la meet.google.com sau prin aplicațiile Hangouts Meet by Google de pe iOS și Android.

1. In **Calendar**, click **Create**
2. Add your event details and guests.
3. Click **Add rooms, location, or conferencing**.
4. Click **Save**.

See other ways to [start a video meeting](#).

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

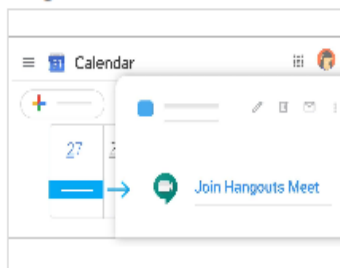

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

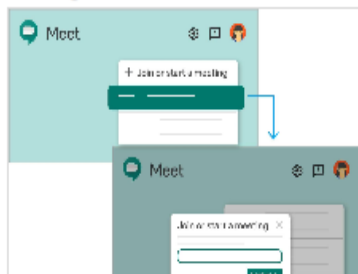
From Calendar:

Click the event, then click **Join Hangouts Meet**.

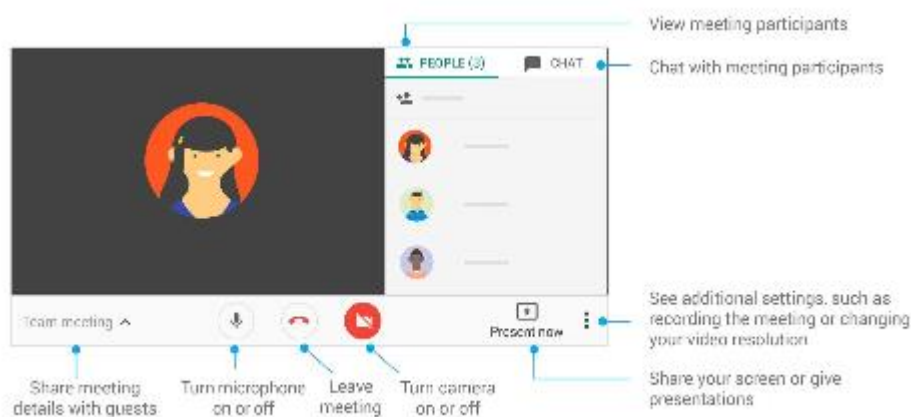
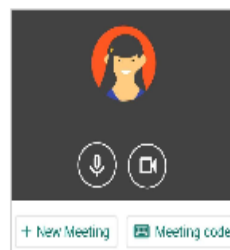
From Meet:

Join a scheduled meeting or use a meeting code.

From mobile devices:

Open the Meet app on [Android](#) or [Apple® iOS®](#) devices.

Odată ajuns la apel, putem utiliza funcția Chat din panoul din partea dreaptă pentru a comunica prin text cu participanții la videochat sau pentru a partaja ecranul prin butonul Presentation. Și dacă dorim să scutim elevii de a vedea toate file deschise în browserul nostru, putem partaja doar o fereastră și nu întregul ecran [5].

Putem alege, de asemenea, modul în care dorim să afișăm conferința video. Ca și Zoom, care are două opțiuni de orientare (Vizualizarea Active Speaker și Galerie View), Hangouts Meet ne permite să vizualizăm participanții într-o grilă sau cu difuzorul activ evidențiat. Putem alege, de asemenea, să vizualizăm participanții inactivi într-o bară laterală. Pentru a schimba aspectul, accesăm **More>Change layout** din colțul din dreapta jos al ferestrei Meet.

Bibliografie recomandată

1. ****, <https://www.youtube.com/watch?v=pdNxUrXryrA>
2. ***,
<https://isj.educv.ro/sites/default/files/Ghid%20de%20activare%20G%20Suite%20for%20Education%2C%20instalare%20aplica%C8%9Bie%20ADMA%20SIIR%20C8%99i%20activare%20Office%20365%20A1%20-%20C3%AEEnv%C4%83%C8%9B%C4%83m%C3%A2nt%20preuniversitar.pdf>
3. <https://www.tuiasi.ro/wp-content/uploads/2020/03/ghid-utilizare-google-meet-v3.pdf>

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării
unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

4. EDUPEDU, <https://www.edupedu.ro/bookmark-toate-resursele-de-predare-si-invatare-la-distanța-publicate-pana-acum-de-edupedu-ro-la-un-loc-aplicatii-platfome-online-solutii-software-telescoala-webinarii-tutoriale-programe-de/>
5. <https://storage.googleapis.com/support-kms-prod/KULYhXlmf09NpUnl3TtsNVKBH3iZtZOSsGnA>

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
BOTOȘANI

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

Managementul timpului 1 CEASUL și BUSOLA

Introducere

De ce *Time Management*? Pentru că e la modă sau pentru că totul a devenit o urgență? Oare numărul mare de activități pe care suntem obligați să le desfășurăm la clasă sau în viața de zi cu zi a crescut atât de mult în această epocă a vitezei, sau ne dorim noi din ce în ce mai mult pentru că și oferta a crescut?

Dacă întrebi orice persoană, nu numai cadrele didactice, cum stă cu agenda, veți constata că toți *sunt pe fugă*.

În cadrul Modulului 6 - *Managementul carierei prin dezvoltare personală și profesională* este abordată această temă pe larg.

Poate ați constatat că, deși lucrați mai mult, obiectivele cresc și ele. La școală sunt din ce în ce mai multe tipuri de activități, acasă familia vă solicită, timpul pe care să-l alocați doar propriei persoane aproape că nu mai există.

În dialogul avut în cadrul formării multe cadre didactice au recunoscut că se simt depășite, că, deși lucrează mai mult, mai inteligent, utilizând tehnologiile de ultimă oră și mai repede, nu rezolvă problema.

Vă propunem pe parcursul câtorva bune practici să descoperim noi metode pentru a ne stabili prioritățile pe baza acelor lucruri care contează cu adevărat în dezvoltarea noastră personală și profesională.

Am descoperit o imagine sugestivă pentru situația actuală pe situsul

<https://taitung.eu/index.php/managementul-timpului-2/>.

“..dacă nu știi unde vrei să ajungi, poți să o apuci pe orice cale” - Patrick Forsyth

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
BOTOȘANI

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă (POCU/73/6/6/108182)

2. Două instrumente de bază pentru stabilirea priorităților – CEASUL și BUSOLA

Cu toții ne străduim să facem loc priorităților din viața noastră, cu condiția să le recuoștem la momentul potrivit. Apar situații la clasă în legătură cu un elev care ajunge într-o situație dificilă, și, deși suntem dirigintele clasei, nu reușim să-l susținem la momentul potrivit pentru a evita un deznodământ neplăcut, poate chiar un abandon sau o situație mai tragică. Sau, abia când suntem în fața unei despărțiri sau unei boli realizăm că nu am acționat așa cum trebuia pentru a evita situația, din lipsă de timp.

Stehen R Covey și A. Roger & Rebeca R Merrill ne propun să simbolizăm străduința noastră de a sesiza și a face loc priorităților prin două instrumente – CEASUL și BUSOLA.

”CEASUL – reprezintă angajamentele, răspunderile, planificările, scopurile, activitățile noastre- ceea ce facem cu timpul nostru și modul în care reușim să-l administrăm.

BUSOLA- reprezintă viziunea noastră, valorile, principiile, crezul, conștiința – ceea ce simțim că e cu adevărat important și modul în care ne orientăm viața.”¹²

Problema apare atunci când constatăm la sfârșitul zilei, sau al unui ciclu de viață, că există o mare prăpastie între cele două. Ne pierdem în activități zilnice obositoare și pierdem din vedere direcția. Mulți dintre noi se simt prinși într-un fel de capcană din

¹² Stehen R Covey , A. Roger & Rebeca R Merrill, *Managementul timpului sau Cum ne stabilim prioritățile* , Ed ALL, 2007, p.14

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

care nu mai pot scăpa. Spunem mereu că suntem obosiți și stresați, că tot ceea ce se întâmplă este dincolo de controlul nostru.

Vă propun să ne oprim o clipă și să facem ordine.

Simțiți o discrepanță între CEAS și BUSOLĂ în viața dumneavoastră?

Această discrepanță poate fi resimțită acut sau doar ca un fel de discomfort. Uneori simțim că nu o putem scoate la capăt cu multitudinea de activități, ne simțim stresați și începem să facem lucrurile în forță, supralicitând.

Putem fi doar confrunțați cu o dilemă – ce vrem să facem și ce facem de fapt efectiv acasă și la școală. Simțim un sentiment de vinovăție pentru că nu facem ceea ce ni se cere și nu ne mai putem bucura de adevăratele reușite.

De mulți ani fericirea este definită în termenii împlinirii profesionale și financiare, dar în forurile noastre interioare simțim că nu este suficient.

Avem o carieră profesională pe care am cucerit-o treaptă cu treaptă – studiu până noaptea târziu, diplome, promovări, examene de grad, titularizări, etc.

Din când în când câte un curs de formare profesională care mai începe cu greu în programul nostru foarte încărcat, la care răspundem în grabă, eventual bizuindu-ne pe colegi.

Rămânem captivi în dorința de ascensiune, dar și pe obiectivul financiar.

Uneori însă realizăm că scara pe care ne-am străduit atât de mult să urcăm nu era rezemată de peretele potrivit, sau era chiar în aer. Descoperim atunci că nu era tocmai ce așteptam noi de la viață. Că am lăsat în urmă lucruri personale nerezolvate, am pierdut momente frumoase pentru că, deși fizic eram acolo, cu gândul era la alte probleme urgente. Eram doar prezenți, dar nu împreună cu adevărat cu cei dragi.

Unii dintre noi se pot simți dezorientați și confuzi poate în acest moment, trezindu-se ca după un somn lung în care au făcut doar ceea ce li s-a cerut fără să-și stabilească priorități, purtați de viață și trecând în mod automat de la o activitate la alta.

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
BOTOȘANI

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

Unii dintre noi ne dăm seama că ceva nu e în ordine, dar nu avem încredere în alte opțiuni. Sau simțim că prețul schimbării e prea mare. Sau ne e frică să încercăm. E mai simplu să trăiești așa, în dezechilibru.¹³

3. Copotul de alarmă

Un clopot de alarmă poate fi dat de o durere, o boală, o pierdere. Devenim brusc conștienți de discrepanța dintre CEAS și BUSOLĂ în viața noastră. Situații de alarmă pot fi și în cadrul activității profesionale. Am fost mult prea ocupați să controlăm situația, decât să înțelegem contextul. Nu de puține ori sancționăm drastic comportamentul elevilor, sau al colegilor în anumite situații fără să știm cu adevărat ce s-a întâmplat în spatele evenimentelor, ce discrepanțe există între realitate și așteptări. Din păcate ne concentrăm mai mult pe așteptări și ne asumăm greu consecințele momentelor de absență din propria viață.

Sunt tineri dependenți de droguri pe care îi neglijăm, mai trist este atunci când clopotul bate pentru propria noastră familie, când află că o ființă dragă este atinsă de acest flagel. Dar noi eram ocupați cu evoluția pe scara succesului sau cea financiară. Dar clopotul de alarmă poate avea și alte conotații – simple insomniile tratate cu somnifere, dureri ușoare tratate cu aspirină, sau chiar ușoare stări de indispoziție nedefinite.

Este motivul pentru care vă propunem câteva metode de a *impăca* la momentul potrivit CEASUL și BUSOLA.

BIBLIOGRAFIE

1. Stehen R Covey , A. Roger &Rebeca R Merrill,*Managementul timpului sau Cum ne stabilim prioritățile* , Ed ALL, 2007,
2. Stehen R Covey, A treia cale, Ed ALL, 2013

¹³ Idem, p.15

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
BOTOȘANI

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării
unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

3. <https://taitung.eu/index.php/managementul-timpului-2/>

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
BOTOȘANI

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/108182)

Managementul timpului 2

Trei generații de *Time Management*

Introducere

Ne propunem să începem periplul nostru prin metodele creative de *time management* cu prezentarea celor trei generații cel mai bine cunoscute.

Dacă acum 30-40 de ani existau puține preocupări în acest domeniu, în prezent literatura de specialitate și internetul ne furnizează mii de cărți și articole pe această temă. Dar oare nu putem orienta ușor prin acest hățiș de informații și metode? Apare din nou marea problemă – TIMPUL!

Îndrăznesc să spun că de fapt nu timpul este marea problemă, ci lipsa preocupărilor noastre de a ne stabili prioritățile.

1. Prima generație

Conform S. Covey, cel care a sintetizat aceste trei generații, prima se bazează pe "repere" – ești încurajat să *te lași în voia curentului*, dar în același timp să stabilești anumite repere scrise pe bilețele, de genul:

- activități profesionale :orarul de mâine de la școală, activități suplimentare, ședințe diverse, etc.
- activități familiale diverse – în funcție de caz- de dus copii la anumite activități (dans, innot,etc), de spălat mașina, de făcut curățenie, de făcut cumpărăturile, etc.

Avantajele metodei

Cei care aparțin acestei generații iau cu ei diverse notițe pentru a verifica dacă nu au uitat ceva. Seara verifică dacă a mai rămas ceva neîndeplinit.

Calitatea acestei metode este aceea că oferă multă flexibilitate. Persoanele care folosesc această metodă se adaptează ușor și rezolvă problemele cu succes.

Dezavantaje

Uneori lucrurile se deteriorează, pe baza oboselii sau alte cauze rătăcești bilețelele, mai uiți câte ceva.

Dezavantajul major este că această metodă se bazează foarte puțin pe stabilirea priorităților, lucrurile sunt făcute așa cum îți ies în cale.

2. A doua generație

Este caracterizată de planuri și pregătiri. Aici vorbim de agende și calendare de lucru. Deja putem vorbi de planificări anticipate , de organizarea activităților și evenimentelor viitoare. Cei care fac parte din această generație fac programări, stabilesc termene, notează date, locuri și persoane.

Mai nou agenda pe hârtie a fost înlocuită cu formatul electronic, de multe ori chiar pe telefon. Există și programe special concepute pentru întocmirea unei astfel de agende.

Avantajele metodei

Cei care abordează această metodă planifică și pregătesc din timp totul, sunt responsabili, urmăresc cu precizie un scop. Pregătirile și programările nu doar le reamintesc ceea ce au de făcut, chiar sporesc eficiența și eficacitatea, măresc performanța și rezultatele.

Dezavantaje

Poate să apară foarte ușor *tirania planificării* care poate duce la lipsa flexibilității, imposibilitatea observării altor aspecte esențiale acasă sau la serviciu care nu apăruseră la momentul întocmirii agendei. Poate să apară la extrem situația în care programarea și

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

activitatea sunt mai importante decât relațiile și se poate merge până la modalități de folosire a semenilor pentru îndeplinirea sarcinilor.

3. Generația a treia

Elementul de noutate adus de această generație îl reprezintă legarea agendei și planificărilor de principii. Se trece de la întocmirea agendelor la respectarea principiilor în îndeplinirea obiectivelor.

Deși pare a fi cea mai complexă metodă care răspunde multor cerințe, totuși are o mare hibă. Se pornește în programare de la o anumită paradigmă care este diferită de realitate. De exemplu o hartă ne dă o orientare, dar nu reprezintă teritoriul în sine. Pot exista mari surprize în teren – de la baza muntelui până în vârf, distanța pe hartă este mică, dar parcurgerea ei directă poate consuma mult timp, sau nici măcar nu poate fi realizată. În același timp, dacă harta este greșită, chiar dacă schimbăm mașina, ne perfecționăm modul de călătorie, tot nu vom ajunge unde trebuie. Ajungem mai repede într-un loc greșit.

Ideea de bază folosită în cele mai multe metode de time management din generația a treia o reprezintă **controlul**. Totul trebuie planificat și controlat, nimic nu rămâne la voia întâmplării. De fapt nu noi controlăm totul, ci **principiile** noastre. Se ignoră faptul că trăim și lucrăm între alți oameni care au aceleași dorințe – să controleze. Dar , în măsura în care nu ne lăsăm noi înșine controlați, în aceeași măsură nu se lasă nici ceilalți. Nu e plăcut să recunoaștem acest lucru, dar este esențial pentru dezvoltarea noastră personală și pentru împăcarea ceasului cu busola. Este esențial pentru a rezolva propriile insomnii.

Eficiența și eficacitate – oare înseamnă același lucru? Nu întotdeauna *mai mult și mai iute* înseamnă mai bine. Poți merge rapid, dar, dacă nu ai atins destinația, efortul este inutil.

Nu poți fi mai eficient în problemele sufletești. Poți pregăti foarte bine lecția, să fi acolo la ora stabilită, dar starea sufletească a unor elevi din clasă să nu fie cea potrivită și pentru ei nu ai atins ținta. E nevoie de maleabilitate, de schimbarea traseului, de o comunicare în acord cu starea celor care te ascultă. Altfel ai vorbit în vânt. Situația este asemănătoare și acasă – starea sufletească a celor dragi nu are nevoie de eficiență, pentru că nu se potrivește.

Rezervi doar zece minute pentru o întâlnire cu un colaborator, dar pentru propriul fiu nu-ți stabilești norme și orare, de frică să nu-ți încurce agenda. Sau boala părinților, poate chiar a ta, nu fac parte din agendă.

Dacă poți fi eficient cu lucrurile, nu poți fi eficient cu oamenii¹⁴.

Valori

Pentru orice fel de management al timpului este necesară stabilirea și respectarea unui set de valori. Ele determină alegerile și prioritățile. Pot fi valori în acord cu verbul **a fi** – verticalitate, dragoste, încredere, sănătate. Și **a avea** – case, vilă, cont în bancă, statut social, faimă. **Dar, dacă nu ești nu mai are cine să aibă!**

Realizarea de sine

Este un obiectiv care este în directă legătură cu propunerile oferite prin programul de dezvoltare profesională și personală. Se pot aplica metode de time management care țin cont doar de ceea ce obținem, ceilalți pot fi considerați doar instrumente pentru realizările proprii. Oare vă **întâlniți** cu colegii în fiecare zi la serviciu, sau vă **ciocniți**?

¹⁴ Stehen R Covey , A. Roger &Rebeca R Merrill, *Managementul timpului sau Cum ne stabilim prioritățile* , Ed ALL, 2007, p.22

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Denumirea proiectului: ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă (POCU/73/6/6/108182)

Vă propunem , prin tot ceea ce veți aplica în perioada stagiului de practică să cultivați relații transformatoriale, nu tranzacționale.

Cursanții ProForm au posibilitatea să creeze ceva nou și în ceea ce privește time managementul.

Ține mai degrabă de înțelegere, intuiție, noi acumulări, de entuziasmul în jurul acestor noi acumulări. A obține puterea transformatorală de sinergie interdependentă este placa turnantă în ceea ce privește timpul și calitatea vieții.

Vom prezenta în bunele practici viitoare și ce-a de a patra cale care tocmai se construiește, care trece dincolo de barierele impuse de cele trei generații prezentate. Nu este o prezentare strict liniară, metodele coexistă, de multe ori fiind folosite pentru diverse scopuri de aceeași persoană.

În încheierea acestei bune practici va propun imaginea unui ceas actual – o mare parte din timpul nostru este ocupat cu accesarea programelor cu siglele aflate pe post de oră pe acest ceas simbolic. Este la fel de adevărat faptul că, pentru o hartă mentală sunt foarte utile reprezentările.

BIBLIOGRAFIE

1. Stehen R Covey , A. Roger &Rebeca R Merrill,*Managementul timpului sau Cum ne stabilim prioritățile* , Ed ALL, 2007,
2. Stehen R Covey, *A treia cale*, Ed ALL, 2013
3. <https://taitung.eu/index.php/managementul-timpului-2/>
4. <https://www.google.com/search?q=ceasul+dali+imagini>

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

Managementul timpului 4

Cronos și Kairos

Introducere

Am prezentat în bunele practici afente lunii august cele trei generații de Time Management, așa cum au fost ele sintetizate de către profesorul, autorul și omul de afaceri care a fost Stephan Covey în cartea sa ”*Managementul timpului sau cum ne stabilim prioritățile*”, apărută în limba română în două ediții. Vom continua prezentarea cu o a patra generație de *Time Management* care aduce aspecte noi și care păstrează avantajele primelor trei, la care se adaugă aspectele legate de **urgență** și de **importanță**.

”*Esențial în stabilirea priorităților este să știi și să faci ceea ce este important și nu doar să răspunzi pur și simplu la ceea ce este urgent.*”¹⁵

Cronos și Kairos

Cronos este cuvântul grecesc care desemnează timpul cronologic, cel cu care lucrează *time managementul*. Suntem într-o perioadă în care ceasul ne dictează ritmul vieții, tot ceea ce facem este în acord cu ceasul. Timpul lui Cronos este liniar și secvențial.

Este cunoscut faptul că, în mitologie a fost titanul care-și devora copii pentru a nu fi detronat de unul dintre ei.

Numele de cronos poate deriva de asemenea din verbul *kreno*, care înseamnă "a exersa balansul", "a domni peste", "a guverna". Putem spune că de multe ori timpul ne domină.¹⁶

Kairos

¹⁵ Stehen R Covey , A. Roger &Rebeca R Merrill,*Managementul timpului sau Cum ne stabilim prioritățile*, p.30

¹⁶ <https://ro.wikipedia.org/wiki/Cronos>

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării
unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

Există însă, în alte culturi, abordarea vieții în termeni de **kairos** care înseamnă un *timp potrivit* sau de *calitate*. Propunerea pentru cea de-a patra generație este aceea de a *împăca* cele două tipuri de timp. Timpul trebuie *trăit*, un timp de calitate este cel trăit conștient. Esența timpului *kairos* constă în cât de multă valoare poți extrage din el, nu cât de mult timp liniar aloți pentru asta.

Importantă este trăirea de calitate într-un interval de timp, și nu cât de mult a durat pe ceas acel interval.

Există și alte categorii de timp – cel obiectiv, măsurat pe ceas, și cel subiectiv, în directă legătură cu trăirile noastre.

”Interiorul se transformă permanent în exterior” spune James Allen în volumul său *Cum gândește un om*. ”De starea sufletească a unui om depinde felul în care trăiește ; gândurile i se transformă în fapte, iar faptele poartă roadele firii și ale sorții.”¹⁷

Un *time management* cu adevărat adecvat este cel care ține cont de hărțile minților și sufletelor.

Tehnicile clasice utilizate pentru managementul timpului sugerează faptul că, muncind cu spor și eficiență reușim să controlăm atât viața noastră, cât și relațiile, ceea ce ne va aduce implicit o împlinire sufletească. Cu toții înțelegem că adevărata noastră împlinire este dincolo de planificare, că nu toate activitățile planificate riguros sunt utile pentru liniștea sufletească.

*A-ți fundamenta fericirea pe abilitatea de a controla totul în jur este deșertăciune.*¹⁸

Putem programa ceea ce considerăm noi că trebuie, dar nu avem întru-totul controlul asupra consecințelor acestor opțiuni. Sunt legi și principii universale care trebuie respectate. Putem spune că, de fapt, principiile sunt cele care guvernează. Din acest motiv vom prezenta metode de management al timpului bazate pe principii, pe **kairos** mai mult decât pe **cronos**.

¹⁷ În Stehen R Covey , A. Roger &Rebeca R Merrill,*Managementul timpului sau Cum ne stabilim prioritățile*, p.26.

¹⁸ Idem p.2

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

Abordarea bazată pe principii trece dincolo de cerințele actuale – să fii mai rapid, mai puternic, mai deștept, etc. Vă propunem să folosiți în administrarea timpului personal, atunci când este posibil, mai mult **busola** decât **ceasul**.

Acest lucru vă permite din timp să știți în ce direcție mergeți, viteza fiind mai puțin importantă.

Nu este o metodă nouă, ea are rădăcini adânci în principiile clasice ale cunoașterii și transformării personale. Am început să alegem de cele mai multe ori *scurtăturile* – facem totul rapid, de multe ori doar ca să fie, pentru că ni se cere, etc.

Opriți-vă o clipă și acordați-vă măcar un minut în care să nu trebuiească să luați o decizie – veți observa că este foarte greu – scrise sau nu, avem în minte în permanență agende pline cu activități.

Nu uitați, în viața scurtăturile, dacă există, sunt întodeauna în dezavantajul vieții noastre. Uneori o pot scurta la propriu. Ceea există cu adevărat este o **cale** pe care vă invităm să o alegeți, bazată pe înțelepciune transmisă pe intreg parcursul isoriei, bazată pe experiență. Viața împlinită nu înseamnă doar viteză și eficiență, este mai degrabă o problemă legată de ceea ce faci și cum faci, decât de viteza cu care ai făcut ceva.

BIBLIOGRAFIE

1. Stehen R Covey , A. Roger &Rebeca R Merrill,*Managementul timpului sau Cum ne stabilim prioritățile* , Ed ALL, 2007,
2. Stehen R Covey, A treia cale, Ed ALL, 2013
3. <https://taitung.eu/index.php/managementul-timpului-2/>
4. <https://ro.wikipedia.org/wiki/Cronos>

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
BOTOȘANI

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

Mnagementul timpului 3

Necesitatea celei de-a patra generații

Pentru toate cadrele didactice agenda este un instrument extrem de important. Programarea fiecărei lecții se face pe baza timpului avut la dispoziție, urgența fiind dată în primul rând de acoperirea programei școlare. Prinși între diversitatea elevilor care au o participare mai mult sau mai puțin activă, între cerințele impuse de sistemul de învățământ și propriile cerințe, efortul armonizării presupune cu adevărat o permanentă adaptare și flexibilitate.

Este necesară dezvoltarea unor noi competențe de *time management*. Vă invităm să participați activ la implementarea unei noi paradigme în *time management*. Aspectele importante de care este bine să ținem cont sunt competența și caracterul.

Competență

Time managementul presupune, în esență, dezvoltarea unei serii de competențe care să pună în acord timpul cu activitățile din viața noastră. Calitatea vieții noastre depinde foarte mult de aceste competențe. Eficacitatea personală însă , reprezintă suma **competențelor și a caracterului**.

Timpul, pentru fiecare dintre noi, înseamnă viață – avem un buget de timp la dispoziție. Există timpul liniar – cronos, dar și un alt fel de timp, cel trăit subiectiv. Câteva minute petrecute într-un timp de calitate, pe sufletul nostru, pot însemna uneori mai mult decât ore traversate în viteză.

Nu putem reduce **ceea ce suntem** la **ceea ce facem**. În cele mai multe metode propuse pe parcursul acestor generații pentru a ne scrie agenda suntem învățați cum să avem succes la serviciu, în afaceri, etc. Dar metodele nu țin cont de caracterul fiecăruia dintre noi.

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
BOTOȘANI

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

Este de o importanță supremă , odată cu dezvoltarea competențelor în utilizarea timpului, o dezvoltarea a caracterului și stabilirea unei ținte care să ne permită obținerea unei vieți de calitate.

Administrare

Time managementul este văzut, în sine, mai degrabă din perspectiva administrării, decât a conducerii. Programăm ceea ce se stabilește la nivelul conducerii, în timp ce conducerea poate crea noi paradigme. Putem spune că *administrăm lucruri* , dar conducem persoane. Fundamental în stabilirea priorităților din viață este conducerea înaintea administrării.

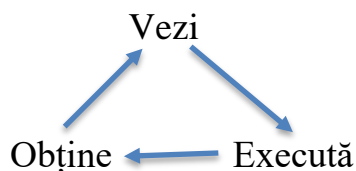
Fac ce trebuie? înainte de *Fac bine ce fac?*

Necesitatea celei de-a patra generații

Pornim de la remarcă făcută de James Allen – *”Interiorul se transformă permanent în exterior. De starea sufletească a unui om depinde felul în care trăiește; gândurile i se transformă în fapte, iar faptele poartă roadele firii și sorții.”*

Înțelegerea acestei paradigme, ținând cont că viața noastră este în directă legătură cu modul în care ne ordonăm prioritățile în raport cu timpul, este esențială. Pe baza hărților minților și sufletelor noastre se dezvoltă atitudinea, comportamentul și rezultatele obținute în viață.

Pentru dezvoltarea unei noi generații de management al timpului care are la baza paradigmele prezentate anterior R. Covey pornește de la următorul ciclu:

Felul în care percepe (vedem) fiecare dintre noi lucrurile determină modul de acțiune (execută) și implicit ceea ce obținem.

Pentru a obține rezultate deosebite este obligatoriu să schimbăm nu numai agenda, ci mai degrabă modul în care gândim. Acest mod de gândire reprezintă paradigma de la

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Denumirea proiectului: ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă (POCU/73/6/108182)

care pornim. Degeaba schimbăm atitudinea și metoda de lucru, dacă nu schimbăm paradigma, rezultatele vor fi aceleași.

Schimbarea unui instrument de planificare, chiar într-o școală, sau în viața personală, nu va duce la schimbări esențiale în viața școlii sau a noastră.

Problema nu stă în a controla mai mult, mai bine sau mai rapid lucrurile, ci în asumarea acestui control.

Einstein spunea: ”Problemele esențiale cu care ne confruntăm nu pot fi rezolvate de același nivel de gândire care le-a creat.”

Vă propunem mai degrabă o aprofundare a lucrurilor cu adevărat prioritare în toate activitățile noastre.

Ne străduim, ca ființe umane, să ne creștem cât mai bine copii, să educăm cât mai bine noile generații, să creștem calitatea educației, să reducem abandonul școlar.

Recunoaștem că, de multe ori dăm rateuri. Chiar dacă agenda este perfect făcută.

Concluzia este că nu putem obține rezultate diferite continuând să facem aceleași lucruri. Managementul timpului bazat pe cele trei generații doar administrează viața noastră, nu schimbă paradigmele. Din acest motiv apare ca strict necesară dezvoltarea unei alte generații de time management care să păstreze avantajele primelor trei generații, dar care să aducă și posibilitatea unei schimbări majore de paradigmă.

Vorbim practic de o adevărată revoluție. Este vorba de o ruptură fundamentală în raport cu ceea ce există deja, cu atât mai mult cu cât această fractură a apărut în primul rând în tehnologiile moderne. Tot sistemul nostru de valori a fost modificat în acord cu noile tehnologii, nu mai avem nevoie de hârtie pentru agenda zilei, predarea și evaluarea la școală s-au modificat substanțial.

Ceea ce trebuie să predăm nu mai înseamnă cunoștințe, ci mai degrabă modul de selectarea acestora, cum să deosebim ce este valoros de ceea ce este pompos. O mare parte din timpul nostru este, din păcate consumat cu ochii în laptop sau telefon.

O provocare – Cum vedeți dumneavoastră optimizarea *time managementului*?

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
BOTOȘANI

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

V-ați pus vre-odată întrebarea dacă există o legătură între calitatea vieții dumneavoastră și agendă?

BIBLIOGRAFIE

1. Stehen R Covey , A. Roger &Rebeca R Merrill,*Managementul timpului sau Cum ne stabilim prioritățile* , Ed ALL, 2007,
2. Stehen R Covey, A treia cale, Ed ALL, 2013

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
BOTOȘANI

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

Managementul timpului 5

Cele patru necesități și capacități umane 1

*A face mai multe, mai repede nu e un substitut pentru a face ce trebuie*¹⁹

Introducere

Transformările sociale și tehnologice au dus la necesitatea adaptării educației, atât a celei formale cât și a celei informale la noile condiții. Școala trebuie să formeze nu numai o cultură de bază în domeniile esențiale ale științei, ci și caractere. La acestea se adugă și capacitatea de discernere, să-și poată stabili o agendă care să nu fie bazată doar pe urgență, ci și pe necesități și priorități.

Pentru a putea realiza acest lucru este necesar în primul rând să cunoască astfel de metode cadrele didactice. Am prezentat în bunele practici anterioare paradigma urgenței. Propunerea din cadrul acestei bune practici se referă la cerințele de bază precum *a trăi, a iubi, a învăța, a lăsa moștenire* considerate a fi patru necesități și capacități umane.

Îndeplinirea celor patru necesități și capacități umane

Educatorul, autorul și businessman american Stephen Richards Covey cunoscut și în România prin cărțile sale, consideră că există câteva aspecte fundamentale ale vieții pentru împlinirea umană. Acestea sunt cele patru necesități – *a trăi, a iubi, a învăța și a lăsa o moștenire*. Dacă aceste cerințe nu sunt îndeplinite corespunzător ne simțim singuri, înstrăinați, goi. În aceste condiții există riscul să ne refugiem în *dependența de urgență*. Vom încerca să facem în fiecare clipă ceva ce ni se pare urgent, un timp ne putem chiar simți mulțumiți cu doar cu o împlinire parțială pe una dintre cele patru direcții. Rolul dascălilor, considerăm noi, să-și satisfacă personal aceste necesități în așa măsură încât să poată transmite bucuria de viață elevilor prin propriul exemplu.

Trăm într-o societate a urgenței – tot ceea ce ni se cere este extrem de urgent. Avem însă libertatea interioară în gestionarea acestor urgențe de așa manieră încât să ne satisfacem cele patru cerințe de bază.

Chiar dacă nu conștientizăm pe deplin importanța acestor necesități, ele pot fi validate prin experiența noastră proprie, sau prin experiența oamenilor din întreaga lume. Sunt necesități identificate atât în literatura și operele de artă, cât și în psihologie, mai ales în psihoterapie.

- De nevoia de **a trăi** se leagă necesitățile noastre fizice: hrana, veșmintele, casa, starea economică, sănătatea.
- **Nevoia de iubire** este legată de apartenența socială, capacitatea de intra și rămâne în viața socială, de a iubi și a fi iubit. Extrapolând, fără multe poate trăi omul, dar fără iubire foarte greu. Este cerința fundamentală a creștinismului.
- O altă necesitate, poate mai puțin conștientizată ca atare, este **nevoia de a învăța**. Inițial acest proces este natural, copilul începe să învețe din primele momente de viață, o face firesc, fără a considera acest fapt o obligație. Rostul cadrelor didactice, dar și al

¹⁹ Stehen R Covey, A. Roger & Rebeca R Merrill, *Managementul timpului sau Cum ne stabilim prioritățile*, Ed ALL, 2007, p.44

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Denumirea proiectului: ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă (POCU/73/6/6/108182)

părinților, poate chiar mai important, este acela de a păstra vie această tendința naturală a ființei umane. *Este o necesitate mentală de a crește și a ne dezvolta.*²⁰

- **Nevoia de a lăsa ceva în urmă** este o **necesitate spirituală**. Când este îndeplinită simți că însemni ceva, că poți să contribui și tu cu ceva în societate, că-și va aminti cineva cu bucurie de tine. Din acest punct de vedere orice cadru didactic are bucuria de a îndruma în viața generații întregi și pe aceea de a fi luat în seama la rândul său.

Opriți-vă câteva momente, chiar dacă sunt lucruri urgente care vă cheamă, și puneți-vă următoarele întrebări:

1. Am energie suficientă pe parcursul întregii zile, sau mă simt frustrat că sunt multe lucruri care mi se par folositoare, ca de exemplu câteva momente de liniște și meditație, pentru care nu am timp?
2. Mă simt sigur din punct de vedere financiar? Există stabilitate financiară în familia mea, sau abia reușesc să o scot la capăt?
3. Te simți înstrăinat și singur, sau ai relații în cadrul cărora lucrezi și ai un scop bine definit? Te satisfac și te îmbogățesc relațiile pe care le ai?
4. Găsești în permanență ceva nou de învățat, participi la cursuri, cauți pentru elevi în permanență noi metode de predare, evaluare, sau te simți plafonat?
5. Ai limpede conturate în minte direcția și scopul care îți oferă energie și inspirație – sau încă nu ți-e clar ce e important pentru tine și ce vrei să faci de fapt cu viața ta?²¹

Toate aceste necesități sunt legate între ele – de îndeplinirea fiecăreia în parte și în sinergie, depinde calitatea vieții noastre.

Fiecare dintre ele, nefiind îndeplinită, se poate transforma într-o gaură neagră care ne absoarbe întreaga energie.

Dependența de urgență poate să apară atunci când, oricare dintre aceste necesități nu este îndeplinită.

Pentru a evita nemulțumirea generată în absența răspunsului corespunzător la una dintre cele patru necesități putem deveni dependenți de criză, putem deveni un excelent manager al crizelor. Crizele pot fi considerate drept priorități și vor fi rezolvate cu eficiență urgențele, dar ele nu rezolvă lipsa pe care o simte ființa interioară. A fi mereu ocupată nu înseamnă ca sunt și eficient.

*"S-ar putea să descoperim un tonic în excesul de adrenalină care însoțește acțiunile "pompiéristice" și răspunsul la urgențele altora. Dar aceste activități nu contribuie în nici un fel la calitatea vieții tale."*²²

Echilibru și sinergie între cele patru necesități

Trebuie să ținem cont în managementul timpului de aceste necesități și să ne stabilim priorități în acord cu ele.

Avem tendința să le privim pe fiecare de sine stătătoare, ca fiind sectoare diferite ale vieții noastre. Ne gândim cum să petrecem timp în fiecare, considerăm că balanța dintre ele se mișcă suficient de repede pentru a le parcurge pe toate zilnic.

²⁰ Stehen R Covey , A. Roger &Rebeca R Merrill, *Managementul timpului sau Cum ne stabilim prioritățile*, p45

²¹ Stehen R Covey , A. Roger &Rebeca R Merrill, *Managementul timpului sau Cum ne stabilim prioritățile*, p.46

²² Idem , p46

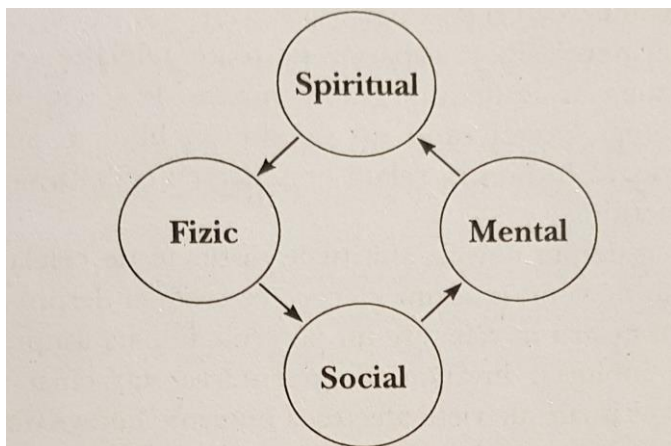

FIG 1 Sursa:

În **FIG 1** sunt prezentate cele patru aspecte esențiale ale vieții noastre, așa cum le considerăm noi, separate.

Dar acest model nu ține cont de sinergia dintre acestea. Ele se întrepătrund ca în **FIG 2**

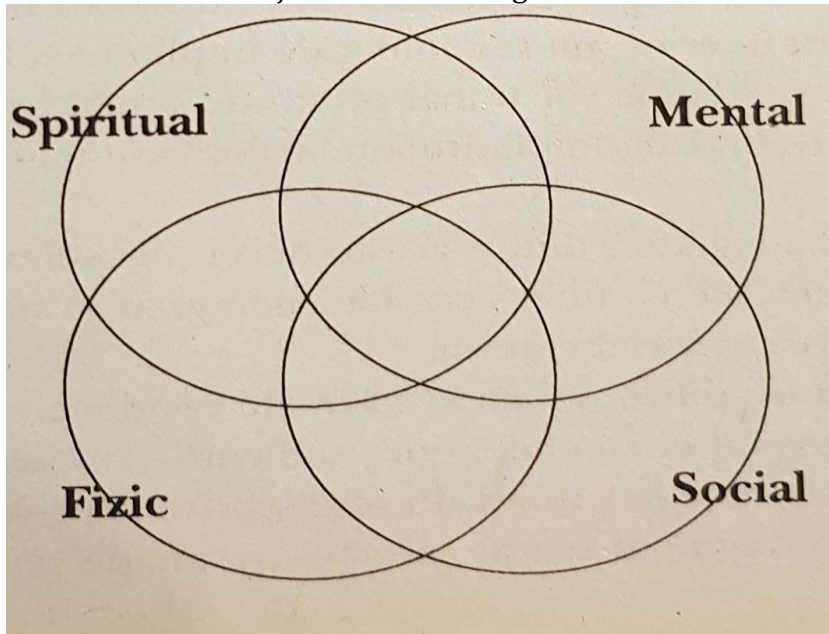

FIG 2

Echilibrul interior, împlinirea, fericirea, le găsim în punctele de convergență.

Dacă le privim separat am putea constata că doar nevoia fizică, de bunăstare materială, separată de nevoia spirituală, ne poate face să alegem o muncă bine plătită, dar monotona și plictisitoare. Ne simțim lipsiți de satisfacții.

Dacă, de asemenea, considerăm dezvoltarea spirituală separată de aceea de iubi, este posibil să nu facem nici un efort de a iubi cu adevărat, deși știm multe, ne simțim singuri și însingurați.

Cele două figuri sunt preluate din cartea - Stehen R Covey , A. Roger & Rebeca R Merrill, Managementul timpului sau Cum ne stabilim prioritățile , Ed ALL, 2007, p.47

Concluzii

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

Numai dacă sesizăm interdependența și sinergia dintre cele patru necesități putem crea echilibru interior care duce la un sentiment de împlinire și fericire.

*"Acesta este unul din punctele forte ale conducerii personale. În vreme ce managementul se ocupă de probleme, conducerea se orientează către ocaziile de a rezolva."*²³

BIBLIOGRAFIE

5. Stehen R Covey , A. Roger & Rebeca R Merrill, *Managementul timpului sau Cum ne stabilim prioritățile* , Ed ALL, 2007,
6. Stehen R Covey, *A treia cale*, Ed ALL, 2013

²³ Idem 48

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

Managementul timpului 6

Cele patru necesități și capacități umane 2

*Interdependența reprezintă o valoare
mai mare decât independența²⁴*

Introducere

Cele patru necesități, așa cum sunt ele definite în cartea lui Stehen R Covey

Managementul timpului sau Cum ne stabilim prioritățile, ne definesc pe noi în raport cu noi înșine și cu ceilalți. Acestea sunt: *a trăi, a iubi, a învăța și a lăsa moștenire*. Cu toții cunoaștem piramida nevoilor definită de A. Maslow.

Abordarea lui Covey integrează tot ceea ce știm referitor la acestea, dându-le un alt fel de sens. Chiar Maslow, unul din părinții psihologiei moderne, în ultimii ani de viață și-a revizuit teoria, considerând că "*evoluția permanentă a sinelui*", pusă în vârful piramidei sale, de fapt transcende toate celelalte necesități și chiar le condiționează.

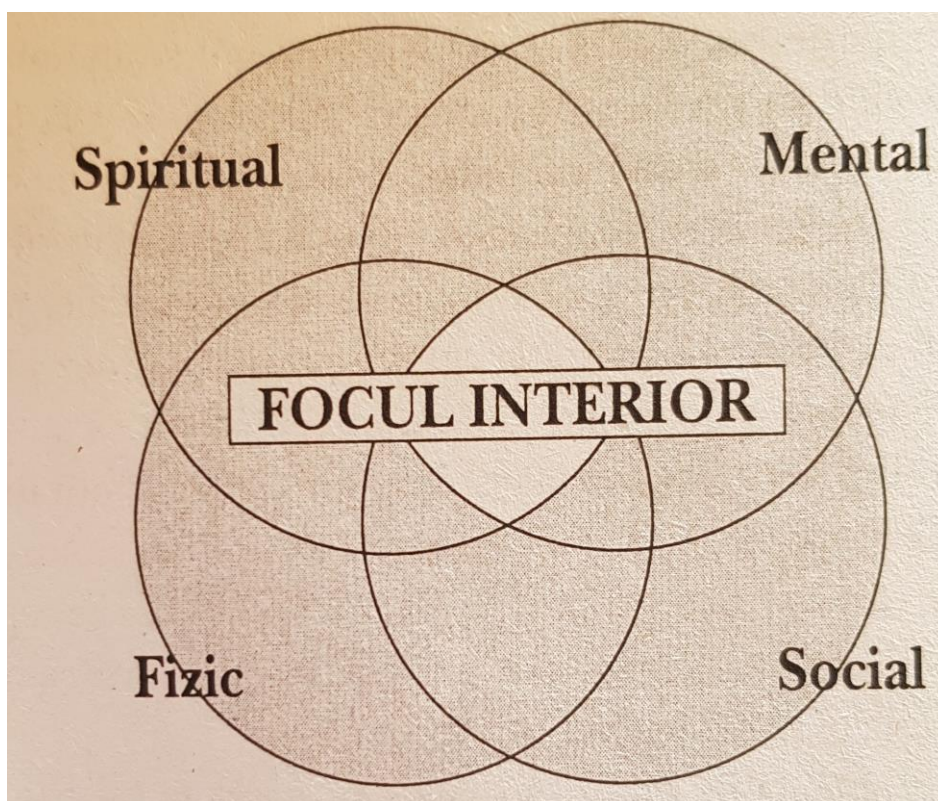
Focul interior

O adevărată alchimie se produce atunci când satisfacem aceste necesități în mod integrant. Apare o sinergie internă care aprinde *focul interior* care ne oferă clarviziune, pasiune și aventură a vieții.

Fiecare ființă umană dorește să lase ceva în urmă, această nevoie spirituală fiind cea care transformă, prin intermediul *focului interior*, celelate necesități în însușiri cu rol motivator în viața noastră.

²⁴ St Stehen R Covey, *Eficiența în 7 trepte sau un abecedary al înțepciunii*, Edtura ALLFA 2002

Am preluat din cartea motivațională *Managementul timpului sau Cum ne stabilim prioritățile* – St. A Covey p. 50- o schemă a *focului interior* prezentată în FIG 1

Indiferent cu ce situații ne confruntăm în viață, cu toții avem nevoi de **natură fizică – materială**, precum casă, haine, mâncare, de **natură socială** – prieteni, familie, relații de toate tipurile, **de natură mentală și spirituală** direct implicate în calitatea vieții noastre.

Și toate acestea sunt legate de *time management* – cât timp de calitate alocăm activităților care satisfac aceste nevoi.

Cheia către **focul interior** o constituie stabilirea unui scop în viața noastră, de cele mai multe ori legat de ceea ce dăruim, cum dăruim, ce dorim să lășăm în urma noastră.

Este cel care ne asigură liniștea interioară, pentru a avea acces la modalitățile de rezolvare a problemelor din viața noastră.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/108182)

Nordul autentic

Acest principiu, al *nordului autentic*²⁵ reprezintă strategia pentru accesarea *focului interior*, în sensul că, pentru un *time management* bazat pe priorități este necesar să stabilim *direcția*, către ce realități, exterioare sau interioare ne îndreptăm.

REALITATEA – este una singură, cuprinde în ea și ceea ce percepem cu simțurile, dar și dincolo de acestea. Cuprinde și imaginația noastră, și visele noastre. Există însă realitatea fiecăruia dintre noi, cea limitată de spațiul nostru de manifestare, de înțelegerea noastră, cu alte cuvinte de mentalul nostru. Noi reconstruim în fiecare clipă, pe baza focului interior, ca într-un laborator, realitatea pe baza informațiilor primite și oferite.

Opriti-vă câteva minute și cătați nordul. Faceți acest lucru în locuri noi, altele decât propria casă în care localizarea este mult mai ușoară. Veți fi surprinși, după verificare că de fiecare dată, cu ochii închiși aceasta localizare este mult diferită. Într-un grup, fiecare va avea propriul său *nord autentic*.

Oamenii, întrebați dacă este important să știm care este nordul autentic în viața noastră, răspuns într-o proporție covârșitoare DA.

Nordul geografic este foarte important pentru orientarea în spațiu, devierea de la direcție fie și numai cu un grad, poate schimba destinația unui avion.

Nordul – în accepțiunea sa geografică nu este o chestiune de opinie, nici subiectul unui proces demografic – este o realitate independentă de noi.

În plan subiectiv ne dă orientarea acțiunilor noastre. Acest *nord autentic* este la fel de real ca *nordul fizic*, fiind bazat pe legile eterne ale cauzei și efectului care funcționează în lumea eficienței și interdependenței umane. Aceste principii, bazate

²⁵ Stehen R Covey, A. Roger & Rebeca R Merrill, *Managementul timpului sau Cum ne stabilim prioritățile*, Ed ALL, 2007, p.52

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării
unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

pe căutarea și găsirea acestui *nord autentic* sunt evidențiate de veacuri de către înțelepți, în tradiție.

Pentru un *time management* eficient, care nu ține cont doar de urgență, este necesară căutarea și descoperirea acestui *nord autentic* care are două dimensiuni – personală, bazată pe acțiunile individuale, și socială, bazată pe tot mediul socio-cultural în care ne desfășurăm activitatea.

Propunem în aceste bune practici modalități de identificare a acestui *nord autentic* – folosit ca pe o metaforă desemnând principiile sau realitățile exterioare. Acest fapt ne permite crearea unei *busole interioare* conform căreia să ne putem direcționa viețile cum se cuvine.

BIBLIOGRAFIE

1. Stehen R Covey, A. Roger & Rebeca R Merrill, *Managementul timpului sau Cum ne stabilim prioritățile*, Ed ALL, 2007,
2. Stehen R Covey, *A treia cale*, Ed ALL, 2013
3. St Stehen R Covey, *Eficiența în 7 trepte sau un abecedar al înțelepciunii*, Edtura ALLFA 2002

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
BOTOȘANI

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

Managementul timpului 8

Ce nu sunt principiile ”nordului autentic”

Introducere

Noțiunea de ”**nord autentic**” a fost descrisă detaliat într-o bună practică anterioară. Orientarea în managementul timpului ținând cont de acesta ne ajută să ne stabilim un scop și să păstrăm direcția către acesta cum se cuvine. Acest lucru se realizează prin crearea unei *busole interioare* conform căreia să ne direcționăm viețile.

Ce NU sunt principiile ”nordului autentic”

1. *Nu este vorba de valori* – nu întotdeauna lucrurile pe care le prețuim duc la creșterea calității vieții. Știm multe exemple de genul : voi fi fericit și împlinit dacă am o nouă mașină..., dacă voi fi mai bine plătit la serviciu,... dacă îmi va fi recunoscut talentul, ... când voi absolvi facultatea...

Dacă ne vom concentra doar pe astfel de obiective vom obține o satisfacție trecătoare lipsită de context. Pe aceste principii se bazează *time managementul* tradițional. Conform *time managementului* bazat pe atingerea unui scop care depășește mulțumirea de moment, dorind să lăsăm ceva în urma noastră.

”În esență se spune: *Ceea ce contează cu adevărat sunt prioritățile. Hotărăști ce are valoare pentru tine și urmărești acel scop în modul cel mai eficient*”.²⁶ Acest mod de a privi lucruri ne face aroganți, avem tendința de ne folosi de ceilalți ca de niște instrumente sau resurse care ne pot ajuta să obținem ceea ce vrem.

Valoarea va contribui la calitatea vieții în condițiile în care **principiile** sunt cele pe care se pune preț. *Cea de a patra cale de time management* prezentată în bunele

²⁶ Stehen R Covey , A. Roger &Rebeca R Merrill, *Managementul timpului sau Cum ne stabilim prioritățile* , Ed ALL, 2007,p. 54

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

practici de față presupune recunoașterea faptului că există pe lume *lucruri care contează cu adevărat*, independent de valorile noastre individuale.

Cu adevărat o viață de calitate înseamnă *noi*, nu *eu* – înseamnă să recunoaștem că trăim într-o realitate interdependentă bogată într-un potențial care poate fi fructificat doar în interacțiune cu ceilalți, în sinergie.

2. ***Nu este vorba despre metode.*** Avem tendința să căutăm metode atunci când suntem într-o situație dificilă, dacă se poate într-un mod specific, stabil de a face lucrurile. Ne concentrăm pe metode, și nu pe rezultate, sunt situații în care metodele duc la rezultatele dorite, dar și situații în care acestea nu funcționează. Într-o situație nouă, pentru care nu există metode, ne simțim pierduți și incapabili.

Arnold Toynbee, marele istoric, spunea că în istorie totul poate fi scris după o formulă extrem de simplă- provocare, răspuns. Provocarea este creată pentru fiecare dintre noi de mediu, de societatea în care trăim, de starea noastră de sănătate, etc. Sunt provocări la nivel de societate care se răsfrâng automat asupra tuturor membrilor săi. Avem tendința de a compara situațiile între ele și a căuta metode deja aplicate. Suntem surprinși în situațiile disruptive în care nimic din ceea ce a fost nu mai este la fel. Acest lucru se petrece în această perioadă și în învățământ, noile tehnologii au schimbat pentru totdeauna metodele de predare și evaluare, dar și răspunsul elevilor la acestea. Prăpastia dintre diversele straturi sociale este din ce în ce mai mare. Veți întreba ce importanță au acestea pentru agenda noastră personală – de curând în lumea științifică a apărut noțiunea de stres generat de prea multe informații care ne inundă din toate părțile, informații care crează o mulțime de piste iluzorii pentru petrecerea timpului. Cu atât mai mult este necesară o gestionare mai bună a timpului pe baza principiilor a căror putere constă în aceea că sunt adevăruri universale. O metodă poate rezolva o problemă de moment. Dacă înțelegem să ne trăim viața fundamentată pe principii ne putem adapta cu ușurință la orice situație.

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
BOTOȘANI

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

O provocare deosebită pentru cadrele didactice și în aceeași măsură pentru părinți este aceea de a învăța copiii cu principiile, nu cu sistemele, pregătindu-i astfel să rezolve toate provocările viitoare.

3. ***Nu este vorba despre o "religie"*** – chiar dacă principiile propuse de St A Covey se referă la semnificație și adevăr ele nu au de a face cu nici o religie, chiar dacă multe persoane le consideră apropiate de o religie sau alta. Este vorba doar de concepte cu care se confruntă fiecare dintre noi și de principii care pur și simplu există, au fost specificate de filosofi, de regi, de savanți de șamani și de sfinții din toate timpurile. Emerson definea principiul generozității astfel: *"reprezintă toate lucrurile țâșnite din acelaș spirit, care se numește de la caz la caz, dragoste, dreptate sau cumpătate, la fel cum oceanul primește denumiri diferite în funcție de malurile pe care le scaldă". Principiile fundamentale există și sunt recunoscute – deși uneori sub denumiri diferite- în toate civilizațiile mari care au trăit de-a lungul timpului.*²⁷

Nefiind vorba de valori, de metode sau de religie , este vorba despre realitatea *nordului autentic* pe care se bazează o viață de calitate. Este vorba de principii precum serviabilitatea și reciprocitatea, care au de-a face cu procesele dezvoltării și prefacerii. Mai multe principii vor fi prezentate în următoarele bune practici.

Vă invităm alături de noi la aplicarea acestei ce-a de-a patra cale în *time management* pe care o poate îmbunătății fiecare dintre noi. E vorba de principiile directe care fac ca umanitatea să existe.

²⁷ Stehen R Covey , A. Roger &Rebeca R Merrill, *Managementul timpului sau Cum ne stabilim prioritățile* , Ed ALL, 2007,p. 56

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

BIBLIOGRAFIE

7. Stehen R Covey , A. Roger &Rebeca R Merrill,*Managementul timpului sau Cum ne stabilim prioritățile* , Ed ALL, 2007,
8. Stehen R Covey, A treia cale, Ed ALL, 2013

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
BOTOȘANI

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

Managementul timpului 9

Ce sunt de fapt principiile *nordului autentic*?

Introducere

Dacă în buna practică anterioară am prezentat ce NU sunt principiile pe care este construită o agendă care să ne conducă spre o viață de calitate, acum vom aborda aspecte generale legate de principiile pe care este bine să ne construim această agendă. În câteva cuvinte – *toate la timpul lor*.

O poveste adevărată

”Mi-e rușine să recunosc, dar am făcut asta tot timpul liceului, crezând că sunt isteț. Am învățat să intuiesc funcționarea sistemului, să-mi dau seama ce voia profesorul. ”Cum evaluează? În principal pe baza notițelor de la predare? Perfect !nu mai trebuie să-mi bat capul cu lectura manualului. Dar la materia astălalaltă? Trebuie să citim manualul? Foarte bine, unde e sumarul ca să-mi incropescun rezumat rapid? Doream să iau testul, dar nu voiam ca asta să-mi afecteze stilul de viață.

Apoi am intrat în ritmul de lucru universitar, cu totul alt nivel. Mi-am petrecut primele trei luni încercând să recuperez tot ce-am ”înghesuit” în cei patru ani de liceu, ajungând în cele din urmă în spital, cu colită ulceroasă. Încercam să forțez cursul firescal lucrurilor, și am aflat că, pe termen lung, asta nu-ți poate reuși. Am petrecut ani de zile apoi încercând să compensez naivitatea de a mă insinua într-un sistem de valori care nu avea nici o legătură cu principiile.”²⁸

²⁸ Stehen R Covey, A. Roger & Rebeca R Merrill, *Managementul timpului sau Cum ne stabilim prioritățile*, Ed ALL, 2007, p. 57

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Denumirea proiectului: ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă (POCU/73/6/6/108182)

Legea Fermei – modalitate de exemplificare a principiilor

Povestea anterioară prezintă o modalitate de a eluda principiile care a adus mai degrabă la o criză, decât la o sporire a calității vieții. În agricultură putem sesiza cu ușurință legile și principiile care guvernează activitățile pentru a obține o recoltă bună.

În sistemele sociale, organizate, ne gândim că putem ignora procesele naturale și înșela sistemul și mai câștigăm ceva timp. Fiecare dintre noi a testat ”îngrășarea porcului în ajun” - înainte de un examen sau de un termen de predare al unui proiect. Acest lucru nu se poate întâmpla în viața reală – *porcul nu poate fi îngrășat înainte cu câteva zile de Crăciun. Nu poți uita primăvara de semănat și să mai ai ce recolta toamna. Nici o săptămână de întârziere la anumite lucrări agricole nu poate să nu afecteze recolta.*

Un sistem social se bazează pe valori, în timp ce un sistem natural funcționează pe bază de principii. În sistemul social se poate lucra cu soluții provizorii și tehnici incropite rapid, dar ceea ce se obține este doar un succes iluzoriu. Pe termen lung, chiar și în sistemul social funcționează doar principiile. Referitor la sistemul școlar – poți termina liceu, chiar și facultatea prin procedeul ”îngrășării porcului în ajun”, obținem diploma, dar avem foarte multe goluri. ”Există o diferență între a reuși în sistemul social și a evolua spiritual – a căpăta abilitatea de a gândi analitic, creativ, profund abstractizat, abilitatea de a comunica oral și în scris, de a depăși obstacolele, de a ne ridica deasupra practicilor învechite și de a rezolva problemele într-o viziune mai nouă și mai bună,”²⁹

Nici în ceea ce privește caracterul – nu se poate schimba brusc o persoană, să devină integră, generoasă și curajoasă. Nu putem recupera sănătatea deteriorată în zeci de ani în câteva zile de regim alimentar.

²⁹ Idem, p.58

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă (POCU/73/6/6/108182)

Referitor la o familie – durabilitatea ei depinde de legea care o guvernează, Legea Școlii, așa cum am prezentat-o, sau Legea Fermei. Nu putem culege nimic dacă nu am însămânțat nimic – o viață împărtășită, lipsită de egoism, marcată de tandrețe este rezultatul unor ani chiar de îngrijire a semințelor de dragoste însămânțate.

În ceea ce privește școala – pot fi adoptate soluțiile cele mai simple – cadrul didactic reprezintă o autoritate și poate amenința sau să-și impună voința. Poate plasa o mare parte a responsabilității către părinți sau alte instituții. Dar această soluție nu va da roade pe termen lung – ne autosabotăm – generațiile viitoare nu vor fi responsabile, sensibile și capabile să ia decizii eficiente. Nu vor mai exista relații profunde care se stabilesc de multe ori între cadrele didactice și elevi, care le poate oferi satisfacție pe termen lung. Multe dintre cadrele didactice care au participat la cursuri au mărturisit că rămân în acest sistem din dragoste pentru copii, prin faptul că le oferă satisfacții atât pe termen scurt, cât și pe termen lung.

”Natura este perfect echilibrată .Nu-i putem distruge echilibrul, fiindcă știm că legea cauzei și efectului este legea infailibilă și inexorabilă a naturii;însă putem într-adevăr să eșuăm în căutarea propriului nostru echilibru ca națiuni și indivizi, de vreme ce încă nu am învățat că aceeași lege ca și în natură acționează, la fel de inexorabil, în viața omului și în societate: culegem doar ceea ce am semănat.”³⁰

Din păcate omul a reușit, în multe zone ale globului să distrugă acest echilibru. Să ne străduim să ne câștigăm și să păstrăm echilibrul interior.

BIBLIOGRAFIE

1. Stehen R Covey, A. Roger &Rebeca R Merrill,*Managementul timpului sau Cum ne stabilim prioritățile*, Ed ALL, 2007,

³⁰ Sydney Bremer, *Spirit of Apollo*, în cartea Stehen R Covey, A. Roger &Rebeca R Merrill,*Managementul timpului sau Cum ne stabilim prioritățile*, Ed ALL, 2007, p. 59

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
BOTOȘANI

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării
unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

2. Stehen R Covey, *A treia cale*, Ed ALL, 2013
3. St Stehen R Covey, *Eficiența în 7 trepte sau un abecedar al înțepciunii*, Edtura ALLFA 2002

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
BOTOȘANI

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
 Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării
 unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
 Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

Managementul timpului 10

Timpul nostru cel de toate zilele

MOTTO

*Timpul e substanța din care sunt făcut.
 Timpul e un râu care mă poartă cu sine,
 dar râul sunt eu; este un tigru care mă sfâșie,
 dar tigrul sunt eu, este un foc care mă mistuie,
 dar focul sunt eu.*
 George Luis Borges

Introducere

Cea mai mare problemă a vieții noastre o reprezintă permanenta luptă cu timpul. Este destul de greu să ne facem o agendă pe care să o putem duce la bun sfârșit zilnic. Există activități urgente, despre care am scris în bunele practici anterioare, care devin atât de multe, încât cu greu mai avem timp pentru ceea ce ne dorim cu adevărat. Dar ce ne dorim cu adevărat? Sunt momente în care suntem obligați să rămânem cu noi înșine, să avem cu adevărat timp și să nu știm ce să facem cu el. Apare ceea ce definim plictiseală și evadăm imediat, fie pe rețele de socializare, fie vorbim la telefon, etc. Facem orice doar ca să treacă timpul pe care în alte situații îl căutăm, încercăm să-l lungim.

Mottoul face referență la faptul că ne identificăm cu timpul în viața. El este măsura vieții, a relațiilor a evenimentelor. Măsura în care trece timpul poate fi măsura grabei mele spre evenimentele viitoare. Ne aleargă în permanență gândurile prin minte, țesem planuri de viitor, și, uneori, ca acum, situațiile cotidiene se rostogolesc cu o viteză uriașă, planurile sunt schimbate de un minut la altul.

Conștientizarea timpului

În cartea *Cealaltă față a timpului; Cum să-ți faci mai mult timp să-ți trăiești VIAȚA*, doctorul Stephen Rechtschaffen povestește despre un politician care a fost adus la spital cu atac de cord într-o noapte, pe timpul unei gărzi. A fost trimis la cardiologie. Peste două zile a aflat că plecase acasă pe semnătură, împotriva indicațiilor medicilor, deoarece era o persoană ocupată, avea lucruri urgente de rezolvat. Peste zece zile a fost adus cu un nou atac de cord. A fost din nou internat. Când l-a întrebat de ce a plecat prima dată a răspuns: " *Nu am timp să zac într-un spital. Am multe lucruri mult mai importante de făcut.*"³¹

1. Prioritățile în privința timpului

Vă invit la un moment de introspecție. În bunele practici anterioare am prezentat cele patru sectoare care prezentau modul în care ne petrecem timpul în viziunea oferită de Stehen R Covey , *Managementul timpului sau Cum ne stabilim prioritățile*. Acel mod de analiză rămâne valabil.

Acum vă invităm să stabiliți ordinea alocării timpului diverselor activității din viața dumneavoastră simplificat, numerotând de la 1 la 5 activitățile următoare:

³¹ Dr. Stephen Rechtschaffen ,*Cealaltă față a timpului; Cum să-ți faci mai mult timp să-ți trăiești VIAȚA*, Ed. AMALTEA , 1999, p. 9

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

- Activitatea profesională
- Munca – timp alocat altor activități pentru resursele financiare sau doar activităților domestice din jurul casei;
- Relațiile noastre principale și viața de familie;
- Treburile banale de zi cu zi, chiar privitul la TV, cu știri sau facebook, etc
- Responsabilitățile sociale ;
- Noi înșine

Realitatea este că ne rămâne întodeauna puțin timp, sau deloc, pentru noi înșine.

V-ați întrebat oare dacă putem **avea** ceva fără **să fim**? Condiția numărul unu a posesiei este aceea de **a exista**. Ne urâm în permanență multă sănătate la schimbarea anului, de sărbători, etc. Știm că sănătatea presupune în mod obligatoriu să ne creem timp pentru noi înșine.

2. Aveți destul timp în viață?

Primiți acest răspuns fiecare în parte observând cum ați stabilit ordinea utilizării timpului. Dacă timpul alocat pentru voi înșivă ocupă o poziție printre cel puțin cele trei priorități, atunci vă numărați printre persoanele fericite.

Într-un grup de 50 de persoane cel mult 2-3 persoane spun că au destul timp în viață. Sunt și cei care spun că sunt fericiți cu viața lor. De asemenea spun că și-au schimbat *în mod conștient relația cu timpul*.

Ceialți de aprox 95% duc lipsă de timp. Întrebați *cum este să duci lipsă de timp?* răspund în felul următor:

- "Frustrant, stresant"
- "E ca și cum nu aş avea aer"
- "Mă simt mereu sub presiune"
- "Orice aş face, simt că de fapt ar trebui să fac altceva"
- "Mă simt ca prins în capcană"
- "Aud cum ticăie ceasul. Mă gândesc: "Ah, Doamne, mi se scurge viața!"
- "De parcă viața mea trece pe lângă mine , și eu nu reușesc s-o trăiesc!"³²

Vă recunoașteți în una din acest afirmații? Dacă nu, care este raportul personal cu acesta.

Pot să-mi fac loc în agendă pentru mine însumi? Ce înseamnă de fapt timpul pentru mine?

Dacă este vorba de activități de pierdere de timp precum fleacuri, bagatele, apeluri telefonice mult mai lungi decât ar fi cazul, activități de evadare, atunci nu vorbim de un timp de calitate. Timpul de calitate alocat propriei persoane este care ne menține sănătatea , ne aduce suficientă energie pentru activitățile zilnice, ne hrănește sufletul.

Epoca noastră poate fi numită epoca neliniștii. Oare putem să ne privim această neliniște cu alți ochi? Cum priviți această grabă și neliniște prin ochii persoanelor trecute de 70 de ani care au acumulat prea multe suferințe pentru a se mai putea bucura de repaos? La limită, prin ochii unui bolnav incurabil? Faceți acest exercițiu înainte de a fi obligați de situațiile limită. Bucurați-vă de sănătate și alocați-vă suficient timp propriului suflet.

Luați-vă agenda și relocați activitățile în așa fel să vă rămână timp pentru activități neprevăzute și care vă pot aduce bucurie.

³² Dr. Stephen Rechtschaffen ,Cealaltă fașă a timpului; Cum să-ți faci mai mult timp să-ți trăiești VIAȚA, Ed. AMALTEA , 1999, p. 11

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

Rezervați-vă zece minute seara înainte de culcare și notați cu ce-ați rămas din ziua respectivă – o lecție, ceva nou, o situație care v-a impresionat.

Pe vremuri, în copilărie era un cântec pentru copii cu următoarele versuri:

O zi în care n-ai făcut nimic,

E-o zi pierdută!

În aceste minute, în care, deși sunt numai zece, *oferiți-vă tot timpul din lume*, acceptând faptul că timpul înseamnă mult mai mult decât timpul de pe ceas, este un timp al trăirii care ține mult de percepția mea în raport cu el.

*"Dacă ne gândim la timp într-un mod diferit, dacă devenim conștienți că el conține nenumărate ritmuri și că orice moment individual poate fi dilatat sau contractat sub controlul nostru, atunci cred că putem face din timp supusul nostru – și, făcând asta, să ne umplem viețile cu fericire și sănătate într-un grad pe care cei mai mulți dintre noi nu-l trăiesc și nici măcar nu și-l pot imagina."*³³

BIBLIOGRAFIE

9. Dr. Stephen Rechtschaffen ,Cealaltă fașă a timpului; Cum să-ți faci mai mult timp să-ți trăiești VIAȚA, Ed. AMALTEA , 1999
10. Stehen R Covey , A. Roger &Rebeca R Merrill,*Managementul timpului sau Cum ne stabilim prioritățile* , Ed ALL, 2007,
11. Stehen R Covey, A treia cale, Ed ALL, 2013
12. St Stehen R Covey, Eficiența în 7 trepte sau un abecedar al înțepciunii, Edtura ALLFA 2002

³³ Dr. Stephen Rechtschaffen ,Cealaltă fașă a timpului; Cum să-ți faci mai mult timp să-ți trăiești VIAȚA, Ed. AMALTEA , 1999, p. 11

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

Managementul timpului 11

Către timpul – libertate³⁴

Motto

*Eu nu sunt ora aceasta alunecând abrupt
de-a lungul căreia mă vezi cum alerg*

Rainer Maria Rilke

Introducere

Problema cea mai gravă nu o reprezintă lipsa timpului, ci modalitatea noastră de a ne raporta la el.

Vom continua exemplele oferite doctorul Stephen Rechtschaffen în cartea sa *Cealaltă față a timpului; Cum să-ți faci mai mult timp să-ți trăiești VIAȚA*.

În timp ce se îndrepta către insula St.John din Caraibe, pe vas era o doamnă agitată, care-și lovea genunchii cu pumni.

*"Am privit-o mult timp. Cu privirea ațintită înainte, în gol, nu părea să fie conștientă de frumusețea peisajului, absorbită în agitația nervoasă a brațelor. În cele din urmă am întrebat-o: E vre-o problemă? A privit în sus spre mine. Nu mai ajungem odată? M-a întrebat cu un ton plângăreț."*³⁵

De câte ori ne regăsim într-o situație asemănătoare – la o ședință plictisitoare, într-o călătorie, fie ea și în vacanță, dar mai ales când așteptăm la un ghișeu, la doctor. La clasă, când gradul de receptivitate este extrem de scăzut, elevii sunt agitați și cadrul didactic grăbit. Momentele sunt numeroase.

Sunt însă nenumărate momente care trec foarte repede – de obicei atunci când suntem într-o situație fericită – la un curs care ne stimulează atenția prin lucruri noi, inedite, în sala de cursuri cu elevi interesați și receptivi, etc.

Este vre-o diferență pe ceas? Cum ar fi lumea fără ceasuri?

1. Descoperirea ceasului – pierderea libertății?

Vreme de ani de zile am împărțit timpul în zile, în ore, în minute și secunde.

Cuvântul *timp* provine dintr-o rădăcină indo-europeană *di* sau *dai* – care înseamnă *a împărți*. Cu secole în urmă orele erau mai lungi vara și mai scurte iarna, fiindcă cele douăsprezece ore împărțeau timpul între răsărit și asfințit, prima oră era la răsărit, ultima la asfințit, indiferent de anotimp, după cum reiese din parabola viei din Evanghelia după Matei.

Au urmat alte modalități de măsurarea timpului – cadrane solare, clepsidre și orologii cu apă care existau deja în regiunea Mediteranei și în China. Ele nu jucau un rol atât de tiranic ca acum.

Viețile omenilor au început să fie reglate de ceasornicele mecanice abia în Europa secolul XIV-lea, prin orologiile bisericilor care marcau ritmul activităților colective.

Și așa, treptat, *"timpul a alunecat din mâinile îngerilor în cele ale matematicienilor- după cum se vede în catedrala din Strasbourg – deasupra unui cadran solar (inspirat de unul mai vechi, de pe la 1200) se află un înger, iar la dreapta, deasupra altui cadran solar (instalat pe la 1400) se află un matematician."*³⁶

³⁴ Dr. Stephen Rechtschaffen, *Cealaltă față a timpului; Cum să-ți faci mai mult timp să-ți trăiești VIAȚA*, Ed. AMALTEA, 1999, p. 19

³⁵ Idem

³⁶ Carlo Rovelli, *Ordinea timpului*, Ed. Humanitas, 2019, p.54

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă (POCU/73/6/6/108182)

Utilitatea actuală a ceasurilor este aceea că arată toate aceleași oră pentru sincronizarea activităților. Dar acest fapt este relativ recent. Pe vrea orologiilor din turla bisericilor, în fiecare localitate era un timp local, datorită existenței cadranelor solare care se reglau în funcție de poziția soarelui pe cer, aceasta fiind diferită de la o localitate la alta.

Abia cu apariția trenurilor și a tegrifului, în sec al XIX-lea, a apărut necesitatea sincronizării acestora. Statele Unite au încercat pentru prima dată să standardizeze timpul.

Și de aici istoria se cunoaște. Putem concluziona că, în cea mai mare parte a sa, istoria omenirii se scrie fără tirania timpului.

Din câte știm, primul care s-a întrebat ce este timpul a fost Aristotel și a ajuns la concluzia că acesta reprezintă *măsura schimbării*.

*"Într-adevăr, timpul este numărul mișcării, după anterior și posterior."*³⁷

Cum rămâne atunci cu timpul pe care îl aud scurgându-se în tăcere? "(...) *dacă e întuneric și noi nu suferim nimic corporal, dar există totuși o mișcare sufletească*" spune Aristotel în Fizica, *"atunci se pare că a fost și timpul"*³⁸

2. Cum putem folosi timpul pentru a ne recâștiga libertatea?

Povestea doamnei care era agitată, așteptând cu nerăbdare să ajungă undeva, este cea a noastră, a tuturor, grăbiți spre un altceva, uitând să ne bucurăm de ceea ce ne oferă clipa prezentă. Suntem invitați, în toate cărțile de dezvoltare personală, să trăim în prezent. Dar ce înseamnă asta? Nu ne poate învăța nimeni – reprezintă propria noastră descoperire. Aceste cursuri oferite în cadrul programelor de formare profesională s-au oferit diverse modalități de cunoaștere personală, dezvoltarea profesională fiind inclusă în cea personală.

Liantul dintre cele două – dezvoltare personală și profesională – îl reprezintă **atitudinea**. Nu pot să mă comport altfel decât așa cum sunt în viața de zi cu zi. Pot să devin sau nu conștient de trecerea timpului, ea are loc. Dar se petrece altceva – îmi folosesc eficient fiecare moment de viață. Pe drumul spre școală, sau în orice altă parte, îmi ascult gândurile, dar nu mă las antrenat în fuga lor, ascult în aceeași măsură simțurile, mă bucur de un răsărit de soare, de mișcarea norilor pe cer.

Nu pornesc la drum îngrijorat, ci curios. Elevii, de toate vârstele, au încă un grad mare de inocență, ne pot oferi momente sublime de libertate.

Credem că a ne mișca mai repede rezolvă problema timpului. Dar nu este deloc așa. Cel mai important este să fim prezenți în viața noastră.

Din contră – ne învață atât fizicienii cât și înțelepții - avem nevoie să facem timpul să curgă mai încet, nu să ne grăbim noi.

*"Trebuie să ne oprim, să aflăm ce se întâmplă, să ne instalăm cu adevărat în viețile noastre și să acordăm atenție fiecărui moment, nu să continuăm mereu goana spre altceva, spre alt moment"*³⁹. Așa ne sfătuiește doctorul Stephen Rechtschaffen, care a început, observând bolnavii de la spital, să se preocupe de medicina holistică. Interesele sale se îndreptau spre starea generală de bine, și aceasta depinde în mare măsură de lipsa stresului, stres care este de cele multe ori generat de lipsa timpului. Motiv pentru care, în urma cercetărilor și a observațiilor practice a început să țină conferințe despre modalități de folosire eficientă a timpului.

³⁷ Aristotel, Fizica IV, citat în Carlo Rovelli, Ordinea timpului, Ed. Humanitas, 2019, p.56

³⁸ Idem

³⁹ Dr. Stephen Rechtschaffen, Cealaltă față a timpului; Cum să-ți faci mai mult timp să-ți trăiești VIAȚA, Ed. AMALTEA, 1999, p. 24

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/108182)

Mă opresc și nu fac nimic. Nu se întâmplă nimic. Nu mă gândesc la nimic. Ascult trecerea timpului.

"Acesta este timpul, familiar și intim. Suntem purtați de el. Goana secundelor, orelor, anilor ne împinge prin viață, pentru ca apoi să ne arunce în neant..."

*Și totuși lucrurile sunt ceva mai complicate. Realitatea e adesea diferită de ceea ce pare."*⁴⁰ – ne spune un fizician, Carlo Rovelli, *"Omul de știință considerat următorul Stephen Hawking"* *The time Magazine*

Vă veți întreba cum putem să rămânem liberi în mijlocul atâtor constrângeri?

Trăind conștient fiecare clipă din viață, fără să emitem judecăți atunci când nu este cazul, să nu facem din părerile noastre un zid în jurul nostru. Nu e suficient să înțelegem timpul cu creierul, deși este necesar, timpul fiind mult mai mult decât scurgerea liniară pe ceas.

Conform fizicianului Carlo Rovelli, *"lumea e alcătuită din evenimente, nu din lucruri. Evenimentele lumii nu așteaptă ordonat la coadă ca englezii, ci se îmbulzesc haotic ca italienii."* Ceea ce poate constitui pentru noi o șansă – să trăim conștient evenimentele, în acest mod reușind să folosim eficient și timpul.

Agenda noastră se compune din evenimente, chiar dacă sunt înșirate pe un fir roșu, reprezentat de timp. Stabilind prioritățile, trăind din plin evenimentele, înțegem cum să ne folosim bine *timpul*. Și vom înțelege că agenda, cea pe care o realizăm zilnic, chiar dacă nu o scriem pe hârtie efectiv, cu câteva zile înainte, cuprinde în ea viața noastră.

E recomandat să vă revedeți agenda pe ziua respectivă dimineața, chiar și numai 1 minut, și din nou seara, de data această zece minute, punctând în principal reușitele. Este una din modalitățile de a ne acorda timpul propriu cu timpul din calendar,

Cadrele didactice au pe agenda lor zilnică, în timpul cursurilor, orarele de la clase. Momentele, cel de început și cel de sfârșit ale unei ore, sunt măsurate pe ceas, dar ce se întâmplă între este un alt fel de timp, cel trăit împreună cu elevii, mult mai bogat. E diferența dintre o hartă și terenul traversat în realitate.

BIBLIOGRAFIE

13. Carlo Rovelli, *Ordinea timpului*, Ed.Humanitas, 2019
14. Dr. Stephen Rechtschaffen, *Cealaltă față a timpului; Cum să-ți faci mai mult timp să-ți trăiești VIAȚA*, Ed. AMALTEA, 1999
15. Stehen R Covey, A. Roger & Rebeca R Merrill, *Managementul timpului sau Cum ne stabilim prioritățile*, Ed ALL, 2007,
16. Stehen R Covey, *A treia cale*, Ed ALL, 2013
17. St Stehen R Covey, *Eficiența în 7 trepte sau un abecedar al înțepciunii*, Edtura ALLFA 2002

⁴⁰ Carlo Rovelli, *Ordinea timpului*, Ed.Humanitas, 2019, p.11

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

INTRE GRABĂ ȘI AMÂNARE 1

Introducere

Am abordat în bunele practici anterioare aspecte importante ale managementului timpului. Am prezentat aspecte referitoare la timp pornind de la oamenii de afaceri, la fizicieni și medici.

Apare o idee importantă, să nu ne grăbim. ”Să mergi încet și să fii conștient că mergi”, ne sfătuiește dr. Stephen Rechtschaffen⁴¹

Pericolele mediului exterior par în acest moment uriașe, călduri, secetă, inundații, datorate în principal orgoliului omenirii de a organiza și domina exteriorul.

Auzim mereu că sunt posibile accidente nucleare. Toate sunt semne ale unei forțe interne mult mai teribile decât arma nucleară, forțe explozive, distrugătoare și atomizante. În viața psihică, gândurile, impulsurile, instinctele, emoțiile și sentimentele necontrolate care apar la omul modern, purtarea sa și dorințele nemărturisite, graba, grijile și ieșirile nervoase sunt mult mai amenințătoare decât bomba atomică.

Graba a cuprins omenirea, din ce în ce mai multe informații, viteze din ce în ce mai mari, accidente la ordinea zilei.

Existența în cadrul celor 24 de ore este pe zi ce trece tot mai dificilă din cauza a o mie de detalii stânjenitoare cărora trebuie să le dăm atenție.

În aceste condiții suntem obligați să selectăm, o parte dintre activități intră în stand by și fie ștergem după listă, fie amânăm.

2. Despre grabă

⁴¹ Dr. Stephen Rechtschaffen, Cealaltă față a timpului; Cum să-ți faci mai mult timp să-ți trăiești VIAȚA, Ed. AMALTEA, 1999, p.26

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

Ce gânduri vă traversează în acest moment?

Ce reacții a stârnit un astfel de titlu?

Vă considerați o persoană grăbită?

A stat cineva câteva clipe să se gândească la poziția lui Între GRABĂ ȘI AMÂNARE? Dacă da, atunci primul obiectiv a propunerii temei a fost atins.

Ce reprezintă în accepțiunea dumneavoastră un OM DE ACȚIUNE?

Putem fi oameni de acțiune fără să fim permanent grăbiți și preocupați de exterior?

„Nu vorbiti pentru cateva momente.Doar ascultati.

Asa e bine.Ascultati propria respiratie.

Respiratia ne aduce energie in corp

Si duce tensiunile aiurea.

Ascultati-va respiratia,

Si daca ascultati cu o expresie blanda pe fata

Corpul dumneavoastra va sesiza

(el zambeste)

Acum e bine.Ce vedeti ?”

(Kenneth Jenks-Traveler’s tale)

Când ne grăbim abia dacă ne mai dăm seama de ceea ce vedem sau auzim deoarece avem mintea ocupată cu proiecte ambițioase, cu griji, cu ceea ce TREBUIE! Dacă ne oprim și ascultăm graba se atenuază. Și observarea respirației este un adevărat balsam.

Enumerați în scris situații în care v-ați grăbit – de ieri, de azi.

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
BOTOȘANI

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

Ați grăbit pe cineva să meargă repede spre școală sau în altă parte? Elevii la școală, proprii copii, colegii, prietenii?

De câte ori repetați pe zi : *Hai mai repede , că mă grăbesc.*

SITUAȚII ÎN CARE NE GRĂBIM

- pentru că trebuie , obligați de ...
- pentru că vreau sau îmi doresc să ...

Putem să acționăm corespunzător, să fim în timp fără starea de grabă?

- Mă grăbesc pentru că ceea ce fac nu-mi place sau pentru că mă așteaptă prea multe de făcut și nu mă încadrez în timp?
- Mă grăbesc și în activități plăcute?
- De câte ori nu ați răspuns așa cum ați fi dorit celor apropiați pentru că vă grăbeați?
- Aveți timp pentru un cuvânt bun sau un zâmbet adresat celor dragi atunci când vă grăbiți?
- Au existat situații în care ați concluzionat că ați fost degeaba grăbiți?

Relația între grabă și amânare.

Graba implică o activitate fiziologică , este o stare psihică, fizică și mentală de alertă, cu încordare și tensiune.

Ce face respirația? Este mai scurtă și mai alertă.

Ne pune în acțiune , în mișcare , chiar dacă presupune doar pregătirea pentru a ne grăbi.

Grăbiți- vă din nou, dar de data aceasta cu observarea respirației.

Ce se întâmplă?

Dacă ne grăbin cu control respirator graba devine eficientă.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/108182)

2. AMÂNAREA

Cum o puteți defini? Poate fi o stare cu mulți parametri de intrare și nici unul de ieșire. Îmi propun să realizez ceva, dar nu duc la îndeplinire .

În mintea noastră graba și presiunea generată de grija pentru ce n-am făcut, de acțiunile amânate produc o stare asemănătoare unei permanente explozii. De aici până la starea mediului înconjurător nu-i decât un pas.

Faceți o listă cu amânări . În ordinea în care vă vin în minte.

Tipuri de amânări:

- acțiuni neplăcute pe care le imping cât mai departe;
- acțiuni aparent plăcute, dar de a căror reușită nu sunt sigur și atunci amân;
- acțiuni importante pe care le amân fie datorită unei presiuni exterioare, fie uneia interioare – rezistența la schimbare;
- acțiuni care nu trebuiau să se întâmple, nu era vremea lor.

Clasificați acțiunile amânate în funcție de cauza aparentă a amânării:

- lipsa de timp;
- lipsa condițiilor necesare îndeplinirii

N.B. EXISTĂ GRABĂ EFICIENTĂ ATUNCI CÂND NE ACORDĂM CU RITMUL RESPIRATOR, SUNTEM ÎN CEEA CE FACEM.

EXISTĂ ASPECTE POZITIVE ÎN AMÂNARE – SUNT ACȚIUNI CĂRORA ÎNCĂ NU LE-A VENIT TIMPUL SAU CARE NICI MĂCAR NU ERAU PE CALEA NOASTRĂ.

Între grabă și amânare exist eu. Și spunem mereu VREAU. Vreau este verbul cel mai rar în lume, deși cel mai des folosit. Dacă găsim secretul teribil de a acorda voința cu

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

nevoia găsim energia necesară , existentă în fiecare ființă umană, de a ne duce planurile la îndeplinire. Energia acumulată și neconsumată prin amânări duce la tensiuni ca la o oală sub presiune în mintea noastră.

Care considerați că este puterea executivă a ființei? Putem considera că este vorba de voință. Dr Arthus a aplicat-o la reeducare și a descris voința ca fiind o energie proprie a eului care ne permite să organizăm în mod liber reprezentarea unei acțiuni și să trecem tot în mod liber la executarea ei . Energia acțională se acumulează prin deliberare și se descarcă prin decizie. Este distinctă față de fapte. Este liberă, activă și inteligentă. Există în potență chiar și la cei aparent neuroastenici, chiar dacă nu este utilizată.

Tipuri de acte ale voinței:

1. *ineficiente* – pot face parte din amânări

- Simpla dorință – este pasivă, necesară, dar nu suficientă
- intenția de a.. – tendința de a face ceva , nu înseamnă chiar a vrea, ci proiectul sau încercarea de a vrea.
- impulsul – înseamnă a se hotărâ prin forțele sau circumstanțele exterioare. Este nedeliberat, instinctiv. Este o mare forță , însă anarhică.
- veleitatea – un *aș vrea* însă *nu vreau* de fapt.

Sunt acțiuni mentale și din punct de vedere somatic chiar, deranjează, obosec, slăbesc.

2. *Acte eficiente* – conduc la îndeplinire- din punct de vedere somatic par că nu se efectuează, ca și cum s-ar baza doar pe plămânii plini cu aer și nu pe inspirație.

Acțiunea făcută în acord cu respirația, prezent conștient este o activitate tonifiantă a psihicului nostru și produce odihnă.

Indecizia este izvor de oboseală deoarece creierul este supraîncărcat cu energii care nu-și găsesc ieșire.

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
BOTOȘANI

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

Graba , amânare și LIBERTATE.

Respirația fiecăruia dintre noi este în strânsă legătură cu intelectul său și cu emoțiile. Grecii au observat acest lucru și au folosit același cuvânt-PHREN-atât pentru diafragm cât și pentru minte. Interacțiunile fizice și fiziologice dintre diafragm și minte (în înțelesul de rațiune, conștiință și tot ceea ce noi înțelegem prin a avea minte, a fi în toate mințile, etc.) sunt mai ușor de simțit decât de explicat. Să fim liberi în alegerile noastre- și când ne grăbim și când amânăm ceva.

BIBLIOGRAFIE

1. Beata Jencks, Ph.D , *Respiration Ror Relaxation, Invigoration And Special Accomplishment* ,
2. Dr. Stephen Rechtschaffen , *Cealaltă față a timpului; Cum să-ți faci mai mult timp să-ți trăiești VIAȚA*, Ed. AMALTEA , 1999
3. Stehen R Covey , A. Roger & Rebeca R Merrill, *Managementul timpului sau Cum ne stabilim prioritățile* , Ed ALL, 2007,
4. Stehen R Covey, *A treia cale*, Ed ALL, 2013
5. St Stehen R Covey, *Eficiența în 7 trepte sau un abecedar al înțepciunii*, Edtura ALLFA 2002

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă (POCU/73/6/6/108182)

Între grabă și amânare 2 Necesitatea găsirii ritmului potrivit

*Viața înseamnă mai mult
decât să te grăbești.*
GANDHI

Introducere

Am abordat managementul timpului din diverse unghiuri.

Pentru tot ceea ce facem acasă sau la catedră, agenda zilnică rămâne o adevărată provocare. Din punct de vedere personal și profesional găsirea ritmului potrivit înseamnă o activitate de bună calitate. Vom putea stabili un ritm corespunzător la clasă pentru o participare activă a tuturor elevilor.

Pe de altă parte le putem transmite și lor deprinderi optime pentru a se raporta la timpul propriu.

Adevărul este că timpul este cea mai prețuită avere de care dispunem. Deși suntem de comun acord cu acest fapt, timpul rămâne greu de drămuț. Curgerea lui nu este uniformă decât la nivelul măsurării sale cu ceasul. Din perspectivă psihologică, a trăirii efective, curgerea timpului este diferită, când foarte repede, când foarte încet.

"Există o taină foarte mare și totuși foarte obișnuită. Toți oamenii iau parte la ea, fiecare o cunoaște, dar numai foarte puțini se gândesc vreodată la ea. Cei mai mulți o iau ca atare și nu se miră câtuși de puțin cu privire la ea. Taina aceasta e timpul.

Există calendare și ceasuri pentru a-l măsura, ceea ce înseamnă însă prea puțin, căci oricine știe că o singură oră poate părea o veșnicie, uneori poate trece însă într-o clipită – depinde de ceea ce trăiești în ora respectivă.

*Căci timpul e viață. Iar viața sălășluiește în inimă."*⁴²

O descoperire a fizicienilor, greu de acceptat pentru noi, este aceea că timpul curge mai repede la munte decât la malul mării. Conform fizicianului Carlo Rovelli diferența dintre scurgerea timpului la mare și la munte se poate măsura cu ceasuri de precizie care pot fi cumpărate de pe internet cu câteva mii de euro. Ceasurile din laboratoare specializate pot măsura încetinirea timpului la distanțe de doar câțiva centimetri – de exemplu un ceas așezat pe podea ticăie ceva mai rar decât unul așezat pe masă.

*"Surprinzător, dar așa se întâmplă lucrurile în lumea noastră. Timpul se scurge mai lent în unele locuri și mai repede în altele."*⁴³

Einstein a înțeles acest lucru înainte ca ceasornicele să devină suficient de puternice.

A face mai repede nu înseamnă a face mai bine

Este ceea ce, odată ce am experimentat în propria viață putem transmite mai departe doar prin modul în care ne comportăm. Și elevii învață foarte mult din comportamentul cadrelor didactice.

⁴² Michel Ende, MOMO, 2012, ED. POLIROM, p. 18

⁴³ Carlo Rovelli, *Ordinea timpului*, Humanitas, 2019, p. 18

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă (POCU/73/6/6/108182)

Multitudinea de sarcini pe care le avem zilnic de îndeplinit crează senzația că numai mărind viteza le putem îndeplini. Am prezentat modalități de stabilire a priorităților într-o manieră în care să nu ajungem să ne ocupăm doar de urgențe.

În 1982 medicul american Larry Dossey a introdus sintagma de *"boala timpului"* pentru a descrie obsesia oamenilor că timpul zboară și în aceste condiții trebuie să ne mișcăm din ce în ce mai repede, altfel rămânem în urmă. Se pune întrebarea retorică: În urma a ce sau a cui? Greu de răspuns.

De asemenea psihologul britanic Guy Claxton credea, la începutul actualului secol, că accelerarea ne-a devenit a doua natură – *"Am dezvoltat o psihologie a vitezei, a economiei de timp și a eficienței sportive care e din zi în zi mai puternică."*⁴⁴

Multe analize și statistici actuale contrazic eficiența vitezei cu orice chip – sarcinile îndeplinite mereu în grabă la serviciu duc la creșterea stresului și implicit la boli de toate tipurile, lipsa somnului duce la somnolență în trafic, aceasta fiind printre primele cauze ale accidentelor de circulație, nerăbdarea ne face să trăim mai periculos chiar și în timpul liber.

Nu este o negare a faptului că viteza, în anumite limite, adusă în viațile noastre prin permanența evoluție tehnologică, a adus în același timp posibilități rapide de comunicare și transport. Ca în orice aspect al vieții, periculos este excesul și, din păcate instalarea unei dependențe de viteză.

A venit momentul în care starea noastră de sănătate, dar și starea de sănătate a planetei, ne avertizează că viteza nu este cea mai bună soluție pentru a ne trăi optim viața.

*"Principiul evoluției este supraviețuirea celui mai bine echipat, nu a celui mai rapid...Cum zorim prin viață, înghesuind mereu mai multe în fiecare oră, ne forțăm până aproape de colaps."*⁴⁵

Dependența de viteză și consecințele ei

Nu mai concepem activitățile curente, de orice tip, relații de muncă, relații personale, vacanțe și alte activități de relaxare fără internet sau fără avioane.

Important este să nu devenim obsedați de viteză, să ne regăsim ritmul personal.

Dacă veți lua un fir de ață și-l veți întinde foarte tare, acesta se va rupe. Dacă îl lăsați foarte slab întins, acesta va cădea într-o formă de grămadă, chiar se poate înnoda. Dacă însă veți găsi poziția optimă în care este întins la limită, să nu se rupă, dar nici să cadă, firul va avea și o formă, dar și o rezistență durabilă.

Dacă facem o analogie între viața noastră și firul de ață, ritmul personal este acela în care acționăm în tonusul potrivit, fără să tragem la maximum de noi, dar nici să ne lăsăm pe tânjeală.

Mereu auzim în jurul nostru îndemnul la a face totul mai repede. Este prea lent laptopul? Cumpără altul mai rapid. Merge prea lent conexiunea la internet? Fă rost de una mai rapidă. Nu ai timp să citești romanul pe care l-ai primit de ziua ta? Caută o metodă pentru a citi mai repede. Dieta nu dă rezultate rapide? Mergi la medic, fă micșorarea stomacului, sau, chiar mai rapid, liposucție.

Petreci prea mult timp în bucătărie? Comandă mâncarea și un cuptor cu microunde pentru a o încălzi rapid.

Și totuși – sunt lucruri care nu pot fi grăbite și care trebuie făcute în ritmul naturii: este o vreme pentru a sădi și o vreme pentru a culege, plantele forțate să crească prea repede devin

⁴⁴ Carl Honore, *Elogiu lentorii*, Ed. PUBLICA, p.13

⁴⁵ Idem 3

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

o adevărată otrăvă pentru corpul nostru. La fel se întâmplă și cu carnea obținută de la animalele tratate cu hormoni.

Pledoria împotriva vitezei ar trebui să înceapă cu economia – a produce mai multă bogăție rapid duce la distrugerea resurselor naturale mai repede decât le poate înlocui Mama Natură. Mii de specii sunt amenințate cu dispariția în urma defrișărilor, pădurile, plămâniile planetei sunt distruși sistematic. Omenirea se grăbește împotriva sa însăși. Suntem sclavii propriei viteze. Economia nu ne mai servește, noi trăim în slujba ei.

Dar în planul împlinirii sufletești ce se întâmplă oare?

Suntem mai fericiți? Mai sănătoși? Mai împliniți?

Din contră – spitalele și cabinetele medicale sunt pline.

Dormim mai puțin, avem mai multe insomnii. Somnolența la locul de muncă și la volan produc nenumărate accidente.

Nerăbdarea ne face să trăim mai periculos chiar și perioadele de vacanță, sau alte activități de timp liber. Alergăm la sală pentru mișcare, ne cumpărăm tot felul de aparate pentru sport acasă, suntem însă din ce în ce mai fragili.

În mod inevitabil o viață trăită în grabă devine superficială. Milan Kundera a scris într-un roman intitulat *Lentoare*, în 1996: " *Când lucrurile se petrec prea repede, nimeni nu mai poate fi sigur de nimic, de absolut nimic, nici măcar de sine.*"⁴⁶

Lucrurile esențiale, care ne aduc cu adevărat bucurie în viață – comunitatea, familia, prietenia – beneficiază de prea puțin timp. Comunicăm pe facebook, prin bilețelele lăsate pe frigider, etc.

Copii beneficiază de asemenea de foarte puțină atenție din partea părinților. Stau în grădinițe, la școală și la afterschool. Chiar acasă fiind, li se pune tableta în mână, în timp ce părinții la rândul lor stau pe facebook și trimit mailuri.

Concluzie

Școala rămâne încă, un adevărat spațiu privilegiat în care se pot transmite deprinderi pentru întreaga viață. Și modul în care urmează să ne trăim viața se învață, nu numai o meserie. De asemenea respectul față de noi înșine și față de mediul înconjurător care ne oferă condițiile optime vieții.

BIBLIOGRAFIE

1. Carlo Rovelli, *Ordinea timpului*, Humanitas, 2019
2. Carl Honore, *Elogiu lentorii*, Ed. PUBLICA, 2004
3. Michel Ende, *MOMO*, Ed. POLIROM, 2012

⁴⁶ În Carl Honore, *Elogiu lentorii*, Ed. PUBLICA, p.19

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

Despre grabă Rezonanța și ritmul vieții⁴⁷

Motto

*Un admirator înfocat l-a întrebat odată
Pe Arthur Rubinstein: Cum de mânuiți
Notele atât de bine?
Pianistul a răspuns: ”Nu mânuiesc notele
Mai bine ca mulți alții, dar pauzele – ah!
Acolo stă adevărata măiestrie⁴⁸*

Introducere

Adulții sunt, cu mici excepții, într-o permanentă alergătură. Copii trăiesc încă în ritmurile naturii. Redăm două dialoguri între copii și mămici dimineața, în drum spre școală sau grădiniță.

”Dimineața, în drum spre grădiniță:

– Mami, hai să nu ne mai grăbim!

– Puiule, știi că mă grăbesc un pic. Trebuie să ajung undeva după ce te las la grădi.

– Să știi că tot la grădi ajungem și dacă mergem mai încet... ”⁴⁹

Din experiența proprie cu nepoțica care avea la acel moment 7 ani și mergea în clasa întâi:

”-Trebuie să ne grăbim , draga mea, mai sunt cinci minute până la începutul orei!

-De unde știi?”

Primul dialog face referire la aplicarea ritmului lent

Să reînvățăm de la ei să încetinim ritmul. Primul pas este să realizăm că ne grăbim.

Ce înseamnă de fapt a ne grăbi

⁴⁷ Dr. Stephen Rechtschaffen ,*Cealaltă față a timpului; Cum să-ți faci mai mult timp să-ți trăiești VIAȚA*, Ed. AMALTEA , 1999, p. 29

⁴⁸ Idem, p29

⁴⁹ ”<https://www.cristinaotel.ro/despre-graba/>

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

Fiecare dintre noi a observat, desigur, dacă ne propunem și avem o anumită atenție interioară, că timpul se comprimă atunci când ne grăbim. Nu e vorba de forfota care ne face să scapăm lucrurile din mână, să ne alunece șiretul și să nu-l putem lega decât la a cincea încercare, de febrilitate degetelor care aleargă tremurând peste lucruri, răvășindu-le.

E vorba de o *vibrație interioară*, de un *tempo precipitat*, de spaima că nu vei reuși să faci toate lucrurile pe care le ai de făcut în intervalul care pare tot mai minuscul. Privești neputincios și furios la spațiul foarte strâmt dintre acele ceasului în care tu trebuie să înghesui foarte multe gesturi și acte. Și asta îți toarnă-n trup sentimentul neputinței.

Dacă reușești să faci abstracție cu adevărat – nu doar să te prefaci – de convenția timp, vei constata că-ntr-o jumătate de oră ai făcut cât altădată într-o zi întreagă.

Care-i secretul timpului? Este el un șarpe care devine constrictor și ne strangulează cu cât ne agităm mai tare? Tinde Universul spre nemișcare? Există timp? Cred că fiecăruia dintre noi i s-a întâmplat să “revadă” felii de viață, gesturi, vorbe, în acel deja-vu. Feliile sunt mici, înguste și rareori avem acces la ele...

Încă nu s-au găsit răspunsuri universal acceptate de lumea științifică și de noi, cei trăitori încă în timp.

Dar ce înseamnă ritm al vieții?

Ce se știe cu siguranță este faptul că totul se mișcă în ritm –” *particulele atomice, valurile de electroni, moleculele din lemn și din piatră, iarba și copacii, amoebele, mamiferele și păsările, peștii și reptilele, pământul, luna, soarele și stelele...și noi înșine.*”⁵⁰

⁵⁰ Dr. Stephen Rechtschaffen ,Cealaltă față a timpului; Cum să-ți faci mai mult timp să-ți trăiești VIAȚA, p.29

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

Când suntem tineri ne agităm într-una. Nu ne place nimic, vrem să schimbăm tot, și în noi și în jurul nostru, și până la marginile lumii, și temelia lumii vrem s-o schimbăm. Nimic nu pare să fie bun așa cum e. Fiecare generație reinventează viața, reinventează principiile, limbajul, regulile, etica, morala, negând ce-a fost înainte. Tot ce-a fost înainte e considerat vetust, ridicol, perimat, lipsit de dimensiunea grandioasă. Tot ce a fost înainte e mic, meschin, rizibil. *Tinerețea este o cursă teribilă cu timpul. Foarte puțini reușesc să-l întrecă și să rămână senini.*

Cei care reușesc să respecte ritmurile vieții, cele reflectate de cele trei ritmuri esențiale – pulsul dat de inimă, ritmul respirator și ritmul cranio-sacral, cel care se propagă prin lichidul cefalo-rahidian, simbolic, aceia vor reuși să devină plaje largi, însorite, mângâiate de valuri și cutreierate de îndrăgostiți sau de plimbăreți singuratici.

Aceia vor reuși să dilate spațiul, să pună un soare blând deasupra orizontului, să prefire nori pe un cer inspirat.

Aceia vor reuși să creeze în jurul lor un loc liniștit și sigur pentru trăit.

Aceia vor avea generozitatea de a împuternici alți oameni să trăiască aidioma, să umple lumea cu bucuria de a fi viu, de a gusta din roadele vieții pe îndelete, fără grabă și fără hămesală, fără trufie și fără dispreț.

Aceștia vor reuși să treacă celor care vin liniile perene ale vieții: muzica, poezia, prietenia, încântarea de a fi împreună, de a construi, de a reinventa, sclipirea spiritului, râsul, voia bună. Puterea sau datul de a iubi. A iubi viața, a iubi oamenii, a-i învălui în iubirea cea repede iertătoare.

Rezonanța

Lumea frează în nenumărate ritmuri sincronizate prin procesul de *rezonanță*.

Rezonanța ritmică este unul dintre marile principii de organizare a lumii, la fel de inevitabile ca și gravitația.

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
BOTOȘANI

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

”Prin acest proces se explică felul în care un ritm lucrază, funcționează împreună cu un altul și cu entități separate, de la molecule la stele, se încadrează într-un ritm la fel de regulat ca pulsul inimii sau ca bătaia aripilor unui fluture”⁵¹

Atunci când în ființa noastră rezonanța lipsește își fac loc boala. Cele trei mari ritmuri se sincronizează atunci când ascuțăm ritmurile înconjurătoare.

Am alergat și am ostenit, am căzut și m-a ridicat, am contestat și am negat, am persiflat și m-am revoltat.

Adunăm viață cât o mie de vieți. Adunăm viață și din viețile altora – fiind un creuzet pentru poveștile prietenilor, povești care se unesc cu povestea noastră.

De multe ori mergem într-un muzeu renumit, am făcut eforturi să ajungem acolo, dar suntem grăbiți și nu rămânem mai mult de 10-15 secunde la fiecare exponat. Graba noastră de a trece mai departe nu face altceva, în ultimă instanță, decât să ne garanteze că pierdem lucrul pentru care am venit.

Doar în ultimii ani societatea pare că aleargă. Oare și natura se grăbește? Nu mai știm, pentru suntem ocupați să o dominăm, în loc să o ascultăm. Folosim chimicale pentru a forța plantele să crească mai repede, omorâm ceea ce numim noi a fi dăunători, dar ei se apără cu noi mutații care ne pun viața în pericol. Ne-am pierdut simțul ascultării ritmurilor. Plantăm în sere și ghivece, utilizând lichide fabricate în loc de pământ. Acum suntem la o limită. Limită a vieții așa cum o cunoșteam.

Acum , despre timp!

”Timpul s-a descompus într-o rețea de relații care nu se mai mențin laolaltă ca o pânză coerentă. Imaginile spațiilor-timp (la plural) fluctuează, se suprapun, se materializează în anumite momente în raport cu anumite obiecte- oferindu-ne o

⁵¹ Idem 4

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

privești vagă. Dar asta e cea mai bună imagine pe care o putem avea despre granularitatea fină a lumii. Avem în față universul gravitației cuantice.”⁵²

BIBLIOGRAFIE

1. Carlo Rovelli, *Ordinea timpului*, Ed. Humanitas, 2019
2. Dr. Stephen Rechtschaffen, *Cealaltă față a timpului; Cum să-ți faci mai mult timp să-ți trăiești VIAȚA*, Ed. AMALTEA, 1999

⁵² Carlo Rovelli, *Ordinea timpului*, p. 76

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
BOTOȘANI

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

Despre calm și relaxare la clasă și acasă

MOTTO

Sfatul pe care vi-l dau, să încetiniți și să limitați activitățile pe care le puneți în program, nu înseamnă că nu vă încurajez să obțineți rezultate foarte bune, să porniți în căutarea excelenței în domeniul ales.

Carl Honore

Introducere

Ne propunem să abordăm o temă inedită – putem oare fi relaxați în mijlocul vacarmului?

Lumea în care trăim este extrem de grăbită. Natura merge în propriul ritm, iar elevii, cu cât sunt de vârstă mai mică sunt mai aproape de ritmurile naturii.

Am prezentat într-o bună practică anterioară dialoguri despre timp pe care le-au avut dimineața maturii cu cei mici.

Cadrele didactice sunt în permanență în relație directă cu un număr mare de elevi, fiecare făcând parte dintr-un anumit mediu, cu o anumită personalitate și implicit cu un ritm propriu de învățare. Acest fapt poate aduce un anumit tip de încordare, o solicitare în plus, alături de alte permanente solicitări din viață.

Timpul este de fapt cel în raport cu care ne organizăm orele la clasă. Putem spune că fără timp nu există nimic. Și sursa principală de stres. Avem de respectat orare, programe de studiu, clase eterogene, etc.

Vă propunem câteva metode de încetinire a ritmului care poate aduce, în mod paradoxal, mai mult timp.

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
BOTOȘANI

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

Ni se întâmplă adesea, atunci când vrem să facem mai multe lucruri în același timp să le ratăm pe toate. Plecăm în grabă de acasă și la școală constatăm că am uitat planul lecției sau extemporalele corectate.

A ne acorda timpul necesar

Ce rezonanță are în ființa noastră această propoziție? Bine, bine, veți spune, dar de unde iau acest timp?

Un prim răspuns ar fi să nu mai înghesuim prea multe activități într-o oră sau într-o zi. Să utilizăm un management al timpului bazat pe priorități.

1. A fi pregătit pentru schimbare

Pentru un cadru didactic un aspect important îl constituie permanenta schimbare a orarelor și a programelor școlare. Nu ezitați să vă acordați timpul necesar pentru a vă gândi la ceea ce simțiți că este cu adevărat important pentru elevii dumneavoastră să cunoască din temele predate la curs.

Acordați-vă o dată pe an mai multe zile pentru a avea o imagine, bazată pe situația din anul anterior, referitoare la gradul de receptivitate al clasei și faceți schițe succinte pentru anul următor.

Adaptați sau schimbați anumite conținuturi? Cum rămâne cu actualizarea?

Acest timp reprezintă o permanentă recalibrare și va duce la o economie substanțială de timp, evitând momentele de panică generate de schimbarea programelor. Chiar dacă doar vă puneți aceste întrebări, dați o temă de lucru propriului subconștient care va scoate soluția potrivită la momentul potrivit și nu veți mai fi luați prin surprindere. Orice moment de derută produce pentru un anumit interval de timp o furtună în mintea noastră și stresul face ca o mare parte din energia noastră să fie consumată de neliniște, scăzând capacitatea de concentrare.

Nu negați schimbarea, acceptați-o ca făcând parte integrantă din noul ritm de viață.

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
BOTOȘANI

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

2. Să încetăm și să limităm activitățile puse în program

A încetini, în accepțiunea celor care au inițiat o mișcare pentru cultivarea ritmului lent, precum jurnalistul, scriitorul și profesorul universitar Carl Honore, născut în Scoția și crescut în Canada, nu este opusul pentru repede. Ritmul lent, conform acestui autor, reprezintă mai degrabă un mod de a fi – calm, atent la tot ceea ce se întâmplă în jur, intuitiv, receptiv. Și cel mai important aspect – preocuparea principală să fie calitatea, nu cantitatea.

”Trebuie să-și acorzi timpul necesar pentru a te gândi la ceea ce crezi că este cu adevărat important, și apoi să găsești o modalitate de a înghesui totul în cel mai scurt orar posibil.”⁵³

3. Acordarea odihnei gândurilor atât pentru noi cât și pentru elevi

Am introdus sintagma *odihna gândurilor* pentru a face legătura dintre ritmul lent, așa cum a fost el prezentat, ca mod de viață, și viteza cu care gândurile zboară prin mintea noastră.

Seara revizuiți orarul de a doua zi pentru un minut, două, privind doar lent și adunându-vă mintea pe ceea ce aveți de făcut. Doar priviți, eventual expirați de câteva ori înainte și după această succintă trecere în revistă.

Rămâneți, în măsura în care vă permiteți, câteva momente pentru a sesiza eventualele noi conexiuni făcute de mintea dumneavoastră între activitățile de a doua zi.

Dacă simțiți nevoia puteți adăuga sau scoate ceva din program. Sau din planul lecțiilor din ziua următoare.

Această obișnuință de a vă acorda câteva minute seara va duce treptat la o stare de calm și liniște pentru a doua zi dimineța, deoarece creierul va prelucra peste noapte informațiile și scade semnificativ gradul de stres datorat incertitudinii. Timpii pierduți prin erorile datorate lipsei de prezență în acțiunile inerente de pregătire

⁵³ Carl Honore, *Elogiul lentorii. O provocare adresată cultului vitezei*, 2004, Ed. PUBLICA, P. 233

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

pentru începerea programului, de exemplu sunt cu mintea la ce voi face azi la clasă și, fie uit ceva, fie îmi scapă obiectele din mână.

4. Înainte de intrarea în clasă

Îmi acord un minut vizualizând clasa în care voi intra și instaurez o stare de calm accentuând câteva expirații.

Cu ce asociați starea de calm?

Ea este în principal o atitudine, se naște și este menținută din interior prin acceptarea vieții așa cum este ea. Pot rămâne calm în cel mai cumplit vacarm.

De obicei relaționăm starea de calm cu evenimentele exterioare, cu calitatea elevilor din clasă.

Mergând spre clasă aplicați ritmul lent, încetiniți voluntar pașii, accentuați expirul și acordați-vă *odihna gandurilor*.

La clasă, în măsura posibilităților, observați, fără să judecați primul minut elevii. Veți constata repede, dacă nu ați făcut-o deja, faptul că starea de calm sau de agitație sunt contagioase. Doar că acest calm nu trebuie să fie doar aparent. Informațiile referitoare la noi și la ceilalți au forme multiple de a se propaga. Calmul aparent poate aduce mai multă dezordine decât o stare nu tocmai liniștită, dar asumată. Între mișcare și nemișcare lăsați să se instaleze odihna. Cultivați starea de odihnă. O puteți face foarte simplu, lăsând toată greutatea pe suportul pe care sunteți așezat – chiar și când stăm în picioare în fața clasei putem să simțim pământul care ne susține.

BIBLIOGRAFIE

1. Carlo Rovelli, *Ordinea timpului*, Ed.Humanitas, 2019
2. Carl Honore, *Elogiul lentorii. O provocare adresată cultului vitezei.*,2004, Ed.

PUBLICA

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
BOTOȘANI

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării
unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

3. Dr. Stephen Rechtschaffen ,*Cealaltă față a timpului; Cum să-ți faci mai mult timp să-ți trăiești VIAȚA*, Ed. AMALTEA , 1999

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
BOTOȘANI

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

Repede sau lent – două moduri de a acționa la școală sau acasă

**Când putem încetini, când reușim
să extindem momentul, când suntem
în întregime prezenți în evenimentele
din jurul nostru, se petrece o schimbare
extraordinară în viața noastră.
Dr. Stephen Rechtschaffen⁵⁴**

Introducere

După zeci de ani în care oamenii și-au dorit să crească viteza, sperând de fiecare dată că vor economisi timp, a apărut necesitatea ridicării piciorului după accelerație. Vă propunem în această bună practică să analizăm împreună o nouă filosofie de viață – demolirea ritmului propriei vieți.

Toată lumea se plânge de lipsa timpului, de programul nebun care ni se impune la serviciu, dar oare avem altă opțiune? Sau măcar ne propunem să fie altfel?

Suntem orbiți de dorința de a avea în asemenea măsură încât uităm să trăim.

În cadrul educațional sunt însă și momente de respiro – cele petrecute la clasă, mai ales la grădiniță și în clasele primare. Copii nu sunt încă atât de puternic impregnați de viteză. Ei încă respectă ritmul propriilor trăiri. Multe cadre didactice recunosc că se simt transportate în altă lume cu copii de la grădiniță sau din clasele primare, lume impregnată de naivitate, sinceritate, joc și culoare. Am vizitat multe școli din județul Botoșani în care sălile de clasă erau împodobite cu desene viu colorate realizate pe baza poveștilor, sau cu alte teme realizate de elevi.

Ce reprezintă de fapt *repede* sau *lent* ?

Nu considerăm pentru materialul actual doar accepțiunea generală a termenilor *repede* sau *lent* și nici nu propunem o trecere de la un ritm la altul în orice condiții.

Sunt mai degrabă termeni prescurtați pentru o filosofie de viață.

***Repede* înseamnă să să fii ocupat, să deții controlul, să fii agresiv și grăbit, analitic, stresat, superficial, nerăbdător, activ. Mai înseamnă și supremația cantității asupra calității.**

***Lent* reprezintă opusul: calm, atenție, spirit receptiv, nemișcare, să fii intuitiv, să nu te grăbești, să ai răbdare, să reflectezi și, nu în ultimul rând, calitatea domină cantitatea.”⁵⁵**

De asemenea, ceea ce este foarte important, lent nu înseamnă întotdeauna chiar a face fără grabă. Sau mai precis o treabă făcută lent poate aduce rezultate mai rapide. Și aceasta pentru că poți avea un ritm lent de gândire, iar lucrurile să se miște rapid.

Secretul constă în a rămâne calmi și lenți pe dinăuntru, în ciuda faptului că alergăm cât putem de repede pentru a îndeplini o sarcină.

⁵⁴ Dr. Stephen Rechtschaffen, *Cealaltă față a timpului*, 1999, Ed. AMALTEA, p 62

⁵⁵ Carl Honore, *Elogiu lentorii*, Ed. PUBLICA, 2004, p.23

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă (POCU/73/6/6/108182)

Este o provocare pentru lumea în care trăim. Oamenii, prin tehnologiile pe care le-au dezvoltat au încercat să grăbească creșterea plantelor și animalelor cu îngrășăminte sau hormoni. Efectele se întorc împotriva noastră ca un bumerang. Un astfel de efect îl constituie și numărul mare de copii cu CES care trebuie integrați în clase.

În cazul lor cadrele didactice sunt obligate să redescopere ritmul lent, o stare de calm și echilibru interior. Și în acest fel putem spune că suntem obligați, într-o buclă de cauză și efect, să acționăm calm și cu responsabilitate, să dăm vitezei ceea ce i se potrivește, să lasăm gândului calmul necesar pentru ca deciziile să aducă soluțiile optime.

Modalități de a trăi mai bine într-o lume care se mișcă într-un ritm alert

Ceea ce propunem , alături de inițiatorii și adepții mișcării slow, nu este o întoarcere în vremurile lipsite de tehnologie, în era postindustrială, ci dimpotrivă, să învățăm să trăim mai bine într-o lume modernă.

Cercătorii în domeniul fizicii, precum Carlo Rovelli, "*Omul de știință considerat următorul Stephen Hawking*"⁵⁶ în cartea apărută la editura HUMANITAS, *Ordinea timpului*, au constatat că "*fiecare fenomen care se desfășoară are timpul său propriu, ritmul său propriu*"⁵⁷.

Implicit, pentru fiecare persoană există un ritm interior care este bine să fie respectat. De asemenea , ecuațiile lui Einstein nu au un "*timp*" unic, ci nenumărați timpi. Einstein ne-a dat ecuațiile care descriu evoluția timpilor proprii *unul în raport cu altul*.

Acest fapt, aparent complicat, se traduce pentru noi, cei care ne trăim normal viața, prin regăsirea unui echilibru între ceea ce gândim, simțim și modul în care acționăm. Oprirea pentru câteva momente, ascultându-ne gândurile, instalând un calm interior prin accentuarea expirației, ne permite să ascultăm ceea ce spun ceilalți, inclusiv elevii la clasă, să ne reglăm ritmul cu ceilalți.

Filosofia lentorii, așa cum este ea propusă, ne spune să ne mișcăm repede atunci când trebuie să fim rapizi, și lent atunci când este nevoie.

Ceea ce vă propunem prin aceste teme este să descoperiți libertatea în mijlocul constrângerii impuse de societatea care se grăbește și care ne grăbește. Fiecare dintre noi decide cât de repede să se miște într-o anumită situație,

*"Dacă astăzi vreau să mă mișc repede, asta fac; dacă vreau să fiu lent, voi fi lent, De fapt lupta pe care trebuie să o ducem este să avem dreptul să hotărâm ritmul pe care îl dorim."*⁵⁸

Pentru cadrele didactice este foarte important să țină cont de aceste ritmuri, să ofere și elevilor la clasă libertatea de se exprima în propriul ritm, dacă nu zilnic, măcar la anumite tipuri de întâlniri, la școala altfel, la orele de dirigenție.

În acest scop vă propun să vă rezervați din când în când un minut în care să nu faceți nimic special, doar sunteți conștienți de ceea ce faceți. Nu opresc nici măcar gândurile, mut doar atenția la ceea ce fac în clipa respectivă. De exemplu dacă merg pe stradă îmi mut atenția la nivelul picioarelor și devin conștient de acest fapt – de a merge. Dacă sunt la clasă, în minutul respectiv focalizez atenția doar pe ascultarea unui elev, sau a subiectului pe care îl predăm.

Atenția noastră este cea care decide capacitatea noastră de concentrare pe un subiect. E ca atunci când intrăm într-o încăpere întunecată și luminăm pe anumite direcții cu o lanternă. Toate obiectele există acolo, dar eu le luminez doar pe unele la un anumit moment de timp.

⁵⁶ The Times Magazine

⁵⁷ Carlo Rovelli, *Ordinea timpului*, Humanitas ,2019, p.23

⁵⁸ Idem 4, p.25

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

Dacă vom exersa vom stimula capacitatea de selecție, vom reduce multe dintre preocupările noastre mai puțin importante și vom avea mai mult timp pentru ceea ce contează cu adevărat. Este foarte adevărat că, pentru a merge într-un ritm corespunzător capacității de învățare pentru o clasă întreagă, în contextul învățământului incluziv este extrem de dificil și sunt necesare politici de stat care să simplifice programa precum și de sprijinul părinților care, în multe situații încarcă programul copiilor cu un număr foarte mare de activități extrașcolare. În societatea în care trăim viteza este atât de mare încât de multe ori copii sunt tratați ca niște adulți. În mediul rural sunt puși la activități fizice în gospodărie, iar în mediul urban există o permanentă competiție în a le oferi copiilor cât mai multe activități. Copiii sunt obligați să alerge cât se poate mai repede în tot ceea ce fac – în sport, la școală, în artă, în muzică. Și la finalul zilei cu toții sunt extenuați. Soluția este în noi și suntem noi înșine.

BIBLIOGRAFIE

1. Carlo Rovelli, *Ordinea timpului*, Humanitas, 2019
2. Carl Honore, *Elogiu lentorii*, Ed. PUBLICA, 2004

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
BOTOȘANI

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării
unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
BOTOȘANI

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/108182)

Tehnici și modalități practice pentru a avea o minte armonioasă

Partea 1

Cum să fim de acord

Introducere

Ne-am propus să abordăm în această bună practică un subiect deosebit de delicat – aplicarea atât pentru propria persoană, dar și la clasă, a tehnicilor propuse de Edward de Bono în lucrarea *Cum să avem o minte armonioasă* apărută la editura Curtea Veche, adaptate diverselor situații concrete.

Pe parcursul acestui curs de formare profesională, indiferent de programul ales dintre cele trei puse la dispoziție, o importanță deosebită a fost acordată relației dintre dezvoltarea personală și cea profesională abordată pe larg în modulul 6.

S-a constatat faptul că suntem tentați să acordăm aspectelor profesionale mai mult timp și atenție decât dezvoltării personale, fără să conștientizăm faptul că liantul principal între cele două este dat de atitudinea noastră. Putem spune că dezvoltarea personală include pe cea profesională cu preponderență în spațiul educațional, fiecare oră de predare aducând noi situații care se cer rezolvate multidimensional.

Cum putem să constatăm modul în care ne utilizăm mintea în relația cu ceilalți

Mintea armonioasă mai poate fi numită și o *minte frumoasă*. Cum știm acest lucru?

Pentru început vă propun ca o tehnică observarea elevilor în pauze sau în cadrul unor activități extrașcolare, dar și a colegilor în cancelarie sau la o întâlnire neoficială.

Veți observa modul în care se formează grupurile de discuții. Pot exista persoane deosebit de frumoase fizic, corect îmbrăcate, cu o ținută corespunzătoare, dar care sunt aproape singure, dar și persoane considerate mult mai timide, cu o prezență fizică care nu strălucește, dar care atrag în jurul lor mult mai mulți oameni. Care este de fapt situația – contează foarte mult atât ceea ce spui, dar și faptul că toți ceilalți simt acordul sau dezacordul interlocutorului, găsesc sau nu puncte comune în comunicarea acestuia referitoare la un anumit subiect. Cu alte cuvinte o persoană cu mintea armonioasă găsește realmente puncte comune care pot permite continuarea dialogului.

1. Cum să fim de acord

Cu toții suntem puși în situații diverse de relaționare cu cei din jur. În mod real putem să fim sau nu de acord cu o situație, cu o temă de discuție, cu o atitudine, etc. Vom analiza în mod special atitudinea pe parcursul unui schimb de idei în condițiile normale de viață.

Participăm la o discuție liberă în cadrul căreia se emit mai multe păreri. Pot exista două situații extreme.

Un acord total prin exprimări de genul:

- *Ai mare dreptate...*
- *Sunt de acord cu tot ceea ce spui...*
- *Sunt complet de acord...*
- *Absolut corect...*
- *Sunt de acord 100%...*

În această situație nu mai este loc pentru dialog, doar ascultăm un discurs fără să ne aducem nici o contribuție.

La polul opus:

- *Da, dar..*
- *Nu sunt deloc de acord...*

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

- *Nu ai dreptate...*
- *Nu e chiar așa...*

Nici această atitudine nu reflectă o minte armonioasă deoarece din start persoana care folosește astfel de expresii își dorește să aducă argumente contra pentru a impresiona și a demonstra propria superioritate. Tipul acesta de oameni sunt de obicei intelectuali bine pregătiți din punct de vedere academic și au fost încurajați să se poarte așa.

Din punctul nostru de vedere o minte armonioasă este cea care ne permite să ne situăm undeva la mijloc.

2. Nevoia de a avea dreptate

Cu toții cunoaștem acest sentiment. Și chiar credem că în anumite situații dreptatea este de partea noastră. Doar că nu este întotdeauna așa.

O controversă este de cele mai multe ori o luptă între orgolii, mai ales atunci când este vorba doar de schimburi de idei referitoare la o temă binecunoscută.

Atunci când suntem de acord avem de multe ori sentimentul înfrângerii, iar dacă nu suntem de acord pe acela al superiorității.

Acest tip de comunicare se observă foarte ușor în plan politic – partidele se contrazic sistematic, parlamentarii și guvernării, avocatul poporului etc.

Chiar și școala, societatea în general susțin acest tip controversă deoarece pun accentul pe dezbateri și argumentări.

Orice partid atunci când este în opoziție va fi în permanentă controversă cu partidul de guvernământ. Acest comportament pare uneori chiar caraghios.

Sunt multe situații în care încercăm să ne demonstrăm superioritatea, din păcate doar din orgoliu, fără a obține nimic în schimb. Există de asemenea situații în care pierdem o dezbateră, dar câștigăm un nou punct de vedere.

*"O discuție ar trebui să exprime o încercare sinceră de a explora o problemă și nu o luptă între vanități."*⁵⁹

3. Logic bubble sau Logica balonului de săpun

Termenul a fost introdus de Edward de Bono cu ocazia unor cărți anterioare referitoare la modalități de gândire novatoare precum gândirea laterală și gândirea paralelă. De fiecare dată când nu suntem de acord cu cineva avem tendința să-l catalogăm ca fiind fie "*ignorant*", fie "*răuvoitor*", sau chiar "*prost*", fără să ținem cont de faptul că fiecare dintre noi are *balonul* său de percepții, valori, nevoi și experiențe personale.

Fiecare dintre noi are o imagine personală care reflectă doar o mică parte din REALITATE în integralitatea sa. Imaginați-vă că intrați într-o cameră în care este întuneric și aveți la dispoziție o lanternă – veți lumina doar câte o zonă și considerați că întreaga sală este la fel. O altă imagine este aceea în care privim un interior printr-un mic orificiu. Realitatea descoperită de noi face parte din integralitatea REALITĂȚII, dar nu se confundă cu aceasta.

Există programe care se derulează în școli sau fac parte din programe extrașcolare în cadrul cărora se învață tehnici pentru respectarea Punctului de vedere al altor persoane (Other Person's Point of View).

Participanții pot lua parte la certuri care se întrerup brusc în momentul în care se realizează înțelegerea punctului de vedere al celuilalt.

4. Identificarea circumstanțelor particulare

⁵⁹ Edward de Bono, *Cum să avem o minte armonioasă*, 2008, *Curtea veche*, p.11

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

Există circumstanțe particulare în care un dezacord poate fi transformat într-un acord. De exemplu căsătoriile aranjate sunt considerate de dorit în anumite culturi din motive variate – fie este vorba de comunități foarte mici, fie fac parte integrantă din cultura respectivă, precum cea indiană. În primul moment, într-o discuție pe această temă ne situăm într-un total dezacord, dar, pe măsură ce ascultăm motivațiile celeilalte părți acceptăm faptul că există astfel de situații total acceptate de societate.

Trebuie să facem diferența între căsătoriile aranjate și cele forțate, cu cele forțate vom rămâne în dezacord.

5. Valori diferite

Un alt aspect la care ne vom referi îl reprezintă **setul de valori** la care se raportează fiecare dintre cei care-și expun ideile. Pe de o parte este vorba de valori diferite pentru fiecare persoană, pe de altă parte este vorba de identificarea circumstanțelor speciale.

Se spune adesea : *"Dacă așa avea aceleași principii cu tine așa fi de acord."*

Distincția dintre bine și rău, dintre a spune în permanență adevărul sau a minți, a constituit un subiect amplu dezbătut atât de filosofi cât și de psihologi.

Este un principiu moral care trebuie respectat, dar și aici pot să apară situații speciale – de exemplu evităm să spunem adevărul pentru a nu pune viața cuiva în pericol, pentru a nu produce foarte multă suferință. Pentru o persoană grav bolnavă, deși se știe deznodământul final, se evită discuția până la momentul de certitudine. Pot fi situații în care se depășește momentul critic și persoana respectivă va continua să mai trăiască mulți ani.

Din perspectiva unei minți armonioase putem identifica diferitele tipuri de valori caracteristice unei persoane sau chiar unei culturi și , în circumstanțe speciale putem fi de acord cu ele.

6. Suprageneralizările

Avem în permanență tendința de ne raporta la generalizări – de exemplu toți crocodilii sunt agresivi, nici un politician nu este de încredere, femeile sunt mai intuitive în timp ce bărbații sunt mai logici.

Putem accepta o generalizare , dar în același timp putem fi de acord că există și excepții. Deși femeile sunt intuitive, asta nu înseamnă că nu se pot baza și pe logică în multe situații la locul de muncă

Concluzii

În clasă putem sesiza astfel de situații în disputele generate pe o anumită temă. Este chiar util să prezentăm situații în care elevii se pot situa într-o tabără sau alta și să le explicăm necesitatea de a găsi calea de mijloc pentru o comunicare eficientă și pentru a ne lărgi domeniile de cunoaștere.

Sunt aspecte utile și în discuțiile din cadrul cursurilor. Materialele pe care le au la dispoziție elevii, mai ales în această perioadă de predare online, sunt diverse și cu surse deschise.

Educația care urmărește formarea unei minți armonioase va fi utilă tinerilor să se orienteze prin multitudinea de informații și să le identifice pe cele utile. Se vorbește din ce în ce mai mult de știrile false. Este necesară o formare adecvată încă din școală pentru a nu fi manipulați de astfel de știri.

BIBLIOGRAFIE

1. Edward de Bono, *Cum să avem o minte armonioasă*, 2008, Ed. Curtea veche, București
2. Edward de Bono, *Gândirea paralelă*, 2017, Ed. Curtea veche, București

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
BOTOȘANI

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/108182)

Tehnici și modalități practice pentru a avea o minte armonioasă

Partea 2

Modalități pentru exprimarea dezacordului

Introducere

În prima parte a tehnicilor și modalităților pentru o minte armonioasă am prezentat modalități pentru a fi de acord și am constatat următoarele:

- Este necesar să identificăm în mod sincer punctele în care suntem de acord cu celălalt;
- Nu aducem nici un aport și nu ajută la nimic dacă suntem în permanență de acord;
- Dar și permanentul dezacord este plictisitor și exasperant;
- Evitați să fiți mereu în dezacord pentru a nu deveni o persoană care nu este deloc atrăgătoare;
- Evitați să vă impuneți în permanență punctul de vedere. În acest fel ne eliberăm de orgoliu și ne putem concentra mai bine asupra subiectului;
- Valorile diferite trebuiesc luate în considerare;

Toate acestea ne ajută să trăim o adevărată plăcere în descoperirea punctelor de comun acord și să schimbăm modul de a privi problema.

Aspecte foarte utile atât pentru dezvoltarea personală, cât și cea profesională. Este foarte bine să ținem cont posibilitatea adaptării valorilor personale ale elevilor la valorile comune, cât și dezvoltarea capacității de a sesiza conjuncturile particulare și acceptarea opiniilor celorlalți.

Exprimarea dezacordului este la fel de importantă ca și cea a acordului.

Cum să ne exprimăm dezacordul

Exprimarea dezacordului reprezintă un punct critic într-o discuție și este necesară o adaptare a dialogului la condițiile specifice situației.

O persoană mereu în deacord va fi ocolită.

Sunt identificate următoarele categorii de persoane care sunt în dezacord:

- *"Sunt cei ce contrazic interlocutorul într-un mod agresiv și nepoliticos;*
- *Sunt cei care își exprimă dezacordul pentru a provoca o ceartă pe care să o câștige;*
- *Sunt cei ce vor să fie în dezacord doar din orgoliu;*
- *Sunt cei ce vor să fie în dezacord pentru a ridiculiza un subiect;*
- *Sunt cei care, prin dezacord vor să-și demonstreze superioritatea*
- *Sunt cei care au fost învățați că o conversație constă tocmai din dezacorduri;*
- *Sunt cei care folosesc dezacordul deoarece nu cunosc alt mod de a explora un subiect."*⁶⁰

Politețea

A fi politicos nu este sinonim cu obligativitatea de a fi în permanență de acord, de a nu contrazice pe nimeni. Este vorba de modul în care ne exprimăm opiniile, indiferent de gradul de acord sau dezacord.

Afirmații de genul: *Ești un prost, Ești de-a dreptul stupid, Nu ai nici o idee despre..., Nu ai minte, Ceea ce spui este o mare prostie, cea mai mare pe care am auzit-o, etc* sunt expresii grosolane și total lipsite de politețe.

Diversitatea de opinii se poate exprima printr-o alegere mai bună a cuvintelor, dar și printr-un ton adecvat, fără a desconsidera interlocutorul.

⁶⁰ Edward de Bono, *Cum să avem o minte armonioasă*, p.18

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

Prezentăm următoarele exemple:

- *"Nu sunt sigur că ți-am urmărit raționamentul.*
- *Ar putea fi și un alt mod de a vedea lucrurile.*
- *Aceast este doar un punct de vedere.*
- *Cred că am unele dubii în legătură cu aceste concluzii.*
- *Poate că este așa, poate că nu este așa.*
- *Cred că mai există și o altă explicație."*⁶¹

Înainte de a ne exprima dezacordul este bine să ținem cont de faptul că pot exista și **erori de logică** datorate unor circumstanțe diferite. De exemplu dacă ne referim la absentism și spunem că este mult mai răspândit în mediul rural decât în cel urban putem fi în deplin dezacord cu un cadru didactic dintr-o zonă care, deși este situată în mediul rural, nu se confruntă cu această problemă.

Chiar dacă cifrele statistice stabilesc cu caritate faptul că un procent mai mare dintre elevii din mediul rural absentează, putem concluziona că acest fapt se datorează și lipsei de implicare a părinților și cadrelor didactice. Aici intervine **interpretarea** pe care o poate da fiecare dintre părțile implicate.

Aici intervin aspecte deja particulare. Pentru a putea contrazice pe cineva sunt necesare argumente și nici în această situație nu se justifică exprimări agresive.

Trebuie să ținem cont de faptul că fiecare dintre noi poate avea o **percepție selectivă** referitor la o situație dată. O **percepție selectivă** este foarte greu de contestat deoarece fiecare poate avea dreptate privind din punctul său de vedere. De exemplu, privind o situație în care un cadru didactic consideră un elev leneș deoarece la disciplina pe care o predă acel cadru didactic elevul obține note mici. În aceeași măsură un alt cadru didactic poate considera același elev ca fiind un elev bun deoarece la materia lui se prezintă bine. Situația poate fi adevărată din perspectiva fiecăruia – elevului îi place mai mult o disciplină decât cealaltă. Cele două cadre didactice pot fi în dezacord privind din perspective diferite.

Emoțiile

De asemenea, înainte de a ne exprima dezacordul trebuie să ținem seama de emoții.

Opinia cuiva este și un mod de a transmite sentimente personale. Emoțiile pot urma prejudecăților și stereotipurilor.

Este util, atât pentru cel care prezintă, cât și pentru cel care ascultă, să sesizeze în ce măsură lucrurile sunt prezentate obiectiv, sau există și o nuanță emoțională.

Identificarea conținutului emoțional se poate face după adjectivele folosite.

Astfel de adjective pot fi: leneș, inabil, necinstit, neglijent, periculos, îselător, prefăcut. Putem observa dacă opinia cuiva este un mod de a transmite sentimente personale atunci când, înlocuind adjectivele afirmația se prăbușește.

Este bine să fie exprimate sentimentele, dar atunci când ne exprimăm dezacordul trebuie să ținem cont de acest lucru.

Pentru a evita să amestecăm sentimentele cu logica, care pot deveni periculoase, să le identificăm și să prezentăm opinia precizând: *"Așa simt eu despre acest lucru"*

"Ascultătorul poate să se întrebe despre motivele acestor emoții.

Emoțiile pot fi răspunsuri la situații.

*Emoțiile pot determina interpretarea unor situații."*⁶²

⁶¹ Edward de Bono, *Cum să avem o minte armonioasă*, p.20

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Denumirea proiectului: ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă (POCU/73/6/6/108182)

Experiențe diferite

Un aspect important de care trebuie să ținem seama când ne exprimăm dezacordul este faptul că fiecare dintre noi a traversat în viașă experiențe diferite atât la modul general cât și particular. Să ne oprim o clipă înainte de a contrazice pe cineva pentru a analiza în ce măsură putem avea aceeași părere. Dacă nu știm nimic despre persoana respectivă, atunci este indicat să nu comentăm situația.

O persoană care trăiește într-un anumit regim politic, de exemplu în monarhie, va avea cu totul altă părere despre situația dintr-un regim comunist.

Un cadru didactic dintr-o școală din București sau oricare oraș mare, va avea alte experiențe la școală în ceea ce privește calitatea elevilor și părinților.

Suprageneralizările în general trebuiesc evitate – expresii de genul: toți copiii sunt agresivi, sau toți copiii sunt drăguți nu pot fi valabile. Dacă nu putem argumenta decât printr-o generalizare, atunci putem folosi expresii precum: *mulți dintre/cei mai mulți* dintre copii sunt drăguți. Dacă această exprimare duce la îndoială în privința argumentării, atunci ne putem îndoii în privința acesteia.

Extrapolări – exprimăm o tendință de evoluție a unei situații sau stări și se presupune că aceasta se va păstra – sunt utilizate mult în meteorologie, sau situația școlarizării, de exemplu numărul studenților este în creștere, deci în viitorii ani vor găsi cu greu o slujbă pe măsura calificării.

Pot fi adevărate până la un punct, dar am învățat deja că lumea este în permanentă mișcare și este probabilă, dar nu sigură o astfel de argumentare.

Diferența între posibilitate și certitudine – acestea reprezintă elemente cheie pentru un dezacord. Atunci când nu suntem de acord cu certitudinile exprimate de interlocutor și dorim să ne exprimăm un dezacord, expresiile pe care le putem folosi sunt:

- *s-ar putea*
- *tot ce-i posibil*
- *posibil*
- *probabil*
- *după toate posibilitățile*
- *cel mai probabil*
- *cu siguranță.*

A avea o altă părere sau a nu fi de acord

Un dezacord implică o întrebare pe care de obicei ne-o punem în legătură cu valoarea de adevăr a unei afirmații. Fie ni se pare falsă, fie nu se bazează pe o demonstrație.

În acest scop avem la dispoziție următoarele exprimări:

"Este pur și simplu greșit ceea ce faci.

Aceasta este destul de posibil, dar nu e sigur.

Aceasta este doar una dintre variante.

Aceasta se referă doar la experiența ta.

Aceasta se referă doar la valorile tale.

Este adevărat pentru tine, dar nu și pentru mine.

Aceasta are la bază emoții și prejudecâți.

Aceasta se bazează pe o percepție selectivă a lucrurilor.

Concluzia nu urmează cu necesitate premisele.

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

*Acesta este doar un scenariu posibil al viitorului.*⁶³

Există o paletă cuprinzătoare de afirmații care pot exprima dezacordul în raport cu o situație. A spune brutal că nu suntem de acord poate genera animozități și chiar exprimări agresive din partea interlocutorului.

În clasă, unde nu se poate stabili granița dintre o afirmație convingătoare, una de conjunctură sau pur și simplu de necunoaștere a subiectului, este indicat, pentru a nu tăia o cale de comunicare viitoare cu elevii, să folosim acest tip de exprimări care lasă loc de documentare. De asemenea elevii învață la rândul lor cum să se exprime etunci când pun la îndoială afirmațiile unui coleg fără să declanșeze un conflict.

Parcurgerea exemplelor de mai sus ne ajută să evităm conflictele, să ne exprimăm acordul sau dezacordul într-un mod constructiv, ajutându-ne la crearea unei minți armonioase, pentru noi și pentru copiii și elevii noștri.

Bibliografie

Edward de Bono, 2008, *Cum să avem o minte armonioasă*, Ed. Curtea Vache, București

⁶³ Edward de Bono, *Cum să avem o minte armonioasă*, p.27

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

Tehnici și modalități practice pentru a avea o minte armonioasă

Partea 3

Cum să fim diferiți

Introducere

Dacă în primele două părți referitoare la modalitățile practice pentru a avea o minte armonioasă am abordat metode care ne ajută să ne afirmăm acordul sau dezacordul, acum vom aborda aspecte legate de modul în care să fim diferiți. Sunt subiecte utile pentru elevi, dar și pentru dascăli. Pe de o parte pentru a ști ce să-i sfătuiască pe elevi pentru a aborda în mod elegant aceste subiecte, pe de altă parte pentru că orice om poate și trebuie să fie el însuși în orice situație de viață, oricât de asemănători sau diferiți am fi.

O minte armonioasă este în directă legătură cu întreaga activitate din viața noastră, găsește modalități de exprimare acceptabilă a diferențelor.

Am constatat că nu are nici un rost să ne exprimăm dezacordul doar de dragul de a o face, iar printr-o discuție în contradictoriu nu ne demonstrăm inteligența.

Suntem diferiți atunci când ne exprimăm dezacordul bazat pe descoperirea unei erori de logică la interlocutor într-un mod politicos, fără agresivitate și fără a deveni grosolani. Tendința este de a nu contrazice pe cineva prin răutate, expresii cinice, grosolăni, și, în aceste condiții tocmai opusul ne face să fim diferiți. Și diferențele de opinii, păreri, etc. Pot fi exprimate, lămurite și traversate.

1. Cum să fim diferiți

Dar ce înseamnă de fapt a fi diferiți? A avea păreri diferite? A te îmbrăca într-un mod diferit?

Se spune despre tineri că-și doresc să fie diferiți, dar reacționează foarte mult la părerile grupului. De exemplu, dacă unul are un anumit telefon, și celălalt își dorește unul la fel. Folosesc aceleași aplicații pe telefoane și pe calculator. Se întrec în pozele puse pe facebook. Contrează, din păcate, mai mult imaginea exterioară. Dar, în același timp, atunci când apar diferențele, le este foarte greu să le accepte la colegi și reacționează prin dezacorduri.

Tipuri de diferențe

Pentru a stabili o diferență este necesar să avem un element de comparație.

Putem percepe realitatea diferit în funcție de direcția din care privim.

Poate fi vorba de aspecte legate de simțuri – unora le plac mâncărurile mai sărate, altora mai puternic condimentate. Pentru amenajarea locuinței fiecare preferă anumite stiluri, culori. La fel în ceea ce privește parfumul folosit.

Poate fi vorba de un stil propriu de a ne îmbrăca, dar și de un stil propriu în comportament.

Au fost identificate două mari categorii de diferențe:

1. Pot exista mai multe opinii referitoare la o situație/eveniment care se referă la ceva concret, dar una singură este adevărată.

De exemplu -dacă ni se dă să gustăm o băutură fiind legați la ochi, în funcție de experiența anterioară o putem identifica corect sau nu. Pot exista mai multe răspunsuri, dar unul singur este adevărat.

2. Când este vorba de o proiecție în viitor – de exemplu scumpirea unui produs – pot exista cel puțin două opinii la fel de adevărate:

- *Dacă mărim prețul vor fi mai puțini cumpărători și atunci vom pierde;*
- *Dacă mărim prețul produsul va fi considerat mai valoros și atunci vom câștiga.*

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

Posibile surse ale diferențelor

O sursă principală a diferențelor o constituie **preferințele personale** în ceea ce privește gusturile alimentare, categoriile de filme pe care alegem să le vedem, chiar și alegerea prietenilor sau a partenerului de viață.

Să ne imaginăm că un grup de prieteni pornesc într-o călătorie.

Alegerea traseului depinde de ce consideră ei că este cea mai bună rută.

Opiniile pot fi :

- *Cea mai bună rută este cea mai rapidă*
- *Cea mai bună rută este cea cu peisajul cel mai frumos*
- *Cea mai bună rută este aceea mai ușor de parcurs*
- *Cea mai bună rută are cel mai pu'în trafic*
- *Cra mai bună rută este cea mai scurtă*⁶⁴

Toate aceste afirmații pot fi adevărate, dar cel mai bine este să clarificăm din start ce înseamnă *cea mai bună rută*, dacă tot se decide o călătorie în grup.

Fiecare poate privi dintr-o altă perspectivă. O catedrală privită și descrisă de cineva din spate va arăta altfel decât dacă va fi descrisă privind-o din față.

Ambii au dreptate.

Din punctul de vedere al anumitor părinți școala online are foarte multe avantaje, dar pentru alții poate, din contră, privită din perspectiva dezavantajelor. Ambele percepții aparțin părinților și ambele sunt adevărate. Școala online are și avantaje, dar și dezavantaje.

Și exemplele pot continua.

O sursă este reprezentată de perspectiva din care privește fiecare, a alta interesele fiecăruia, convingerile diferite în raport cu o situație din viitor.

Punctul în care trebuie să ajungem nu este reprezentat de faptul că suntem diferiți, ci **punctul în care acceptăm faptul că suntem diferiți.**

Din acest moment putem spune: *"Suntem de acord că avem păreri diferite pentru acest aspect."*

În acest fel nu supărăm pe nimeni, putem stabili motivele diferențelor și în final continuăm sau nu dialogul. Putem rămâne prieteni acceptându-ne diferențele de opinie.

Motivele diferențelor

Am identificat existența diferențelor, în ce constau acestea, acum dorim să clarificăm motivele.

În acest sens putem folosi exprimări de genul:

- *Cred că tu privești lucrurile din acest punct de vedere..., iar eu din acesta... (precizăm care sunt punctele de vedere).*
- *Privim problema în două moduri diferite. Percepția mea este că...iar percepția ta este că... (precizăm cele două percepții)*
- *Folosim două seturi de valori distincte. Valorile mele se referă la... Valorile tale par a fi...(menționăm valorile diferite)*
- *Diferența se poate datora experienței personale diferite. Experiența mea a fost... poate că a ta a fost altfel (povestește despre ea)*
- *Se pare că avem păreri diferite despre ce ar putea să se petreacă în viitor. Părerea mea se bazează pe... Părerea ta se bazează probabil pe altceva (spune pe ce anume se bazează părerea ta)*

⁶⁴ Eduard de Bono, *Cum să avem o minte armonioasă*, p31

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării
unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

Acceptarea diferențelor

Pentru a putea accepta diferențele este necesar să le aplanăm mai întâi.

Uneori se poate demonstra că opiniile sunt adevărate, dar se aplică în situații diferite. Un elev are foarte multe absențe și există mai multe opinii referitoare la rezolvarea situației – să fie abordat elevul și să se ceară explicații, să fie sancționat, să se ia legătura cu părinții, etc. Înainte de toate trebuie avută în vedere cauza absențelor – poate fi vorba de o boală, a elevului sau a unui membru din familie, de un elev care are o situație familială dificilă din punctul de vedere al relației dintre părinți, o situație materială specială.

Trebuie verificată situația, reanalizate opiniile și acceptată diferența.

Poate fi utilă o exprimare de genul: *"Sunt de acord cu o sancțiune severă în majoritatea cazurilor de absentism, dar în acest caz este vorba de boala mamei"*

Uneori diferențele de opinie se nasc din faptul că fiecare vorbește de un alt aspect al problemei.

Un lucru este esențial – suntem cu toți diferiți, iar diferențele de opinii în cele mai multe situații ne îmbogățesc.

Dacă eram tentați să mergem mereu pe aceeași rută spre casă, schimbarea acesteia la sugestia unui prieten ne poate aduce un peisaj nou, mai bogat în verdeață, flori, etc. și, implicit o stare de relaxare după o zi de lucru, chiar dacă este puțin mai lung drumul.

Analizând propriile opinii, sau pe ale celorlalți ne putem da seama în ce măsură ele se aseamănă cu o judecată. Dacă da, pe ce se sprijină acea judecată? Dorim ceva pentru binele altora, pentru societate sau doar pentru noi înșine.

Este posibil ca elevii dintr-o anumită zonă să aibă mai multe absențe doar pentru că fac parte dintr-o *"gașcă"* în cadrul căreia sunt promovate alte tipuri de activități în timpul orelor de curs, nu pentru că au o situație familială sau materială dificilă.

Este o diferență între diverse zone în ceea ce privește situația școlară.

În urma analizei opiniilor diferite este posibil să *ajungem la acordul că nu suntem de acord.*

Putem accepta de comun acord faptul că prioritățile sau valorile determină diferența dintre opinii astfel că amândouă părțile să înțeleagă motivul disensiunii.

*Diferențele de opinii nu sunt distructive, ci dimpotrivă, dezvoltă subiectul. Putem privi diferențele drept o ocazie de a analiza o problemă. Intenția nu este să le îndepărtăm pentru că sunt negative, ci să analizăm subiectul explorând bazele acestor diferențe.*⁶⁵

Concluzii

- Pot exista situații în care doar o afirmație este adevărată, putem vorbi doar de percepții eronate, nu de diferențe
- În cele mai multe situații opiniile diferite pot fi valide
- Pot exista valori diferite care nasc diferențele
- Nepotrivirile de păreri pot fi generate de percepțiile diferite ale unei situații
- Experiențele personale pot de asemenea să genereze diferențe de opinii.

Soluția este să stabilim cu ce anume nu suntem de acord și să împăcăm diferențele.

Bibliografie

1. Edward de Bono, *Cum să avem o minte armonioasă*, 2008, Ed. Curtea Veche, 2008
2. Edward de Bono, *Gândirea paralelă*, 2017, Curtea Veche

⁶⁵ Eduard de Bono, *Cum să avem o minte armonioasă*, p36

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

Tehnici și modalități practice pentru a avea o minte armonioasă

Partea 4

Cum să fim interesați

Introducere

Continuăm să prezentăm tehnici utile pentru a avea o minte armonioasă pornind de la lucrarea cu același titlu a profesorului Edward de Bono, considerat autoritate a numărului unu în lume în domeniul gândirii creative și al pregătirii gândirii ca abilitate dobândită.

Metodele prezentate fac apel în principal la modalități de comunicare eficiente, precum aceea de a comunica un acord sau un dezacord păstrând subiectul deschis, fără a crea animozități.

Din această perspectivă tema de față se referă felul în care să spunem ceva interesant, nu neapărat cum să câștigăm o dezbatere oarecare.

Elevii pot fi învățați că este mult mai important să spună ceva interesant decât să demonstreze cât de isteți sunt.

Sunt diverse activități precum alpinismul, participarea la o călătorie în zonele exotice, la Polul Nord sau în Siberia, care îi fac pe cei care le practică să fie interesați.

Dar sunt și alte modalități pentru a fi interesați. Putem pur și simplu să vorbim de ceea ce ne interesează sau ceva la care ne pricepem. Poate fi un hobby, slujba actuală sau ceea ce vrem să facem în viitor.

Important este să ținem cont de auditoriu – sunt dintre cei care nu cunosc nimic subiectului în domeniu, sau dintre cei care cunosc câte ceva și vor să știe mai mult.

În primul caz depinde de noi să prezentăm într-un mod interesant subiectul pentru a captiva auditoriul, iar în cazul al-doilea putem invita pe cei interesați să pună întrebări.

Informații

Referitor la informațiile pe care le găsim și care ni se par interesante – le putem prezenta atunci când considerăm că există interes pentru persoanele care poartă conversația.

În anii '80, pe vremea când eram studentă, am mers în tabără la Costinești împreună cu mai mulți colegi de facultate, o parte dintre ei fiind din alte grupe. Unul dintre colegi, cu note de 10 la toate disciplinele, considerat un tocilar, s-a dovedit a fi o adevărată enciclopedie de informații interesante. Am descoperit acest lucru în zilele ploioase în care nu puteam merge la plajă. El citise multe informații inedite în revistele Știință și Tehnică, în ziarele magazin, etc. Am fost cu toții captivați de noutățile pe care la aflam, din domenii diferite, cele mai multe referitoare la noile tehnologii care începuseră să se dezvolte în lume. Eram studenți la Politehnică – Automatizări și calculatoare. Încă de pe atunci japonezi experimentau casa automatizată, controlată perfect prin internet de la distanță.

Colegul nostru a terminat facultatea cu nota 10 și după 1990 a plecat să lucreze în SUA. Actualmente este profesor la Rutgers University, aproape de Philadelphia.

El rămâne în amintirea colegilor săi ca un om foarte interesant. A devenit interesant prin ceea ce știa, dar și prin modul în care prezenta acest lucru. Deoarece a fost în permanență fascinat de informațiile inedite, uneori pentru noi SF, a reușit să găsească un loc în care să exploreze viitorul, care, pe atunci considerat de domeniul fanteziei, a devenit realitate.

Ce-ar fi dacă...?

O formulă care ne permite să jonglăm cu ideile și să descoperim posibilități nebănuite. Ideile descoperite în cadrul unui astfel de joc se pot materializa în viitor.

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
BOTOȘANI

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

Vă invităm să stimulați elevii să exploreze în acest fel:

Ce-ar fi dacă ?... așa avea la dispoziție un robot vorbitor care să răspundă la indicațiile noastre. Ce indicații i-am da? Ce activități ar trebui să facă în locul nostru?

Poate să meargă la cumpărături, să facă curățenie, să ne răspundă chiar și la întrebări esențiale!

Ce-ar fi dacă așa avea instantaneu acces la toată cunoșterea din manuale?

Este un joc care poate fi utilizat de către orice persoană la orice vârstă, dar prinde cel mai bine la copii. Poate oferi piste noi pentru dialog, chiar dacă nu ar duce la soluții care pot fi aplicate imediat. Se pot crea în acest mod noi basme pornind de la realitățile actuale, basme care pot stimula creativitatea, vindeca răni, deschide drumuri.

Posibilități și alternative

Cele mai multe conversații se bazează pe ceea ce fiecare crede că știe și comunică sub formă de opinii absolute – *"aceasta este în felul următor", "aceasta nu este așa, " așa ar trebui/nu ar trebui să se întâmple"*.

Chiar și manualele, în marea lor majoritate cuprind așazise adevăruri verificate, dar în mare parte depășite. Dimanica descoperirilor actuale este amețitoare, chiar și în ceea ce privește modalități de transmitere a cunoștințelor. Elevii nu mai pot învățați doar ce scrie în cărți, trebuie stimulați să gândească creativ.

Stimularea scrierii unui eseu pornind de la *Ce-ar fi dacă..* îi poate ajuta să depășească unele bariere de comunicare, să descopere noi domenii în care pot deveni interesați.

Chiar dacă în finalul unei dezbateri de acest fel soluția nu este viabilă, ea a permis realizarea a noi conexiuni pe creier și a deschi noi porți în comunicare.

Pot fi găsite astfel soluții în situațiile conflictuale. Evoluția în știință se bazează foarte mult pe acest *ce-ar fi dacă..?*

Un subiect banal devine captivant atunci când găsim alternative de interpretare.

Speculații

De foarte multe ori considerăm că o conversație trebuie să se bazeze pe lucruri adevărate care trebuiesc comunicate într-o manieră categorică.

Ce-ar fi dacă am lăsa loc de speculații?

Incercați și în cazul unor ore de curs. este evident că ne bazăm pe un adevăr, dar putem să-l identificăm prin mai multe încercări. Toate descoperirile științifice au fost făcute prin identificare mai multor căi pentru a ajunge la adevăr.

Este ca atunci când ne propunem escaladarea unui munte – putem porni fiecare pe un alt versant, descoperim noi peisaje, dar ajungem, în funcție de tipul de obstacole, mai devreme sau mai târziu în vârf.

Putem transforma orele de curs, cel puțin din când în când, în conversații care să permită speculații. Valoarea unei conversații de acest gen este dată și de sentimentul de recreere și ele oferă o ocazie bună pentru amuzament și destindere.

Ne permite să transformăm o oră de curs într-o activitate plăcută și interesantă fără a pierde din vedere aspectele de bază ale cursului.

Conexiuni

În perioada actuală suntem asaltați de tot felul de știri care încearcă să facă conexiuni acolo unde acestea nu există. Așa se nasc teoriile conspiraționiste.

A ne juca cu *ce-ar fi dacă..?* ne permite să facem conexiuni uneori și acolo unde nu există încă. Unele dintre aceste conexiuni se pot dovedi adevărate și deschizătoare de noi drumuri, altele

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

Însă sunt total false. Este esențial să știm că sunt doar conexiuni posibile care se pot dovedi adevărate, sau nu.

Creativitatea și ideile noi

Sunt domenii din spațiul cultural în care creativitatea și ideile noi fac parte integrantă din succes. Un actor este cu adevărat recunoscut atunci când rolurile sale sunt interesante. În artele plastice ideile noi sunt recunoscute și apreciate.

În conversații însă nu trebuie să avem un talent special pentru a lansa idei noi, nu este vorba de un fel de talent misterios pe care îl dețin doar anumite persoane.

Dacă observăm cu atenție în jurul nostru majoritatea conversațiilor sunt de obicei relativ anoste, deși oamenii sunt destul de competenți.

A venit momentul să învățăm să ne exersăm creativitatea abordând în conversații idei noi. Este o provocare menită să ne scoată din tipare.

Un obicei foarte util

Pentru a deveni interesanți în debutul unei conversații putem folosi expresia: *Este interesant*. Fie că este vorba de un subiect deja dezbătut, sau dorim să introducem noi un subiect nou. În acel moment, prin intermediul acestei formulări redirecționăm atenția spre punctele de interes.

"Așadar, în loc să continuăm discuția, ne oprim și explorăm subiectul, încercăm să-l elaborăm, să oferim alternative, să căutăm alte posibilități de interpretare și să realizăm conexiuni.

Închipuiți-vă că aveți un arc și o tolbă de săgeți care le țintiți asupra fiecărui aspect inedit: chiar este interesant?"⁶⁶

Putem începe prin a ne obișnui să găsim subiecte interesante sau aspectul interesant din orice subiect.

Concluzii.

Este important într-o dispută să ajungem la adevăr, dar este fascinant să putem aduce în discuție aspecte importante care pot aduce lămuriri asupra subiectului.

Putem transforma orice subiect într-o temă interesantă prin maniera în care îl abordăm.

Vă propunem să folosiți cât mai des cele două expresii : *"Ce-ar fi dacă...?"* și *"E interesant,*

Bibliografie

Edward de Bono, *Cum să avem o minte armonioasă*, 2008, Curtea Veche, București

⁶⁶ Edward de Bono, *Cum să avem o minte armonioasă*, p.47

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

Evaluarea elevilor în România

Sistemul național de învățământ cuprinde următoarele niveluri:

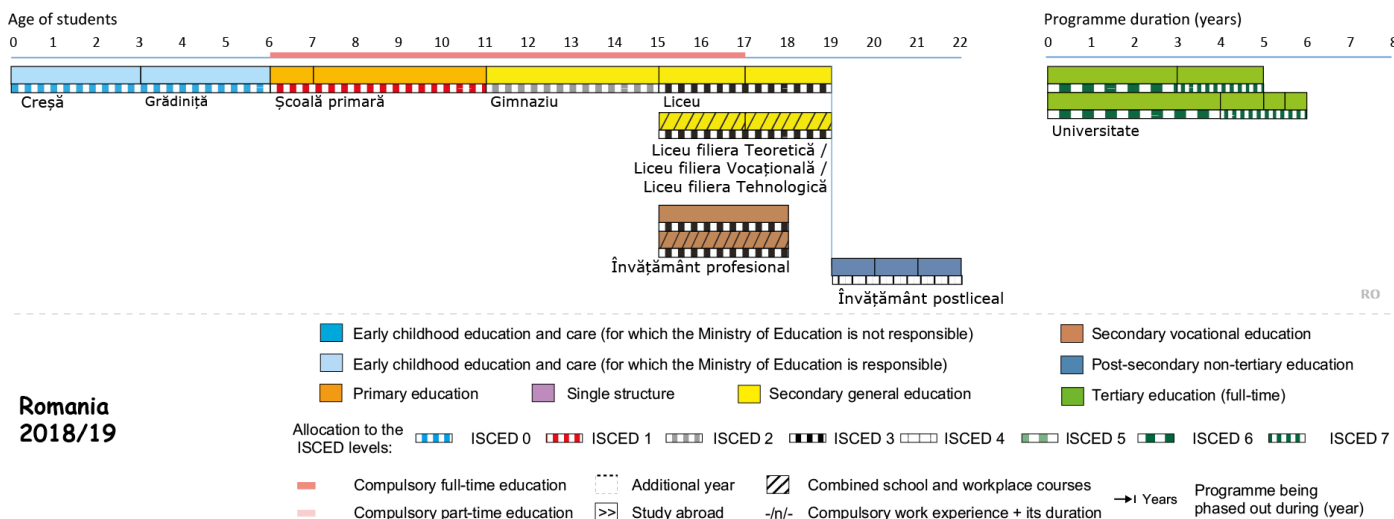
1. Învățământul primar (ISCED 1)

- **clasa pregătitoare**
- **clasele I—IV.**

2. Învățământul secundar inferior sau gimnazial (ISCED 2) sau gimnazial, care **cuprinde clasele V—VIII**. Accesul al nivelului superior se realizează prin examen de evaluare națională și de repartizare în unități de învățământ secundar superior.

3. Învățământul secundar superior (ISCED 3)

- **învățământ liceal**, care **cuprinde clasele de liceu IX—XII/XIII**, cu următoarele filiere: teoretică, vocațională și tehnologică
- **învățământ profesional** cu durata de minimum 3 ani. Absolvenții învățământului profesional care promovează examenul de certificare a calificării profesionale pot urma cursurile învățământului liceal.

Învățământul primar

Evaluarea elevilor

Conform Legii Educației Naționale (Legea 1/2011), **scopul evaluării** este acela de a orienta și de a optimiza învățarea.

Toate evaluările se realizează pe baza **standardelor naționale de evaluare** pentru fiecare disciplină de studiu.

Rezultatele evaluării se exprimă, prin **calificative**, în învățământul primar.

Controlul utilizării și al respectării standardelor naționale de evaluare de către cadrele didactice se realizează prin inspecția școlară. Notarea elevilor fără utilizarea și respectarea standardelor naționale și a metodologiilor de evaluare constituie abatere disciplinară și se sancționează conform prevederilor legii educației naționale.

Evaluarea se centrează pe competențe, oferă feed-back real elevilor și stă la baza planurilor individuale de învățare.

Un elev cu deficiențe de învățare beneficiază, în mod obligatoriu, de **educație remedială**.

La finalul clasei pregătitoare, cadrul didactic responsabil întocmește, în baza unei metodologii elaborate de Ministerul Educației Naționale, un **raport de evaluare a**

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

dezvoltării fizice, socioemoționale, cognitive, a limbajului și a comunicării, precum și a dezvoltării capacităților și atitudinilor de învățare.

Regulile generale și specifice privind evaluarea, notarea și promovarea elevilor sunt stabilite în cadrul Regulamentului de Organizare și Funcționare a Unităților de Învățământ Preuniversitar – Rofuip (Ordin Ministerial 5079/2016).

Evaluarea elevilor trebuie realizată pe parcursul întregului semestru de către cadrul didactic care lucrează cu clasa respectivă, în mod regulat și pentru toate disciplinele (obligatorii sau opționale). Fiecare semestru include perioade dedicate consolidării și evaluării competențelor achiziționate de elevi (evaluare formativă și sumativă) – decise de cadrul didactic care lucrează cu clasa respectivă. În mod obișnuit aceste perioade sunt stabilite către sfârșitul semestrului și cadrele didactice urmăresc: îmbunătățirea rezultatelor procesului de predare-învățare; sistematizarea cunoștințelor dobândite de elevi; stimularea performanțelor elevilor cu rezultate foarte slabe și foarte bune.

Metodele și instrumentele de evaluare sunt stabilite de cadrul didactic în funcție de vârsta și particularitățile psihologice ale elevilor, luând de asemenea în considerare specificitatea disciplinei.

Evaluarea poate fi orală, în scris, bazată pe activități practice, pe referate și proiecte, interviuri, portofolii, precum și alte instrumente elaborate de catedrele unității de învățământ și aprobate de director sau elaborate de Ministerul Educației Naționale și de inspectoratele școlare.

În timpul învățământului primar, fiecare evaluare a elevilor (continuă, formativă sau sumativă) pentru fiecare disciplină se materializează într-un **calificativ** dintre următoarele: **insuficient, suficient, bine și foarte bine**. Calificativul final semestrial și anual pentru fiecare disciplină trebuie să fie încadrat în unul dintre cele patru calificative menționate anterior.

Evaluarea elevilor se face pe baza standardelor curriculare stabilite în cadrul Curriculumul Național și a Standardelor de evaluare și Descriptorilor de performanță stabiliți pentru fiecare disciplină și fiecare clasă.

Calificativul acordat de cadrul didactic în urma fiecărei evaluări trebuie să fie comunicat elevului.

Cadrele didactice au de asemenea obligația de a înregistra calificativele acordate în catalogul clasei și în **cartetele elevilor**. La sfârșitul fiecărui semestru și la sfârșitul anului școlar, calificativele finale pentru fiecare disciplină sunt înregistrate în catalogul clasei și în cartetele elevilor. Calificativul final pentru fiecare disciplină este de asemenea trecut în registrul matricol al unității de învățământ. Datele școlare oficiale ale elevilor pentru întreaga perioadă de școlarizare sunt cele trecute în **cataloge** și în **registrul matricol** – documente școlare cu regim de arhivare permanent la nivelul unității de învățământ, iar ulterior la Arhivele Statului.

Numărul de calificative care trebuie acordate semestrial fiecărui elev pentru fiecare disciplină trebuie să fie cel puțin egal cu numărul de ore pe săptămână prevăzut de planul cadru de învățământ.

La sfârșitul fiecărui semestru și la sfârșitul anului școlar, cadrele didactice au obligația de a încheia situația școlară a elevilor pentru fiecare disciplină. Încheierea situației școlare constă în stabilirea și înregistrarea în documentele școlare a calificativului final pentru fiecare disciplină.

Pentru învățământul primar, **cadrele didactice stabilesc calificativul final astfel:**

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
BOTOȘANI

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Denumirea proiectului: ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă (POCU/73/6/6/108182)

- Pentru stabilirea calificativului final pentru fiecare disciplină: în urma evaluării sumative realizată în perioada de consolidare și evaluare, cadrul didactic alege unui dintre calificativele atribuite cu cea mai mare frecvență în timpul evaluărilor continue;
- Pentru stabilirea calificativului anual final pentru fiecare disciplină: cadrul didactic alege unul dintre cele două calificative finale semestriale pe baza următoarelor criterii: progresul sau regresul înregistrat de elev; raportul efort performanțe realizate; evoluția motivației elevului; realizarea programului suplimentar de pregătire sau recuperare stabilit de cadrul didactic.

Luând în considerare rezultatele evaluării continue, cadrele didactice pot decide asupra necesității unor **activități de educație remedială** pentru elevii cu rezultate foarte slabe. Aceste activități pot fi realizate prin curriculumul la decizia școlii (aprofundare) și/sau activități extracurriculare, precum și în timpul activităților de după cursuri dacă unitatea de învățământ organizează astfel de activități. Alternativ, cadrele didactice se pot baza pe activități diferențiate organizate la clasă în timpul programului zilnic normal.

Progresul elevilor

În învățământul primar elevii pot promova de la o clasă la alta dacă pentru fiecare disciplină studiată în clasa considerată au obținut calificativul anual final cel puțin **suficient**.

Sunt declarați **amânați semestrial sau anual** elevii pentru care situația școlară nu poate fi încheiată la una sau mai multe discipline datorită oricăruia dintre următoarele motive:

- au absentat motivat sau nemotivat la cel puțin 50% din numărul de ore prevăzut într-un semestru la disciplinele respective, motiv pentru care nu au putut fi evaluați și nu li s-a încheiat situația școlară;
- au fost scutiți de frecvență de către directorul unității de învățământ pe perioada participării la festivaluri și concursuri profesionale, cultural-artistice și sportive, interne și internaționale;
- au beneficiat de bursă de studiu recunoscută de Ministerul Educației Naționale;
- au urmat studiile, pentru o perioadă determinată de timp, în alte țări.

Elevii declarați amânați pe semestrul I își vor încheia situația școlară în primele patru săptămâni de la începerea semestrului al doilea.

Încheierea situației școlare a elevilor amânați pe semestrul al doilea sau amânați anual se face într-o perioadă stabilită de conducerea unității de învățământ, înaintea sesiunii de corigențe; elevii amânați care nu promovează se pot prezenta la sesiunea de corigențe. Încheierea situației școlare a elevilor declarați amânați se realizează conform regulilor stabilite pentru examenele de corigență.

Elevii care nu obțin cel puțin calificativul anual final suficient la o anumită disciplină sunt declarați corigenți la disciplina respectivă. Elevii care nu sunt corigenți la mai mult de două discipline au posibilitatea promovării acestora prin **examenul de corigență** organizat în la sfârșitul vacanței de vară, într-o perioadă stabilită de Ministerul Educației Naționale. Pentru examenul de corigență, elevii trebuie obligatoriu să pregătească întreaga materie prevăzută de programa școlară pentru disciplina și clasa respectivă.

Examenul de corigență se susține în fața unei comisii desemnate prin decizie a directorului unității de învățământ, constituită dintr-un președinte și doi membri, din care unul este cadrul didactic care lucrează cu elevul respectiv.

În funcție de decizia directorului unității de învățământ, examenul de corigență este compus din două dintre următoarele trei probe posibile: probă orală, probă scrisă, probă practică. În majoritatea cazurilor, combinația utilizată este probă orală – probă scrisă, cu excepția acelor

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

discipline care sunt predominant bazate pe activități practice (cum sunt de exemplu cele incluse în aria curriculară Tehnologii).

Proba scrisă pentru elevii din învățământul primar are o durată de 45 de minute, iar elevii pot opta pentru un subiect din două la alegere. Pentru proba orală elevii extrag la întâmplare un bilet de examinare dintre cele pregătite de comisie. Elevii au voie să schimbe biletul de examinare de două ori, cu o diminuare corespunzătoare a calificativului acordat. În timpul probei orale, elevii prezintă răspunsurile la întrebările de pe biletul de examinare; cadrele didactice pot formula întrebări legate de subiect.

Fiecare cadru didactic membru al comisiei de examinare acordă independent un calificativ pentru fiecare probă și un calificativ final pentru examenul de corigență. Rezultatul final este stabilit prin consultare între cadrele didactice din comisie. Calificativul acordat la examenul de corigență devine calificativul anual final pentru disciplina respectivă și se trece în catalogul clasei și în registrul matricol. Elevii care nu promovează examenul de corigență la o singură disciplină (calificativul final *insuficient*) pot fi re-examinați înainte de începerea anului școlar – în urma solicitării părinților și cu aprobarea directorului unității de învățământ.

Conform legislației în vigoare, sunt declarați **repetenți** elevii care se află la începutul anului școlar în una dintre următoarele situații:

- elevii care au obținut calificativul anual *insuficient* la mai mult de două discipline;
- elevii care au obținut la purtare calificativul anual *insuficient*, indiferent de mediile obținute la disciplinele de studiu;
- elevii corigenți care nu se prezintă la examen sau nu promovează examenul la cel puțin o disciplină;
- elevii amânați care nu se prezintă la sesiunea de încheiere a situației școlare, la cel puțin o disciplină;
- elevii exmatriculați, cu drept de reînscrisoare; acestora li se înscrie în documentele școlare *Repetent prin exmatriculare cu drept de reînscrisoare în aceeași unitate de învățământ sau în alta* (nu este aplicabil în învățământul obligatoriu).

Elevii repetenți se pot înmatricula în clasa corespunzătoare în anul școlar următor în aceeași școală sau în alta.

În învățământul obligatoriu, persoanele care depășesc cu mai mult de 2 ani vârsta normală a clasei sunt considerați în **situație de abandon școlar**. Pentru aceștia, învățământul obligatoriu poate fi organizat în alte forme – învățământ seral, cu frecvență redusă, la distanță – conform regulilor stabilite de Ministerul Educației Naționale. Ministerul Educației Naționale poate de asemenea să aprobe organizarea de cursuri pentru persoanele de peste 14 ani care nu au absolvit învățământul primar (*A doua șansă* prin educație).

Situația școlară a elevilor la sfârșitul semestrelor și anului școlar este validată de consiliul profesoral. Secretarul consiliului profesoral menționează în procesul verbal situația școlară a elevilor pe clase, nominalizând elevii promovați, corigenți, repetenți și amânați.

Situația școlară a elevilor corigenți, repetenți și amânați se comunică în scris părinților, cel mai târziu după 10 zile de la încheierea semestrului sau anului școlar; părinții trebuie de asemenea să fie informați asupra perioadei în care se organizează examenul de corigență.

Majoritatea unităților de învățământ organizează în timpul vacanței de vară perioade intensive de **educație remedială** în scopul sprijinirii pregătirii elevilor care au rămas corigenți la una sau două discipline.

La sfârșitul primului semestru și la sfârșitul anului școlar, fiecare unitate de învățământ are obligația de a raporta situația statistică a elevilor – atât la inspectoratul școlar județean, cât și

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

la filiala locală a Institutului Național de Statistică. Directorul unității de învățământ trebuie să menționeze în raportul său semestrial și anual de activitate situația școlară a elevilor. Situațiile statistice sunt centralizate de Institutul Național de Statistică și de Ministerul Educației Naționale și devin parte din Anuarul Statistic și din raportul anual de evaluare al Ministerului Educației Naționale.

Certificatul final

Pentru învățământul primar nu există un examen de absolvire sau o certificare formală, absolvenții învățământului primar fiind promovați direct în gimnaziu.

În anumite situații (abandon școlar, continuarea studiilor în străinătate etc.) unitatea de învățământ poate elibera la cerere o foaie matricolă pentru fiecare an promovat, menționând disciplinele studiate și calificativele finale obținute.

Invatamantul gimanizal

Evaluarea elevilor

Regulile generale și specifice privind evaluarea, notarea și promovarea elevilor sunt stabilite atât de [Legea educației naționale nr.1/2011](#), cu modificările și completările ulterioare, precum și în legislația subsecventă, respective în cadrul *Regulamentul-cadru de Organizare și Funcționare a Unităților de Învățământ Preuniversitar (OM nr. 5079/2016*, completat cu [Ordinul ministrului educației nr.3027/2018](#)).

Scopul evaluării este acela de a

- orienta învățarea
- optimiza învățarea.

Toate evaluările se realizează pe baza standardelor naționale de evaluare pentru fiecare disciplină.

Evaluarea se concentrează pe competențe, oferă feed-back real elevilor, părinților și cadrelor didactice și stă la baza planurilor individuale de învățare.

Evaluarea rezultatelor la învățătură se realizează permanent, pe parcursul anului școlar.

În învățământul secundar, rezultatele evaluării se exprimă prin **note de la 1 la 10** (în care 10 este cea mai mare notă).

La finalul clasei a VI-a, toate școlile, în baza unei metodologii elaborate de Ministerul Educației, Naționale, organizează și realizează evaluarea elevilor prin două probe transdisciplinare:

- limbă și comunicare – va cuprinde limba româna și limba modernă I, iar pentru elevii din clasele cu predare în limbile minorităților naționale, și limba maternă
- matematică și științe.

Rezultatele evaluărilor sunt utilizate pentru elaborarea planurilor individualizate de învățare ale elevilor și pentru **preorientarea școlară** către un anumit tip de liceu. Rezultatele evaluării și planurile individualizate de învățare se comunică părinților elevilor și sunt trecute în portofoliul educațional al elevului.

Instrumentele de evaluare se stabilesc în funcție de vârstă și de particularitățile psihopedagogice ale beneficiarilor primari ai educației și de specificul fiecărei discipline.

Acestea sunt:

- chestionări orale
- teste, lucrări scrise
- experimente și activități practice
- referate
- proiecte

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
BOTOȘANI

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

- interviuri
- portofolii
- probe practice
- alte instrumente stabilite de comisiile metodice și aprobate de director sau elaborate de către Ministerul Educației Naționale/inspectoratele școlare, elaborate în conformitate cu legislația națională.

Rezultatele evaluării se exprimă prin note de la 1 la 10, în învățământul secundar (inferior și superior) și în învățământul terțiar nonuniversitar. Rezultatele evaluării se consemnează în catalog, cu cerneală albastră, sub forma: „Nota/data”. Nota atribuită de cadrele didactice în urma fiecărei evaluări trebuie comunicată și explicată elevilor. Cadrele didactice au de asemenea obligația de a înregistra notele și în cartelele elevilor, în rubrica corespunzătoare disciplinei și menționând data evaluării.

Numărul de note acordate semestrial fiecărui elev, la fiecare disciplină de studiu, exclusiv nota de la lucrarea scrisă semestrială (teză), trebuie să fie cel puțin egal cu numărul săptămânal de ore de curs prevăzut în planul de învățământ. Fac excepție disciplinele cu o oră de curs pe săptămână, la care numărul minim de note este de două.

Disciplinele la care se susțin lucrări scrise semestriale (teze), precum și perioadele de desfășurare a acestora se stabilesc prin ordin al ministrului educației naționale și cercetării științifice. Notele la lucrările scrise semestriale (teze) se analizează cu elevii într-o oră special destinată acestui scop și se trec în catalog. Lucrările scrise semestriale (tezele) se păstrează în unitatea de învățământ până la sfârșitul anului școlar.

La sfârșitul fiecărui semestru și la încheierea anului școlar, cadrele didactice au obligația să încheie situația școlară a elevilor și să o consemneze în catalog și în cartelele elevilor.

Nota lucrării scrise semestriale (teză) și mediile semestriale și anuale se consemnează în catalog cu cerneală roșie.

Media finală anuală pentru fiecare disciplină este trecută în registrul matricol al unității de învățământ. Datele școlare oficiale ale elevilor pentru întreaga perioadă de școlarizare sunt cele trecute în cataloage și în registrul matricol – documente școlare cu regim de arhivare permanent la nivelul unității de învățământ, iar ulterior la Arhivele Statului.

În urma consultării celorlalte cadre didactice, dirigintele trebuie să atribuie pentru fiecare elev nota la purtare pe fiecare semestru. Notele la purtare sub 6 trebuie decise de consiliul profesoral al unității de învățământ. În învățământul secundar, la sfârșitul fiecărui an școlar dirigintele acordă într-o ceremonie oficială distincții elevilor care au obținut primele trei medii generale din clasă și media 10 la purtare.

Luând în considerare rezultatele evaluării continue, cadrele didactice pot decide asupra necesității unor activități de educație remedială pentru elevii cu rezultate foarte slabe.

Progresul elevilor

Regulile generale și specifice privind evaluarea, notarea și promovarea elevilor sunt stabilite în cadrul Regulamentului-cadru de Organizare și Funcționare a Unităților de Învățământ Preuniversitar (OM nr. 5079/2016, completat cu Ordinul ministrului educației nr.3027/2018) și prin ordine ale Ministrului Educației Naționale privind examenele finale.

În învățământul secundar, elevii pot promova de la o clasă la următoarea – în cadrul aceluiași ciclu sau nivel educațional – dacă au obținut pentru fiecare disciplină studiată în anul școlar considerat cel puțin media finală 5 și cel puțin nota 6 la purtare.

Sunt declarați amânați semestrial sau anual elevii pentru care situația școlară nu poate fi încheiată la una sau mai multe discipline datorită oricăruia dintre următoarele motive:

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
BOTOȘANI

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

- au absentat motivat sau nemotivat la cel puțin 50% din numărul de ore prevăzut într-un semestru la disciplinele respective, motiv pentru care nu au putut fi evaluați și nu li s-a încheiat situația școlară
- au fost scutiți de frecvență de către directorul unității de învățământ pe perioada participării la festivaluri și concursuri profesionale, cultural-artistice și sportive, interne și internaționale
- au beneficiat de bursă de studiu recunoscută de Ministerul Educației Naționale
- au urmat studiile, pentru o perioadă determinată de timp, în alte țări.

Elevii declarați amânați pe semestrul I își vor încheia situația școlară în primele patru săptămâni de la începerea semestrului al doilea. Încheierea situației școlare a elevilor amânați pe semestrul al doilea sau amânați anual se face într-o perioadă stabilită de conducerea unității de învățământ, înaintea sesiunii de corigențe; elevii amânați care nu promovează se pot prezenta la sesiunea de corigențe. Încheierea situației școlare a elevilor declarați amânați se realizează conform regulilor stabilite pentru examenele de corigență.

Sunt declarați corigenți elevii care obțin medii anuale sub 5 la cel mult două discipline de studiu, precum și elevii amânați care nu promovează examenul de încheiere a situației școlare, la cel mult două discipline de studiu.

Pentru **examenul de corigență**, elevii trebuie obligatoriu să pregătească întreaga materie prevăzută de programa școlară pentru disciplina și clasa respectivă. Examenul de corigență se susține în fața unei comisii desemnate prin decizie a directorului unității de învățământ, constituită dintr-un președinte și doi membri, din care unul este cadrul didactic care lucrează cu elevul respectiv. În funcție de decizia directorului unității de învățământ, examenul de corigență este compus din două dintre următoarele trei probe posibile:

- **probă orală** – elevii extrag la întâmplare un bilet de examinare dintre cele pregătite de comisie. Elevii au voie să schimbe biletul de examinare de două ori, cu o diminuare corespunzătoare a notei acordate. În timpul probei orale, elevii prezintă răspunsurile la întrebările de pe biletul de examinare; cadrele didactice pot formula întrebări legate de subiect.
- **probă scrisă** – are o durată de 90 de minute, iar elevii pot opta pentru un subiect din două la alegere.
- **probă practică**.

În majoritatea cazurilor, combinația utilizată este probă orală – probă scrisă, cu excepția acelor discipline care sunt predominant bazate pe activități practice (cum sunt de exemplu cele incluse în aria curriculară Tehnologii).

Fiecare cadru didactic membru al comisiei de examinare acordă independent o notă pentru fiecare probă și calculează media finală rotunjită. Nota finală la examenul de corigență este media aritmetică rotunjită a notelor finale acordate de cadrele didactice. Nota finală a examenului de corigență constituie nota finală anuală pentru disciplina respectivă și este înregistrată în documentele școlare ale unității de învățământ – catalogul clasei și registrul matricol. Elevii care nu promovează examenul de corigență la o singură disciplină (media finală mai mică decât 5) pot fi re-examinați înainte de începerea anului școlar – în urma solicitării părinților și cu aprobarea directorului unității de învățământ.

Conform legislației în vigoare, sunt declarați **repetenți** elevii care se află la sfârșitul anului școlar în una dintre următoarele situații:

- elevii care au obținut media finală mai mică decât 5 la mai mult de două discipline
- elevii care au obținut la purtare media anuală mai mică decât 6 la purtare

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
BOTOȘANI

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

- elevii corigenți care nu promovează examenul de corigență
- elevii amânați care nu promovează în sesiunea de încheiere a situației școlare, și nici în cea de corigență la cel puțin o disciplină
- elevii exmatriculați, cu drept de reînscrisere.

Elevii repetenți se pot înmatricula în clasa corespunzătoare în anul școlar următor în aceeași școală sau în alta, în limita numărului de elevi pe clasă stabilit prin Legea educației naționale.

În învățământul obligatoriu, persoanele care depășesc cu mai mult de 2 ani vârsta normală a clasei sunt considerați în situație de **abandon școlar**. Pentru aceștia, învățământul obligatoriu poate fi organizat în alte forme – învățământ seral, cu frecvență redusă, la distanță – conform regulilor stabilite de Ministerul Educației Naționale. Ministerul Educației Naționale poate, de asemenea, să aprobe organizarea de cursuri pentru persoanele de peste 14 ani care nu au absolvit învățământul primar sau gimnazial obligatoriu („a doua șansă” prin educație).

Situația școlară a elevilor la sfârșitul semestrelor și anului școlar este validată de consiliul profesoral. Secretarul consiliului profesoral menționează în procesul verbal situația școlară a elevilor pe clase, nominalizând elevii promovați, corigenți, repetenți și amânați. Situația școlară a elevilor corigenți, repetenți și amânați se comunică în scris părinților, cel mai târziu după 10 zile de la încheierea semestrului sau anului școlar; părinții trebuie de asemenea să fie informați asupra perioadei în care se organizează examenul de corigență. Cu toate că nu este stabilit în mod explicit de legislație, majoritatea unităților de învățământ organizează în timpul vacanței de vară perioade intensive de educație remedială în scopul sprijinirii pregătirii elevilor care au rămas corigenți la una sau două discipline.

La sfârșitul primului semestru și la sfârșitul anului școlar, fiecare unitate de învățământ are obligația de a raporta situația statistică a elevilor – atât la inspectoratul școlar județean, cât și la filiala locală a Institutului Național de Statistică. Directorul unității de învățământ trebuie să menționeze în raportul său semestrial și anual de activitate situația școlară a elevilor. Situațiile statistice sunt centralizate de Institutul Național de Statistică și de Ministerul Educației Naționale și devin parte din Anuarul Statistic și din raportul anual de evaluare al Ministerului Educației Naționale.

Certificatul final

Toți absolvenții învățământului gimnazial, primesc **certificat de absolvire și foaia matricolă**, parte a **portofoliului educațional**. Aceasta este emisă de unitatea de învățământ și listează toate disciplinele studiate în clasele V-VIII cu mediile anuale corespunzătoare, precum și mediile anuale generale pentru fiecare clasă.

Pentru elevii care nu își continuă studiile în aceeași unitate de învățământ, foaia matricolă este în mod obligatoriu transmisă unității de învățământ în care s-a mutat fiecare elev.

Alte date:

- România aloca 2.7% din PIB pt. educație
- Scorul Pisa în 2015 a fost:
 - matematica 444, media 490
 - scris/citit 434, media 493
 - științe 435, media OECD este 493
- Raportul dintre nr. elevi/un profesor este 16:1
- Durata anului școlar este de 167 zile
- Numărul total de ore pt. învățământul primar și gimnazial:

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
BOTOȘANI

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării
unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

Date furnizate de [Eurydice – National Education Systems](#)

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
BOTOȘANI

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

Cum facem ca testările cunoștințelor ELEVILOR să fie mai corecte și cu consecințe mai puțin nefaste?

Conform Legii educației naționale 1/2011

Dispoziții generale privind evaluarea

Art. 71.

- (1) Scopul evaluării este acela de a **orienta** și de a **optimiza** învățarea.
- (2) Toate evaluările se realizează pe baza **standardelor naționale** de evaluare pentru fiecare disciplină, domeniu de studiu, respectiv modul de pregătire.
- (3) Rezultatele evaluării se exprimă, după caz, prin calificative, în învățământul primar, respectiv prin note de la 1 la 10, în învățământul secundar și în învățământul terțiar nonuniversitar, sau prin punctaje, în mod similar testelor internaționale.
- (4) Controlul utilizării și al respectării standardelor naționale de evaluare de către cadrele didactice se realizează prin inspecția școlară.
- (5) Notarea elevilor fără utilizarea și respectarea standardelor naționale și a metodologiilor de evaluare constituie abatere disciplinară și se sancționează conform prevederilor prezentei legi.

„Standardele de evaluare nu au fost elaborate, întrucât nu a fost clarificat procesul de elaborare a descriptorilor de evaluare pentru fiecare competență specifică din programa în vigoare.” (Răspunsul ministrului Educației)

Conform Regulamentului-cadru de organizare și funcționare a unităților de învățământ preuniversitar – ROFUIP

Art. 113 – (3) Rezultatul evaluării, exprimat prin calificativ, nota, punctaj, etc. nu poate fi folosit ca mijloc de **coercitie**, aceasta reflectând strict rezultatele învățării, conform prevederilor legale.

Art. 115 (1) Instrumentele de evaluare se stabilesc în funcție de vârstă și de particularitățile psihopedagogice ale beneficiarilor primari ai educației și de specificul fiecărei discipline.

Acestea

sunt:

a)		chestionări	orale;
b)	teste,		scrise;
c)	experimente	și	activități practice;
d)			referate;
e)			proiecte;
f)			interviuri;
g)			portofolii;
h)		probe	practice;
i)	alte instrumente stabilite de comisiile metodice și aprobate de director sau elaborate de către ministerul educației /inspectoratele școlare, elaborate în conformitate cu legislația națională;		

Mai aflăm, de asemenea, că „evaluarea se centrează pe competențe, oferă feedback real elevilor și stă la baza planurilor individuale de învățare”. Totuși, pe lângă acest cadru oficial care descrie scopul evaluării, la firul ierbii, felul în care se dau notele și cum sunt percepute acestea este dominat de subiectivitate, neclaritate a standardelor de evaluare, teamă și angoase.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

- **Evaluările naționale, așa cum sunt implementate ele în momentul de față, nu permit comparații între generații de elevi.**
- **Notarea elevilor în urma activităților din clasă este direct proporțională cu nivelul de obiectivitate al profesorului.**
- **Un elev evaluat prin testare la un subiect nu mai are șansa să dovedească progres în acel subiect printr-o altă testare.**
- **Notele au căpătat o semnificație arbitrară în mentalul colectiv al părinților.**
- **Elevii, cu cât sunt mai mari, cu atât se tem mai mult de teste.**
- **Un sistem independent și standardizat de testare oferă șanse egale tuturor elevilor prin aplicarea principiului de corectitudine și obiectivitate în evaluare.**

În mod evident, notele nu sunt un limbaj comun - evaluarea națională se finalizează cu niște note, dar nimeni nu are nicio garanție că dificultatea evaluării naționale de acest an e similară cu dificultatea evaluării naționale de anul trecut.

Asta înseamnă că nici notele nu sunt echivalente. De ce? Pentru că tu nu ai o definiție robustă a ceea ce înseamnă nota 8, 9 sau 6.

Dacă ne uităm în **PISA** sau **TIMSS**, există un tabel care spune așa: când ai punctaj de 2, înseamnă că știi un lucru și nu știi altceva. Nivelul respectiv este exprimat, nu în sens de nota, în sens comportamental). Sunt în spate bucăți de cunoștințe și bucăți de comportament care pot fi aplicate dacă ai trecut acel prag de competență și nu pot fi făcute dacă nu ai trecut acel prag de competență. Nota este practic un indicator că o persoană a trecut, din punct de vedere al cunoștințelor și al comportamentului, dincolo de un anumit nivel foarte clar definit. La noi nu e foarte clar definit – ce înseamnă 8?

Sigur că noi definim, la nivelul simțului comun și o zicem: 7 e mediu, 8 și 9 sunt bune, 10 e chiar excelent, dar nici 7 nu e chiar rău, e puțin sub mediu, 6 e o nota cam proastă, 5 e de trecere și apoi e strecurat acolo un 4 și cam asta e.

Avem o înțelegere vagă a potențialului notelor, dar ele conțin și un sens de arbitrar: „Mi-a dat 7”. De ce? Elevul habar nu are.

De exemplu, în sistemul britanic, în care elevii sunt hipertestați cu teste Cambridge, teste standardizate, la niciun moment, niciun copil de acolo nu o să spună că nu știe motivul pentru care a primit o notă.

Elevului respectiv i se arată clar ce greșeli a făcut și specific la ce a făcut greșeli, iar apoi i se face legătura cu grila de la începutul anului în care este menționat că A e pentru următoarele capacități, B pentru următoarele capacități șamd.

Dar, evident, la noi notele care sunt date într-o evaluare sunt teribil de dependente de severitatea evaluatorului, de dificultatea testului. Și nu ar trebui să fie așa. Ar trebui să fie robust legate de o definiție a fiecărui nivel, definiție care se face de obicei comportamental. În același timp, ideea de indicator numeric al performanței, căci asta e nota, e un limbaj comun. Ne e clar că unii pot mai bine decât alții, ne e clar că unii sunt la excelență și alții nu. Și nota e un limbaj comun în sensul că stabilește că unii sunt mai buni decât alții. Și nu ar trebui să ascundem după un deget – da, unii sunt mai buni decât alții.

Comparația și concurența

Nota nu îți spune teribil de mult ca să compari. Când întrebi un părinte ce părere are despre notele de la școală, primul lucru care este menționat este că nu sunt obiective. Adică noi știm că nu sunt obiective. De ce ne mai bazăm pe ele dacă nu sunt obiective? Și în mod cert, nu arată progresul unui elev în ciclul de învățământ. În primul rând, un elev acumulează note

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Denumirea proiectului: ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă (POCU/73/6/6/108182)

spre o medie, dar notele pe care le acumulează nu sunt neapărat pe bază de cunoștințe finale, ci pe bază de cunoștințe intermediare. Cumva, elevul a mai dat o temă, un proiect, a mai primit un 10, a ieșit la tablă, a mai primit încă un 10 pe lucruri foarte punctuale. Și, la final, vine teza care ar trebui să fie o evaluare sumativă, și dacă elevul la teză primește nota 6 și mai are câțiva de 10, media va fi 8, dar el este de 6, crede-mă.

Altceva ce se poate întâmpla – ești elev în clasa a IV-a, și înveți, să zicem, despre fracții (exemplu aleator). Și când se termină capitolul, profesorul le dă un test din fracții, iar copilul ia 7 la test. El e de 7 la fracții. Și se merge mai departe cu materia. 7 nu e o nota proastă, dar nu e nicio o notă neapărat bună, dar el învață mai bine fracții pe parcurs, se antrenează mai mult. Între timp, lecția ajunge la ecuații, va mai primi un test pe ecuații, nimeni nu îl mai întreabă nimic despre fracții. Dar el s-ar putea că la sfârșitul semestrului să fie de 9 la fracții pentru că el a mai lucrat la fracții dar nimeni nu îl mai întreabă, căci a fost deja testat la fracții. Trebuia să știe atunci la test! Dar eu zic: Nu, trebuie să știe la sfârșitul anului. Evaluarea sumativă nu e niciodată făcută corect, fiindcă profesorul îți dă la teză lucruri pe care nu ți le-a mai dat la restul evaluărilor. Ceea ce înseamnă că testările actuale nu monitorizează progresul în vreun fel.

Notele nu sunt obiective și în mod cert nu arată progresul așa cum ar trebui. Progres în ce? Că în clasa a V-a nu se mai fac fracții, deci ai rămas cu șaptele din a IV-a până la sfârșitul gimnaziului în cunoașterea ta legată de fracții.

Care sunt stările elevilor în raport cu testele de la clasă

Elevii, cu cât sunt mai mari, cu atât se tem mai mult de teste. Elevii mai mici nu se tem de teste, o iau ca pe un joc. Îi învățam să se teamă de testare prin consecințele pe care le are testarea. Cred că părinții sunt mai degrabă parte din problemă aici, mai mult decât profesorii. Învățătorii sunt suficient de supli pentru a nu-i speria, învățătoarele sunt foarte atașate de copii, și de cei buni și cei mai puțini buni. Văd mai mult umanism în școala primară decât în gimnaziu, mai ales că nu există note. Și în general nu văd la profesori atât de multă presiune pe note, cât văd la părinți.

Și acest lucru se reflectă asupra modului în care elevii percep notele și testarea? Ce putem face mai mult?

Da, noi îi învățam să se teamă de testare. Dar trebuie punctat că orice elev care este conștient ar trebui să vrea să știe unde se află. Se discută mult, în literatură, că educația este o intervenție, dar e necesar să căutăm un fundament științific care să o justifice.

De exemplu, din Învățarea vizibilă a lui John Hattie (Ed. Trei) putem vedea cât de mare este efectul colateral pentru diferite intervenții. De exemplu, despre prelungirea programului de școală – dacă elevul va sta două ore în plus la școală, nu înseamnă că are efect prea mare asupra învățării, dacă îl lași repetent, are efect negativ asupra învățării. Designul clasei – se investesc o groază de bani în designul claselor pentru elevi fără vreun efect pozitiv. Dar care e lucrul care are cel mai mare efect cu cel mai mic cost, de departe cea mai tare intervenție pe care o poți avea?

Feedback-ul. Spune-i copilului unde se află și asta îi va da un impuls pentru a se afla în altă parte, spune-i părintelui unde se află copilul lui și asta îi va da motivația de a contribui la dezvoltarea lui.

Testarea, dacă nu oferă nimic altceva, oferă feedback. Fiecare copil ar vrea să știe unde se află. Acum, ar fi ideal că această poziție să fie dată de un sistem independent, ți-e deseori rușine că te afli unde te afli, dacă nu ești foarte sus. Dacă tu ai putea să primești nota ta sau poziția ta într-un mod în care alții să nu știe unde te afli, poate ți-ar fi mai puțină rușine. Acesta e și motivul pentru care apar sisteme de evaluare foarte robuste care le dă copiilor șansa să se

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

testeze, să aibă o estimare obiectivă a locului unde se află, pe care să nu îl împărtășească celorlalți dacă nu vor.

Elevii se tem. Începând de la gimnaziu, nu sunt mulți copii care să își dorească să fie testați – poate sub 1%.

Și din cauză că testarea rareori îți arată cât de bun ești, ci mai degrabă îți arată unde nu știi. Teama de testare e o stare generalizată, dar sunt sisteme educaționale care reușesc să facă testarea foarte corectă, explică ce se întâmplă și de ce se întâmplă, în care se monitorizează intervenția.

Alte sisteme oferă un plan particularizat de învățare pe care îl agreează împreună cu profesorul pentru ca elevul să fie mai bun în lucrurile pe care le face mai departe.

Adesea, la noi, nu se întâmplă nimic după testul de la școală – cel mult, eventual, ești pedepsit, și se ia tableta, eventual primești și o mamă de bătaie, pentru că te-au prins că nu știi.

Presiunea pentru modificarea acestei situații ar trebui să fie pusă mai puțin pe părinți pentru că ei nu pot să iasă din această percepție a notelor, pentru că ei înșiși au trecut prin asta, ci mai degrabă pe profesori – cum facem testările cunoștințelor să fie mai corecte și cu consecințe mai puțin nefaste?

Există o vârstă potrivită de la care putem să testăm elevii?

Nu există o vârstă sub care să nu poți evalua. La clasele primare nu se mai dau note, dar nu e ca și cum nu ar fi evaluate competențele copilului.

În școală, crezi competențe, crezi și tehnică – aplicarea regulii de trei-simplă sau extragerea unui radical.

Un profesor de gimnaziu sau de liceu, dar și un învățător, evaluează competența elevilor și evaluează și felul în care aceștia stăpânesc tehnicile.

Noi am dat teste în clasele I-IV. Nu văd de ce acum 40 de ani era în regulă să dăm teste și acum brusc nu mai e. Nu mai e în regulă mai degrabă ideologic, decât în baza argumentului că elevii nu ar putea să dea teste. Și aici aș trage un semnal de alarmă foarte serios. Educația este foarte hip și sunt foarte mulți oameni care astăzi se exprimă cu putere despre educație. Eu mă tem teribil de mult că și educația, ca multe alte domenii, o să fie dominată de non-știință sau de pseudo-știință, de ideologii. Ideologia nu are nimic de a face cu știința. Când eu emit o opinie profesională la o întrebare, consult studii – de exemplu la întrebarea pusă o să vreau să văd dacă există date științifice care să susțină că am avea consecințe negative ale testării la o anumită vârstă sau o incapacitate cognitivă sau emoțională a copiilor de a interacționa cu un test. Nu există așa ceva – nu există consecințe negative.

Dar desigur depinde cum prezinți testul.

Există consecințe negative și la un elev de clasa a XII-a dacă i se spune “Dacă nu iei 10 la testul ăsta, nu mai mergi în vacanță”.

Nu există nicio evidență care să spună că trecerea printr-o probă are consecințe negative. Dimpotrivă. Uite cât de mult se joacă copiii pe tabletă - jocurile acelea sunt constant teste: ca să treci la nivelul următor, trebuie să performezi o anumită activitate la un anumit nivel de competență.

Toate jocurile sunt niște teste și copiii nu par să se teamă de teste, se simt în mediul lor, le place, simt că au progres, vor să fie testați, caută asta.

Deci, mai degrabă, e o problemă a felului în care le prezinți testele serioase.

Când spui că e un test serios și că o să aibă consecințe grave asupra sa, atunci da, așteaptă-te la ce vei primi. Contează cum i se prezintă testul, cum arată testul, cum va percepe testul.

Despre testările vocaționale.

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
BOTOȘANI

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă (POCU/73/6/6/108182)

Da, 14 ani e puțin cam repede să iei decizia finală, dar totuși e un moment în care ai vrea să începi să te gândești la viitorul tău. Și aplecările pe care le au elevii sunt deja vizibile la aceasta vârstă. E clar dacă unui elev îi place matematica și are tragere de inimă într-acolo. Au deja interese și interesele îi împing mai departe. Sunt alte țări care încep mult mai devreme cu acest tip de orientare. Germania începe mult mai repede distribuția înspre căi vocaționale, din primii ani de școală, în baza unor teste de aptitudini cognitive, e mult mai dur și fără drept de apel pentru familie. 14 ani e prea repede pentru decizie, dar nimeni nu îți cere să iei decizia la 14 ani și asta e posibil să fie greșit prezentat.

Elevul nu o să ia decizia la 14 ani, e foarte normal ca încă patru ani să cocheteze cu diverse posibilități, să se consulte în continuare cu familia, să vadă ce oportunități are, să vadă dacă este suficient de bun.

E normal să nu iei decizii despre viitorul tău la 14 ani, de aceea nu te înscrii la facultate la 14 ani, ci te înscrii când termini liceul. În același timp, la 14 ani e momentul propice în care formalizezi gândurile pe care le ai, interesele pe care le ai și e foarte puțin probabil că vei face performanță în acel domeniu, fără să urmărești acest interes mai serios în liceu.

Dacă ai un interes spre biologie, de ce să nu începi să te uiți mai atent la biologie, chimie și să te gândești la medicină? **Când începi să te gândești la interesele tale, începi să aduci în lumea conștientă lucruri pe care tu le simțai și le știai implicit.**

Se simte *vibe*-ul acesta în discursul unor oameni publici – testarea e lucrul dracului, la 14 ani e încă copil și nu se poate hotărî, hai mai bine să nu îi testăm, să îi mai lăsăm un pic în necunoaștere - dar cine ți-a cerut că elevul să se hotărască acum?

Nu faci decât să îl ajuți să reflecteze asupra lucrurilor pe care le simte și care sunt implicite, inconștiente, și le aduci în explicit, în conștient, îl ajuți să le verbalizeze, să le discute cu alți oameni relevanți din viața lui.

Etapă asta te poate ajuta să gândești mai targetat. Testele nu iau decizia pentru tine. În niciun moment, în România, nu s-a pus problema să îi obligăm pe copii să ia anumite rute vocaționale din cauza notelor sau scorurilor obținute la teste.

Referitor din nou la testarea competențelor în școală: pe orice competență am alege să ne concentrăm, unii elevi sunt mai buni decât alții. Singura discuție care ar trebui să existe este: atunci când sistemul stabilește cine e mai bun, se stabilește asta în mod corect, just, cu obiectivitate în testare?

Diferența între testele standardizate și cele nestandardizate

Sunt mai multe diferențe. În general, când spui standardizare, înseamnă că ții constante niște condiții pentru toți cei care dau testul și pentru toate contextele în care se dă testul respectiv. Asta ar putea însemna, de exemplu, că indiferent dacă un copil este într-o școală bună sau mai slabă, urban sau rural, face materia cu un profesor bun sau cu unul mai slab, va da exact același test cu aceiași itemi sau cu item de dificultăți absolut identice. Standardizarea în principiu se referă la condiții egale. Dacă ne uităm la știința evaluării, un lucru care apare întotdeauna în discuțiile serioase și care e o preocupare majoră a celor care dezvoltă teste este corectitudinea. Un profesor nu poate fi corect față de cei care dau teste dacă nu le sunt asigurate condiții egale. Principiul acesta al șanselor egale este un lucru foarte umanist, un lucru foarte frumos. Dacă testele date de unii copii sunt mai dure decât cele date de alți copii, evident că nu au șanse egale. Și evident că nu îi poți compara cu alte grupuri de copii. Principalul lucru care te împinge spre standardizare este corectitudinea.

Acum, sigur, ce itemi văd copiii în școli diferite nu e suficient pentru a asigura șanse egale pentru că există contexte de învățare diferite în acele școli. Standardizarea vorbește, de

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
BOTOȘANI

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

regulă, de ceva mai mult decât de itemi similari, vorbește și de contexte similare în care dai testul respectiv, accesul la resurse pentru a da testul respectiv.

Însă în final, standardizarea ține constantă pentru toți jucătorii, dincolo de context, calitatea evaluării.

Apoi standardizarea îți dă comparabilitate. Adică, ce te împinge spre standardizare e corectitudinea, iar ce ai la final e comparabilitatea. Dacă toți elevii au dat testul în contexte similare, condiții similare, brusc eu pot să îi compar. Și din cauza că efortul pentru a face teste standardizate este mai mare, de obicei cei care fac se raportează și la criterii foarte clare. Majoritatea nu o să dea note, sau dacă dau, vor defini clar din punct de vedere comportamental ce înseamnă nota 8.

Raportarea la testările naționale și la Bacalaureat, dincolo de trecerea în etapele superioare de școlarizare

Aceste examene certifică clar că elevul se situează la un anumit nivel. Ce e teribil de neclar, însă, în România, e ce înseamnă un nivel anume? Care sunt competențele specifice pe care dacă un elev le are, ia examenele respective, și dacă nu le are, nu le ia? Care este nivelul? E teribil de neclar acolo.

Evaluarea națională pentru clasa a VIII-a e, în mod evident, un examen de admitere în liceu. Evaluarea națională pentru clasa a II-a, a IV-a, a VI-a nu reprezintă același lucru, ci e o evaluare care ar trebui să fie mai degrabă utilizabilă pentru sănătatea sistemului. Motivul principal pentru care astfel de evaluări au fost introduse și au dăinuit în marea majoritate a sistemelor sănătoase de educație este conceptului de accountability (n.r.: responsabilizare). De exemplu, ca director de școală – ești responsabil față de cineva?

Sigur, ar trebui să fii responsabil față de părinți, față de comunitatea în care trăiește copilul, față de inspectoratul școlar și Ministerul Educației, evident, care sunt angajatorii tăi și pentru asta tu ar trebui să arăți că școala stă bine și că are progres.

Dar cum poate un director de școală să arate că școala are progres față de cum era ea în trecut și față de alte școli dacă nu se evaluează asta? Filosofia din spate fiind aceea că, sigur, noi nu putem evalua cât de bine performează școala, decât prin prisma a cât de bine performează elevii. **Deci testăm elevii și tragem concluzii despre școală.**

Ne putem întreba cum se face o evaluare la clasele a II-a, a IV-a și a VI-a, unde nu are repercusiuni asupra elevilor.

Practic, noi evaluăm elevii, dar nu ca să le dăm note, ci ca să coagulăm acele note în niște rapoarte de clasă și de școală pentru a evalua, în primul rând, școlile.

Și evaluările naționale în multe alte state au acest sens, de responsabilizare a școlii și a directorilor față de ceilalți implicați.

Și evident, mai sunt instrumente de management educațional: directorul poate să monitorizeze mai departe performanța diverșilor profesori. Povestea sună complet utopic, pentru că asta nu se întâmplă în România.

Nicio școală nu a primit o evaluare a școlii după evaluarea națională.

Dimpotrivă, acestea zac într-o arhivă nedigitalizată. Deci, raportăm niște medii pe județe și cam atât.

Elevul poate contesta o nota?

Conform Statutului elevului acesta are dreptul de a contesta rezultatele evaluării lucrărilor scrise. În acest sens, elevul sau, după caz, părintele, tutorele sau susținătorul legal al elevului, poate acționa, astfel:

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
BOTOȘANI

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

- *a) Elevul (sau parintele) solicită, oral, cadrului didactic să justifice rezultatul evaluării, în prezența elevului și a părintelui, în termen de maximum 5 zile de la comunicare.*
- *b) în situația în care argumentele prezentate de cadrul didactic nu sunt considerate satisfăcătoare, elevul/părintele poate solicita, în scris, conducerii unității de învățământ, reevaluarea lucrării scrise. Nu se poate solicita reevaluarea probelor orale sau practice.*
- *c) Pentru soluționarea cererii de reevaluare, directorul desemnează alte două cadre didactice de specialitate din unitatea de învățământ preuniversitar, care nu predau la clasa respectivă și care reevaluează lucrarea scrisă.*
- *d) Media notelor acordate separat de cadrele didactice prevăzute la pct. c) este nota rezultată în urma reevaluării. în cazul învățământului primar, calificativul este stabilit, prin consens, de către cele două cadre didactice.*
- *e) în cazul în care diferența dintre nota inițială, acordată de cadrul didactic de la clasă și nota acordată în urma reevaluării este mai mică de un punct, contestația este respinsă și nota acordată inițial rămâne neschimbată. în cazul în care diferența dintre nota inițială și nota acordată în urma reevaluării este de cel puțin 1 punct, contestația este acceptată.*
- *f) în cazul acceptării contestației, directorul anulează nota obținută în urma evaluării inițiale. Directorul trece nota acordată în urma contestației, autentică schimbarea prin semnătură și aplică ștampila unității de învățământ.*
- *g) calificativul sau nota obținută în urma contestației rămâne definitiv/definitivă.*
- *h) în situația în care în unitatea de învățământ preuniversitar nu există alți învățători/institutori/profesori pentru învățământul primar sau profesori de specialitate care să nu predea la clasa respectivă, pot fi desemnați, de către inspectoratul școlar, cadre didactice din învățământul primar sau profesori de specialitate din alte unități de învățământ.*

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
BOTOȘANI

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

EXEMPLU DE BUNA PRACTICA : MODEL DE EVALUARE TIMSS

TIMSS (*Trends in International Mathematics and Science Study*) este o evaluare care măsoară nivelul elevilor claselor a IV-a și a VIII-a la matematică și științe.

Conceptul de **alfabetizare matematică** reprezintă capacitatea individuală de a identifica și de a înțelege rolul pe care îl joacă matematica în lume, de a formula judecăți bine fundamentate, de a utiliza și de a se angaja în înțelegerea matematicii în moduri care satisfac necesitățile vieții individului ca un cetățean constructiv, interesat și reflexiv.

Conceptul de **alfabetizare științifică**, [conform CEAE](#), reprezintă capacitatea individuală de a:

- înțelege și explica în termeni științifici fenomenele naturii, de a identifica și descrie un fenomen și de a ști unde este el întâlnit, de a face asocieri între fenomene, de a oferi explicații și de a înțelege posibilele implicații ale cunoașterii științifice pentru societate.
- propune ipoteze științifice, de a le testa și demonstra, capacitatea de a identifica întrebarea explorată într-un studiu științific și de a distinge între ipotezele care se pot verifica științific de celelalte.
- face raționamente științifice, de a înțelege formule complexe și de a trece de la un sistem de referință la altul

Aceste competente ar trebui să le dobândească un copil care iese din sistemul obligatoriu de educație de opt sau nouă clase.

Testele scrise administrate în cadrul acestor evaluări naționale nu vizează „ceea ce se predă la clasă” deoarece nu urmăresc reproducerea de informații. Fiind centrate pe deprinderi, abilitati de adaptare la situații noi, aceste teste se axează pe competențele dobândite, NU pe reproducerea de cunoștințe predate.

Ce se evaluează?

În cadrul evaluării, accentul nu se pune atât pe cunoștințele elevilor, cât pe capacitățile și mecanismele învățării. Mai exact:

- cunoștințele pe care elevul trebuie să le posede
- competențele (aptitudinile, abilitatile) pe care el trebuie să și le însușească și să le poată folosi
- contextul în care elevii vor fi puși în fața unor probleme din viața cotidiană la care vor trebui să răspundă.

Evaluările naționale (**EN II, EN IV, EN VI**) au drept referențial testările internaționale **TIMSS, PIRLS, PISA**

Întrebarea 1

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

Un vas conține 36 de mărgel colorate, toate de aceeași mărime: câteva albastre, câteva verzi, câteva roșii și restul galbene. O mărgelă este extrasă din vas fără a fi văzută. Probabilitatea ca ea să fie albastră este $\frac{4}{9}$. Câte mărgelă albastre sunt în vas?

- (A) 4
- (B) 8
- (C) 16
- (D) 18
- (E) 20

Întrebarea 2

UNIUNEA EUROPEANĂ

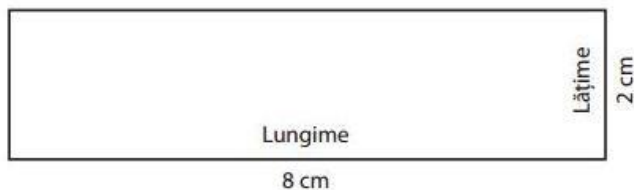

GUVERNUL ROMÂNIEI

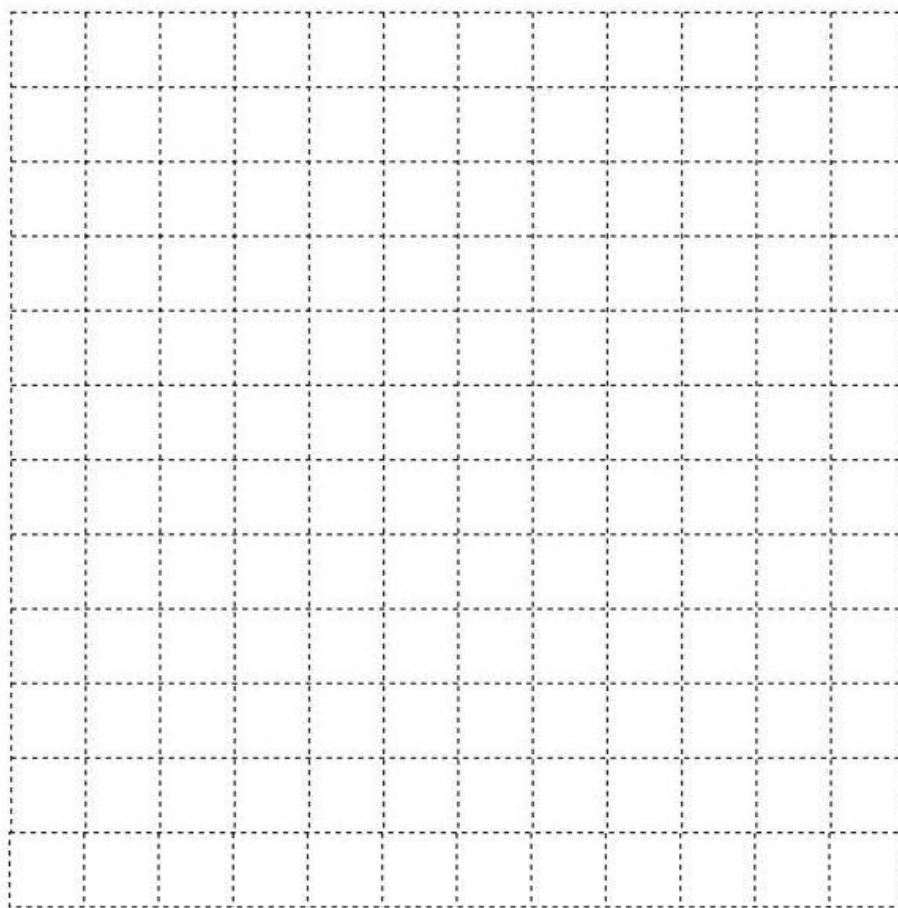

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

- A. Pe caroiajul de mai jos, desenează un dreptunghi a cărui lungime este trei pătrimi din lungimea dreptunghiului de mai sus și a cărui lățime este de două ori și jumătate lățimea dreptunghiului de mai sus. Indică, pe figură, lungimea și lățimea noului dreptunghi în centimetri. Fiecare pătrat al caroiajului este de 1 cm pe 1 cm.

- B. Care este raportul dintre aria dreptunghiului inițial și aria noului dreptunghi?

Întrebarea 3

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

Într-o clasă sunt 30 de elevi. În clasă, raportul dintre băieți și fete este 2:3. Câți băieți sunt în clasă?

- (A) 6
- (B) 12
- (C) 18
- (D) 20

Întrebarea 4

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

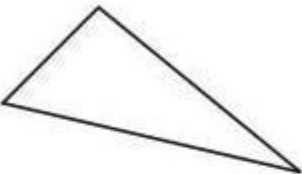
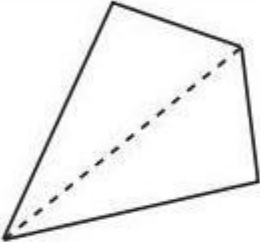
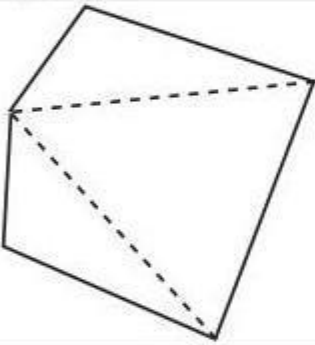
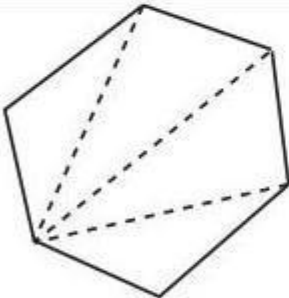
Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
 Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării
 unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
 Denumirea proiectului: ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă (POCU/73/6/6/108182)

Unghiuri interioare

Mihai investigă proprietățile poligoanelor. Mihai a construit tabelul de mai jos, pentru a vedea dacă ar putea găsi o legătură, între laturi și unghiuri.

A. Completează tabelul prin umplerea spațiilor libere.

Poligon	Numărul de laturi	Numărul de triunghiuri	Suma unghiurilor interioare
	3	1	$1 \times 180^\circ$
	—	—	— $\times 180^\circ$
	—	—	— $\times 180^\circ$
	—	—	— $\times 180^\circ$

B. Pune numărul corect în căsuță.

Suma unghiurilor interioare ale unui poligon cu 10 laturi = $\times 180^\circ$

C. Mihai a observat o regulă și a scris o expresie folosind n , care e adevărată

UNIUNEA EUROPEANĂ

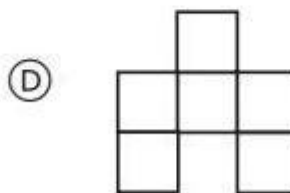
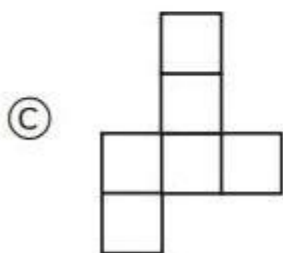
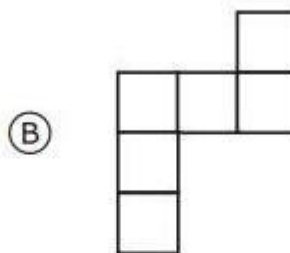
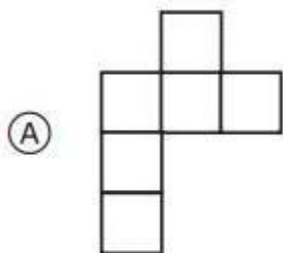

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

Întrebarea 5

Care dintre desfășurări, când este îndoită, formează un cub?

Întrebarea 6

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării
unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

	Temperatura	Sare dizolvată	Volumul apei	Densitatea
Apă pură	25°C	0 g	100 ml	1,0 g/ml
Soluție de sare	25°C	10 g	100 ml	?

Tabelul incomplet de mai sus compară unele date pentru apă pură și pentru o soluție de sare.

Care este densitatea soluției de sare?

(marchează o căsuță.)

- 1,0 g/ml
- Mai puțin de 1,0 g/ml
- Mai mult de 1,0 g/ml

Explică răspunsul tău.

Întrebarea 7

UNIUNEA EUROPEANĂ

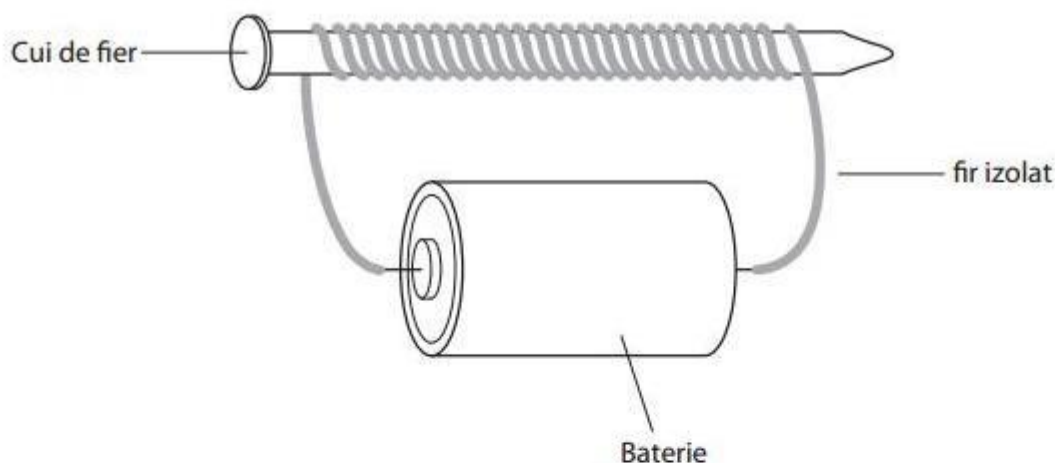

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

Imaginea indică un cui de fier pe care este înfășurat un fir izolat. Firul este conectat la o baterie.

Ce se va întâmpla cu cuiul de fier atunci când curentul trece prin fir?

- (A) Cuiul se va topi.
- (B) Curentul electric va trece prin cui.
- (C) Cuiul va deveni un magnet.
- (D) Nu se va întâmpla nimic cu cuiul.

Întrebarea 8

UNIUNEA EUROPEANĂ

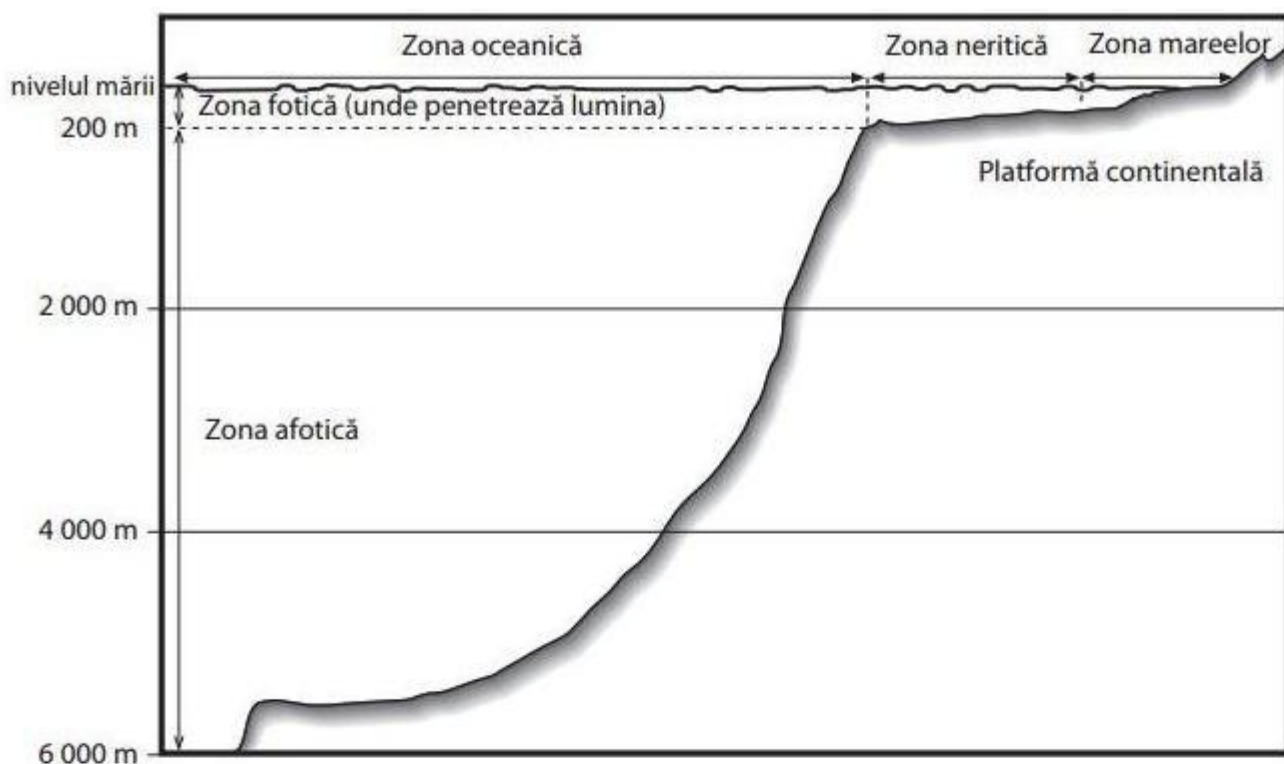
GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

Diagrama următoare prezintă o secțiune transversală printr-un ocean. Un număr de organisme (plante și animale), viețuiesc în diferite regiuni ale oceanului și depind unul de altul precum și de Soare pentru a supraviețui.

Urmărește lista organismelor (plante și animale) de mai jos. Ele toate trăiesc în Zona neritică.

Organisme	Descriere
Fitoplancton	Plante microscopice care fac fotosinteza
Zooplancton	Animale microscopice care se hrănesc cu fitoplancton
Ton	Pește de mărime medie care se hrănește cu pești mici
Hering	Pește mic care se hrănește cu zooplancton
Rechin	Pește uriaș care se hrănește cu alți pești
Balenă	Mamifer uriaș care se hrănește cu zooplancton

A. Completează lanțul trofic pe schema de mai jos incluzând toate organismele din tabel. Scrie numele câte unui organism în fiecare cerc.

Informațiile prezentate despre fiecare organism te vor ajuta. Trei organisme au fost așezate pe schemă pentru tine. Săgețile indică direcția fluxului de energie în lanțul trofic.

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

Întrebarea 9

Culoarea unui obiect, cum ar fi a unui măr, este aceeași ca și culoarea undelor luminoase

- (A) care trec prin obiect
- (B) care sunt absorbite de obiect
- (C) care sunt reflectate de obiect
- (D) care se deplasează în jurul obiectului

Întrebarea 10

Masele substanțelor A și B sunt măsurate cu o balanță, așa cum este ilustrat în figura 1. Când substanța B este pusă în pahar, se formează substanța C. Paharul gol este pus înapoi pe balanță, așa cum este ilustrat în figura 2.

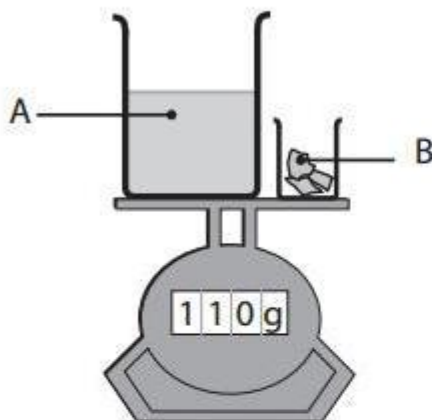

Figura 1

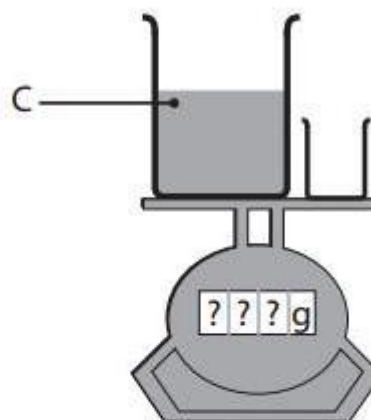

Figura 2

Afișajul din figura 1 indică o masă de 110 grame.

Ce va indica acesta, în figura 2?

(Bifează o căsuță.)

- Mai mult de 110 grame
- 110 grame
- Mai puțin de 110 grame

Explică răspunsul tău.

Întrebarea 11

Explica cum se formeaza solul

Întrebarea 12

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării
unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

Ce gaz ar putea cauza formarea ruginii pe o cutie de metal?

- (A) Hidrogenul
- (B) Oxigenul
- (C) Azotul
- (D) Heliul

Mai multe exemple gasiti aici http://www.ise.ro/wp-content/uploads/2014/02/TIMSS-culegere-instrumente-8_v1.pdf

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

REGULI DE REDACTARE A UNUI CHESTIONAR CA METODA DE CUNOASTERE A ELEVILOR

Cunoașterea psihopedagogică a elevilor constituie factorul esențial al reușitei școlare, această cunoaștere fiind posibilă prin intermediul mai multor metode, dintre care ne vom opri în mod special asupra chestionarului. Cercetările în domeniu au demonstrat că fără o cunoaștere a particularităților psihopedagogice ale fiecărui elev, fără observarea sistematică a comportamentului, fără dăruirea și implicarea totală a mentorului, văzut ca un sfătuitor, îndrumător, model, nu se pot înregistra succese reale.

Tradiția a impus imaginea profesorului care evaluează performanțele elevului pe baza unor metode care asigură doar o latură a personalității sale, respectiv cea care vizează cunoștințele științifice predate.

Există însă cazuri în care uităm că elevul are o structură globală, care include și comportamentul în relație cu ceilalți elevi, cu prietenii, cu părinții, cu un anumit trecut care poate fi semnificativ pentru evoluția școlară actuală. Luând în discuție toate aceste aspecte, se poate vorbi de cunoașterea psihologică a elevului, factor decisiv al progresului școlar. Privite din punct de vedere psihopedagogic, cunoașterea și evaluarea personalității copilului, precum și a progresului educativ realizat de acesta, constituie demersuri științifice în activitatea cadrului didactic, preocupat de aplicarea principiului tratării diferențiate a elevilor în procesul instructiv-educativ.

Ca metodă de cercetare, ancheta pe bază de chestionar presupune recoltarea sistematică a unor informații despre viața psihică a unui individ sau a unui grup social, ca și interpretarea acestora în vederea desprinderii semnificației lor psihocomportamentale.

Chestionarul este „un set de întrebări, bine organizat și structurat pentru a obține date cât mai exacte cu privire la o persoană sau la un grup de persoane, și ale căror răspunsuri sunt consemnate în scris”. (Havârneanu, C., 1999, p.95)

Chelcea, S., (1975), definește chestionarul ca fiind „o tehnică și, corespunzător, un instrument de investigare constând dintr-un ansamblu de întrebări scrise și, eventual, imagini grafice, ordonate logic și psihologic, care, prin administrarea de către operatorii de anchetă sau prin autoadministrare, determină din partea persoanelor anchetate răspunsuri ce urmează a fi înregistrate în scris.”

Folosirea științifică a acestei metode presupune parcurgerea mai multor etape:

- stabilirea obiectivului anchetei
- documentarea ipotezei
- formularea ipotezei
- determinarea eșantioanelor
- alegerea tehnicilor și redactarea chestionarului
- pretestul (pentru a vedea dacă chestionarul a fost bine elaborat)
- alegerea metodelor de administrare a chestionarului (prin persoane special destinate acestei operații sau prin autoadministrare)
- defalcarea rezultatelor
- analiza rezultatelor obținute în raport cu obiectivele formulate
- redactarea raportului final de anchetă

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

Construcția chestionarului ridică probleme tehnice specifice, din care cauză trebuie creditate centrele specializate în elaborarea lor. Criteriile de ordonare a problemelor ar fi cel temporal (dinspre trecut spre prezent, apoi spre viitor) și după gradul de abstractizare (întâi întrebările concrete și ulterior cele abstracte). În funcție de vârstă și grad de cultură poate prevala ordinea rațională (persoane adulte, cu nivel de instrucție ridicat), sau cea psihologică (tineri sau persoane mai puțin pregătite). „În afara precizării ipotezelor, chestionarul nu are nici o valoare (...).

Explicit sau implicit, nu există chestionar care să nu pornească de la ipoteze mai mult sau mai puțin conturate” afirmă Chelcea, S., (1975, p. 141). Stimulii, care sunt întrebările sau imaginile din chestionar, vor genera comportamentele verbale sau nonverbale ce vor fi înregistrate pentru a fi analizate ulterior, acestea depinzând de mai multe variabile: personalitatea anchetatului și a anchetatorului, situația de desfășurare a anchetei, tema ei, timpul anchetei, structura chestionarului. Folosirea chestionarului ca metodă de cunoaștere a elevilor este utilă deoarece, pe baza rezultatelor obținute se constată realitatea din școală, care poate confirma sau infirma ipoteza și poate oferi sugestii pentru îmbunătățirea activității didactice.

Un **chestionar** este un instrument de cercetare constând dintr-o serie de întrebări și a altor solicitări în scopul de a aduna informații de la persoane. Deși ele sunt adesea concepute pentru analiza statistică a răspunsurilor, acest lucru nu este întotdeauna valabil.

Chestionarul a fost inventat de Sir Francis Galton.

Printre avantajele chestionarului fata de alte tipuri de studii enumeram:

- sunt ieftine,
- nu au nevoie de la fel de mult efort din partea celui ce chestioneaza (precum necesita ancheta verbala sau prin telefon)
- au adesea raspunsuri standardizate care il face simplu pentru a compila datele.

Cu toate acestea, aceste tipuri de răspunsuri standardizate pot zădărnici utilizatori.

Chestionarele sunt, de asemenea, drastic limitate de faptul că respondenții trebuie să fie capabili să citească și să răspundă la întrebările lor. Astfel, pentru anumite grupuri demografice, efectuarea unui studiu realizat printr-un chestionar nu poate fi practica.

Ca un tip de sondaj, chestionarele au, de asemenea, multe din aceleasi probleme legate de construcția întrebărilor și formularelor care există în alte tipuri de sondaje de

Tipuri de chestionare

O distincție poate fi făcută între chestionare cu întrebări care au ca variabile măsuri separate, și chestionare cu întrebări care sunt agregate într-o scară sau de index . Chestionare în prima categorie sunt de obicei parte din sondaje, chestionare în timp ce în a doua categorie sunt de obicei parte din teste.

Chestionare cu întrebări care variabilele măsură separate, ar putea, de exemplu, include întrebări referitoare la:

- preferințe (de exemplu, un liceu)
- comportamente (de exemplu, lectura)
- fapte (de exemplu fuga de la ore)

Chestionarele cu întrebări care sunt agregate într-o scală sau index, includ, de exemplu, întrebări:

- trăsături latente (de exemplu, trăsături de personalitate, cum ar fi extrovertire)
- atitudini (de exemplu, față de abandonul scolar)

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

- un index (de exemplu, Educație)

Exemple

- Un chestionar de frecvență alimentară este un chestionar pentru a evalua tipul de regim alimentar consumat de copii, și poate fi folosit ca un instrument de cercetare. Exemple de utilizari includă evaluarea aportului de vitamine sau de proteine.

De obicei, un chestionar este format dintr-un număr de întrebări la care respondentul trebuie să răspundă într-un format fix.

Se face o distincție între **întrebări deschise și închise**.

O întrebare deschisă solicită respondentului să își formuleze răspunsul propriu, în timp ce în cazul unei întrebări de tip închis respondentul alege un răspuns dintr-un anumit număr de opțiuni. Opțiunile de răspuns pentru o întrebare de tip închis ar trebui să fie exhaustive și exclusive reciproc. Patru tipuri de scale de răspuns pentru întrebări de tip închis se disting:

- Dihotomică, în cazul în care respondentul are două opțiuni;
- Nominală-politomă, în cazul în care respondentul are mai mult de două opțiuni;
- Ordinală-politomă, în cazul în care respondentul are mai mult de două opțiuni comandate;
- Continuă, în cazul în care respondentului îi este oferită o scală continuă.

Un respondent care a răspuns la o întrebare deschisă este plasat într-o scală de răspuns după aceea. Un exemplu de întrebare deschisă este în cazul în care cel testat trebuie să completeze o propoziție ‘

În general, întrebările ar trebui să decurgă în mod logic de la una la alta. Pentru a obține cele mai bune rate de răspuns, întrebările ar trebui să curgă de la cel puțin sensibile la cele mai sensibile, de la factuale și comportamentale la atitudine, și de la general la specifice.

Reguli de construcție

- Folositi intrebari care sunt interpretate în același mod de către subiecți
- Solicitati raspunsuri pozitive sau negative și pentru a evita dubla negativare.
- Nu faceti presupuneri despre respondent.
- Utilizati o formulare clară și ușor de înțeles, pentru toate nivelurile de educație
- Utilizarea corectă a ortografiei, gramaticii și punctuației.
- Evitati elementele care conțin mai mult de o întrebare pe articol (de exemplu, vă plac ciresele și cartofii?).

Principalele moduri de administrare a chestionarului sunt:

- Față în față, în cazul în care într-un interviu prezintă elementele orale.
- Administrarea chestionarului pe suport de hârtie în cazul în care elementele sunt prezentate pe hârtie.
- Administrarea chestionarului computerizată, în cazul în care elementele sunt prezentate pe computer.

Elaborarea unui chestionar necesita inteligenta, talent, delicatete, rabdare, buna cunoastere a psihologiei umane si experienta de comunicare interpersonală sau de reporter.

Cei care îl redacteaza trebuie să stăpânească proiectul de cercetare și să aibă talentul de a redacta întrebări și de a întui răspunsuri.

Realizarea atentă a chestionarului, din punct de vedere al formulării, este una din cheile succesului.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

Trebuie să vă gândiți ce doriți să aflați prin intermediul chestionarului și să formulați în sensul acesta întrebările adecvate.

- Limitați-vă doar la câteva întrebări, astfel încât chestionarul să nu depășească o pagină.
- Formulați chestionarul de așa natură încât cei vizați să dea răspunsuri cât mai scurte și la obiect; dacă este necesar puteți nota chiar voi răspunsurile.
- Distingem între întrebări închise și întrebări deschise:

– La întrebările închise specificați variante de răspuns, din care persoana chestionată va alege una. Analiza statistică a răspunsurilor la întrebări de acest gen este foarte simplă și rapidă.

– La întrebările deschise persoana chestionată va formula răspunsul cu propriile cuvinte. Răspunsurile oferite vor cuprinde o cantitate mai mare de informații și va fi mai greu de evaluat statistic, decât în cazul anterior.

Prin urmare, numărul întrebărilor deschise trebuie să fie limitat.

– Puteți combina întrebările închise cu cele deschise. De pildă, la o întrebare închisă puteți oferi șansa persoanei chestionate să dea un răspuns personal, care nu este inclus în lista de variante posibile.

- La începutul sau sfârșitul chestionarului puneți întrebări referitoare la persoana în cauză.
- Dacă datele personale ale unui anumit individ nu sunt importante, puteți folosi un chestionar anonim.

Se recomandă redactarea computerizată a chestionarului.

1. Definirea obiectivelor cercetării

Obiectivele unei cercetări sunt acelea de a găsi soluții unor probleme. Dacă problemele de rezolvat sunt identificate și formulate corect, obiectivele vor fi ușor de definite.

O problemă corect formulată conține deja samburele propriei soluții. Obiectivele pot fi formulate și plecând de la întrebările la care trebuie să răspundă cercetarea:

- Ce fel de informații cautăm ?
- Cine le-ar putea oferi ?
- De unde să le luăm ?
- Ce ne împiedică să le obținem ?

Vom înțelege rostul cercetării doar atunci când pornim de la un punctaj al problemelor de rezolvat, transpunându-le în obiective informaționale precise, cu descrierea și localizarea informațiilor necesare a fi culese.

Abia după aceea se poate redacta chestionarul. Subiecții chestionați vor răspunde întrebărilor din chestionar și nu celor la care caută răspuns cercetătorul.

A nu se confunda cele două categorii de întrebări!

2. Formularea întrebărilor

Această etapă începe cu definirea tipului de subiecți anchetati și evaluarea necesității de informații. Apoi, se redactează o listă provizorie de întrebări, care ar putea aduce informații utile cercetării. Lista poate fi oricât de amplă. Întrebările pot fi formulate în oricâte moduri posibile. În această fază, numărul și tipul lor nu se află sub constrângerea bugetului.

Sursele de informații sunt chiar respondenții vizati de ancheta. Dacă sunt diferiți, ei trebuie abordați în mod diferentiat.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/108182)

În redactarea întrebărilor, se va ține seama de caracteristicile tipologice ale subiecților anchetați, de educația și cultura lor.

În chestionar, cuvintele din care sunt alcătuite întrebările pot fi surse de neînțelegere și confuzie.

Neînțelegerile apar atunci când se folosesc cuvinte prea tehnice sau pretioase, pompoase. Confuzia și imprecizia pot fi generate de gradul ridicat de generalitate și relativitate al unor cuvinte precum: "rar", "frecvent", "des", "anumite", "mult", "puțin", "în ultimul timp", "în această săptămână" (fără precizarea unui termen de început sau sfârșit), "bun", "rau", "usor", "greu" etc.

Iată câteva reguli simple de alegere a cuvintelor și redactare a întrebărilor:

- întrebările bune sunt explicite și precise.

O întrebare de genul: "Absentati mult?" este imprecisă. Elevi diferiți interpretează diferit termenul "mult". Aveți peste 10 absente nemotivate pe săptămână? poate fi o variantă mai precisă.

Să luăm în studiu și o altă întrebare, întâlnită într-un chestionar: **"Care sunt cartile importante pe care le-ai cumpărat în acest an școlar?"** Aici, imprecizia este provocată de adjectivul "importante" și sintagma "în acest an școlar". Pentru unii subiecți, o carte cu teste grilă poate fi "o carte importantă", iar pentru alții doar un roman din literatură recomandată..

- întrebările scurte sunt mai bune decât cele lungi. întrebările cu mai mult de 14 cuvinte sunt dificil de urmărit. Subiecții uită începutul.

- întrebările indirecte pot fi mai eficiente decât cele directe. Întrebările directe au un scop imediat și evident. Ele cer subiectului să atace frontal faptul instigat. Exemplu

Cât zahăr pudră consumați anual? sau Pe cine votați?

Întrebările indirecte sunt ocolitoare. Scopul lor rămâne oarecum ascuns respondentului. Ele cer acestuia să spună ceva indirect legat de faptul instigat. Pe baza răspunsurilor sale, altcineva poate să evalueze situația. De pildă, pentru a afla cât zahăr pudră consuma anual, întrebam când a cumpărat ultima dată și cât mai are în dulap la data anchetei. Pentru a afla cu cine a votat, întrebam care candidat pare mai credibil, mai merituos etc.

- întrebările prea tehnice trebuie evitate, pe cât posibil. Fără ele, chestionarul devine mai accesibil celor anchetați. Ne putem adresa unei gospodine oarecare cu una dintre următoarele întrebări:

a) Folosiți preponderent grasimi vegetale ?
b) Gatiti cu margarina ?
Pe care o recomandați ?

- întrebările la care subiectul răspunde pe baza faptelor, a experienței și nu pe baza unor supozitii, ipoteze și aspirații aduc răspunsuri pertinente. O întrebare despre satisfacția adusă de tutun, de pildă, o vom adresa unui fumător. O întrebare care nu se referă la fapte (de exemplu: "Ce marca de pasta de dinți vă place cel mai mult?") poate fi reformulată astfel încât să devină faptică:

Ce pasta de dinți ati cumpărat ultima dată ?

- Merita evitate întrebările care solicită excesiv memoria subiectului. Este inutil să întrebăm un telespectator ce emisiune a văzut cu 10 zile în urmă pe PRO TV sau TVR1. De regulă, întrebările de genul "Câte?" sau "Cât de des?" se referă la date disponibile recent în memorie

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

sau la date asupra carora interlocutorul pastreaza o evidenta riguroasa.
- O intrebare trebuie sa se refere la o singura problema, si nu la doua sau la mai multe, simultan. Spre exemplu, una de genul "Preferati masinile sport si tigarile de foi?" se refera la doua elemente diferite. Este greu de raspuns, iar daca se raspunde, este greu de interpretat raspunsul.

-intrebarile trebuie formulate astfel incat sa aduca raspunsuri ce pot fi inregistrate usor si repede.

Daca raspunsurile posibile se incadreaza in mai multe grupe diferite intre ele, se foloseste o secnta de mai multe intrebari, care expliciteaza problema.

- intrebarile inutile trebuie evitate deoarece complica inutil chestionarul. Cele la care se raspunde cu "Nu stiu" sunt inutile.

- O intrebare poate fi formulata in mai multe moduri si testata pe aceiasi subiecti, in scopul alegerii variantei mai bune.

Aceeasi intrebare, formulata diferit, poate obtine raspunsuri diferite.

- Daca o intrebare reformulata in mai multe moduri aduce raspunsuri diferite, cu semnificatie specifica, ea poate fi inscrisa in chestionar de mai multe ori, in mai multe formulari.

- Faptul ca o intrebare este sau nu potrivita trebuie judecat si in raport cu procedeul de ancheta utilizat: interviurile telefonice sau stradale folosesc mai ales intrebari inchise, scurte si simple. in schimb, ancheta personala poate folosi si intrebari deschise, mai lungi, mai complexe.

3.Validarea

intrebarilor

Validarea preliminara a intrebarilor din lista provizorie este faza in care se filtreaza materialul rezultat anterior. Doar unele dintre intrebarile din lista provizorie vor fi considerate valide. Restul, la cos cu ele.

Validitatea intrebarilor este judecata in raport cu urmatoarele trei criterii:

- inteligibilitatea (aptitudinea de a fi intelese);
- capabilitatea (aptitudinea de a li se putea raspunde);
- confidentialitatea (aptitudinea de a primi un raspuns sincer).

a)Inteligibilitatea

Acest criteriu se refera la gradul de intelegere al intrebarilor, evaluat in raport cu educatia, cultura, preocuparile si specializarea subiectilor carora le vor fi adresate.

Dificultatile de intelegere a intrebarilor sunt legate de:

- existenta unor cuvinte necunoscute in intrebari;
- interpretarea diferita a intrebarilor de catre dirsi respondenti;
- distorsionarea intentionata a sensului intrebarilor de catre cercetator ;
- *Sensul* *cuvintelor*

Cea mai raspandita cauza a neintelegerii unui chestionar este legata de necunoasterea sensului unor cuvinte. Multe chestionare de ancheta pot primi raspunsuri fortate" sau ghicite" din motive asemanatoare.

- *Interpretari* *diferite*

Datorita polisemiei unor cuvinte sau sintagme din textul intrebarilor, respondenti diferiti gasesc intelesuri diferite in intrebari identice. Sa adresam mai multor persoane o intrebare aparent usor de inteles: "Care este venitul dumneavoastra?".

Vom constata usor ca unele vor preciza venitul lunar, altele venitul anual, unele vor preciza venitul familiei, altele venitul personal sau venitul pe membru al familiei, unele venitul din munca, altele pe cel din dividende etc.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

Cuvantul polisemantic face intrebarea imprecisa. Este necesara reformularea ei.
- *Distorsionarea intentionata a intelesului de catre cercetator*
Sunt posibile situatii in care respondentii inteleg intrebarea si o interpreteaza in acelasi fel, dar intr-o maniera diferita de cea intentionata de cercetatorul care a formulat-o.

Adevarata motivatie fusese, de fapt, locatia, si nu preturile sau sortimentatia.
Din care motive cumparati din magazinul nostru (si nu din alt magazin din apropierea locuintei) ?

Concluzia ar fi aceea ca, ori de cate ori se interpreteaza raspunsurile, este necesar sa ne punem in locul respondentului, sa privim problema din punctul sau de vedere, sa intelegem bine la ce anume s-a gandit atunci cand a raspuns..

b) Capabilitatea
Nu-i suficient ca respondentii sa inteleaga intrebarea. Trebuie ca ei sa mai si cunoasca raspunsul, pentru a putea raspunde.

Criteriul capabilitatii se refera la aptitudinea intrebarilor de a primi raspunsuri corecte si utile.

Capabilitatea intrebarilor este conditionata de o serie de factori precum:
- respondentii au fost sau nu martori la evenimentul studiat, au sau nu experienta necesara;
- isi amintesc sau nu datele problemei;
- si-au facut sau nu o parere despre chestiunea in cauza.
Chiar daca intrebarile se refera la ceva ce i s-a intamplat efectiv respondentului, s-ar putea ca acesta sa nu-i fi acordat destula atentie sau sa nu-si mai aminteasca detaliile.

Totusi, a spune ca cineva a uitat ceva nu-i chiar echivalent cu a spune ca i s-a sters orice urma de amintire.

Cu oarecare efort, respondentii isi mai pot aminti cate ceva, dar nu prea sunt dispusi sa faca eforturi extraordinare pentru a raspunde la un chestionar.

In orice caz, intensitatea reamintirii depinde de factori precum distanta in timp, unicitatea si importanta cumparaturii pentru respondent.

De pilda, daca este vorba de o casa sau un automobil cumparate cativa ani in urma, si-ar putea aminti cu usurinta o sumedenie de amanunte, dar daca este vorba de un oarecare spot TV difuzat cateva zile in urma este foarte probabil sa nu-si aminteasca mare lucru.

Oferirea unor indicii pentru a ajuta memoria respondentului este adesea binevenita. Cele mai multe indicii se ofera prin particularizare.

De exemplu, in loc sa intrebam:
Ce reviste ati citit in ultima luna ? este mult mai productiv si util sa reformulam intrebarea, prin particularizare la tema investigata:
Pe care din urmatoarele publicatii le-ati citit in ultima luna ?

- a Avantaje
- b Cosmopolitan
- c Tribuna invatamantului
- d Estetica
- e Altele

Intrebarile de atitudine si opinie ridica probleme suplimentare pentru respondentii care inca nu si-au definit clar pozitia personala fata de subiectul anchetei. Atunci cand respondentii isi clarifica opiniile pe loc, in momentul chestionarii, raspunsurile lor vor depinde inevitabil de context si de modalitatea de formulare a intrebarilor.

INSPECTORATUL ȘCOLAR JUDEȚEAN BOTOȘANI

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

Măsurarea opiniilor declarate este utilă chiar și atunci când respondenții nu s-au gândit prea îndelung și serios la subiectul instigat.

c) Confidențialitatea și sinceritatea răspunsurilor
Dacă admitem că respondenții înțeleg întrebările și sunt capabili să le răspundă, tot mai rămâne o problemă: vor fi sau nu sinceri ?

Ei hotărăsc sinceritatea răspunsului peste capul operatorului. Adică, criteriul confidențialității privește probabilitatea ca subiecții anchetați să vrea să răspundă sincer la întrebări mai puțin discrete sau decente.

În această categorie se regăsesc numeroase întrebări care privesc venitul, vârsta, numele, preferințele pentru anumite ziare, reviste, Nu este vorba de refuzul de a răspunde la chestionar, ci de furnizarea cu amabilitate prefăcută a unor răspunsuri nesincere.

Majoritatea persoanelor care nu răspund sincer la chestionar afișează disponibilitatea de a răspunde la toate întrebările **“Trucuri” pentru fortarea sincerității**

Am văzut în paragraful anterior că lipsa sincerității răspunsurilor distorsionează cercetarea. Din acest motiv, câteva “trucuri” folosite pentru a mari sinceritatea respondenților sunt prezentate în continuare:

- Ținuta profesională. Afișarea unei ținute și a unei atitudini profesionale de către operatorii de interviu poate fi o primă cale de creștere a sincerității. Aceasta înseamnă o serie de detalii privind prezentarea profesională, limbajul neutru, îmbrăcăminte și tipărirea chestionarului în maniera unui document important și “oficial”. Operatorul trebuie să lase respondentului impresia că îl interesează dacă va răspunde la întrebare și nu ce fel de răspuns va da.
- Cutia sigilată. Este o tehnică de anchetă în care subiectul este asigurat că studiul în cauză respectă cu sfântenie dreptul oamenilor la confidențialitate; în acest scop, el se prezintă la interviu cu o cutie cu fanta (ca o urnă de vot) pe care scrie vizibil CUTIE SIGILATĂ. Respondentul completează chestionarul și-l introduce în cutia sigilată.
- Preambulul. Pentru a diminua stigma socială atașată unor anumite tipuri de răspunsuri și conduite, se folosesc întrebări mai lungi, cu un preambul liniștitor.

Bibliografie

Sorin Chelcea , Metodologia cercetării sociologice. Metode cantitative și calitative, Editura Economica, București, 2009

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
BOTOȘANI

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect co-finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară: Educație și competențe; Obiectiv specific 6: Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul pre-universitar în vederea promovării
unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Denumirea proiectului: *ProForm - PROFesionalizarea cadrelor didactice prin FORMare continuă* (POCU/73/6/6/108182)

Concluzii

Așa cum s-a precizat și în *Introducere*, conceptul global de „bună practică” încă nu și-a găsit o definiție clară, aspect care totuși este benefic, permițând un cadru mai flexibil în prezentarea anumitor elemente/idei/inițiative/proiecte/practici/activități cu rezultate bune, în general, dar și în particular din perspectiva implementării educației incluzive, cu accent pe dezvoltarea profesională și personală, ca factor cheie al implementării acestui tip de educație și al dezvoltării capacității instituționale necesare acestui tip de educație.

Bunele practici prezentate reprezintă diverse aspecte ale demersurilor din sfera dezvoltării profesionale și personale cu aplicabilitate în domeniul educației incluzive și nu sunt pietre de hotar în acest domeniu, dar prin rezultatele obținute prezintă un grad mare de replicabilitate. Deși unele dintre demersurile prezentate în cadrul acestui ghid pot părea „banale, din ciclul activităților curente din unitățile de învățământ românești” sau „lucruri deja știute”, tocmai din perspectiva rezultatelor obținute prin implementarea lor am considerat că merită colectate, analizate și prezentate ca sugestii, oferind astfel un instrument de lucru suplimentar în vederea transpunerii în practică a conceptului de educație incluzivă.